

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Ocena programowa

Profil ogólnoakademicki

Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

UNIwersytet ŚLĄSKI W KATOWICACH

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **SOCJOLOGIA**

1. Poziom/y studiów: **pierwszego stopnia oraz drugiego stopnia**
2. Forma/y studiów: **stacjonarne oraz niestacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹**nauki socjologiczne**

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

STUDIA I STOPNIA

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki socjologiczne	180	100%

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%

STUDIA II STOPNIA

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki socjologiczne	120	100%

---

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018poz. 1818).

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

NIE DOTYCZY

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

☐ TAK ☒ NIE

W przypadku zaznaczenia opcji TAK, proszę wskazać rodzaj zawodu nauczyciela, w zakresie którego prowadzone jest kształcenie (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję):

- ☐ nauczyciel przedmiotu. . . . .²
- ☐ nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych. 2
- ☐ nauczyciel praktycznej nauki zawodu. . . . .²
- ☐ nauczyciel prowadzący zajęcia. 2
- ☐ nauczyciel psycholog
- ☐ nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej
- ☐ nauczyciel pedagog specjalny
- ☐ nauczyciel logopeda
- ☐ nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

---

² Należy podać nazwę przedmiotu/zawodu/zajęć

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA

1.	Nazwa kierunku	socjologia
2.	Wydział	Wydział Nauk Społecznych
3.	Cykl rozpoczęcia	2019/2020 (semestr zimowy), 2020/2021 (semestr zimowy), 2021/2022 (semestr zimowy), 2022/2023 (semestr zimowy)
4.	Poziom kształcenia	Studia pierwszego stopnia
5.	Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Kod efektu uczenia się kierunku	Efekty uczenia się Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia o profilu ogólniakademickim na kierunku studiów socjologia absolwent:	Kody charakterystyk II stopnia PRK do których odnosi się efekt kierunkowy
WIEDZA		
S1_W01	zna terminologię używaną w socjologii i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych	2018_P6S_WG
S1_W02	ma wiedzę o miejscu socjologii w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi	2018_P6S_WG
S1_W03	ma uporządkowaną wiedzę na temat różnych subdyscyplin socjologii, obejmującą terminologię, podstawy teoretyczne oraz powiązania z innymi dyscyplinami naukowymi	2018_P6S_WG
S1_W04	ma wiedzę na temat istotnych elementów tworzących struktury i instytucje społeczne	2018_P6S_WG
S1_W05	ma wiedzę na temat struktur społecznych i instytucji życia społecznego oraz o zachodzących między nimi relacjach	2018_P6S_WG, 2018_P6S_WK
S1_W06	ma uporządkowaną wiedzę na temat zbiorowości społecznych, ich specyfiki i procesów w nich zachodzących	2018_P6S_WG
S1_W07	ma uporządkowaną wiedzę o rodzajach więzi społecznych i o rządzących nimi prawidłowościach i ich historycznych przeobrażeniach	2018_P6S_WG, 2018_P6S_WK
S1_W08	ma uporządkowaną wiedzę na temat socjalizacji i jej społeczno-kulturowych, historycznych, filozoficznych i psychologicznych podstaw	2018_P6S_WG, 2018_P6S_WK
S1_W09	zna wybrane społeczne, filozoficzne i psychologiczne koncepcje człowieka, traktujące go jako podmiot tworzący struktury społeczne i określający zasady ich działania i działający w obrębie tych struktur	2018_P6S_WG, 2018_P6S_WK
S1_W10	ma wiedzę na temat systemów aksjonormatywnych organizujących podstawowe struktury i instytucje społeczne; zna źródła norm i reguł	2018_P6S_WG, 2018_P6S_WK
S1_W11	ma wiedzę o projektowaniu i prowadzeniu badań empirycznych, zna metody i techniki badań społecznych, a także procedury badawcze stosowane w socjologii, pozwalające na dokonywanie opisów struktur i instytucji społecznych; zna tradycje paradygmatyczne, z których wywodzą się poszczególne metody	2018_P6S_WG
S1_W12	zna najważniejsze tradycyjne i współczesne nurty socjologiczne, rozumie ich historyczne i kulturowe uwarunkowania	2018_P6S_WG
S1_W13	zna podstawowe teorie wyjaśniające procesy zachodzące w obrębie struktur i instytucji społecznych	2018_P6S_WG
S1_W14	ma wiedzę na temat przyczyn, przebiegu, skali i konsekwencji przemian najważniejszych struktur i instytucji społecznych	2018_P6S_WG, 2018_P6S_WK

S1_W15	ma wiedzę na temat podstawowych procesów ludnościowych warunkujących zmiany struktur i instytucji społecznych	2018_P6S_WG, 2018_P6S_WK
S1_W16	ma wiedzę na temat tworzenia i rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości	2018_P6S_WK
S1_W17	ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych	2018_P6S_WK
S1_W18	ma wiedzę z zakresu podstaw prawa oraz na temat ochrony własności intelektualnej	2018_P6S_WK
S1_W19	ma wiedzę o komunikowaniu społecznym w wybranych układach społecznych	2018_P6S_WG, 2018_P6S_WK
S1_W20	ma wiedzę na temat zagadnień wpisujących się w zakres subdyscyplin socjologii, wyznaczających obszar wybranej specjalności	2018_P6S_WG
S1_W21	ma wiedzę na temat metod i technik badawczych wykorzystywanych do badania procesów i zjawisk zachodzących w obrębie właściwych wybranej specjalności struktur społecznych	2018_P6S_WG
UMIEJĘTNOŚCI		
S1_U01	posiada umiejętność dokonywania obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych, potrafi analizować je w odniesieniu do paradygmatu socjologicznego	2018_P6S_UO, 2018_P6S_UW
S1_U02	potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu socjologii i powiązanych z nią dyscyplin do analizowania i interpretowania procesów, zjawisk i problemów społecznych	2018_P6S_UO, 2018_P6S_UW
S1_U03	posługuje się ujęciami teoretycznymi z zakresu socjologii dla dokonywania analiz przyczyn i przebiegu zjawisk i procesów społecznych	2018_P6S_UK, 2018_P6S_UW
S1_U04	potrafi sformułować prognozy dotyczące przebiegu procesów i zjawisk społecznych, wykorzystując podstawowe teorie socjologiczne oraz dostępne metody i techniki badawcze	2018_P6S_UO, 2018_P6S_UW
S1_U05	potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii	2018_P6S_UU, 2018_P6S_UW
S1_U06	posiada umiejętności badawcze, pozwalające na zaprojektowanie i przeprowadzenie badań socjologicznych; potrafi opracować, zaprezentować i zinterpretować wyniki, wykorzystując nowoczesne technologie	2018_P6S_UK, 2018_P6S_UU, 2018_P6S_UW
S1_U07	potrafi ocenić przydatność podstawowych metod i technik badawczych do realizacji konkretnych zadań, rozwiązywania problemów i rozstrzygania dylematów	2018_P6S_UU, 2018_P6S_UW
S1_U08	ma umiejętność przygotowania prac pisemnych w języku polskim na tematy dotyczące wybranych zagadnień socjologicznych, z zastosowaniem różnych ujęć teoretycznych przy wykorzystaniu dorobku socjologii, jak i innych dyscyplin	2018_P6S_UU, 2018_P6S_UW
S1_U09	potrafi w sposób precyzyjny i spójny wypowiadać się w mowie na tematy dotyczące szczegółowych zagadnień socjologicznych, z wykorzystaniem terminologii socjologicznej, odwołując się do podstawowych nurtów teoretycznych	2018_P6S_UK, 2018_P6S_UU, 2018_P6S_UW
S1_U10	posiada umiejętność prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierając je argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów	2018_P6S_UK, 2018_P6S_UO, 2018_P6S_UW
S1_U11	potrafi dokonać analizy własnych działań i wskazać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłym działaniu	2018_P6S_UU, 2018_P6S_UW
S1_U12	posiada umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, potrafi używać języka specjalistycznego, potrafi porozumiewać się ze specjalistami z zakresu socjologii oraz z odbiorcami spoza grona specjalistów	2018_P6S_UK, 2018_P6S_UO
S1_U13	posługuje się zasadami i normami etycznymi w podejmowanej działalności, dostrzega i analizuje dylematy etyczne, przewiduje skutki konkretnych przedsięwzięć	2018_P6S_UW

S1_U14	potrafi posługiwać się językiem obcym w odniesieniu do podstawowej terminologii z zakresu socjologii; posiada umiejętność rozumienia oraz tworzenia różnego typu tekstów pisanych i ustnych wymagającą wiedzy systemowej o języku w zakresie jego struktur gramatycznych, leksyki i fonetyki. Porozumiewa się w języku obcym z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych w zakresie właściwym dla danego obszaru wiedzy ³ .	2018_P6S_UK
S1_U15	potrafi opisywać, analizować i interpretować na poziomie elementarnym zjawiska i procesy komunikacyjne zachodzące w obrębie właściwych wybranej specjalności układów społecznych	2018_P6S_UK, 2018_P6S_UW
S1_U16	posiada umiejętności w zakresie identyfikowania, opisywania, analizowania i interpretowania oraz porównywania zjawisk i procesów zachodzących w obrębie właściwych wybranej specjalności struktur społecznych	2018_P6S_UW
S1_U17	ma umiejętność stosowania szczegółowych metod i technik badań socjologicznych do analiz zjawisk i procesów społecznych w układach przestrzennych na poziomie mikro, makro i mezon	2018_P6S_UO, 2018_P6S_UW
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
S1_K01	ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, zdaje sobie sprawę z konieczności ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego	2018_P6S_KK, 2018_P6S_UU
S1_K02	jest przygotowany do pracy w zespole, ma rozwinięte zdolności w zakresie komunikacji interpersonalnej, które pozwalają mu włączać się w pracę w grupie oraz inicjować przedsięwzięcia zespołowe	2018_P6S_KK, 2018_P6S_KO, 2018_P6S_KR
S1_K03	dokonyuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia	2018_P6S_KK
S1_K04	podejmuje wyzwania zawodowe, wykazuje się inicjatywą i wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych	2018_P6S_KR
S1_K05	dostrzega i formułuje problemy moralne i dylematy etyczne związane z własną i cudzą pracą, poszukuje optymalnych rozwiązań, postępuje zgodnie z zasadami etyki	2018_P6S_KR
S1_K06	jest świadomy istnienia etycznego wymiaru badań naukowych	2018_P6S_KR
S1_K07	jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach społecznych	2018_P6S_KO
S1_K08	odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, określa priorytety służące realizacji zadań indywidualnych i grupowych	2018_P6S_KR
S1_K09	ma kompetencje służące pobudzaniu kreatywności i przedsiębiorczości; inspirowaniu zmian społecznych, budowaniu postaw prospołecznych i etycznych	2018_P6S_KO, 2018_P6S_KR
S1_K10	rozumie potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywanych problemów, integrowania wiedzy z różnych dyscyplin oraz praktykowania samokształcenia służącego pogłębianiu zdobytej wiedzy	2018_P6S_KK

³ Zapis zgodny z [Uchwałą nr 490/2020](#) Senatu UŚ w sprawie wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i zmiany programów studiów prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.(t.j. Uchwała nr 246/2022).

STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

1.	Nazwa kierunku	socjologia
2.	Wydział	Wydział Nauk Społecznych
3.	Cykl rozpoczęcia	2022/2023 (semestr zimowy)
4.	Poziom kształcenia	studia drugiego stopnia
5.	Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Kod efektu uczenia się kierunku	Efekty uczenia się Po ukończeniu studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku studiów socjologia absolwent:	Kody charakterystyk II stopnia PRK, do których odnosi się efekt kierunkowy
WIEDZA		
S2_W01	zna w pogłębionym stopniu terminologię używaną w socjologii i jej zastosowanie w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych na poziomie rozszerzonym	2018_P7S_WG
S2_W02	ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę o źródłach i miejscu socjologii w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi	2018_P7S_WG
S2_W03	ma rozszerzoną i uporządkowaną wiedzę na temat tradycyjnych i współczesnych nurtów socjologicznych, pogłębioną w odniesieniu wybranych struktur i instytucji społecznych	2018_P7S_WG
S2_W04	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę w zakresie wybranych subdyscyplin i specjalizacji socjologii, obejmującą wykorzystywane w ich obszarze terminologie, teorie i metodologie	2018_P7S_WG
S2_W05	ma rozszerzoną i uporządkowaną wiedzę na temat istotnych elementów tworzących struktury i instytucje społeczne, pogłębioną w odniesieniu do wybranych aspektów życia społecznego	2018_P7S_WG, 2018_P7S_WK
S2_W06	ma pogłębioną wiedzę na temat wybranych zbiorowości społecznych, ich specyfiki i procesów w nich zachodzących	2018_P7S_WG
S2_W07	ma rozszerzoną wiedzę na temat funkcjonowania różnych rodzajów struktur społecznych i instytucji życia społecznego oraz o zachodzących między nimi relacjach istotnych z punktu widzenia procesów społecznych	2018_P7S_WG
S2_W08	ma pogłębioną wiedzę o różnych rodzajach więzi społecznych i o prawidłowościach, którym one podlegają	2018_P7S_WG
S2_W09	ma pogłębioną wiedzę na temat wybranych kategorii więzi społecznych i o rządzących nimi prawidłowościach istotnych z punktu widzenia paradygmatów socjologicznych	2018_P7S_WG
S2_W10	ma pogłębioną wiedzę na temat wybranych teorii wyjaśniających procesy zachodzące w obrębie wybranych struktur i instytucji społecznych	2018_P7S_WG
S2_W11	ma poszerzoną wiedzę na temat przyczyn, przebiegu, skali i konsekwencji przemian wybranych struktur i instytucji społecznych, rozumie ich kulturowe i historyczne uwarunkowania	2018_P7S_WG, 2018_P7S_WK
S2_W12	ma pogłębioną wiedzę o człowieku jako podmiocie tworzącym struktury społeczne, określającym zasady ich działania i działającym w obrębie tych struktur	2018_P7S_WG, 2018_P7S_WK
S2_W13	ma pogłębioną wiedzę na temat systemów aksjo-normatywnych organizujących wybrane struktury i instytucje społeczne; zna źródła norm i reguł oraz sposoby działania tych zbiorowości	2018_P7S_WG, 2018_P7S_WK
S2_W14	ma pogłębioną wiedzę o stanowiskach i podejściach metodologicznych właściwych socjologii, rozumie zasadę wieloparadygmatyczności prowadzenia badań w socjologii	2018_P7S_WG, 2018_P7S_WK
S2_W15	ma rozszerzoną i uporządkowaną wiedzę o projektowaniu i prowadzeniu badań empirycznych, zna w sposób pogłębiony wybrane metody i techniki badań społecznych, a także procedury badawcze stosowane w socjologii,	2018_P7S_WK

	pozwalające na dokonywanie opisów struktur i instytucji społecznych oraz na identyfikowanie rządzących nimi prawidłowości	
S2_W16	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat zasad i norm etycznych oraz etyki zawodowej; zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej; ma wiedzę na temat socjologicznych ram tworzenia i rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości	2018_P7S_WK
S2_W17	posiada pogłębioną wiedzę na temat społecznych aspektów współczesnej kultury; ma pogłębioną wiedzę na temat socjologicznych ram i uwarunkowań procesów komunikacji społecznej oraz różnych aspektów świata mediów	2018_P7S_WG, 2018_P7S_WK
S2_W18	ma pogłębioną wiedzę o potrzebach i problemach społecznych dotyczących wybranych struktur i zbiorowości społecznych	2018_P7S_WG, 2018_P7S_WK
S2_W19	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę w zakresie procesów dokonujących się w przestrzeni społecznej i kulturowej	2018_P7S_WG, 2018_P7S_WK
S2_W20	ma pogłębioną wiedzę szczegółową w zakresie teorii socjologii i nauk pokrewnych adekwatną do wybranej specjalności	2018_P7S_WG
S2_W_OOD	ma pogłębioną wiedzę na temat wybranych metod naukowych oraz zna zagadnienia charakterystyczne dla wybranej dyscypliny nauki niezwiązanej z wiodącą dyscypliną kierunku studiów	2018_P7S_WG, 2018_P7S_WK
UMIEJĘTNOŚCI		
S2_U01	posiada umiejętności w zakresie analizowania, oceny, selekcjonowania i integrowania informacji ze źródeł pisanych i elektronicznych	2018_P7S_UU, 2018_P7S_UW
S2_U02	ma pogłębione umiejętności obserwowania, diagnozowania oraz racjonalnego i krytycznego oceniania uwarunkowań oraz przebiegu procesów i zjawisk społecznych	2018_P7S_UW
S2_U03	potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu socjologii i powiązanych z nią dyscyplin do zrozumienia, przeanalizowania, zinterpretowania oraz porównania procesów, zjawisk i problemów społecznych	2018_P7S_UW
S2_U04	potrafi w sposób klarowny, precyzyjny i spójny formułować wypowiedzi ustne, posiada umiejętność konstruowania rozbudowanych uzasadnień na tematy dotyczące zagadnień socjologicznych z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku socjologii, jak i innych dyscyplin naukowych	2018_P7S_UK, 2018_P7S_UW
S2_U05	ma umiejętność przygotowania prac pisemnych na tematy dotyczące wybranych zagadnień socjologicznych, na podstawie samodzielnie dobranej literatury, z zastosowaniem różnych ujęć teoretycznych przy wykorzystaniu dorobku socjologii, jak i innych dyscyplin	2018_P7S_UW
S2_U06	posiada pogłębione umiejętności prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierania ich rozbudowaną argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów, kierując się przy tym zasadami etycznymi	2018_P7S_UK, 2018_P7S_UW
S2_U07	posiada rozwinięte umiejętności badawcze: rozróżnia orientacje w metodologii badań socjologicznych, pozwalające na zaprojektowanie i przeprowadzenie badań socjologicznych; formułuje problemy badawcze; dobiera adekwatne metody i techniki badawcze; konstruuje narzędzia badawcze; potrafi opracować, zaprezentować, przeanalizować i zinterpretować wyniki oraz wyciągnąć wnioski, wykorzystując nowoczesne technologie; wskazuje kierunki dalszych badań w obrębie wybranej subdyscypliny socjologii	2018_P7S_UU, 2018_P7S_UW
S2_U08	potrafi sprawnie posługiwać się wybranymi ujęciami teoretycznymi dla dokonywania analiz podejmowanych działań praktycznych	2018_P7S_UW
S2_U09	potrafi dokonywać krytycznej analizy własnych działań i wskazywać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłym działaniu	2018_P7S_UU
S2_U10	potrafi wskazywać oryginalne rozwiązania złożonych problemów socjologicznych oraz prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać efekty planowanych działań	2018_P7S_UU, 2018_P7S_UW

S2_U11	potrafi oceniać przydatność oraz dobierać środki i metody pracy dla realizacji pojawiających się zadań zawodowych	2018_P7S_UO, 2018_P7S_UU
S2_U12	porozumiewa się w języku obcym, posługując się komunikacyjnymi kompetencjami językowymi w stopniu zaawansowanym (poziom B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego). Posiada umiejętność czytania ze zrozumieniem skomplikowanych tekstów naukowych oraz pogłębioną umiejętność przygotowania różnych prac pisemnych (w tym badawczych) oraz wystąpień ustnych dotyczących zagadnień szczegółowych z zakresu socjologii w języku obcym	2018_P7S_UK
S2_U13	posiada umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, potrafi używać języka specjalistycznego oraz porozumiewać się ze specjalistami z zakresu socjologii oraz z odbiorcami spoza grona specjalistów a także porozumiewać się w języku obcym posługując się komunikacyjnymi kompetencjami językowymi w stopniu zaawansowanym; posiada umiejętność czytania ze zrozumieniem skomplikowanych tekstów naukowych oraz pogłębioną umiejętność przygotowania różnych prac pisemnych (w tym badawczych) oraz wystąpień ustnych dotyczących zagadnień szczegółowych z zakresu danego kierunku w języku obcym.	2018_P7S_UK, 2018_P7S_UO
S2_U14	ma pogłębione umiejętności obserwowania, interpretowania oraz analizowania i oceniania uwarunkowań oraz przebiegu procesów komunikacji społecznej	2018_P7S_UK, 2018_P7S_UW
S2_U15	potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną niezbędną do rozumienia, analizowania, interpretowania oraz porównywania procesów komunikowania społecznego	2018_P7S_UW
S2_U16	posiada rozwinięte umiejętności obserwowania, interpretowania oraz analizowania i formułowania ocen problemów społecznych oraz procesów zachodzących w przestrzeni społecznej i kulturowej	2018_P7S_UW
S2_U17	potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu socjologii i nauk pokrewnych niezbędną do rozumienia, analizowania, interpretowania oraz porównywania zjawisk i procesów dokonujących się we współczesnym społeczeństwie	2018_P7S_UW
S2_U_OOD	ma zaawansowane umiejętności stawiania pytań badawczych i analizowania problemów lub ich praktycznego rozwiązywania na podstawie pozyskanych treści oraz zdobytych doświadczeń praktycznych i umiejętności z zakresu wybranej dyscypliny nauki niezwiązanej z wiodącą dyscypliną kierunku studiów	2018_P7S_UW
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
S2_K01	ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, ocenia je krytycznie, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego;	2018_P7S_KK
S2_K02	jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych i osobistych; wykazuje się aktywnością i wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań profesjonalnych	2018_P7S_KR
S2_K03	jest przygotowany do pracy w zespole, ma rozwinięte zdolności w zakresie komunikacji interpersonalnej, które pozwalają mu włączać się w prace w grupie oraz inicjować przedsięwzięcia zespołowe; jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach społecznych	2018_P7S_KO, 2018_P7S_KR
S2_K04	dokonyuje krytycznej samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wykraczając poza obszar jednej dyscypliny, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia	2018_P7S_KK
S2_K05	odznacza się odpowiedzialnością za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki; czuje się odpowiedzialny wobec ludzi, na rzecz których stara się działać i z którymi współpracuje, wyraża taką postawę w środowisku specjalistów i pośrednio modeluje to podejście wśród innych	2018_P7S_KK, 2018_P7S_KO, 2018_P7S_KR

S2_K06	ma pogłębioną świadomość istnienia etycznego wymiaru badań naukowych	2018_P7S_KR
S2_K07	jest przekonany o konieczności i doniosłości zachowania się w sposób profesjonalny i przestrzegania zasad etyki zawodowej; dostrzega i formułuje problemy moralne i etyczne związane z własną i cudzą pracą	2018_P7S_KR
S2_K08	odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje wieloaspektowe działania w zakresie diagnozowania problemów społecznych wykazuje aktywność i wytrwałość w realizacji działań i projektów	2018_P7S_KK, 2018_P7S_KO
S2_K09	jest gotów do uznawania i wykorzystywania wiedzy z różnych dziedzin do rozwiązywania złożonych problemów poznawczych i praktycznych	2018_P7S_KK, 2018_P7S_KR
S2_K_OOD	rozumie potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywanych problemów, integrowania wiedzy lub wykorzystywania umiejętności z różnych dyscyplin oraz praktykowania samokształcenia służącego pogłębianiu zdobytej wiedzy	2018_P7S_KK

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Agata Zygmunt-Ziemianek	dr, dyrektorka kierunków polityki miejskiej i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia, zarządzanie zasobami ludzkimi
Ewa Leśniak-Berek	dr, prof. UŚ, zastępczyni dyrektorki kierunków polityki miejskiej i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia, zarządzanie zasobami ludzkimi
Rafał Muster	dr hab., prof. UŚ, dyrektor Instytutu Socjologii
Rafał Cekiera	dr, zastępca dyrektora Instytutu Socjologii
Małgorzata Tyrybon	dr, prodziekan Wydziału Nauk Społecznych ds. kształcenia i studentów
Maciej Janowski	dr, pełnomocnik Dziekana ds. jakości kształcenia i akredytacji, koordynator wizytacji
Agnieszka Rychłowska-Niesporek	dr, adiunkt, Wydział Nauk Społecznych
Bożena Pactwa	dr, adiunkt, Instytut Socjologii, członkini Rady dydaktycznej kierunków polityki miejskiej i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia, zarządzanie zasobami ludzkimi
Monika Żak	dr, adiunkt, Instytut Socjologii, członkini Rady dydaktycznej kierunków polityki miejskiej i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia, zarządzanie zasobami ludzkimi

Dane koordynatora wizytacji:

dr Maciej Janowski

Pełnomocnik Dziekana WNS ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji
ul. Grażyńskiego 53, pokój 236, 40-126 Katowice
e-mail: maciej.janowski@us.edu.pl
tel. 512 286 486

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	4

Prezentacja uczelni	15

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	17

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	17

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 1:	32

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	32

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	57

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	74

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	88

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	110

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	114

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	122

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	145

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	150

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	174

Część III. Załączniki	176

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	188

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	192

Standard jakości kształcenia 1.1	192

Standard jakości kształcenia 1.2	192

Standard jakości kształcenia 1.2a	192

Standard jakości kształcenia 1.2b	192

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	192

Standard jakości kształcenia 2.1	192
Standard jakości kształcenia 2.1a	192
Standard jakości kształcenia 2.2	193
Standard jakości kształcenia 2.2a	193
Standard jakości kształcenia 2.3	193
Standard jakości kształcenia 2.4	193
Standard jakości kształcenia 2.4a	193
Standard jakości kształcenia 2.5	193
Standard jakości kształcenia 2.5a	193
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	193
Standard jakości kształcenia 3.1	193
Standard jakości kształcenia 3.2	194
Standard jakości kształcenia 3.2a	194
Standard jakości kształcenia 3.3	194
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	194
Standard jakości kształcenia 4.1	194
Standard jakości kształcenia 4.1a	194
Standard jakości kształcenia 4.2	194
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	195
Standard jakości kształcenia 5.1	195
Standard jakości kształcenia 5.1a	195
Standard jakości kształcenia 5.2	195
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	195
Standard jakości kształcenia 6.1	195
Standard jakości kształcenia 6.2	195
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	195
Standard jakości kształcenia 7.1	195
Standard jakości kształcenia 7.2	195
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	196
Standard jakości kształcenia 8.1	196

Standard jakości kształcenia 8.2 _____	196
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach _____	196
Standard jakości kształcenia 9.1 _____	196
Standard jakości kształcenia 9.2 _____	196
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów _____	196
Standard jakości kształcenia 10.1 _____	196
Standard jakości kształcenia 10.2 _____	196

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Śląski w Katowicach jest największą uczelnią akademicką w Województwie Śląskim i jedną z największych w Polsce. Obecnie, na 8 wydziałach, w 4 kolegiach oraz w 2 szkołach doktorskich, kształci **20 000** studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych w zakresie ponad 80 programów (w tym część w językach obcych), prowadzonych przez prawie **1900** nauczycieli akademickich. Badania naukowe i dydaktyka obejmują nauki humanistyczne, społeczne, inżyniersko-techniczne, ścisłe i przyrodnicze oraz teologiczne, a także sztukę, łącznie w 25 dyscyplinach. W wyniku ewaluacji działalności naukowej przeprowadzonej w 2022 r. Uczelnia otrzymała 3 kategorie A+, 9 kategorii A i 13 kategorii B+. Uniwersytet w 2019 roku został zakwalifikowany do programu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”. Kierunek rozwoju określony w Strategii rozwoju Uniwersytetu Śląskiego na lata 2020–2025 zakłada dążenie do przekształcenia Uniwersytetu w uczelnię badawczą. I tak, w 2019 roku Senat Uniwersytetu Śląskiego uchwalił nowy statut UŚ, który określa nowy ustrój uczelni. Konsekwencją tych zmian było utworzenie 8 Wydziałów: Humanistycznego; Nauk Przyrodniczych; Nauk Społecznych; Nauk Ścisłych i Technicznych; Prawa i Administracji; Sztuki i Nauk o Edukacji; Teologicznego oraz Szkoły Filmowej im. Krzysztofa Kieślowskiego, które rozpoczęły funkcjonowanie od 1 października 2019 roku. Zostały powołane Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Śląskim oraz Międzynarodowa Środowiskowa Szkoła Doktorska przy Centrum Studiów Polarnych UŚ. Zmiany wprowadzone w Uniwersytecie Śląskim mają za zadanie umocnienie pozycji badawczej i dydaktycznej uczelni, konsolidację najlepszych zespołów badawczych i integrację środowisk naukowych i gospodarczych wokół zagadnień kluczowych dla rozwoju polskiej gospodarki. Posłużą także wzmocnieniu wizerunku istniejących w Uniwersytecie Śląskim wydziałów wśród potencjalnych studentów i pracodawców zainteresowanych zatrudnieniem absolwentów. W celu poprawy jakości kształcenia i dostępności Uniwersytet na bieżąco realizuje kolejne projekty inwestycyjne – w ostatnich latach zostały wybudowane i oddane do użytku dla społeczności akademickiej m.in. wielokrotnie nagradzane w konkursach architektoniczno-urbanistycznych, nowoczesne obiekty stanowiące siedziby Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka (CINiBA) oraz Szkoły Filmowej im. K. Kieślowskiego. W najbliższych latach powstaną nowe siedziby dla Instytutu Chemii i Instytutu Biologii, Biotechnologii i Ochrony Środowiska. W ramach Uniwersytetu Otwartego działają Uniwersytety: Dzieci, Młodzieży, Maturzystów, Trzeciego Wieku. Mocne wsparcie dla polityki włączania studentów w życie Uniwersytetu widoczne jest w dynamice, jaka towarzyszy rozwijaniu nie tylko Studenckiej Strefy Aktywności, ale również Telewizji Internetowej Uniwersytetu Śląskiego. Uniwersytet uczestniczy w nauce światowej. 19 maja 2017 roku Uniwersytet Śląski w Katowicach uzyskał zgodę na korzystanie z logo Komisji Europejskiej „HR Excellence in Research”. Od listopada 2020 Uczelnia wraz z sześcioma zagranicznymi szkołami wyższymi – Uniwersytetem Kraju Saary (liderem konsorcjum), Uniwersytetem w Alicante, Estońską Akademią Sztuk Pięknych, Uniwersytetem Sofijskim im. św. Klemensa z Ochrydy, Uniwersytetem w Trieście oraz Uniwersytetem Witolda Wielkiego wspólnie tworzą prestiżowy uniwersytet europejski w ramach sojuszu Transform4Europe. Uczelnie łączą się, aby razem prowadzić badania naukowe na najwyższym poziomie oraz kształcić młodych ludzi na międzynarodowych kierunkach studiów. Tworzą również wspólny, wielojęzyczny kampus zlokalizowany w Polsce, Bułgarii, Estonii, Hiszpanii, Niemczech, na Litwie i we Włoszech po to, aby zadbać o przyszłość swoich regionów, a przez to krajów i Europy. Wyniki badań są upowszechniane nie tylko drogą publikacji naukowych, ale również działań popularnonaukowych. Uniwersytet Śląski szczyli się **Śląskim Festiwalem Nauki**, który uznawany jest za jedno z najważniejszych tego typu wydarzeń w Europie (w 2020 r. zespół organizujący otrzymał tytuł Popularyzatora Nauki 2020 przyznawany przez MEiN z PAP). Miasto Katowice będące główną siedzibą UŚ otrzymało prestiżowy tytuł Europejskiego Miasta Nauki 2024, zaś nasza Uczelnia jest liderem Konsorcjum zrzeszającego

władze miasta i 7 katowickich uczelni, które przygotowuje wydarzenia z tym związane. Początki Wydziału Nauk Społecznych, na którym prowadzony jest oceniany kierunek, sięgają 1973 r. W 1979 roku Wydział uzyskał prawo nadawania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk politycznych i socjologii. Na skutek reorganizacji Uniwersytetu Śląskiego, 1 października 2019 roku do Wydziału Nauk Społecznych dołączyły instytuty wchodzące do tej pory w skład Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Badania naukowe prowadzone na Wydziale przekładają się bezpośrednio na bogatą ofertę dydaktyczną. Obecnie na Wydziale studiuje blisko **4 900** studentek i studentów w ramach **dwudziestu kierunków**. Studia na kierunku socjologia pierwszego i drugiego stopnia prowadzone są w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. Oprócz modułów stanowiących podstawę kształcenia, na kierunku socjologia oferowana jest także oferta modułów fakultatywnych. Dzięki temu absolwent tego kierunku zyskuje przygotowanie do podejmowania różnych ról zawodowych na zmieniającym się dynamicznie rynku pracy.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1.1. Powiązanie koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów), oczekiwań formułowanych wobec kandydatów, oferowanych specjalności

Koncepcja kształcenia na kierunku socjologia **wpisuje się w przyjętą misję i strategię UŚ** – „Uniwersytet jako społeczność studentów i nauczycieli/badaczy działa w przekonaniu, iż warunkiem dobrej pracy i dobrych efektów dydaktycznych jest wysiłek włożony w formowanie twórczej postawy wobec rzeczywistości. Zadaniem zajęć dydaktycznych jest wyzwolenie umiejętności stawiania pytań i następnie wspólnego poszukiwania odpowiedzi”. W myśl § 4 ust. 4 Statutu UŚ, w kształceniu studentów, doktorantów i uczestników innych form kształcenia Uniwersytet dąży do przekazywania wiedzy, kształtowania umiejętności, poszanowania praw człowieka oraz pielęgnowania cnót obywatelskich i wartości demokratycznych. Koncepcja kształcenia na kierunku socjologia koresponduje zatem w pełni z misją i strategią UŚ, gdyż głównym celem jest kształcenie studentów na wysokim poziomie naukowym, merytorycznym, społecznym i etycznym, a także dbałość o zapewnienie wszechstronnego wykształcenia, z uwzględnieniem kompetencji oraz umiejętności specjalistycznych właściwych dla kierunku socjologia. Nabycia i utrwalona w czasie nauki umiejętność wielowymiarowego postrzegania złożonej rzeczywistości, w połączeniu ze zdolnością łączenia teoretycznej wiedzy z praktyką stanowią mocną stronę wykształcenia zdobywanego na kierunku socjologia. Wskazane w modułach kształcenia efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji odzwierciedlają wagę, jaką przykładają się do rzetelnego i odpowiedzialnego, a zarazem efektywnego realizowania misji UŚ. Studia na kierunku socjologia kształcą profesjonalistów, ludzi mądrych i odpowiedzialnych, przestrzegających uniwersalnych zasad moralnych, dążących do odkrywania i przekazywania prawdy, mających szerokie horyzonty intelektualne, tolerancyjnych i otwartych na odmienne poglądy i idee.

Od kandydatów na studia na tym kierunku oczekuje się więc ciekawości, wrażliwości, otwartości, gotowości do odkrywania świata, umiejętności logicznego i krytycznego myślenia, stawiania pytań. Praca w różnych środowiskach wymaga umiejętności nawiązywania relacji, komunikatywności, kultury osobistej i empatii. Kandydat na studia powinien być zainteresowany problemami społecznymi, globalnymi, jak i tymi dotyczącymi najbliższego otoczenia, powinien umieć je dostrzegać zarówno w kontekstach teraźniejszych, jak i historycznych. Studia na kierunku socjologia to zatem propozycja dla osób, które posiadają podstawową wiedzę z zakresu historii i kultury oraz interesują się szeroko pojętymi naukami społecznymi. Swoje miejsce znajdują tu także osoby o umysłach analitycznych, otwarte, gotowe łączyć wątki i problemy wykraczające poza jedną dyscyplinę, chętne do aktywnej nauki, słuchania, samodzielnego myślenia, pracy zespołowej, kreatywne i ciekawe otaczającego świata, chcące go obserwować, badać i opisywać w sposób oryginalny i innowacyjny. Jedną z niezbędnych umiejętności w kontekście poznawania i zrozumienia wielokulturowego świata są kompetencje językowe. Szczególnie ważna zatem, zarówno w obszarze studiów literaturowych, jak i prowadzonych zajęć, jest znajomość języków obcych, w tym szczególnie języka angielskiego oraz stała gotowość do poszerzania kompetencji w tym zakresie.

Program studiów pierwszego i drugiego stopnia osadzony jest w obszarze **nauk socjologicznych**, przy czym włączenie do programu treści z innych dziedzin pozwala na ukazanie zagadnień społecznych w możliwie szerokiej perspektywie. Stwarza tym pole do badań i rozwoju nowych idei, mających na celu wyjaśnianie przyczyn, ale przede wszystkim poszukiwanie sposobów rozwiązań problemów społecznych oraz odpowiadania na zróżnicowane społeczne potrzeby. W programie studiów znajdują się zajęcia powiązane z takimi dyscyplinami, jak: psychologia, ekonomia, filozofia, prawo czy zarządzanie. Zdobytą w ten sposób wiedzę absolwent studiów na kierunku socjologia może wykorzystać do rozwiązywania problemów, z jakimi spotka się w przyszłej pracy zawodowej.

Kierunek jest realizowany w **profilu ogólnoakademickim** (dotyczy to studiów pierwszego i drugiego stopnia), co stanowi potencjał dla rozwoju naukowego w obszarze socjologii, a także wpisuje się w aktualne założenia [Strategii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach](#)⁴. Powiązanie kształcenia z prowadzonymi badaniami oraz działalnością naukową, a także łączenie ich z praktyką to podstawowy atut tych studiów. Instytut Socjologii w Uniwersytecie Śląskim, którego pracownicy są włączeni w pracę dydaktyczną na kierunku socjologia, jest nie tylko liczącym się ośrodkiem naukowym, skupiającym uznanych w kraju i za granicą badaczy, ale także instytucją działającą na rzecz i we współpracy z otoczeniem zewnętrznym, występując w roli eksperta i doradcy oraz moderatora procesów zmian dokonujących się w różnych obszarach życia społecznego. Studenci mogą czerpać wiedzę oraz nabywać kompetencje badawcze od doświadczonych uczonych, wyspecjalizowanych w prowadzeniu badań naukowych w różnych obszarach. Możliwość uczestniczenia studentów w prowadzonych przez nich zajęciach, podczas których dzielą się swoją wiedzą, a także ich udział w badaniach zespołów badawczych i realizacja badań własnych w ramach prac dyplomowych umożliwia poznanie specyfiki badań empirycznych i inspirowanie do pogłębiania własnych zainteresowań naukowych. Współpraca z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi, kołami eksperckimi, jednostkami sektora publicznego, biznesem i organizacjami non-profit, polegająca – między innymi – na włączaniu interesariuszy zewnętrznych w proces opiniowania programów studiów i jego realizację (n.in. poprzez prowadzenie zajęć przez specjalistów reprezentujących świat biznesu) przygotowuje absolwentów kierunku socjologia do przyjmowania różnych ról zawodowych.

Kształcenie studentów kierunku socjologia na **studiach pierwszego stopnia** jest zorientowane na przekazanie ogólnej wiedzy na temat otaczającego świata, pozwalającej na diagnozowanie i rozumienie zjawisk, problemów i procesów społecznych oraz wykształcenie umiejętności zdobywania, gromadzenia, analizowania tej wiedzy. Poza wiedzą i umiejętnościami wspólnymi dla wszystkich absolwentów studiów socjologicznych, każdy z nich wykształca i pogłębia w trakcie studiów szereg umiejętności adekwatnych do ukończonej specjalności i wyzwań stawianych im w przyszłej pracy zawodowej. Specjalność **socjologia miasta i regionu** kształtuje kompetencje i umiejętności działania w obszarze socjologii społeczności lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów występujących na poziomie miasta i regionu, tj. szanse i zagrożenia rozwoju gospodarczego, aktywność obywatelska mieszkańców i in. Student zyskuje w szczególności wiedzę na temat struktur i funkcjonowania miejskich zbiorowości terytorialnych oraz społecznych uwarunkowań ich rozwoju, a także działalności instytucji władzy i administracji publicznej. Dzięki wiedzy na temat zjawisk i procesów, jakim podlegają te struktury społeczne, student nabywa umiejętność analizowania

---

⁴<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5292/5/>

i diagnozowania procesów zachodzących w bezpośrednim otoczeniu społecznym oraz kwalifikacje do realizacji zadań związanych z poprawą jakości życia i budową kapitału społecznego mieszkańców. Specjalność **socjologia organizacji i zarządzania** jest zorientowana na kształtowanie kompetencji oraz umiejętności działania w zakresie rozpoznawania i wyjaśniania zjawisk oraz procesów gospodarczych zachodzących w organizacjach, jak również uwarunkowań realizacji funkcji zarządzania w organizacjach. Akcent położony zostaje ponadto na nabycie przez absolwentów umiejętności wypracowywania i stosowania procedur badawczych pozwalających na ewaluowanie i diagnozowanie potrzeb pracowników przedsiębiorstw działających w warunkach gospodarki rynkowej. Program specjalności **socjologia reklamy i komunikacja społeczna** jest ukierunkowany na wyposażenie studenta w kompetencje i odpowiednie umiejętności działania w obszarze szeroko rozumianej komunikacji społecznej. W praktyce oznacza to wiedzę o specyfice wymiarów komunikowania społecznego (komunikacja interpersonalna, komunikacja masowa, komunikacja polityczna, komunikacja w organizacji). Student zyskuje też umiejętność rozwiązywania problemów w zakresie komunikacji interpersonalnej, medialnej, politycznej i organizacyjnej. Potrafi projektować, analizować i interpretować strategie komunikacyjne na rynku reklamowym i medialnym, potrafi też dokonać wyboru modelu komunikowania społecznego adekwatnego do realizowanych projektów i zadań badawczych. Program specjalności **wiedza o współczesnym społeczeństwie** z jednej strony koncentruje się na teoretycznych podstawach zjawisk i procesów społecznych, z drugiej – na wykształceniu pewnych umiejętności praktycznych i nabyciu przez studentów specjalistycznych kwalifikacji, między innymi, w zakresie diagnozowania oraz socjologicznego analizowania wybranych zagadnień w kontekście politologicznym, kulturowym, ekonomicznym, prawnym itp. Dzięki temu absolwent tej specjalności potrafi wypracowywać procedury badawcze, służące rozpoznaniu skali i specyfiki konkretnych problemów socjologicznych. Umie też formułować zalecenia i rekomendacje praktyczne odnoszące się do rozpoznawanych problemów socjologicznych.

Kształcenie studentów kierunku socjologia na studiach drugiego stopnia jest ukierunkowane na przekazanie studentom pogłębionej wiedzy na temat świata społecznego, pozwalającej na dokonywanie poszerzonej diagnozy zjawisk, problemów i procesów społecznych oraz wykształcenie umiejętności zdobywania, gromadzenia, oraz wielokontekstowego analizowania tej wiedzy. Szczególny akcent położony jest na wykształcenie wśród studentów pogłębionych umiejętności zastosowania tej wiedzy poprzez rozpatrywanie i interpretowanie zmian, jakim podlega społeczeństwo w kontekście kategorii teoretycznych wchodzących w zakres socjologii, dyscyplin pokrewnych oraz – w zależności od ukończonej specjalności – poszczególnych subdyscyplin socjologii.

Program specjalności **Human Resources w nowoczesnej organizacji** łączy wysoki poziom kształcenia teoretycznego z możliwością zdobycia umiejętności praktycznych, pożądanym na współczesnym rynku pracy. Przekazywana studentom wiedza naukowa uzupełniana jest zajęciami warsztatowymi prowadzonymi przez doświadczonych ekspertów-praktyków. Tak skonstruowany program pozwala na wielowymiarowe poznanie reguł funkcjonowania nowoczesnej organizacji, dając gwarancję rzetelności i aktualności przekazywanej studentom wiedzy. Specjalność dedykowana jest wszystkim zainteresowanym pracą w działach Human Resources, doradztwie zawodowym, agencjach zatrudnienia i publicznych instytucjach rynku pracy. Absolwent specjalności wyposażony jest w kompetencje konieczne w zarządzaniu zasobami ludzkimi, zna realia współczesnego rynku pracy, metody rekrutacji, motywacji i oceny pracowników oraz potrafi zbudować silny zespół pracowniczy i efektywnie współpracować z otoczeniem. Studia na specjalności **socjologia biznesu i nowych mediów**

kształtują wiedzę i umiejętności działania w obszarze szeroko rozumianego biznesu w powiązaniu z kompetencjami umożliwiającymi im wykorzystywanie mediów i technologii cyfrowych w praktyce biznesowej. Program studiów jest osadzony na gruncie socjologii, przy tym ma charakter interdyscyplinarny – integruje wiedzę z zakresu socjologii, zarządzania, psychologii, przedsiębiorczości oraz nowych mediów. Zaprojektowana w ten sposób ścieżka kształcenia ma umożliwić absolwentom elastyczne dostosowywanie się do zmieniających się warunków i wymogów rynku pracy. W programie studiów przewidziano zajęcia, które mają na celu dostarczanie wiedzy i kształtowanie kompetencji w zakresie zarządzania organizacją i przedsięwzięciami biznesowymi, diagnozowania problemów pojawiających się w praktyce biznesowej, jak również ich rozwiązywania za pomocą nowoczesnych metod i podejść. W szczególności zajęcia, w których uczestniczą studenci przygotowują ich do podejmowania własnej działalności gospodarczej w dziedzinie nowych mediów.

Absolwenci studiów drugiego stopnia są przygotowani do podejmowania wyzwań badawczych i dalszego indywidualnego rozwoju, w tym do podjęcia studiów w Szkole Doktorskiej.

1.2. Związek kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową, w tym z głównymi kierunkami działalności naukowej prowadzonej w uczelni w dyscyplinie, do której kierunek jest przyporządkowany, oraz najważniejszych osiągnięć naukowych uczelni w tym zakresie z ostatnich 5 lat będących wynikiem tej działalności, a także sposobów wykorzystania wyników działalności naukowej w opracowaniu i doskonaleniu programu studiów, jak również w procesie jego realizacji, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zdobywania przez studentów kompetencji badawczych i udziału w badaniach

Studia na kierunku socjologia powiązane są ściśle z działalnością naukową prowadzoną na Wydziale Nauk Społecznych. Większość nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku socjologia jest równocześnie pracownikami badawczymi, a efektem ich badań są publikacje naukowe. Zajęcia dydaktyczne na kierunku socjologia są zgodne z kompetencjami i zainteresowaniami naukowo-badawczymi oraz doświadczeniem zawodowym nauczycieli akademickich. Dorobek naukowy kadry prowadzącej zajęcia jest różnorodny i wpisuje się – między innymi – w takie subdyscypliny socjologii, jak: socjologia miasta, regionu i obszarów metropolitalnych, socjologia pracy, organizacji i zarządzania, socjologia kultury, socjologia migracji, socjologia codzienności, socjologia literatury, socjologia zdrowia i choroby, socjologia twórczości artystycznej, socjologia wiedzy, socjologia rodziny, socjologia płci, socjologia religii. Ponadto obejmuje – między innymi – zagadnienia dotyczące: rozwoju społecznego, procesów ludnościowych, polityki społecznej, gerontologii społecznej, społeczeństwa obywatelskiego, kapitału społecznego, ekonomii społecznej czy komunikowania społecznego.

Działalność badawcza prowadzona przez pracowników naukowych WNS, w tym prowadzących zajęcia na kierunku socjologia ma charakter ciągły, interdyscyplinarny oraz międzynarodowy. W ramach prowadzonej działalności badawczej (jako członkowie zespołów badawczych lub w formie indywidualnej działalności badawczej), naukowcy realizują także granty badawcze oraz biorą udział w konferencjach i seminariach. Do najważniejszych osiągnięć naukowych będących wynikiem tej działalności, zaliczyć należy **publikacje pracowników** zaangażowanych w kształcenie studentów na kierunku socjologia (**Załącznik K1_01**), przygotowywanych – między innymi – dzięki **projektom badawczym**

(Załącznik K1_02) w ramach działających na WNS [zespołów badawczych](#)⁵. Dorobek każdego badacza widoczny jest na [stronie internetowej UŚ](#)⁶ oraz w systemie USOS – [Portal Pracownika](#)⁷.

Obszar podejmowanych działań badawczo-rozwojowych w ramach koncepcji kształcenia zakłada zachowanie równowagi programowej pomiędzy akcentowaniem i rozwijaniem kompetencji naukowych oraz praktycznych (zawodowych). Realizowane prace badawczo-rozwojowe odwołują się do obszaru zainteresowań nauk socjologicznych, a efekty działań potwierdzają zarówno publikacje, jak i diagnozy, ekspertyzy i opracowania.

Prowadzone przez konkretnych pracowników w Instytucie badania naukowe są wskazówką dla studentów przy wyborze promotorów prac dyplomowych, którzy inspirują swoich seminarzystów do podejmowania badań naukowych w różnych obszarach. Powstające w ramach seminariów dyplomowych prace są zwykle oparte na oryginalnych badaniach, których problematykę określa sam student, który sprawdza się w roli badacza. **Nabywa więc umiejętności i kompetencje niezbędne do prowadzenia badań społecznych, stanowiących podstawę pracy naukowej socjologa.**

Studenci są też angażowani do projektów naukowych. Z punktu widzenia prowadzących badania stanowi to niejednokrotnie znaczące wsparcie przy ich realizacji, z kolei dla studentów stanowi bezcenną praktyczną lekcję prowadzenia badań naukowych oraz socjalizuje do roli uczonego i przygotowuje do pracy naukowej. Rozwiązanie to nawiązuje w oczywisty sposób dla konstytutywnego dla idei uniwersytetu modelu Mistrz-uczeń, nadając mu praktyczny, aplikacyjny wymiar. Przykładami takich działań w Instytucie Socjologii UŚ w ostatnim czasie mogą być projekty naukowe realizowane we współpracy ze studentami przez:

- dr Maję Drzazgę-Lech, która w 2022 roku utworzyła zespół badawczy „Postawy Polaków wobec gier wideo”, w prace którego włączonych jest 16 studentów kierunku socjologia. Studenci prowadzili badania empiryczne w trakcie 6. Śląskiego Festiwalu Nauki.
- Dr. Rafała Cekierę „Sytuacja obcokrajowców w województwie śląskim – między pandemią a wojną w Ukrainie” na zlecenie Stowarzyszenia „Pro Silesia: Biznes – Nauka – Samorząd” (2021-2022). Wsparcie przy koordynacji działań projektowych: studentka Amanda Caban (Socjologia II stopnia, spec. socjologia biznesu i nowych mediów).
- prof. Tomasza Nawrockiego i dr Bożenę Pactwę – projekt „Zielony Horyzont” – Wpływ długotrwałej emisji zanieczyszczeń – środowiskowe, zdrowotne i społeczno-kulturowe skutki hutnictwa metali nieżelaznych”, realizowany przez interdyscyplinarny zespół, kierownik projektu dr. hab. Robert Krzysztofik; udział 5 studentów kierunku socjologia (2022-2023).

Osoby studiujące uczestniczą też **w projektach badawczych realizowanych przez pracowników w ramach praktyk terenowych.** Możliwość zaangażowania w projekty badawcze realizowane przez pracowników Instytutu studentów i ich bezpośrednie w nich uczestnictwo stwarza studentom niepowtarzalną okazję do obserwowania nauki *in statu nascendi*. Doświadczenie to może owocować nie tylko wyborem naukowej ścieżki dalszego rozwoju, lecz także jest przydatne we wszelkich innych dziedzinach przyszłej zawodowej aktywności. Szczególnie takich, które wymagają pracy zespołowej,

---

⁵<https://us.edu.pl/instytut/is/badania/zespoly-badawcze/>

⁶<https://us.edu.pl/instytut/is/pracownicy/>

⁷<https://pp.us.edu.pl/>

lecz także stosowania określonych procedur i wrażliwości na otoczenie społeczno-kulturowe. Taka forma współdziałania ze studentami jest także nieocenionym wsparciem dla badaczy w realizacji ich naukowych projektów. Studenci drugiego roku studiów pierwszego stopnia o specjalności wiedza o współczesnym społeczeństwie, socjologia organizacji i zarządzania oraz socjologia miasta i regionu w semestrze czwartym rozpoczynają dwusemestralny cykl zajęć, polegających na zaprojektowaniu badań empirycznych, ich przeprowadzeniu i opracowaniu wyników. Temat projektu jest powiązany z zainteresowaniami badawczymi pracownika lub grupy pracowników Instytutu, którzy w danym roku pełnią funkcję koordynatorów praktyk, natomiast studenci biorą czynny udział w opracowaniu koncepcji badań, począwszy od określenia problematyki badawczej po przygotowanie narzędzi badawczych. Odbywa się to w ramach modułu przygotowanie praktyk.

Począwszy od 2016 roku funkcjonuje również [Centrum Badań Innowacji Społecznych](#)⁸ włączone obecnie do [Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych](#)⁹. Centrum działa w charakterze naukowo-edukacyjnym i ekspercko-analitycznym, tworzącym idee i innowacyjne rozwiązania problemów społecznych. Centrum realizuje partnerską współpracę środowiska naukowego i praktyków, opierającą się na wynikach badań, analizach oraz przedsięwzięciach edukacyjnych i kontaktach z siecią partnerów na terenie Polski i Europy. Instytucjonalna przestrzeń badawczo-edukacyjna Centrum Badań Innowacji Społecznych stara się łączyć zaangażowanie społeczne, tradycyjnie identyfikowane z organizacjami społecznymi, z profesjonalną perspektywą akademicką. Taka strategia wpisuje się w nowe myślenie o współczesnej nauce. W zdecydowanej większości zrealizowanych dotąd przez OPMiM zadań uczestniczyli – jako kierownicy i wykonawcy – pracownicy związani z Instytutem Socjologii. Doświadczenie zdobyte w pracach badawczych, eksperckich i diagnostycznych wykorzystują podczas zajęć prowadzonych na kierunku socjologia. Budują również sieć kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi, która jest wykorzystywana w kształtowaniu programów studiów oraz określaniu treści zajęć o charakterze specjalistycznym. Należy podkreślić, że również studenci są angażowani w projekty realizowane przez OPMiM. Przykładowo, brali udział w projekcie „Katowicki sektor wydarzeń kongresowo-biznesowych a rozwój i wizerunek miasta”, realizowanym w 2018 roku na zlecenie Urzędu Miasta Katowice, w charakterze ankieterów.

1.3. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, roli i znaczenia interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia

Koncepcja studiów na kierunku socjologia stanowi **odpowiedź na potrzeby rynku** pracy związane z oczekiwaniami, jakie stawia się absolwentom tego kierunku. [Barometr zawodów](#)¹⁰, skupiający się na potrzebach pracodawców i zmianach w zapotrzebowaniu na pracowników w Polsce, wskazuje na równowagę popytu i podaży poszukujących pracy socjologa w większości powiatów w Polsce. Sytuacja ta znajduje odbicie w województwie śląskim, gdzie zauważa się stały poziom zapotrzebowania na zawody z grupy: socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych, w skład w której wchodzi następujące zawody z Klasyfikacji Zawodów i Specjalności: specjalista ds. badań społeczno-ekonomicznych; socjolog; specjalista analizy i rozwoju rynku. Na obszarach, gdzie wskazywana jest

---

⁸<https://us.edu.pl/centra-badawcze/opmim/centrum-innowacji-spoecznych/>

⁹<http://www.obserwatoriummiasto.us.edu.pl/centrum-badan-innowacji-spoecznych/>

¹⁰<https://barometrzwodow.pl/>

nadwyżka poszukujących pracy, jako przyczynę tego zjawiska wskazuje się między innymi na brak specjalistycznych kompetencji w ramach zawodu socjologa. Raport [*The Future of Skills: Employment in 2030*](#)¹¹ ukazuje trendy kształtujące obecny i przyszły rynek pracy, które powodują rozwój zapotrzebowania na wiedzę, umiejętności i kompetencje potrzebne w wykonywaniu zawodów znajdujących się w obszarze wpływów tych trendów, do których należą: dbałość o zrównoważone środowisko, ciągły rozwój urbanizacji, wzrastające nierówności i nowe ich typy, niepewność polityczna, dynamiczne zmiany technologiczne, globalizacja rynku pracy oraz zmiany demograficzne, np. starzenie się społeczeństw. Umiejętności, które wymieniane są jako kluczowe na kształtującym się obecnie rynku pracy to: umiejętność uczenia siebie i innych, aktywna nauka i słuchanie, współdziałanie, kompleksowe rozwiązywanie problemów, myślenie logiczne i krytyczne, ocena i podejmowanie decyzji, negocjowanie i perswazja, jasne komunikowanie się, percepcja społeczna, ocena systemów i procesów, zarządzanie czasem, wizualizowanie oraz instruowanie. Z kolei w raporcie Infuture Institute (Hatelskiej) [*Praca: scenariusze przyszłości*](#)¹² wymieniono następujące umiejętności, które są obecnie doceniane na rynku pracy: kompleksowe rozwiązywanie problemów, krytyczne myślenie, kreatywność, zarządzanie ludźmi, współpraca z innymi, inteligencja emocjonalna, wnioskowanie i podejmowanie decyzji, zorientowanie na usługi, negocjacje, elastyczność poznawcza⁵.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rynku pracy w programie kształcenia na kierunku socjologia znajduje się szereg zajęć, pozwalających na osiągnięcie efektów uczenia się, które umożliwiają absolwentom dostosowanie się do wymagań, jakie będą im stawiane w przyszłej pracy zawodowej. Są to – między innymi – zajęcia o charakterze praktycznym, takie jak warsztaty czy laboratoria ukierunkowane na kształtowanie kompetencji miękkich, a także na nabywanie kompetencji specjalistycznych, związanych z przyszłą pracą zawodową. Pod tym kątem tworzone były – między innymi – wszystkie programy specjalności na studiach drugiego stopnia na kierunku socjologia. Program specjalności socjologia biznesu i nowych mediów został ukierunkowany na wyposażenie absolwentów w wiedzę i umiejętności działania w obszarze szeroko rozumianego biznesu w powiązaniu z kompetencjami umożliwiającymi im wykorzystywanie mediów i technologii cyfrowych w praktyce biznesowej. Zaprojektowana w ten sposób ścieżka kształcenia ma umożliwić absolwentom elastyczne dostosowywanie się do zmieniających się warunków i wymogów rynku pracy. W programie studiów przewidziano zajęcia, które mają na celu dostarczanie wiedzy i kształtowanie kompetencji w zakresie zarządzania organizacją i przedsięwzięciami biznesowymi, diagnozowania problemów pojawiających się w praktyce biznesowej, jak również ich rozwiązywania za pomocą nowoczesnych metod i podejść. Z kolei w zmienionym w 2021 roku programie specjalności *Human Resources w nowoczesnej organizacji* wprowadzono większą liczbę godzin zajęć o charakterze warsztatowym i seminaryjnym, mających na celu wyposażenie studentów w praktyczne umiejętności i kompetencje przydatne w pracy związanej z zarządzaniem zasobami ludzkimi. Uzupełniono go o zajęcia ukierunkowane na dostarczenie studentom ugruntowanej wiedzy oraz umiejętności związanych z zarządzaniem zasobami ludzkimi w nowoczesnej organizacji. Ofertę zajęć do wyboru wzbogacono o kursy wzmacniające kompetencje interpersonalne słuchaczy, a także kształtujące umiejętności związane z zarządzaniem zespołem w środowisku pracy.

---

¹¹<https://futureskills.pearson.com/research/assets/pdfs/technical-report.pdf>

¹²<https://hatalaska.com/2016/10/10/praca-scenariusze-przyszlosci-raport/>

Koncepcja, jak i program kształcenia na kierunku socjologia są tworzone, modyfikowane i realizowane w oparciu o konsultacje z interesariuszami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi. Kontakt z interesariuszami wewnętrznymi zapewniają prace w ramach [Rady Dydaktycznej Kierunków: polityki miejskie i doradztwo publiczne, praca socjalna i socjologia](#)¹³, powołanej na mocy § 83 Statutu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach¹⁴, która jest organem doradczym i wspierającym dyrekturę kierunków w działaniach na rzecz jakości kształcenia. W jej skład, oprócz dyrektorek kierunków, pracowników badawczo-dydaktycznych, pracowników dydaktycznych wchodzi przedstawiciele studentów z każdego kierunku i poziomu studiów objętego działaniami rady, wskazanym przez samorząd studencki. Do zadań Rady Dydaktycznej Kierunków należy między innymi wyrażanie opinii o wszelkich sprawach dotyczących kształcenia na kierunku studiów oraz realizacja procedur wskazanych w Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia (SZJK). Wśród kwestii poddawanych pod obrady Rady Dydaktycznej Kierunków są: zmiany w programach studiów, kwestie dotyczące jakości kształcenia, zasady rekrutacji na studia, zasady odbywania praktyk zawodowych i dyplomowych, zakres modułów specjalizacyjnych, tematy prac dyplomowych, katalog zagadnień do egzaminu dyplomowego na poszczególnych kierunkach oraz inne kwestie dotyczące procesu kształcenia. W ramach Rady Dydaktycznej Kierunków powoływane są zespoły do realizacji konkretnych zadań z obszaru dydaktyki, np. modyfikacji programów studiów, zatwierdzania tematów prac dyplomowych, wypracowania nowej koncepcji studiów.

Koncepcja, jak i program kształcenia na kierunku socjologia, są także równolegle konsultowane z interesariuszami wewnętrznymi – nauczycielami akademickimi oraz samymi studentami. Cyklicznie przeprowadzane ankiety i spotkania pozwalają na systematyczne doskonalenie oferty dydaktycznej kierunku. Zgodnie z oczekiwaniami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, student studiów pierwszego stopnia na kierunku socjologia ma możliwość wyboru jednej z czterech oferowanych specjalności, a także tematyki zajęć seminaryjnych, specjalizacyjnych oraz fakultatywnych. Natomiast na studiach drugiego stopnia studenci mogą wybrać jedną z dwóch specjalności, których profil odpowiada na aktualne potrzeby rynku pracy.

Głos interesariuszy zewnętrznych reprezentują natomiast Partnerzy **Rady Programowo-Biznesowej**, stanowiącej ciało opiniotwórczo-doradcze, składające się z przedstawicieli biznesu – zarówno małych firm, jak i korporacji, instytucji państwowych oraz jednostek samorządu terytorialnego, jak również organizacji pozarządowych. Wśród podmiotów zrzeszonych w Radzie są firmy zajmujące się realizacją badań społecznych, co jest szczególnie cenne dla studentów socjologii, którzy chcą zdobywać doświadczenie w zakresie prowadzenia badań empirycznych. Należy także wymienić przedstawicieli firm zajmujących się marketingiem i reklamą, zarządzaniem zasobami ludzkimi oraz instytucji pomocowych. Rada wspiera kształcenie na kierunku socjologia, między innymi poprzez opiniowanie i proponowanie ścieżek rozwoju i działalności w zakresie kształcenia i badań w obszarze socjologii oraz

---

¹³ <https://us.edu.pl/wydzial/wns/wydzial/struktura/rad-kierunkow/>

¹⁴ Statut Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, uchwalony przez Senat Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w dniu 28 maja 2019 r., z uwzględnieniem sprostowań wprowadzonych uchwałą nr 417 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 września 2019 r. oraz zmian wprowadzonych uchwałami Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach: nr 474 z dnia 28 stycznia 2020 r., nr 496 z dnia 27 lutego 2020 r., nr 513 z dnia 8 kwietnia 2020 r., nr 557 z dnia 26 maja 2020 r. nr 68 z dnia 26 stycznia 2021 r. oraz nr 141 z dnia 29 czerwca 2021 r.

tworzenie warunków ścisłego powiązania środowiska dydaktycznego z podmiotami zatrudniającymi absolwentów. Opinie Rady Programowo-Biznesowej są brane pod uwagę przy modyfikowaniu programów studiów. Szerzej współpracę z Radą Programowo-Biznesową opisano w kryterium 6.

Warto również wspomnieć, że odpowiedzią na zróżnicowane potrzeby interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych jest inicjatywa WNS pn. [Bank Ekspertów](https://us.edu.pl/wydzial/wns/wspolpraca/bank-ekspertow/)¹⁵, w ramach której można nawiązać w wybranym zakresie współpracę z poszczególnymi pracownikami badawczo-dydaktycznymi Wydziału.

1.4. Sylwetka absolwenta, przewidywane miejsca zatrudnienia absolwentów

Absolwent kierunku socjologia posiada kompetencje będące pochodną aktualnego stanu wiedzy w obrębie tej dyscypliny oraz pokrewnych dyscyplin z obszaru nauk społecznych, adekwatne względem wyzwań związanych z funkcjonowaniem we współczesnym społeczeństwie, w tym na rynku pracy.

Absolwent studiów socjologicznych wyposażony jest w wiedzę o uznawanych za paradygmatyczne współczesnych teoriach społecznych, pozwalających na pogłębioną analizę zachodzących procesów i zjawisk. Posiada wysoki poziom znajomości problemów specyficznych dla współczesnego społeczeństwa. Cechuje się znajomością teorii nie tylko z zakresu socjologii, lecz i pokrewnych nauk społecznych, takich jak psychologia, filozofia, antropologia, nauki polityczne czy nauki o komunikowaniu.

Absolwent kierunku socjologia jest osobą świadomą dynamicznie zmieniających się kontekstów społeczno-kulturowych, wpływających na funkcjonowanie społeczeństwa i jednostek. Przyjmuje postawę otwartą na wiedzę, ma poczucie koniecznej gotowości do jej pogłębiania przez okres całego swojego życia. Wykazuje się niepospolitą ciekawością świata i zachodzących w nim przemian, cechuje się ponadprzeciętną dociekliwością oraz zainteresowaniami dotyczącymi rozległego spektrum społecznych zjawisk. Jest osobą obdarzoną wysokim poziomem empatii, umożliwiającym rozumienie kontekstów i uwarunkowań pełnienia różnych ról społecznych. Docenia znaczenie komunikacji w społecznych relacjach i budowaniu więzi. Świadomy znaczenia wielowymiarowych uwarunkowań ludzkich zachowań, dzięki znajomości podstaw komunikacji międzykulturowej jest przygotowany do funkcjonowania w zróżnicowanym kulturowo środowisku pracy oraz międzynarodowej kooperacji.

Absolwent kierunku socjologia jest osobą potrafiącą reagować na zmieniające się konteksty życia społecznego – w tym przeobrażenia zachodzące na rynku pracy. Cechuje się wysokim stopniem przedsiębiorczości i proaktywności. Ma świadomość własnych kompetencji i potrafi nimi w efektywny, kreatywny sposób zarządzać. Posiada umiejętność wykorzystania wiedzy z zakresu podstawowych mechanizmów procesów poznawczych do krytycznej analizy i oceny zjawisk społecznych. Zna reguły współczesnych obiegu wiedzy oraz potrafi dokonać prawidłowej selekcji oraz hierarchizacji komunikatów. Potrafi identyfikować rzetelne źródła informacji i w oparciu o nie dokonywać pogłębionych interpretacji życia społecznego w różnych jego aspektach.

Absolwent kierunku socjologia umie samodzielnie zaprojektować oraz zrealizować – również w środowisku cyfrowym – ilościowe i jakościowe projekty badawcze, jest w stanie efektywnie wykorzystać do analiz dane zastane. Prowadząc w profesjonalny sposób społeczne analizy posiada etyczną wrażliwość, pozwalającą realizować badania z poszanowaniem godności i wszelkich praw

---

¹⁵<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wspolpraca/bank-ekspertow/>

interesariuszy. Jest w stanie dokonać aplikacji nabytej wiedzy teoretycznej do praktycznego rozwiązywania konkretnych problemów społecznych. Potrafi wykorzystać zdobytą podczas edukacji wiedzę do świadomego funkcjonowania w różnych układach społecznych, pogłębionej interpretacji zjawisk i budowania społecznych więzi. Jest osobą otwartą na dialog i wieloznaczność społecznych zjawisk, wyposażoną nie tylko w zdolność właściwej identyfikacji społecznych problemów i adekwatnej na nie reakcji, lecz także gotowość do inicjowania społecznej zmiany.

Poza wiedzą i kompetencjami wspólnymi dla wszystkich absolwentów studiów socjologicznych osoby kończące studia na tym kierunku posiadają przygotowanie i umiejętności działania odpowiadające wybranej specjalności.

Na studiach pierwszego stopnia:

- Absolwent specjalności **socjologia miasta i regionu** posiada w szczególności wiedzę na temat struktur i funkcjonowania miejskich zbiorowości terytorialnych oraz społecznych uwarunkowań ich rozwoju, a także działalności instytucji władzy i administracji publicznej. Posiada umiejętność analizowania i diagnozowania procesów zachodzących w bezpośrednim otoczeniu społecznym oraz kwalifikacje do realizacji zadań związanych z poprawą jakości życia i budową kapitału społecznego mieszkańców oraz potrafi przewidywać konsekwencje związane z zagrożeniami dla regionów i społeczności lokalnych. Posiada też praktyczne umiejętności w zakresie wykorzystywania badań i analiz socjologicznych do rozwiązywania problemów społeczności lokalnych i samorządu terytorialnego. Specjalność ta w szczególności przygotowuje do pracy w: instytucjach administracji publicznej, w jednostkach samorządowych urzędów gmin, starostw, w instytucjach kultury, w organizacjach pozarządowych, ośrodkach badań opinii społecznej oraz jako specjalista/doradca w zakresie: tworzenia programów strategii rozwoju lokalnego i regionalnego oraz projektów dotyczących tworzenia inicjatyw obywatelskich.
- Absolwent specjalności **socjologia organizacji i zarządzania** posiada kompetencje oraz umiejętności działania w zakresie rozpoznawania i wyjaśniania zjawisk oraz procesów gospodarczych zachodzących w organizacjach, jak również uwarunkowań realizacji funkcji zarządzania w organizacjach. Potrafi określić społeczne i psychologiczne uwarunkowania zachowań w organizacji w różnych sytuacjach, w szczególności w warunkach zmiany strukturalnej, ma również wiedzę na temat mechanizmów i procesów rynku pracy. Posiada wiedzę na temat tworzenia ścieżek rozwoju zawodowego, motywowania pracowników oraz budowania zespołu. Posiada też umiejętność wypracowywania i stosowania procedur badawczych pozwalających na ewaluowanie i diagnozowanie potrzeb pracowników przedsiębiorstw działających w warunkach gospodarki rynkowej. Specjalność przygotowuje do pracy: w małych, średnich i dużych przedsiębiorstwach na stanowiskach specjalistycznych w systemie zarządzania, na stanowiskach kierowników/menedżerów średniego i wyższego szczebla; jako specjaliści do spraw selekcji i rekrutacji, rozwoju kadr, public relations, marketingu oraz promocji firmy; w firmach konsultingowych jako konsultanci i doradcy zawodowi; w instytucjach pomocowych związanych z rynkiem pracy (np. urzędy pracy); ośrodkach badań i analiz rynku; w organizacjach pozarządowych.
- Absolwent specjalności **socjologia reklamy i komunikacja społeczna** jest przygotowany do profesjonalnego wykonywania zawodu socjologa w zakresie komunikowania społecznego.

Posiada wiedzę, umiejętności i kompetencje pozwalające na rozumienie i interpretowanie procesów komunikowania, skuteczne rozwiązywanie problemów związanych z komunikacją interpersonalną, medialną, polityczną i organizacyjną oraz wyjaśnianie zjawisk społecznych. ma charakter interdyscyplinarny zarówno w dziedzinie wiedzy, jak i praktyki. Posiada umiejętność rozumienia, analizowania i interpretowania wymiarów komunikowania społecznego, takich jak: komunikacja interpersonalna, komunikacja w organizacji, komunikacja, polityczna i komunikacja medialna. Specjalność ta przygotowuje do pracy w lokalnych, regionalnych, krajowych i międzynarodowych instytucjach medialnych (agencje reklamowe, domy mediowe, mass media), organach administracji publicznej, organizacjach pozarządowych, przedsiębiorstwach (PR, rzecznictwo, dział współpracy z klientem).

- Absolwent specjalności **wiedza o współczesnym społeczeństwie** zna teoretyczne podstawy funkcjonowania zjawisk i procesów społecznych, ma też umiejętności praktyczne w zakresie diagnozowania oraz analizowania wybranych zagadnień w szerokim kontekście społecznym: politycznym, kulturowym, ekonomicznym, prawnym itp. Dzięki temu absolwent potrafi wypracowywać procedury badawcze, służące rozpoznaniu skali i specyfiki konkretnych problemów socjologicznych. Umie też formułować zalecenia i rekomendacje praktyczne odnoszące się do rozpoznawanych problemów socjologicznych. Specjalność ta przygotowuje do pracy w: administracji publicznej, krajowych i międzynarodowych organizacjach III sektora, ośrodkach badania opinii publicznej, w instytucjach i organizacjach pozarządowych działających w sferze kultury, kontaktów międzykulturowych, w placówkach upowszechniania kultury, w instytucjach zajmujących się polityką społeczną (na szczeblu centralnym i lokalnym), agendach rządowych, lokalnych i organizacjach pozarządowych zajmujących się rozwiązywaniem problemów młodzieży, organizacjach zajmujących się marginalizacją społeczną i przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu.

Na studiach drugiego stopnia:

- Absolwent specjalności **Human Resources w nowoczesnej organizacji** posiada kompetencje i umiejętności działania w obszarze Human Resources, posiada też wiedzę na temat szeroko rozumianych działań związanych z zasobami ludzkimi. Absolwent jest wyposażony w kompetencje dotyczące komunikacji interpersonalnej, tworzenia systemów HR, nowoczesnych metod rekrutacji oraz społecznej odpowiedzialności biznesu. Posiada wiedzę i umiejętności dotyczące funkcjonowania organizacji z punktu widzenia zasobów pracowniczych i zarządzania nimi. Absolwent studiów posiada wiedzę z zakresu socjologii, systemów komunikacji wewnątrz organizacji, metod rekrutacji na współczesnym rynku pracy oraz tworzenia systemu HR, jako istotnego narzędzia w sprawnym funkcjonowaniu organizacji; wiedzę prawną umożliwiającą zrozumienie zasad i przepisów obowiązujących w kwestii prawa pracy; umiejętności, które są konieczne w zarządzaniu zasobami ludzkimi, w szczególności znajomość realiów rynku pracy, sposobów motywacji i oceny pracowników, zarządzania talentami w organizacji; kompetencje umożliwiające stworzenie sprawnie funkcjonującej komórki ds. zarządzania kapitałem ludzkim w organizacji, której celem będzie budowanie silnego zespołu pracowniczego oraz efektywnej współpracy z otoczeniem.
- Absolwent specjalności socjologia biznesu i nowych mediów posiada wiedzę i umiejętności działania w obszarze szeroko rozumianego biznesu w powiązaniu z kompetencjami umożliwiającymi mu wykorzystywanie mediów i technologii cyfrowych w praktyce biznesowej.

Posiada wiedzę i kompetencje w zakresie zarządzania organizacją i przedsięwzięciami biznesowymi, diagnozowania problemów pojawiających się w praktyce biznesowej, jak również ich rozwiązywania za pomocą nowoczesnych metod i podejść. Jest przygotowany do podejmowania własnej działalności gospodarczej, w szczególności w dziedzinie nowych mediów. Absolwent jest przygotowany do pracy w firmach i organizacjach, które funkcjonują w obszarze społeczeństwa informacyjnego, w szczególności w: agencjach interaktywnych, PR i reklamowych, firmach konsultingowych, mediach, ośrodkach badań opinii społecznej, firmach szkoleniowych, organizacjach cyfrowej gospodarki, instytucjach zajmujących się e-handlem, jak również w instytucjach administracji publicznej, organizacjach pozarządowych.

1.5 Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia; wykorzystanie wzorców krajowych lub międzynarodowych

Koncepcja kształcenia na kierunku socjologia opiera się na **powiązaniu teorii z praktyką**, co ma służyć przygotowaniu absolwentów do pełnienia m.in. takich ról, jak: badacz, menedżer, lider zespołu. W koncepcji studiów na kierunku socjologia uwzględniono zajęcia ukierunkowane na poznanie podstaw teoretycznych oraz uwarunkowań historycznych dyscypliny (np. wstęp do socjologii, historia myśli społecznej, historia socjologii, współczesne teorie socjologiczne), a także moduły, których treści odpowiadają konkretnym subdyscyplinom socjologii, ukazujące różne wymiary powiązań jednostki ze społeczeństwem (socjologia mikrostruktur społecznych, socjologia makrostruktur społecznych, socjologia kultury, polityki czy socjologia problemów społecznych), w tym również wymiar instytucjonalny (socjologia organizacji i zarządzania, podstawy przedsiębiorczości). Program kształcenia uwzględnia też treści, które są ukierunkowane na rozumienie procesów społecznych, które generują zmianę społeczną, np. (teoria rozwoju społecznego, globalne procesy społeczne, socjologia zmiany społecznej) Warto podkreślić, że program studiów przewiduje również zajęcia, mające na celu kształtowanie konkretnych umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, przydatnych w pracy badacza (np. metody badań społecznych, projekt badawczy czy moduły związane z badaniami terenowymi). Program studiów zapewnia więc kształcenie w oparciu o uniwersalny kanon wiedzy socjologicznej, która ma być możliwa do zaaplikowania w praktyce. Mając na uwadze, że nie jest możliwe, aby absolwent studiów pierwszego czy drugiego stopnia studiów socjologicznych osiągnął takie efekty kształcenia, które będą predysponować go do podjęcia każdego rodzaju pracy dedykowanej socjologom, zaproponowano specjalnościową formułę kształcenia, która umożliwi studentom kształtowanie swoich zainteresowań w taki sposób, by podejmować zatrudnienie w wybranych przez siebie zawodach. Praktyczny wymiar kształcenia zapewnia duży blok zajęć kształtujących **kompetencje studentów w zakresie projektowania i prowadzenia badań społecznych**. W programie studiów pierwszego i drugiego stopnia przewidziano szereg zajęć, głównie warsztatów i laboratoriów, które kształtują warsztat badawczy studenta. Do zajęć takich zaliczyć można – między innymi – cykl zajęć z zakresu metod i technik badań społecznych, metody statystyczne w socjologii, projekt badawczy (ilościowy i jakościowy) czy zajęcia kształtujące umiejętność prowadzenia badań online lub warsztat badacza mediów. Należy podkreślić, że program studiów jest ukierunkowany na stymulowanie samodzielności studentów w projektowaniu i prowadzeniu badań społecznych. Służą temu zajęcia terenowe (badania terenowe, praktyka dyplomowa), podczas których studenci samodzielnie prowadzą badania empiryczne, zyskując praktyczne doświadczenie w tym zakresie. Należy dodać, że prawie wszystkie prace dyplomowe (licencjackie i magisterskie) mają charakter teoretyczno-empiryczny, co oznacza, że absolwent kierunku socjologia wchodzi na rynek pracy jako

osoba posiadająca pewne doświadczenie w prowadzeniu badań społecznych. Zdobywaniu doświadczenia badawczego służy również udział studentów w projektach badawczych prowadzonych i koordynowanych przez pracowników badawczo-dydaktycznych Instytutu Socjologii (np. w ramach praktyk terenowych). Jest to dla nich nie tylko praktyczna lekcja prowadzenia badań społecznych, ale też przygotowanie do podjęcia potencjalnej pracy naukowej.

Łączeniu teorii z praktyką służy również **współpraca z Radą Programowo-Biznesową i innymi podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego**, która wyraża swoje opinie na temat programu studiów i doboru zajęć pod kątem przygotowania absolwentów do podejmowania zatrudnienia w wybranych obszarach. Efektem tej współpracy jest uwzględnienie w programach studiów zajęć ukierunkowanych na przekazywanie studentom wiedzy, umiejętności i kompetencji – między innymi – z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi, kierowania organizacją, budowania zespołów pracowniczych. Należy dodać, że **kształtowaniu praktycznych kompetencji zawodowych** służą również zajęcia prowadzone przez specjalistów – praktyków, którzy dzielą się ze studentami swoim doświadczeniem i wiedzą merytoryczną, przygotowując ich do pełnienia ról zawodowych w organizacjach.

Program studiów pierwszego i drugiego stopnia oparty został o **wzorce międzynarodowe**, korzystano z doświadczeń ekspertów bolońskich, a także programów studiów realizowanych w szkołach wyższych kształcących na kierunku socjologia w krajach europejskich. Przy opracowaniu efektów kształcenia korzystano z [Subject Benchmark Statement](https://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/subject-benchmark-statements/subject-benchmark-statement-sociology.pdf?sfvrsn=6ee2cb81_4)¹⁶ skonstruowanego, dla obszaru kształcenia obejmującego socjologię, przez brytyjską agencję rządową The Quality Assurance Agency (QAA), której zadaniem jest zapewnienie jakości w zakresie ochrony standardów i poprawy jakości szkolnictwa wyższego w Wielkiej Brytanii¹⁷.

Ponadto specyfikacja programu studiów socjologicznych daje informacje na temat konkretnej zawartości programu studiów (np. o strukturze programu nauczania, metodach kształcenia i sposobach oceniania) i jest dostosowana do wymogów międzynarodowych FHEQ (*The Framework for Higher Education Qualifications*) w zakresie: efektów kształcenia, form prowadzenia zajęć, sposobów sprawdzania i sposobów weryfikacji osiągania przez studenta założonych efektów kształcenia, liczby punktów ECTS (zgodnie z zasadami systemu ECTS), co pozwala na porównywanie kwalifikacji i efektów uczenia się w wymiarze krajowym i międzynarodowym, dostarcza informacji dotyczących kompetencji

---

¹⁶ https://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/subject-benchmark-statements/subject-benchmark-statement-sociology.pdf?sfvrsn=6ee2cb81_4

¹⁷ Wykorzystane zostały również inne publikacje: *Subject benchmark statement. Sociology. The Quality Assurance Agency for Higher Education*, 2000; *Sociology: An Overview of Undergraduate Studies in the UK*, Robert Jones, David Jary, Anthony Rosie, 2004 – oraz strony internetowe z programami studiów, m.in.: Keele University, Wielka Brytania, *School Of Sociology And Sociology. Programme Specification, Ba (Honours) In Sociology*, Goldsmiths College, University of London, Wielka Brytania, *Learning, Teaching and Assessment & Action Plan* <http://www.mastersportal.eu/>; University of Gothenburg - <http://www.mastersportal.eu/studies/22632/strategic-human-resource-management-and-labour-relations.html>; The University of Manchester; University of Ljubljana - <http://www.mastersportal.eu/universities/29/university-of-ljubljana.html>; University of Groningen; Sheffield Hallam University etc., a także informacje pozyskane ze strony internetowych dotyczących dokumentacji jakości kształcenia oraz dyskusji poświęconej programom studiów.

uzyskiwanych przez absolwentów oraz daje możliwość odniesienia standardów kształcenia poprzez porównywalne kompetencje absolwentów.

Katalog specjalności na studiach pierwszego i drugiego stopnia został opracowany z uwzględnieniem zarówno opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, jak i tzw. dobrych praktyk opracowanych na podstawie doświadczeń innych uczelni w odniesieniu do wzorcowych efektów uczenia się wskazanych przez Polską Ramę Kwalifikacji. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia są co roku monitorowane przez Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia oraz konsultowane z interesariuszami.

Dążąc do podniesienia standardów kształcenia na kierunku socjologia wdrożono przyjętą w ramach UŚ koncepcję nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość ([Uchwała nr 2 z dnia 2 lutego 2023 r.](#) w sprawie organizacji zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na Wydziale Nauk Społecznych)¹⁸. Jej głównymi założeniami jest wykorzystanie potencjału, jaki niesie kształcenie na odległość przy zachowaniu jakości kształcenia.

Znaczącą możliwość wykorzystania wzorców międzynarodowych w tworzeniu koncepcji kształcenia na kierunku daje udział UŚ w konsorcjum **Transfrom4Europe**, w ramach którego Uniwersytet Śląski w Katowicach, wraz z sześcioma zagranicznymi szkołami wyższymi, tworzy uniwersytet europejski nakierowany na kształcenie i szkolenie studentów, kadry i interesariuszy z regionów, w których są usytuowane, tworząc nowe zasoby wiedzy, rozwijając badania i dostarczając rozwiązania dla głównych obecnych i przyszłych wyzwań społecznych¹⁹.

1.6. Kierunkowe efekty uczenia się, z ukazaniem ich związku z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów, a także z dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany

Kierunkowe efekty uczenia się powiązane są z dyscypliną nauki socjologiczne. W punkcie 1.2. wskazano sfery działalności naukowej, prowadzonej przez nauczycieli akademickich i wykorzystywanej w kształceniu na kierunku socjologia. Dzięki temu **aktualny stan wiedzy w tym zakresie jest dostępny dla studentów tego kierunku**.

Kierunkowe efekty uczenia się na kierunku socjologia są spójne z koncepcją, poziomem i profilem ogólnoakademickim studiów, jak również z celami kształcenia. Efekty uczenia się określone zostały w taki sposób, by umożliwić ich racjonalne przypisanie do konkretnych modułów pozwalających na weryfikację ich osiągnięcia. Kierunkowe efekty uczenia się są zróżnicowane w zależności od poziomu studiów i zostały wskazane w [Karcie kierunku](#)²⁰, z uwzględnieniem poziomu i trybu studiowania.

Absolwenci kierunku socjologia nabywają zaawansowaną (na poziomie studiów pierwszego stopnia) oraz pogłębioną (na poziomie studiów drugiego stopnia) **wiedzę** – w szczególności – na temat genezy, podstaw teoretycznych, przedmiotu, zakresu i metodologii socjologii, o jej miejscu w systemie nauk i związkach z innymi dyscyplinami naukowymi. Znają klasyczne i współczesne nurty socjologiczne, a także wykazują się znajomością terminologii stosowanej w socjologii. Posiadają wiedzę na temat istotnych elementów tworzących struktury i instytucje społeczne, jak również na temat zbiorowości, struktur i instytucji życia społecznego oraz o zachodzących między nimi relacjach. Mają wiedzę na

---

¹⁸<https://us.edu.pl/wydzial/wns/uchwaly-wkks/>

¹⁹<https://us.edu.pl/t4e/>

²⁰<https://informator.us.edu.pl/programmes/list/all/SO/?s=1>

temat systemów aksjonormatywnych organizujących zbiorowości społeczne, znają normy i zasady etyczne organizujące życie społeczne. Absolwenci znają zasady projektowania i prowadzenia badań empirycznych, jak również metody i techniki badań społecznych, a także procedury badawcze stosowane w socjologii, pozwalające na dokonywanie opisów struktur i instytucji społecznych. Mają wiedzę na temat zagadnień wpisujących się w zakres subdyscyplin socjologii, wyznaczających obszar wybranej specjalności, znają metody i techniki wykorzystywane do badania procesów i zjawisk zachodzących w obrębie właściwych wybranej specjalności struktur społecznych.

W zakresie **umiejętności** zdobywanych na studiach pierwszego stopnia kierunku socjologia w szczególności wskazać należy na umiejętność dokonywania obserwacji, identyfikacji i interpretacji zjawisk społecznych, a także ich analizy, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji odbiegających od zachowań normatywnych. Potrafią wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu socjologii i powiązanych z nią dyscyplin do analizowania i interpretowania procesów, zjawisk i problemów społecznych. Mają umiejętność samodzielnego zdobywania i integrowania wiedzy z różnych źródeł i nowoczesnych technologii, posiadają też umiejętności interpersonalne, pozwalające na komunikowanie się (w języku polskim i w języku obcym) zarówno ze specjalistami, jak i z odbiorcami spoza grona specjalistów. Potrafią prezentować własne pomysły, wątpliwości i sugestie, popierając je argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów. Posiadają umiejętności badawcze, pozwalające na zaprojektowanie i przeprowadzenie badań socjologicznych; potrafią opracować, zaprezentować i zinterpretować wyniki, wykorzystując nowoczesne technologie, przestrzegając zasad i norm etycznych.

W obszarze **kompetencji społecznych** absolwenci wykazują gotowość do pracy w zespole, mają rozwinięte zdolności w zakresie komunikacji interpersonalnej, które pozwalają im włączać się w pracę w grupie oraz inicjować przedsięwzięcia zespołowe. Jednocześnie odpowiedzialnie przygotowują się do swojej pracy, określają priorytety realizowanych zadań. Nabywają sprawność krytycznej analizy poziomu swojej wiedzy i umiejętności, mają świadomość konieczności ciągłego doskonalenia zawodowego i rozwoju osobistego, doskonalą się i wyznaczają kierunki własnego rozwoju i kształcenia. Dostrzegają i formułują problemy moralne i dylematy etyczne związane z własną i cudzą pracą, poszukują optymalnych rozwiązań, postępują zgodnie z zasadami etyki, również w prowadzonych badaniach naukowych. Mają kompetencje służące pobudzaniu kreatywności i przedsiębiorczości; inspirowaniu zmian społecznych, budowaniu postaw prospołecznych i etycznych, rozumieją potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywanych problemów, integrowania wiedzy z różnych dyscyplin oraz praktykowania samokształcenia służącego pogłębianiu zdobytej wiedzy.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak zaleceń	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 1:

Trwają prace nad modyfikacją programu studiów na kierunku socjologia, zgodnym z [nową koncepcją studiów](#)²¹, podążającą za potrzebą wyposażenia absolwentów w kompetencje przyszłości oraz dążącą do osiągnięcia przez nich wykształcenia, które pozwoli im efektywnie pokierować swoim życiem zawodowym, ale również rozumieć i świadomie wpływać na coraz bardziej złożony świat, w którym przyjdzie im żyć. Nowa koncepcja studiów zakłada model kształcenia licencjackiego, składający się z dwóch obszarów: modułów kierunkowych prowadzących do dyplomu z danego kierunku oraz modułów otwartych, tzw. uniwersyteckich, które będą wzbogacać kształcenie kierunkowe poprzez powiązanie z wiedzą z innych dyscyplin obecnych w uniwersytecie. Da to studentowi możliwość rozszerzania programu kształcenia oraz rozwijania indywidualnych zainteresowań i ambicji. W nowym programie zostaną [jeszcze szerzej](#) uwzględnione potrzeby interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

2.1. Dobór kluczowych treści kształcenia, w tym treści związanych z wynikami działalności naukowej uczelni w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek oraz w zakresie znajomości języków obcych, ze wskazaniem przykładowych powiązań treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się oraz dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany

Treści programowe przewidziane programem studiów na kierunku socjologia zostały sformułowane w sposób szczegółowy i są dostosowane do koncepcji oraz celów kształcenia. **Wykazują zgodność z misją Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, zapewniają efektywność przekazywania wiedzy oraz kształtowania umiejętności i kompetencji społecznych.** Specyfika i zgodność treści programowych oraz przypisanych im efektów uczenia się uwzględnia **po pierwsze** aktualnie prowadzone badania na WNS oraz działalność naukową całej Uczelni, a **po drugie** potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego. Konstrukcja programu oraz wprowadzone rozwiązania organizacyjne umożliwiają realizację efektów uczenia się założonych dla kierunku. Przyjęte rozwiązanie zwiększa zarówno **kompetencje miękkie** (współpraca, wykonywanie poleceń, obowiązkowość), jak i **umożliwia indywidualizację rozwoju** i wyboru własnej ścieżki przez studenta.

Treści programowe na kierunku socjologia uwzględniają zakres dziedziny **nauki społeczne** i gwarantują realizację wszystkich kierunkowych efektów uczenia się. Program kształcenia zawiera **moduły**, które obejmują zagadnienia będące przedmiotem badań naukowych, prowadzonych przez poszczególnych pracowników prowadzących zajęcia na kierunku. Jest ponadto wzbogacony o treści związane z praktycznym wykorzystaniem zdobywanej wiedzy.

Dobór kluczowych, obligatoryjnych treści kształcenia ściśle związany jest z **kierunkowymi efektami uczenia się**. Treści te określone są w programach studiów pierwszego i drugiego stopnia. Liczba godzin zajęć oraz liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi

---

²¹<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/nowa-koncepcja-studiow/>

kształcenia są określone w planie i programie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych zgodnie z uregulowaniami prawnymi i wynoszą 180 ECTS na studiach pierwszego stopnia, i 120 ECTS na studiach drugiego stopnia. Studia pierwszego stopnia są realizowane z podziałem na specjalności: socjologia miasta i regionu, socjologia organizacji i zarządzania, socjologia reklamy i komunikacja społeczna oraz wiedza o współczesnym społeczeństwie²². Natomiast studia drugiego stopnia dają możliwość wyboru jednej z dwóch specjalności: Human Resources w nowoczesnej organizacji oraz socjologia biznesu i nowych mediów²³. Plany studiów dla wszystkich specjalności przygotowane zostały w taki sposób, że część zajęć studenci realizują wspólnie, niezależnie od wybranej specjalności, natomiast specjalistyczne moduły realizowane są oddzielnie.

Na studiach pierwszego stopnia do **modułów obligatoryjnych**, które realizują wszyscy studenci, niezależnie od wybranej specjalności, zaliczono m.in.: demografię społeczną, elementy ekonomii, historię myśli społecznej, podstawy filozofii, podstawy prawa z elementami ochrony własności intelektualnej, wstęp do psychologii, wstęp do socjologii, historię socjologii, socjologię mikrostruktur społecznych, metody badań społecznych, metody statystyczne w socjologii, socjologię makrostruktur społecznych, antropologię kultury, socjologię polityki, socjologię zmiany społecznej oraz etykę zawodu socjologa. Oprócz tych zajęć obowiązkowo realizują seminarium dyplomowe. Do modułów wybieralnych, przewidzianych na wszystkich specjalnościach, należą też zajęcia z zakresu tworzenia projektów badawczych.

Oprócz tego na każdej specjalności przewidziano zestaw **obowiązkowych modułów specjalnościowych**, które realizują studenci, którzy tę specjalność wybrali. Na specjalności socjologia miasta i regionu są to następujące zajęcia: polityka społeczna, psychologia społeczna, wprowadzenie do socjologii miasta i regionu, socjologia organizacji i zarządzania, socjologia regionu oraz współczesne teorie socjologii miasta. Na specjalności socjologia organizacji i zarządzania obowiązkowe moduły specjalnościowe to: polityka społeczna, psychologia w pracy menedżera, socjologia organizacji, PR w organizacjach, wybrane problemy kultury organizacji, marketing i komunikacja w organizacji, problemy socjologii zarządzania, teoretyczne i praktyczne podstawy przedsiębiorczości. Specjalność socjologia reklamy i komunikacja społeczna przewiduje następujące moduły specjalnościowe: komunikacja interpersonalna, psychologia społeczna, społeczne aspekty reklamy, psychologiczne aspekty reklamy, socjologia kultury, podstawy marketingu, marketing społeczny i polityczny, PR, warsztat badacza mediów, socjologia organizacji i zarządzania oraz warsztat grafiki komputerowej. Na specjalności wiedza o współczesnym społeczeństwie studenci realizują obowiązkowo: politykę społeczną, psychologię społeczną, wybrane zagadnienia socjologii ogólnej, socjologię kultury, socjologię problemów społecznych, socjologię organizacji i zarządzania, współczesne społeczeństwo polskie, socjologia mezostruktur społecznych.

---

²² Od kilku lat, ze względu na niewielkie zainteresowanie studentów, na studiach stacjonarnych nie uruchamia się specjalność socjologia miasta i regionu. Z kolei na studiach niestacjonarnych, z uwagi na liczbę studentów, uniemożliwiającą utworzenie więcej niż jednej grupy zajęciowej, realizowana jest wyłącznie specjalność socjologia organizacji i zarządzania.

²³ Na studiach stacjonarnych uruchamiane są obydwie specjalności, natomiast na studiach niestacjonarnych, z uwagi na liczbę studentów, uniemożliwiającą utworzenie dwóch grup, realizowana jest wyłącznie specjalność Human Resources w nowoczesnej organizacji.

Należy również wskazać, że studentów dotyczy obowiązek zaliczania modułów wybranych z oferty **modułów fakultatywnych**, przygotowywanej dla każdej ze specjalności. Zajęcia w ramach tej oferty mają różną formę: są wśród nich wykłady i ćwiczenia, ale również warsztaty i seminaria, które pozwalają kształtować praktyczne umiejętności i kompetencje studentów. Oferta zajęć fakultatywnych zmienia się co roku, studentom proponowane są zajęcia podejmujące zróżnicowaną problematykę. Przykładowe tematy proponowane studentom do wyboru na studiach I stopnia: wirtualizacja konsumpcji i czasu wolnego, marketing internetowy, socjologia mody, komunikowanie w organizacji, kultura organizacyjna a zarządzanie przedsiębiorstwem, socjologia kultury artystycznej, socjologia komunikacji literackiej, psychologia komunikowania, psychologia polityki, życie codzienne w badaniach kulturowych i społecznych, naród, nacjonalizm, rasizm we współczesnym świecie, kultura popularna, antropologia współczesności, communication in business, cross-cultural communication, społeczne problemy gospodarki, lider w organizacji, interwencja w sytuacji stresu i patologii organizacyjnej, sposoby rozwiązywania problemów w organizacji, autoprezentacja, wystąpienia publiczne, rozwiązywanie konfliktów w relacjach społecznych, motywowanie i motywacja, postmodernizm, kultura, społeczeństwo, Internet culture, effective online communication, człowiek nowoczesny - nowoczesne miasta - nowoczesne metropolie, mity, symbole i metafory w reklamie, społeczne reprezentacje krajoobrazu, kultura współczesna w perspektywie gender.

Program studiów licencjackich przewiduje także lektorat języka obcego do wyboru spośród: angielskiego, niemieckiego, francuskiego i rosyjskiego. Studenci najczęściej wybierają język angielski. Lektorat na studiach I stopnia realizowany jest w wymiarze 120h (8 punktów ECTS) i pozwala na uzyskanie przez studentów kompetencji językowych na poziomie B2, potwierdzanych egzaminem. Za przygotowanie modułów i organizację lektoratów z języków obcych odpowiada [Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UŚ](#)²⁴.

Studia drugiego stopnia zakładają rozwinięcie, pogłębienie i doskonalenie efektów uczenia się uzyskiwanych na studiach licencjackich. Program studiów na obu specjalnościach przewiduje realizację modułów obligatoryjnych, fakultatywnych oraz dyplomowych. Jednakowa dla obu specjalności jest **grupa modułów dyplomowych**, która obejmuje: ilościową analizę danych, metodologię nauk społecznych, techniki analizy i interpretację danych, warsztat pisarski badacza, seminaria dyplomowe oraz badania terenowe.

Grupy modułów obligatoryjnych są zróżnicowane dla specjalności. Zajęcia wspólne dla programów obu specjalności to: konwersatorium językowe, globalne procesy społeczne, badania ewaluacyjne, teoria rozwoju społecznego. Studenci obydwu specjalności są również zobowiązani do wyboru modułu humanistycznego z [Ogólnoakademickiej Oferty Dydaktycznej](#)²⁵ (30 godzin na studiach stacjonarnych i 20 godzin na studiach niestacjonarnych, 3 ECTS). Do modułów obligatoryjnych specjalnościowych na specjalności Human Resources w nowoczesnej organizacji należą: stratyfikacja społeczna, techniki rekrutacji i selekcji na współczesnym rynku pracy, trening interpersonalny, zarządzanie personelem we współczesnych organizacjach, kierowanie zespołami pracowniczymi, metody i techniki zarządzania zasobami ludzkimi, współczesne teorie socjologiczne, prawo pracy oraz etyka w biznesie. Moduły

---

²⁴<https://us.edu.pl/kolegium/spnjo/>

²⁵https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/ogolnoakademicka-oferta-dydaktyczna/?doing_wp_cron=1650670317.8478529453277587890625

obligatoryjne specjalnościowe w programie specjalności socjologia biznesu i nowych mediów to: CSR- społeczna odpowiedzialność biznesu, socjologia biznesu, komunikowanie masowe, marketing 4.0 i digital PR, przywództwo w organizacjach – teoria i praktyka, zachowania i sieci konsumenckie, komunikacja międzykulturowa, mediacje i negocjacje.

Grupa modułów fakultatywnych na specjalności HR w nowoczesnej organizacji obejmuje głównie warsztaty i seminaria specjalizacyjne, których tematyka jest uszczegółowiona poprzez propozycje tematów zajęć zgłaszanych przez nauczycieli akademickich, np. kompetencje interpersonalne w organizacji, komunikacja międzykulturowa, wsparcie superwizyjne w rozwoju zespołu, budowanie zespołu z wykorzystaniem kreatywnych metod rozwiązywania problemów, modelowanie kompetencji interpersonalnych lidera zespołu pracowniczego, efektywność pracy w grupie zadaniowej, szkolenia, rozwój, zarządzanie kompetencjami pracowników, budowanie wizerunku pracodawcy i dobrostan pracownika, HR business partner, zarządzanie pracownikami w zmianie, metodyka tworzenia projektów wzmacniających kapitał społeczny, zarządzanie projektem, tradycyjne i współczesne koncepcje świata pracy. Moduły fakultatywne na specjalności socjologia biznesu i nowych mediów na ogół również mają charakter praktyczny (seminaria, warsztaty). Przykładowe tematy proponowane studentom do wyboru to: warsztat Design Thinking, warsztat badań online, warsztat projektowania biznesplanu, psychologia w biznesie, psychologia w zarządzaniu, przestrzeń społeczna Internetu jako wyzwanie badawcze, społeczeństwo w dobie Internetu – uwarunkowania i konsekwencje transformacji kulturowych, współczesne koncepcje i orientacje zarządzania, metody budowania kapitału ludzkiego; projektowanie przestrzeni wirtualnej, strategia marketingowa, finansowanie projektów.

Program studiów drugiego stopnia na kierunku socjologia nie przewiduje lektoratów. Zgodnie z obowiązującymi przepisami każdy absolwent studiów pierwszego stopnia jest zobowiązany do wykazania się znajomością języka obcego na poziomie B2. Osiągnięcie poziomu B2+ na studiach II stopnia zapewnia realizacja obligatoryjnego modułu konwersatorium językowe, prowadzonego w języku obcym, w ramach którego studenci muszą wykazać się znajomością (w mowie i piśmie) odpowiednich pojęć specjalistycznych w obrębie dyscypliny, umiejętnością czytania i komunikowania się w języku specjalistycznym związanym z danym kierunkiem/dyscypliną podczas prowadzonych zajęć interaktywnych, moderowanych dyskusji, w tworzonych pracach etapowych czy prezentacjach.

Studenci poza zajęciami wynikającymi z programu studiów realizują za pomocą platformy *e- learningowej* obsługiwanej przez [Centrum Kształcenia na Odległość](https://el.us.edu.pl/cko/)²⁶ szkolenia z przysposobienia bibliotecznego dotyczące korzystania z systemu bibliotecznego Uniwersytetu Śląskiego dla studentów I roku²⁷ oraz szkolenia z BHP.

Treści programowe na kierunku socjologia uwzględniają zakres dziedziny nauki społeczne i gwarantują realizację wszystkich kierunkowych efektów uczenia się. Program kształcenia zawiera **wiele modułów, które obejmują zagadnienia będące przedmiotem badań naukowych, prowadzonych przez poszczególnych pracowników prowadzących zajęcia na kierunku**. Przykładowo, publikacje dr hab. Krzysztofa Bierwiazconka, prof. UŚ miasta są wykorzystywane podczas zajęć z socjologii mezostruktur społecznych czy socjologii miasta (np. *Człowiek w przestrzeni publicznej miasta: społeczne znaczenia*

---

²⁶<https://el.us.edu.pl/cko/>

²⁷<https://el.us.edu.pl/upgow/>

i zjawiska zagrażające przestrzeni publicznej [2021]; *Miejskie przestrzenie publiczne i ich społeczne znaczenia – próba systematyzacji*[2018]). Z kolei zajęcia z zakresu polityki społecznej są prowadzone przez dr hab. Rafała Mustera, prof. UŚ, który od lat realizuje badania z zakresu rynku pracy (np. *Bezrobotni z pokolenia Baby Boomers i pokolenia Z. Różnice generacyjne a gotowość do funkcjonowania w realiach zmieniającego się rynku pracy – na przykładzie Rudy Śląskiej* [2022], *Employees' poverty: Poland in comparison to other EU countries* [2021]). Również wyniki badań prowadzonych przez dr. hab. Rafała Mustera, prof. UŚ są powiązane z treścią zajęć problematyki socjologii zarządzania, gdzie wykorzystywane są następujące jego publikacje: *Skuteczne kierowanie wysokokwalifikowaną kadrą – siatka stylów kierowania R.R. Blake'a i J.S. Mouton w teorii i praktyce*[2003], *Czynniki zadowolenia z pracy oraz jego skutki dla pracownika i organizacji* [2006] oraz *Generationally diversified Latour groups in contemporary labour market. A Chance or a threat for organisations?*[2020]. Podczas zajęć z problematyki socjologii zarządzania wykorzystywane są także publikacje przygotowywane na podstawie badań prowadzonych lub współprowadzonych przez dr hab. M. Suchacką, prof. UŚ, (np. *Human and machine creativity: social and ethical aspects of the development of artificial intelligence*[2021] – we współautorstwie z R. Muterem i M. Wojewodą; *Corporate digital responsibility - a new dimension of the human - technology relations*[2020]; *Dilemmas of artificial intelligence development – sociological considerations around industry 4.0 and sustainability*[2020]). Z kolei dr Grzegorz Gawron w ramach zajęć CSR – społeczna odpowiedzialność biznesu prezentuje wyniki swoich badań, opublikowane – między innymi – w następujących tekstach: *Stakeholders – otoczenie biznesu w kontekście idei społecznej odpowiedzialności. Próba delimitacji teoretycznej*[2010]; *Praktyczna implementacja założeń idei społecznej odpowiedzialności biznesu w lokalnej perspektywie wybranych powiatów województwa śląskiego*[2011], *Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw (CSR) – źródła, koncepcje, modele* [2013]. Z kolei w ramach przedmiotu fakultatywnego proces starzenia się jako wyzwanie dla współczesnych społeczeństw wykorzystywana jest publikacja, której jest współautorem: *Starzenie się populacji: aktywizacja, koprodukcja i integracja społeczna osób starszych* [2020] – współautorzy A. Klimczuk i Z. Szwecka-Lewandowska. Treści zajęć z komunikacji międzykulturowej, prowadzonych przez dr. Rafała Cekiery odwołują się do publikacji, którą współtworzył wraz z innymi osobami z Instytutu Socjologii UŚ, dr Justyną Kijonką oraz dr Moniką Żak: *Emigracja jako doświadczenie. Studium na przykładzie migrantów powrotnych do województwa śląskiego* [2022]. W ramach zajęć współczesne społeczeństwo polskie prezentowane są treści nawiązujące do innych publikacji dr Rafała Cekiery *Cyfrowi apateści? Szkic do socjologicznego portretu religijności młodych Polaków* [2020], *Uchodźcy, migranci i Kościół katolicki. Polska debata migracyjna po 2015 roku w kontekście nauczania Kościoła katolickiego*[2022]. Materiały pomocnicze autorstwa dr Moniki Żak są wykorzystywane podczas prowadzonych przez nią zajęć z zachowań i sieci konsumenckich (*Oszczędzanie czy konsumowanie? Specyfika postaw konsumenckich i ekonomicznych studentów krajów Grupy Wyszehradzkiej* [2020] oraz *Consumption in students' life* [2018].). Literaturą zalecaną dla studentów odbywających zajęcia z badań ewaluacyjnych jest publikacja *Wprowadzenie do badań ewaluacyjnych. Aspekty teoretyczne i praktyczne na podstawie doświadczeń badawczych* [2013], którą współtworzyły osoby związane z Instytutem Socjologii, m.in. dr hab. Rafał Muster, prof. UŚ. Inną ważną pozycją dotyczącą badań ewaluacyjnych, polecaną studentom jest książka autorstwa dr hab. Krystyny Faliszek, dr. Grzegorza Libora, dr hab. Rafała Mustera, prof. UŚ, dr Doroty Nowalskiej-Kapuścik oraz mgr Moniki Szpoczek-Sała: *Fundusze unijne zmieniają Polskę? Analiza ewaluacji projektów unijnych na przykładzie województwa śląskiego* [2013].

Zgodnie z przyjętą strategią rozwoju, Wydział współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu poprawy atrakcyjności prowadzonych studiów, skutecznego kształcenia oraz przygotowania absolwentów na wyzwania z jakimi przyjdzie im się zmierzyć na rynku pracy. W odpowiedzi na zgłaszane przez interesariuszy zewnętrznych potrzeby, przygotowywana jest **nowa koncepcja kształcenia** na kierunku socjologia, która planowana jest do wdrożenia od roku akademickiego 2023/2024.

2.2. Dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających, ze wskazaniem przykładowych powiązań metod z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, w tym w szczególności umożliwiających przygotowanie studentów do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny, do której kierunek jest przyporządkowany lub udział w tej działalności, stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również nabycie kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego

Dobór metod kształcenia na kierunku socjologia zakłada wzrost zaangażowania studentów w proces kształcenia. Znajduje to odzwierciedlenie w powiązaniu **metod kształcenia z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych**. Program studiów przewiduje zajęcia dydaktyczne w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów, treningów, warsztatów, laboratoriów, lektoratów i seminariów dyplomowych. Uwzględnia również praktyki zawodowe, praktyki dyplomowe oraz praktyki terenowe, które odbywają się poza uczelnią, jak również zajęcia z wychowania fizycznego prowadzone przez [Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu UŚ](#)²⁸.

Każdorazowo wybór metod kształcenia pozostaje w gestii pracowników badawczo-dydaktycznych WNS oraz prowadzących zajęcia specjalistów zewnętrznych. Wybór ten jest determinowany szeregiem czynników, wśród których wskazać należy: formę zajęć, liczebność i strukturę grupy zajęciowej, zaplanowane do zrealizowania zadania dydaktyczne i – co oczywiste – treści merytoryczne oraz efekty uczenia się przypisane do danego modułu. W zależności od formy i tematyki zajęć, wykorzystuje się – między innymi: metody podające (wykłady, ćwiczenia), metody aktywizujące – dyskusje, *case study*, projekty, gry dydaktyczne, metody symulacyjne (*role playing*), burze mózgów, zadania domowe, kwerendy, debaty, eseje gry dydaktyczne, prezentacje zespołowe, spacerzy badawcze (warsztaty, ćwiczenia, konwersatoria, seminaria), a także tutoring (seminaria).

Przyjęte standardy kształcenia, w których kładzie się nacisk na maksymalne dopasowanie środków przekazu do możliwości i potrzeb studentów, zachęcają wykładowców do wzbogacania zajęć o prezentację lub inne materiały multimedialne. W toku nauczania, dla zwiększenia efektywności nauczania oraz uzyskania informacji o poziomie recepcji przekazywanych treści, stosuje się **wykłady o charakterze częściowo konwersatoryjnym i problemowym**. Wykłady takie w większym stopniu niż realizowane tradycyjną metodą, aktywizują studentów, zwiększają efektywność zdobywania wiedzy oraz sprzyjają rozwojowi dodatkowych umiejętności i kompetencji społecznych.

Formuła ćwiczeń, konwersatoriów, warsztatów i seminariów narzuca stosowanie metod dydaktycznych, które umożliwiają, a nawet wymuszają, na studentach samodzielne zdobycie informacji z podanych źródeł, przetworzenie treści przekazanych w ramach wykładu, a następnie zastosowanie ich w działaniu. Przyjęty profil absolwenta studiów na kierunku zakłada, że jest on gotowy do podjęcia pracy zawodowej w różnych obszarach, co będzie wymagało pełnienia wielu ról

---

²⁸<https://cwfis.us.edu.pl/>

(m.in. badacza, doradcy, edukatora, mediatora, rzecznika, animatora, kreatora zmian, metodyka, stratega, ewaluatora, menedżera, lidera, przedsiębiorcy i innych). Aby przygotować studentów do pełnienia takich zadań, **konieczne jest bezpośrednio ich zaangażowanie w proces kształcenia przy użyciu metod problemowych i aktywizujących**. Warto przy tym zasygnalizować stopniowe wprowadzanie do zajęć innowacyjnych metod dydaktycznych, takich jak elementy Design Thinking, gamifikacja (z wykorzystaniem TIK), wizualizacje problemu, czy tutoring naukowy i rozwojowy.

Aktualnie część modułów prowadzona jest przy wykorzystaniu metody *bended learning* – grupy mają równolegle do zajęć realizowanych w kontakcie założone zespoły w MS Teams lub na Moodle, w których umieszczane są dodatkowe materiały, zadania, ćwiczenia oraz prowadzona jest korespondencja z osobą realizującą moduł. Wśród narzędzi wspomagających nauczanie znajduje się szereg aplikacji, które uatrakcyjniają proces dydaktyczny, ułatwiają nauczycielom przygotowanie interesujących materiałów dydaktycznych, jak np. Canva, MS Forms, Mentimeter, Learning Apps, Genially, Padlet i in. Narzędziem znacząco wpływającym na zwiększenie kompetencji językowych jest aplikacja Grammarly, na którą licencje Uniwersytet Śląski w Katowicach udostępnia swoim pracownikom, doktorantom, a także studentom. Grammarly to praktyczne narzędzie służące profesjonalnej korekcie pisowni w języku angielskim, które, dzięki wbudowanym funkcjom, w czasie rzeczywistym wskazuje błędy ortograficzne, stylistyczne, gramatyczne i interpunkcyjne oraz sugeruje poprawną wersję analizowanego tekstu.

Dzięki tak zróżnicowanym metodom kształcenia studenci mają możliwość osiągania efektów uczenia się różnymi sposobami. Nabywają kompetencje niezbędne do wykonywania różnych zawodów powiązanych z profilem specjalności, na której studiują, jak również zyskują gotowość do angażowania się w działalność społeczną. W szczególności uczą się diagnozowania problemów społecznych, planowania i prowadzenia badań empirycznych, które stanowią podstawę wyposażenia warsztatu socjologa – empiryka. Podczas poszczególnych zajęć studenci mają możliwość pracy zarówno indywidualnej, jak i zespołowej, co wyposaża ich w kompetencje indywidualnej odpowiedzialności za powierzone zadania oraz kształci w nich zdolność do wypracowania porozumienia w kwestiach spornych.

Nauczanie języków obcych na Uniwersytecie Śląskim w ramach lektoratów na studiach pierwszego stopnia prowadzone jest w ramach pasm językowych określonych [zarządzeniem Rektora nr 77/2013 r.](#) z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie organizacji nauki języków obcych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach²⁹. Realizację efektów uczenia się w zakresie języków obcych reguluje [uchwała nr 490/2020 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach](#) z dnia 28 stycznia 2020 r. w sprawie wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i zmiany programów studiów prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim (ze zm.)³⁰. Program stacjonarnych i niestacjonarnych studiów pierwszego stopnia przewiduje zajęcia z wybranego języka obcego w postaci lektoratu w wymiarze 120 h (4 moduły lektoratu realizowane w czterech kolejnych semestrach po 30 godzin w każdym), za które student uzyskuje 8 punktów ECTS (4 semestry po 2 punkty ECTS). Po ukończeniu lektoratu student uzyskuje umiejętności językowe właściwe dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji — co zapewnia posługiwanie się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia

---

²⁹<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/1365/5/>

³⁰<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/3163/5/>

Językowego. Za przygotowanie modułów i organizację lektoratów odpowiada Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UŚ (SPNJO). Przed rozpoczęciem zajęć student jest zobowiązany do wykonania testu poziomującego, którego wynik decyduje o przypisaniu go do odpowiedniej grupy z wybranego języka.

W nauczaniu języka obcego wykorzystywane są głównie **metody aktywizujące**, w tym: praca w grupach, metody projektowe, prezentacje multimedialne, a także – metody i techniki kształcenia na odległość. Uzyskanie przez studenta biegłości językowej na poziomie B2 potwierdzone jest egzaminem kończącym lektorat. Student może również przedłożyć odpowiedni certyfikat zewnętrzny na ekwiwalentnym poziomie, zwalniający go z przeprowadzanego przez SPNJO egzaminu kończącego lektorat – wykaz uznawanych certyfikatów stanowi załącznik nr 1 do [Zarządzenia Rektora UŚ nr 89/2019](#)³¹. Studenci mogą również korzystać z dodatkowej oferty kursów organizowanych przez SPNJO³².

Na studiach stacjonarnych drugiego stopnia posługiwanie się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz w wyższym stopniu w zakresie specjalistycznej terminologii (odpowiednim dla poziomu 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji) zapewnia realizacja obowiązkowego konwersatorium językowego, prowadzonego w języku obcym (angielskim), w ramach którego studenci muszą wykazać się znajomością (w mowie i piśmie) odpowiednich pojęć specjalistycznych w obrębie dyscypliny, umiejętnością czytania i komunikowania się w języku specjalistycznym związanym z danym kierunkiem/dyscypliną podczas prowadzonych zajęć. W ramach zajęć wykorzystywane są również obcojęzyczne publikacje naukowe ściśle związane z kierunkiem studiów, których znajomość w naturalny, niewymuszony sposób poszerza zakres słownictwa i jego stosowanie przez studentów. W programie studiów drugiego stopnia na kierunku socjologia realizuje się ponadto moduły w wykorzystaniu języka angielskiego (więcej informacji na ten temat zamieszczono w punkcie 2.5). Sposoby weryfikacji i oceny wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiąganych w zakresie znajomości języka obcego obejmują m.in. bieżącą ocenę przygotowania do zajęć, ocenę aktywności studentów na zajęciach oraz ocenę pracy końcowej np. w postaci przygotowanej i wygłoszonej prezentacji wybranego przez studenta zagadnienia albo pracy pisemnej na zadany temat. Za merytoryczną ocenę przedmiotowych efektów uczenia się odpowiedzialni są nauczyciele prowadzący zajęcia.

Warto wskazać, że studenci mają możliwość skorzystania z wyjazdów w ramach programu ERASMUS+.

2.3. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Uniwersytet Śląski w Katowicach zapewnia wszystkim swoim pracownikom oraz osobom studiującym bezpłatne konto w usłudze Office365, pozwalające korzystać ze zbioru aplikacji firmy Microsoft, a także konto w usłudze Google Workspace, pozwalające korzystać ze zbioru aplikacji firmy Google. Społeczność uniwersytecka ma ponadto możliwość skorzystania z dostępu do platformy Moodle. Metody i techniki kształcenia na odległość przyjęte na Wydziale, w tym również na kierunku socjologia, można podzielić na: **formy synchroniczne**, w ramach których kontakt następuje online w czasie rzeczywistym między prowadzącym a studentami i pomiędzy samymi studentami, zgodnie z przyjętym harmonogramem zajęć, **formy asynchroniczne**, polegają na zaznajamianiu się studentów

---

³¹<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/273/5/>

³²<https://us.edu.pl/kolegium/spnjo/lektorat/moj-lektorat/>

z materiałami dydaktycznymi w czasie przez siebie wybranym; formami takimi są m.in. quizy, testy i inne zadania do samodzielnego rozwiązania, projekty grupowe i indywidualne.

Otwartość nauczycieli akademickich na nowe technologie sprzyja kształtowaniu podobnych postaw otwartości u studentów, którzy chętnie przygotowują i przedstawiają na forum – między innymi – prezentacje multimedialne. Prace zespołowe z zastosowaniem różnych technik informacyjnych sprzyjają kształtowaniu wielu umiejętności, elastyczności, wykorzystywaniu mocnych stron każdego z członków grupy jak również kreatywności niezbędnej w pracy naukowej.

W Uniwersytecie Śląskim prowadzenie zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jest regulowane przez [Zarządzenie nr 176 Rektora UŚ](#) z dnia 15 października 2021 r.³³ Zgodnie z nim student jest zobowiązany do odbycia szkoleń z zakresu korzystania z platform nauczania na odległość, wykorzystywanych przez Uniwersytet. Na stronie internetowej Centrum Kształcenia na Odległość udostępnia się studentom materiały szkoleniowe, przygotowujące do samodzielnego udziału w zajęciach z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Na platformie e-learningowej UŚ zamieszczony został kurs [Pierwsze kroki z narzędziami do pracy zdalnej - Teams i Moodle](#)³⁴, który jest rekomendowany dla studentów rozpoczynających studia.

Centrum Kształcenia na Odległość zapewnia także studentom bieżącą pomoc techniczną. Zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość realizują osoby, które odbyły szkolenie przygotowujące do ich prowadzenia.

Za pomocą platformy e-learningowej obsługiwanej przez [Centrum Kształcenia na Odległość](#)³⁵ przeprowadzane są obowiązkowe szkolenia dla studentów pierwszego roku z modułu bezpieczeństwo i higiena pracy³⁶ oraz z przysposobienia bibliotecznego.³⁷ Platforma e-learningowa umożliwia również studentom zdalny dostęp do aktualizowanych na bieżąco materiałów do zajęć.

W semestrze letnim 2019/2020, po ograniczeniu bezpośredniego kontaktu, aby zrealizować harmonogram studiów, zajęcia początkowo odbywały się z wykorzystaniem poczty uniwersyteckiej, a następnie narzędzi internetowych do nauki zdalnej, takich jak: MS Teams, Moodle, Discord, ZOOM. Pierwsze zajęcia w formie synchronicznej były realizowane już w drugim tygodniu lockdownu. Jako narzędzie do sprawdzania i podsumowywania wiadomości z przeprowadzonych zajęć wykorzystywano wskazane powyżej narzędzia *online* przeznaczone do tworzenia i przeprowadzania interaktywnych quizów takie jak: **Quizizz, Kahoot czy Forms**.

Zgodnie z [Zarządzeniami Rektora UŚ nr 171/2020](#)³⁸ oraz [32/2021](#)³⁹ w sprawie zasad realizacji procesu kształcenia w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, w kolejnym okresie pandemii obejmującym semestr zimowy i letni 2020/2021, narzędziami rekomendowanymi do prowadzenia dydaktyki zdalnej były **MS Teams, Moodle oraz Testportal**⁴⁰. Pozwoliło to na dużo sprawniejszy kontakt ze studentami,

---

³³<https://aktyprawne.us.edu.pl/lang/pl-PL/d/5359/5/>

³⁴<https://el.us.edu.pl/mw/course/view.php?id=144>

³⁵<https://el.us.edu.pl/coko/>

³⁶<https://el.us.edu.pl/mw/enrol/index.php?id=145> – po zalogowaniu się

³⁷<https://el.us.edu.pl/upgow/>

³⁸<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/4731/5/>

³⁹<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/4942/5/>

⁴⁰<https://us.edu.pl/student/komunikaty/organizacja-ksztalcenia-w-roku-akademickim-2020-2021/>

a platforma MS Teams stała się powszechnie używana. Centrum Kształcenia na Odległość UŚ zorganizowało z początkiem roku akademickiego serię szkoleń o różnych stopniach zaawansowania, aby pracownicy akademicki mogli w pełni wykorzystać potencjał dydaktyczny platform. Odpowiadając na potrzeby nauczycielek i nauczycieli podejmujących pracę w środowisku cyfrowym zespół dydaktyków z Uniwersytetu Śląskiego opracował **Przewodnik po pracy zdalnej w Uniwersytecie Śląskim**⁴¹. Zamierzeniem autorów *Przewodnika* było stworzenie opracowania zawierającego zbiór praktycznych informacji, porad i wskazówek dla nauczycieli akademickich, którzy prowadzą zajęcia w formie zdalnej. W opracowaniu wskazano różne możliwości projektowania i realizacji zajęć w środowisku, które wymaga odmiennego od klasycznej formy podejścia do ich organizacji, przekazywania wiedzy czy weryfikacji efektów uczenia się. *Przewodnik* dostępny jest w formie cyfrowej na stronie <https://us.edu.pl/>

Zajęcia w roku akademickim 2020/2021 odbywały się w systemie zdalnym według planu studiów, a wszystkie formy zajęć (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria i seminaria) odbywały się przede wszystkim na platformie MS Teams. W roku akademickim 2021/2022 część zajęć była realizowana w trybie zdalnym. Od bieżącego roku akademickiego kształcenie w Uniwersytecie Śląskim odbywa się w formie stacjonarnej, z zastrzeżeniem zasad wynikających z ww. [Zarządzenia Rektora UŚ nr 176/2021](#). W semestrze zimowym 2022/23 jedynie pojedyncze zajęcia na kierunku były realizowane w formie zdalnej. Od semestru letniego 2022/23 obowiązuje [Uchwała nr 2 Komisji ds. kształcenia i studentów Wydziału Nauk Społecznych z dnia 2 lutego 2023 r.](#)⁴² w sprawie organizacji zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na Wydziale Nauk Społecznych zgodnie z którą, Dyrekcja kierunku może wyrazić zgodę na realizację synchronicznych zajęć zdalnych w następujących sytuacjach:

- a) realizacji wykładów oraz zajęć w grupach łączonych;
- b) realizacji zajęć prowadzonych przez profesorów wizytujących, o ile jest to podyktowane okolicznościami i pozwala na osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się;
- c) realizacji zajęć, w wypadku których zdalna forma prowadzenia istotnie poprawia poziom realizacji efektów uczenia się. W szczególności rekomenduje się realizację w formie zdalnej tych zajęć, których celem jest kształtowanie umiejętności studentów w zakresie posługiwania się nowymi technologiami lub platformami do nauczania zdalnego;

---

⁴¹PRZEWODNIK PO KSZTAŁCENIU ZDALNYM W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM, Magdalena Bąk, Maciej Fic, Sławomir Pytel, Jolanta Skutnik, Katarzyna Sujkowska-Sobisz, Agata Zygmunt konsultacja: Ewa Dębska, Dominika Hofman-Kozłowska, Witold Kurowski; <https://us.edu.pl/student/wp-content/uploads/sites/3/Zdalny-US/Przewodnik-po-kszt%C5%82ceniu-zdalnym-w-Uniwersytecie-%C5%9A%C4%85skim.pdf?fbclid=IwAR3S21OafJnxD5ebv7KbRtn8E6gWHVHpn4QFerGzfVxEatAnVtDbSauZ-w>

⁴²https://us.edu.pl/wydzial/wns/wp-content/uploads/sites/17/Bez-kategorii/U2-23_-w-sprawie-organizacji-zaj%C4%99%C5%82-z-wykorzystaniem-metod-i-technik-kszt%C5%82cenia-na-odleglos%C5%82-na-WNS.pdf

- d) zaistnienia wyjątkowych sytuacji dotyczących nauczyciela akademickiego, w szczególności odbywania stażu lub wyjazdu naukowego, problemów zdrowotnych, lub innych zdarzeń losowych, utrudniających realizację zajęć w kontakcie bezpośrednim. Powierzenie zajęć zdalnych we wskazanych wyżej okolicznościach nie może utrudniać realizacji efektów uczenia się zakładanych w module zajęć.

W początkowym okresie pandemii, jak również obecnie można korzystać z tutoriali dotyczących funkcjonowania i obsługi platform nauczania na odległość⁴³. Po zniesieniu stanu epidemii COVID-19 nadal rozwijane jest nauczanie na odległość, które aktualnie **uzupełnia tradycyjne metody** kształcenia. Natomiast metody asynchroniczne służą przygotowaniu studentów do zajęć tradycyjnych oraz utrwaleniu wiedzy po odbytych już zajęciach (np. w formie testów powtórkowych czy quizów).

2.4. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia

Na poziomie Uniwersytetu dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia są zawarte w Regulaminie studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach⁴⁴. Są to: **IDS** – indywidualne dostosowanie studiów; **IOS** – indywidualna organizacja studiów; **ITS** – indywidualny tok studiów; **ISM** – indywidualne studia międzyobszarowe.

Studenci z niepełnosprawnością po spełnieniu określonych kryteriów (aktualne orzeczenie o niepełnosprawności lub inny równoważny dokument) mogą studiować w ramach indywidualnego dostosowania studiów–**IDS**⁴⁵. Jedną z form dostosowania systemu wsparcia do potrzeb studentów z niepełnosprawnością jest powołanie **Wydziałowych Merytorycznych Koordynatorów ds. Dostępności** oraz **Wydziałowego Koordynatora Administracyjnego ds. Dostępności**. Wśród ich zadań można wyróżnić:

- pełną dostępność (drogą mailową, telefoniczną, przez komunikatory internetowe oraz osobiście) dla studentów z niepełnosprawnością i innych studentów, wymagających wsparcia w procesie dydaktycznym,
- kontakt między studentem a nauczycielami w związku z dostosowaniem procesu dydaktycznego do potrzeb studenta, pośredniczenie między studentem a nauczycielami we wszystkich sprawach trudnych, wymagających wyjaśnienia,
- wspieranie nauczycieli w sytuacjach nietypowych, jakie mogą występować podczas zajęć dydaktycznych z udziałem studentów z niepełnosprawnościami,
- informowanie o odbywających się szkoleniach w zakresie pracy ze studentami o szczególnych potrzebach dydaktycznych,
- wsparcie dla asystentów osób z niepełnosprawnościami poprzez ustalanie zakresu ich zadań,
- wyjaśnianie wątpliwości związanych ze sposobem realizacji ich zadań.

---

⁴³<https://www.zdalny.us.edu.pl/index.php/pl/studenci-doktoranci-sluchacze/zajecia-dydaktyczne/tutoriale-platform-ksztalcenia-0>

⁴⁴<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5003/5/>

⁴⁵<https://us.edu.pl/student/studia/tok-studiow-2/wsparcie-i-fundusze-dostosowanie-do-specjalnych-potrzeb-indywidualne-dostosowanie-studiow/>

Dostosowanie procesu dydaktycznego do potrzeb studenta polega na ustaleniu i wdrożeniu sposobu przekazywania wiedzy, który w najlepszy sposób umożliwi przyswojenie treści dydaktycznych przez studenta. **Służą temu między innymi:** dodatkowe terminy konsultacji, usprawiedliwienie nieobecności w przypadku choroby lub konieczności leczenia szpitalnego, wydłużony czas egzaminu i zaliczenia, wydłużenie sesji egzaminacyjnej, dostosowanie formy egzaminu i zaliczenia do możliwości studenta (forma pisemna lub ustna), zgoda na zmianę grupy ćwiczeniowej, udostępnianie dodatkowych materiałów dydaktycznych (np. teksty zawierające treści zajęć zapisane dużą czcionką), indywidualne wyznaczenie zakresu materiału do przygotowania, możliwość korzystania z dyktafonu po uzyskaniu zgody osoby prowadzącej zajęcia (dostępna również dla wszystkich studentów). Ponadto studentom, którzy zgłoszą taką potrzebę, przyznawana jest pomoc osobistego asystenta, którego główną funkcją jest wsparcie studenta z niepełnosprawnością w sprawach organizacyjnych, jak kontakt z dziekanatem i kadrą dydaktyczną, ustalanie terminów i lokalizacji zajęć, pomoc przy przemieszczaniu się na terenie uczelni i przy sporządzaniu notatek podczas zajęć.

Warto również wskazać, że w ramach [projektu „DUO – Uniwersytet Śląski uczelnią dostępną, uniwersalną i otwartą”](#) uczelnia organizowała szereg szkoleń dla kadry akademickiej, które przybliżyły tematykę związaną z koniecznością dostosowania kształcenia dla studentów ze specjalnymi potrzebami⁴⁶. Również w ramach [Projektu POWER II „Jeden Uniwersytet Wiele Możliwości”](#) było realizowane szkolenie z zakresu efektywnego procesu dydaktycznego z osobami przejawiającymi zaburzenia w kontaktach społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem zespołu Aspergera⁴⁷. Nadto na stronie us.edu.pl można zapoznać się z [poradnikami](#): *Kontakt z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Poradnik dla pracowników Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Trudne sytuacje w relacjach ze studentami. Zasady postępowania i scenariusze rozmów*, które są rozprowadzane wśród pracowników uczelni także w wersji papierowej⁴⁸.

Studentom, którym aktualna sytuacja uniemożliwia kontynuowanie toku studiów na zasadach ogólnych, mogą studiować drogą [Indywidualnej Organizacji Studiów](#) (IOS). Jest to forma przyznawana na jeden semestr jako forma pomocy, polegająca na specjalnym trybie organizacji zajęć⁴⁹.

Indywidualizacja procesu uczenia się jest także możliwa poprzez podjęcie [Indywidualnego Toku Studiów](#) (ITS) przez studentów, którzy spełniają warunki jego otrzymania (§ 17 Regulaminu studiów). O ITS może ubiegać się student, który ukończył pierwszy semestr studiów i uzyskał średnią ocen powyżej 4,0 lub został zatrudniony w Uczelni w konsekwencji zdobycia przez niego, indywidualnie lub w zespole, grantu na finansowanie działalności naukowej, lub ukończył z oceną celującą studia pierwszego stopnia, po których kontynuuje naukę na studiach drugiego stopnia oraz przedstawił na piśmie szczegółową koncepcję realizacji ITS. Dodatkowo takim tokiem studiów student może iść od pierwszego roku, jeśli jest laureatem lub finalistą olimpiad stopnia centralnego lub laureatem

---

⁴⁶<https://us.edu.pl/ksztalcenie/projekty-edukacyjne/dla-pracownikow/duo-uniwersytet-slaski-uczelnia-dostepna-uniwersalna-i-otwarta/>

⁴⁷<https://us.edu.pl/ksztalcenie/projekty-edukacyjne/dla-studentow/jeden-uniwersytet-wiele-mozliwosci-program-zintegrowany/>

⁴⁸<https://us.edu.pl/pracownik/poradniki/>

⁴⁹<https://us.edu.pl/student/studia/tok-studiow-2/ios-czyli-indywidualna-organizacja-studiow/>

konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich lub finalistą mistrzostw sportowych o charakterze ogólnokrajowym lub międzynarodowym w kategoriach młodzieżowych.

W ramach ITS student, z uwzględnieniem swoich zainteresowań, dobiera moduły do realizacji procesu uczenia się w zakresie przewidzianym na danym kierunku oraz w zakresie dodatkowym, a także może uczestniczyć w wybranych pracach naukowo-badawczych czy też rozwojowych i wdrożeniowych⁵⁰. Ponadto, student ma możliwość studiowania na [Indywidualnych Studiach Międzyobszarowych](#) (ISM)⁵¹, podczas których sam buduje swój program kształcenia. Może wybierać zajęcia na praktycznie wszystkich kierunkach Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, wskazując jeden lub więcej kierunków wiodących, na których zdobędzie dyplom, a swój rozwój naukowy i zawodowy wzbogaca o dowolnie wybrane zajęcia na innych kierunkach. Przez cały okres studiów studentem opiekuje się wybrany przez niego tutor.

Przy zastosowaniu poszczególnych rozwiązań prawnych student może liczyć na pomoc ze strony Dyrektora kierunku, Wydziałowych Koordynatorów Merytorycznych ds. Dostępności, Wydziałowego Koordynatora Administracyjnego ds. Dostępności, wykwalifikowanego personelu dziekanatów, przedstawicieli Samorządu Studentów, pozostających w bieżącym kontakcie z Władzami Wydziału, w szczególności z Prodziekanem ds. kształcenia i studentów. Pomocy w tym względzie udzielają również Centrum Obsługi Studentów oraz Dział Kształcenia – jednostki administracji centralnej Uczelni.

Indywidualizacja i dostosowanie kształcenia realizowane są również poprzez:

- programy wymiany studentów, w szczególności Erasmus i MOST, na zasadach w nich obowiązujących,
- możliwość ponadprogramowego uczestnictwa studentów w programach tutoringowych, podczas których student wybiera, spośród nauczycieli akademickich uczestniczących w danym programie, indywidualnego tutora, pod okiem którego: realizuje własne pasje nie związane z zakresem materiału objętego programem studiów lub poszerzające ten zakres, lub indywidualizuje nauczanie związane z określonym przedmiotem tam, gdzie wymaga to wsparcia. Programami, które wsparły i/lub wspierają przygotowanie kadry akademickiej do indywidualizacji nauczania opartych o tutoring są: projekt **Power II „Jeden Uniwersytet, Wiele Możliwości JUWM”(2019–2023)**, pozwalające poszerzyć grono certyfikowanych tutorów oraz program Mistrzowie dydaktyki, podczas którego nauczyciele akademicy poznają dobre praktyki związane z indywidualizacją kształcenia, wypracowane w innych uczelniach europejskich, które następnie implementują w macierzystych jednostkach. W 2021 r. rozpoczęło też działalność [Centrum Dydaktyki Uniwersytetu Śląskiego](#), które ma za zadanie wspierać nauczycieli w dostosowaniu kształcenia do potrzeb współczesnego studenta⁵².

Inne istotne dla kryterium aspekty to:

- Możliwość przeprowadzania konsultacji naukowych z nauczycielami akademickimi. Każdy nauczyciel akademicki jest zobowiązany, zgodnie z § 20 Regulaminu pracy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, przeznaczyć minimum 45 minut tygodniowo na konsultacje ze

---

⁵⁰<https://us.edu.pl/student/studia/tok-studiow-2/indywidualny-tok-studiow/>

⁵¹<https://us.edu.pl/kolegium/ism/>

⁵²<https://www.centrumdydaktyki.us.edu.pl/>

studentami. Od roku akademickiego 2019/2020 wyznaczone zostało 45-minutowe **pasmo konsultacyjne** (w godzinach 13⁰⁰-13⁴⁵), kiedy zazwyczaj nie odbywają się zajęcia, dzięki czemu termin konsultacji nie pokrywa się z zajęciami zarówno studentów, jak i pracowników.

- Dokonywany autonomicznie wybór promotora pracy licencjackiej i magisterskiej, a także swoboda wyboru i realizacji tematu pracy dyplomowej.
- Swoboda wyboru modułów fakultatywnych i specjalizacyjnych (w zakresie oferowanych tematów).
- Działanie na WNS [kół naukowych](#), w których członkostwo rozszerza teoretyczną wiedzę i umiejętności studentów poprzez zindywidualizowane działanie, pozwalające zdobyć umiejętności praktyczne kształtujące kompetencje społeczne niezbędne dla ich osobistego rozwoju⁵³.

2.5. Harmonogram realizacji studiów z uwzględnieniem: zajęć lub grup zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów (w przypadku gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych), zajęć lub grup zajęć związanych z działalnością naukową prowadzoną w uczelni oraz zajęć lub grup zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć lub grup zajęć do wyboru

Program i plany studiów pierwszego stopnia na kierunku socjologia reguluje [uchwała Senatu UŚ nr 395](#) z dnia 25 września 2019 r. w sprawie ustalenia **programów studiów** kierunków prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach⁵⁴. Program studiów stacjonarnych pierwszego stopnia stanowi **Załącznik 2_01_01**, natomiast program studiów niestacjonarnych I stopnia – znajduje się w **Załączniku 2_01_03**. Z kolei najnowszy program studiów drugiego stopnia na kierunku socjologia został wprowadzony [Uchwałą Senatu UŚ nr 289](#)⁵⁵ z dnia 6 czerwca 2022 r. (odpowiednio **Załącznik 2_01_02** dla studiów stacjonarnych oraz **Załącznik 2_01_04** dla studiów niestacjonarnych)⁵⁶.

Studia na kierunku socjologia oferowane są w formie stacjonarnej i niestacjonarnej zarówno w zakresie pierwszego, jak i drugiego stopnia. Aktualnie program studiów jest realizowany na:

- **trzech rocznikach stacjonarnych studiów pierwszego stopnia**, na trzech spośród czterech oferowanych specjalności (socjologia organizacji i zarządzania, socjologia reklamy i komunikacja społeczna oraz wiedza o współczesnym społeczeństwie – specjalność socjologia miasta i regionu od kilku lat nie jest uruchamiana z uwagi na niewielkie zainteresowanie studentów);
- **dwóch rocznikach stacjonarnych studiów drugiego stopnia**, na obydwu oferowanych specjalnościach (Human Resources w nowoczesnej organizacji oraz socjologia biznesu i nowych mediów);

---

⁵³<https://us.edu.pl/wydzial/wns/kola-naukowe/>

⁵⁴<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/3237/5/>

⁵⁵<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/5742/5/>

⁵⁶<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/5743/5/>

- **dwóch rocznikach (drugim i trzecim) niestacjonarnych studiów pierwszego stopnia**, na specjalności socjologia organizacji i zarządzania. Nabór na studia w roku akademickim 2022/2023 nie został uruchomiony ze względu na niewystarczającą liczbę kandydatów;
- **jednym roczniku (drugim) studiów niestacjonarnych drugiego stopnia**, na specjalności Human Resources w nowoczesnej organizacji. Nabór na studia w roku akademickim 2022/2023 nie został uruchomiony ze względu na niewystarczającą liczbę kandydatów.

Wybór specjalności na studiach pierwszego stopnia następuje po pierwszym semestrze studiów. Wybór specjalności na studiach drugiego stopnia następuje w pierwszym semestrze studiów. O uruchomieniu danej specjalności decyduje liczba zgłoszeń osób chętnych do jej wybrania.

Obowiązujące programy studiów udostępnione są na [stronie internetowej Wydziału](#)⁵⁷, gdzie studenci mają możliwość sprawdzenia nie tylko programów studiów, ale również opisów modułów ([Informator ECTS](#)⁵⁸).

Program kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku socjologia spełnia wymagania w zakresie realizacji zajęć związanych z prowadzoną na Wydziale Nauk Społecznych działalnością naukową, które umożliwiają studentom przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w niej. Zdecydowana większość treści kształcenia jest zdobywana przy bezpośrednim udziale nauczycieli akademickich. Studenci mają możliwość wyboru treści kształcenia w ramach modułów specjalizacyjnych, fakultatywnych i dyplomowych. Na studiach pierwszego stopnia studenci mają możliwość wyboru treści kształcenia – w zależności od wybranej specjalności – w ramach od 18 do 20 modułów, natomiast na studiach drugiego stopnia w ramach 15 lub 16 modułów (w zależności od specjalności).

Tab. 1. Rozkład punktów ECTS w programach studiów na kierunku socjologia

Poziomy studiów i specjalności	Bezpośredni udział nauczycieli (BUNA) ⁵⁹		Zajęcia związane z działalnością naukową		Treści kształcenia do wyboru	
	ECTS	%	ECTS	%	ECTS	%
Studia pierwszego stopnia						
<i>Socjologia miasta i regionu</i>	151	84%	129	72%	60	33%
<i>Socjologia organizacji i zarządzania</i>	151	84%	113	63%	58	32%
<i>Socjologia reklamy i komunikacja społeczna</i>	155	86%	113	63%	54	30%
<i>Wiedza o współczesnym społeczeństwie</i>	151	86%	120	67%	61	34%
Studia drugiego stopnia:						

⁵⁷<https://us.edu.pl/wydzial/wns/socjologia-2/>

⁵⁸<https://informator.us.edu.pl/programmes/list/all/SO/>

⁵⁹ Wskaźnik BUNA wyliczany jest zgodnie z [Uchwałą nr 490](#) Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2020 r. w sprawie wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i zmiany programów studiów prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Trwają obecnie prace nad przyjęciem w Uniwersytecie eksperckiego modelu wyliczania niniejszego wskaźnika.

HR w nowoczesnej organizacji	116	97%	102	85%	55	46%
Socjologia biznesu i nowych mediów	116	97%	91	76%	54	45%

Źródło: plany studiów

Kompetencje w zakresie języka obcego zdobywane są w ramach zajęć z lektoratów językowych (studia pierwszego stopnia) oraz modułów prowadzonych w języku obcym lub z użyciem języka obcego (studia II stopnia). Student po ukończeniu **lektoratu na studiach I stopnia** posiada umiejętności językowe na poziomie B2, zgodnie z wymogami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Lektorat języka obcego **na studiach I stopnia** obejmuje **120 godzin** realizowanych w trakcie czterech semestrów i wymaga bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów. W ramach nauki języka obcego studenci wybierają jeden z lektoratów w języku: angielskim, francuskim, niemieckim lub rosyjskim. Studenci przed rozpoczęciem zajęć językowych wypełniają test poziomujący, który wskazuje, do którego z poziomów językowych mogą zostać przypisani. Po zaliczeniu semestru czwartego student studiów stacjonarnych zobowiązany jest do złożenia egzaminu certyfikacyjnego na poziomie B2. Za przygotowanie modułów i organizację lektoratów z języków obcych odpowiada [Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UŚ⁶⁰](#).

Na **studiach drugiego stopnia** celem rozwijania praktycznych specjalistycznych umiejętności wykorzystania języka studenci realizują obligatoryjne konwersatorium językowe prowadzone w języku angielskim oraz uczestniczą w zajęciach realizowanych z wykorzystaniem języka angielskiego.

Tab. II. Zajęcia rozwijające kompetencje językowe

Poziom i forma studiów	Forma zajęć	Liczba godzin		ECTS
		stacjonarne	niestacjonarne	
Studia pierwszego stopnia	lektorat z j. obcego	120	120	8
Studia pierwszego stopnia (SOiZ)	warsztat fakultatywny SOiZ-4 (do wyboru: <i>Communication in business</i> oraz <i>Cross-cultural communication</i>)	20	–	2
Studia pierwszego stopnia (SRIKS)	seminarium specjalizacyjne SRIKS-3 (do wyboru: <i>Communication in business</i> oraz <i>Cross-cultural communication</i>)	30	–	3
Studia pierwszego stopnia (WoWs)	warsztat fakultatywny WoWS-4 (do wyboru: <i>Internet culture</i> oraz <i>Effective online communication</i>)	20	–	2
Studia pierwszego stopnia (WoWs)	seminarium specjalizacyjne (do wyboru: <i>Anatomy of corruption</i> oraz <i>Non-public policies</i>)	30	–	2
Studia drugiego stopnia	konwersatorium językowe	30	20	3
Studia drugiego stopnia	moduł ogólnoakademicki	30	20	2
Studia drugiego stopnia (HR)	Kultura organizacji – wykład specjalizacyjny HR-2: Kompetencje międzykulturowe w kulturze współczesnej organizacji	45	–	5

⁶⁰<https://us.edu.pl/kolegium/spnjo/>

Studia drugiego stopnia (SBiNM)	Komunikacja międzykulturowa	60	–	6
Studia drugiego stopnia	Teoria rozwoju społecznego	40	32	5
Studia drugiego stopnia	Globalne procesy społeczne	40	28	4
Studia drugiego stopnia	Współczesne teorie socjologiczne	40	–	5

Źródło: plany studiów

Większość zajęć oferowanych studentom na Wydziale Nauk Społecznych związanych jest z działalnością naukową prowadzoną przez pracowników. Na uwagę zasługuje fakt, że studenci kierunku socjologia na studiach pierwszego i drugiego stopnia są przygotowywani do **prowadzenia badań społecznych**. Służy temu grupa modułów, które są ukierunkowane na dostarczenie im wiedzy, ale także wyposażenie ich w umiejętności i kompetencje pozwalające im na samodzielne zaprojektowanie i przeprowadzenie badań empirycznych, z zastosowaniem różnych metod i technik, a także na dokonanie analizy i interpretacji danych (ilościowych i jakościowych). Na studiach pierwszego stopnia warsztat badawczy jest kształtowany – między innymi – w ramach takich modułów, jak: metody badań społecznych, metody statystyczne w socjologii, projekt badawczy, przygotowanie praktyk, praktyki terenowe, opracowanie praktyk oraz seminarium dyplomowe. Na studiach drugiego stopnia przewidziano takie zajęcia, jak: metodologia nauk społecznych, techniki analizy i interpretacja danych, ilościowa analiza danych, badania ewaluacyjne, badania terenowe, warsztat badań online czy seminarium magisterskie.

2.6. Dobór form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebności grup studenckich oraz organizacji procesu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem harmonogramu zajęć (w przypadku gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych)

W toku **studiów stacjonarnych pierwszego stopnia** studenci kierunku socjologia realizują – w zależności od specjalności od **46 do 49** obowiązkowych modułów kursowych obejmujących **2000 godzin**. Program studiów pierwszego stopnia przewiduje następujące formy zajęć: wykład (729 - 795 godz.), ćwiczenia (640-700 godz.), warsztaty (15 godz.), seminaria (155-241 godz.), laboratoria (165-190 godz.). Program studiów obejmuje również lektorat z języka obcego (120 godz.) oraz wychowanie fizyczne (60 godz.). Poza zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego studenci realizują praktyki zawodowe (120 godz. – spec. socjologia reklamy i komunikacja społeczna), praktykę dyplomową (90 godz. – spec. socjologia reklamy i komunikacja społeczna) oraz praktyki terenowe (90 godz. – spec. socjologia organizacji i zarządzania, socjologia miasta i regionu oraz wiedza o współczesnym społeczeństwie).

W toku **studiów stacjonarnych drugiego stopnia** studenci realizują **1001 godzin** zajęć. Łączna liczba modułów w programie studiów wynosi 33 dla specjalności HR w nowoczesnej organizacji i 30 dla specjalności socjologia biznesu i nowych mediów. Program studiów drugiego stopnia przewiduje następujące formy zajęć: wykład (283 godz.; 314 godz.), ćwiczenia (315 godz. i 266 godz.), konwersatoria (30 godz.), seminaria (180 godz.), laboratorium (53 godz.) i warsztaty (140 godz.; 158 godz.). Program studiów obejmuje również moduł ogólnoakademicki (humanistyczny), w wymiarze 30

godz. którego tematykę studenci wybierają z [ogólnoakademickiej oferty dydaktycznej](#)⁶¹. Poza zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego studenci realizują praktyki terenowe (120 godz.).

Rozkład zajęć w poszczególnych semestrach stacjonarnych studiów pierwszego stopnia jest zróżnicowany, w zależności od specjalności. Liczba godzin dydaktycznych realizowanych w pierwszym semestrze, przed dokonaniem przez studentów wyboru specjalności, wynosi 345. W semestrze drugim – między 330 a 375 godzin. Semestr trzeci obejmuje między 365 a 395 godzin, natomiast czwarty – między 345 a 400. W semestrze piątym przewidziano w programach studiów na poszczególnych specjalnościach między 285 a 305 godzin, a w szóstym – między 240 a 285 godzin. Zaplanowany rozkład godzin jest optymalny, właściwie rozplanowano proces osiągania kolejnych efektów uczenia się (**Załącznik K2_01**). W przypadku studiów stacjonarnych drugiego stopnia liczba godzin waha się między 224 a 280 na semestr. (**Załącznik K2_02**). Plan studiów drugiego stopnia pozwala na sukcesywne zgłębianie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych poprzez realizację modułów kierunkowych (obligatoryjnych), fakultatywnych i dyplomowych.

W przypadku **studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia** liczba godzin zajęć jest zróżnicowana w zależności od specjalności: **1172 godz.** – spec. wiedza o współczesnym społeczeństwie; **1174 godz.** – socjologia miasta i regionu oraz socjologia reklamy i komunikacja społeczna oraz **1176 godz.** – socjologia organizacji i zarządzania. Liczba modułów jest pomniejszona o jeden w porównaniu z programem studiów stacjonarnych – wychowanie fizyczne. Poza tym proporcje w zakresie liczby godzin poszczególnych form zajęć są zbliżone do w programów studiów stacjonarnych (**Załącznik K2_03**).

Program **studiów niestacjonarnych drugiego stopnia** przewiduje **672 godziny** zajęć. Liczba modułów jest taka sama jak na studiach stacjonarnych. Poza tym proporcje w zakresie liczby godzin poszczególnych form zajęć są zbliżone do w programów studiów stacjonarnych (**Załącznik K2_04**).

Tab. III. Formy zajęć i ich proporcje
a. studia pierwszego stopnia

LP.	Rodzaj zajęć		Studia stacjonarne				Studia niestacjonarne			
			SMiR	SOiZ	SRiKS	WoWS	SMiR	SOiZ	SRiKS	WoWS
1.	Wykłady	l. godzin	729	795	795	765	420	436	434	436
		proporcja	36%	40%	40%	38%	36%	37%	37%	37%
2.	Ćwiczenia	l. godzin	670	670	640	700	374	386	382	386
		proporcja	34%	34%	32%	35%	32%	33%	33%	33%
3.	Seminaria	l. godzin	241	155	195	175	140	96	114	110
		proporcja	12%	8%	10%	9%	12%	8%	10%	9%
4.	Lektoraty	l. godzin	120	120	120	120	120	120	120	120
		proporcja	6%	6%	6%	6%	10%	10%	10%	10%
5.	Laboratoria	l. godzin	165	185	190	165	110	128	124	110
		proporcja	8%	9%	10%	8%	9%	11%	11%	9%
6.	Warsztaty	l. godzin	15	15	–	15	10	10	–	10
		proporcja	1%	1%	–	1%	1%	1%	–	1%
7.	Wychowanie fizyczne	l. godzin	60	60	60	60	–	–	–	–
		proporcja	3%	3%	3%	3%	–	–	–	–

⁶¹<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/ogolnoakademicka-oferta-dydaktyczna/>

Razem liczba godzin	2000	2000	2000	2000	1174	1176	1174	1172

b. studia drugiego stopnia

LP.	Rodzaj zajęć		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
			HR	SBiNM	HR	SBiNM
1.	Wykłady	l. godzin	283	314	214	228
		proporcja	28%	31%	32%	34%
2.	Ćwiczenia	l. godzin	315	266	210	180
		proporcja	31%	27%	31%	27%
3.	Seminaria	l. godzin	180	180	108	110
		proporcja	18%	18%	16%	16%
4.	Konwersatoria	l. godzin	30	30	18	18
		proporcja	3%	3%	3%	3%
5.	Laboratoria	l. godzin	53	53	44	44
		proporcja	5%	5%	7%	7%
6.	Warsztaty	l. godzin	140	158	78	92
		proporcja	14%	16%	12%	14%
Razemliczbagodzin			1001	1001	672	672

SMIR – spec. socjologia miasta i regionu, SOiZ – spec. Socjologia organizacji i zarządzania, SRiKS – spec. socjologia reklamy i komunikacja społeczna, WoWS – spec. Wiedza o współczesnym społeczeństwie, HR – Human Resources w nowoczesnej organizacji, SBiNM – socjologia biznesu i nowych mediów.

Źródło: plany studiów

Dziedzin dydaktyczny opracowuje dla każdego kierunku studiów w układzie semestralnym harmonogramy zajęć uwzględniające plany studiów oraz podział na poszczególne stopnie i lata formy stacjonarnej i niestacjonarnej. Harmonogramy te, po ich zaopiniowaniu przez Samorząd Studencki i zatwierdzeniu przez Dyrekcję kierunków, publikowane są na [stronie internetowej Wydziału](#)⁶².

Zajęcia na studiach stacjonarnych realizowane są od poniedziałku do piątku w godzinach między 8.00 a 18.45. W wyjątkowych i rzadkich sytuacjach mogą trwać do godz. 20.30. Zasady układania harmonogramów zajęć reguluje [Zarządzenie Rektora UŚ nr 64/2022](#) z dnia 9 maja 2022 w sprawie określenia godzin prowadzenia zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach⁶³, określające ujednolicone na poziomie całego Uniwersytetu, godzinowy rozkład zajęć na studiach stacjonarnych, w którym przewidziano piętnastominutowe przerwy między zajęciami, jak również jedną przerwę czterdziestopięciominutową (13.00-13.45). Określona w zarządzeniu koncepcja planowania zajęć przyczyniła się do podniesienia komfortu pracy i studiowania. W opracowaniu harmonogramów uwzględnia się obciążenia dydaktyczne kadry naukowo-dydaktycznej i dostępność sal. Unika się sytuacji, w której studenci mają przerwy między zajęciami (tzw. „okienka”) lub w których niewielka liczba zajęć jest rozproszona w całym tygodniu (**Załącznik 2_03_01**). Zajęcia na studiach niestacjonarnych odbywają się w soboty i w niedziele, zwykle 2 lub trzy razy w miesiącu. Zajęcia dla studentów studiów niestacjonarnych są planowane w godzinach 8.00-19.50 (**Załącznik 2_03_02**).

⁶²<https://us.edu.pl/wydzial/wns/sprawy-studenckie/harmonogram-sesji/harmonogramy-zajec/>

⁶³<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/5687/5/>

Uwzględnia się ponadto sugestie zmian zgłaszane przez [Samorząd Studencki](#)⁶⁴, osoby prowadzące zajęcia i studiujące.

Na podstawie danych dziekanatu w semestrze zimowym roku akademickiego 2022/2023 łączna liczba studentów kierunku socjologia wynosiła 470⁶⁵, przy czym liczba studentów pierwszego roku jest faktycznie niższa niż wykazana, ponieważ część studentów zapisanych nie uczęszcza na zajęcia (zapisali się na studia, lecz ich nie podjęła bądź zrezygnowała z nich w trakcie semestru). Biorąc pod uwagę powyższe, szacuje się więc, że faktycznie na obu stopniach i w obu trybach studiów na kierunku socjologia studiuje 407 studentów. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia studiuje 235 osób, na stacjonarnych studiach drugiego stopnia – 95 osób. Na studiach niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia w roku akademickim nie uruchomiono naboru na pierwszy rok studiów, a liczba studentów wynosi – odpowiednio – 53 i 24. Faktyczna liczebność grup ćwiczeniowych wynosi między 14 a 36 osób, natomiast wykładowych między 14 a 123 osoby (tabela IV). Należy dodać, że liczebności grup są mniejsze w przypadku zajęć warsztatowych, laboratoryjnych i seminaryjnych – ich minimalną wielkość określono na 10 osób. W praktyce zajęcia w tych formach są realizowane w grupach liczących maksymalnie kilkanaście osób.

Liczebność grup studenckich regulowana jest [Uchwałą nr 112/2017](#)⁶⁶ Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, [Zarządzeniem nr 169/2019](#) Rektora Uniwersytetu Śląskiego⁶⁷ oraz [Uchwałą nr 4 z dnia 16 grudnia 2019 r.](#)⁶⁸ w sprawie ustalenia liczebności grup studenckich dla poszczególnych rodzajów zajęć na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach ([załącznik 1 do uchwały](#)⁶⁹).

Tab. IV. Liczba studentów i liczebność grup – rok akademicki 2022/2023

Specjalność	Rok	Liczba studentów	Liczba grup ćwiczeniowych	Liczebność grup ćwiczeniowych	Liczba grup wykładowych
Studia stacjonarne pierwszego stopnia					
	I*	123 (82)**	4	30-31 osób	1
Socjologia organizacji i zarządzania	II	25	1	25 osób	1
	III	36	1	36 osób	1
Socjologia reklamy i komunikacja społeczna	II	29	1	29 osób	1
	III	32	1	32 osoby	1
Wiedza o współczesnym społeczeństwie	II	14	1	14 osób	1
	III	17	1	17 osób	1
Studia niestacjonarne pierwszego stopnia					
Socjologia organizacji i zarządzania	II	24	1	24 osoby	1
	III	29	1	29 osób	1
Studia stacjonarne drugiego stopnia					
HR w nowoczesnej organizacji	I	29 (14)**	1	29(14)** osób	1
	II	17	1	17 osób	1

⁶⁴<https://us.edu.pl/wydzial/wns/samorząd-studencki/>

⁶⁵ Dane uwzględniają wszystkie osoby, które zapisały się na studia.

⁶⁶<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/3542/5/>

⁶⁷<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/192/5/>

⁶⁸<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wp-content/uploads/sites/17/Bez-kategorii/Uchwała-4.2019.pdf>

⁶⁹<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wp-content/uploads/sites/17/Bez-kategorii/Zalacznik-do-uchwały-4.2019.pdf>

Socjologia biznesu i nowych mediów	I	40 (33)**	1	40(33)** osoby	1
	II	31	1	31 osób	1
Studia niestacjonarne drugiego stopnia					
HR w nowoczesnej organizacji	II	24	1	34 osoby	1
RAZEM		470 (407)**	17		14

*Dane ogólne, dla całego rocznika – specjalność jest wybierana po pierwszym semestrze studiów.

** W nawiasach podano liczbę studentów faktycznie uczęszczających na zajęcia.

Źródło: Dane z dziekanatu

2.7. Program i organizacja praktyk, w tym w szczególności ich wymiar i termin realizacji oraz dobór instytucji, w których odbywają się praktyki, a także liczby miejsc praktyk.

Podstawy prawne realizowania praktyk zawodowych

Praktyki realizowane są na podstawie wewnętrznych (uczelnianych) aktów prawnych, wydawanych na podstawie upoważnień przewidzianych w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 poz. 574), do których należą:

- [Regulamin studiów na Uniwersytecie Śląskim](#) (załącznik do uchwały nr 108 Senatu UŚ z dnia 27 kwietnia 2021 r.)⁷⁰. Do praktyk studenckich odnosi się § 5 Regulaminu studiów. Przewiduje on m. in. że zaliczenie praktyki zawodowej jest jednym z warunków zaliczenia semestru, a także, że opiekun praktyki może zaliczyć praktykę na podstawie potwierdzonej pracy zawodowej, udziału studenta w obozie naukowo-badawczym lub w innym przypadku, jeżeli stwierdzi, że zostały osiągnięte wymagane efekty uczenia się. W szczegółach wskazany przepis odsyła do programu studiów oraz regulaminu praktyk, nadawanego przez dyrektora kierunku studiów po zasięgnięciu opinii właściwej rady dydaktycznej i właściwego organu samorządu studenckiego.
- [Zarządzenie nr 92 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 22 czerwca 2020 r. w sprawie określenia wytycznych dotyczących organizacji w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach praktyk zawodowych studenta](#)⁷¹. Ogólny zarys praktyk zawodowych, a także najważniejsze pojęcia z nimi związane, określa zarządzenie nr 92 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 22 czerwca 2020 r. Istotną rolę praktyczną mają załączniki wydane do wskazanego zarządzenia, tj. porozumienie o organizacji praktyki zawodowej, skierowanie na praktykę, raport z odbycia praktyki oraz wnioski o zaliczenie pracy zawodowej jako praktyki, które stanowią modele dla wzorów opracowywanych na poziomie poszczególnych kierunków,
- [Zarządzenie nr 92 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie określenia wytycznych dotyczących organizacji w Uniwersytecie Śląskim](#)

⁷⁰https://www.aplikacja.adapciak.us.edu.pl/resources/upload/v2/regulamin_studiow.pdf

⁷¹<https://us.edu.pl/wydzial/wsne/wp-content/uploads/sites/20/Nieprzypisane/zarz%C4%85dzenie-92-Rektora-U%C5%9A-w-Katowicach-z-dnia-22-czerwca-2020.pdf>

w Katowicach praktyk zawodowych studenta⁷². Zarządzenie wprowadza zmiany do zarządzenia nr 92 przewidując nowe wzory dokumentów,

- **[Regulamin praktyk zawodowych na kierunku socjologia](#)**⁷³ obowiązujący od roku akademickiego 2020/2021 roku. Szczegóły dotyczące praktyk zawodowych dla kierunku socjologii, specjalność socjologia reklamy i komunikacja społeczna – studia pierwszego stopnia określone zostały w Regulaminie praktyk zawodowych, wydanym przez Dyrektorkę kierunku po zasięgnięciu opinii Rady dydaktycznej i Samorządu Studenckiego. Regulamin określa cele odbywania praktyk zawodowych, procedurę zaliczania praktyk, zobowiązania Uczelni, studentów oraz akademickiego opiekuna studenckich praktyk zawodowych związane z organizacją praktyk. Ponadto, regulamin zawiera odnośniki do załączników: porozumienia o organizacji praktyki zawodowej, skierowania na praktykę, raportu z przebiegu praktyki, oświadczenia studenta oraz formularza oceny praktyk.

Informacje podstawowe dotyczące organizacji praktyk na kierunku socjologia

Nad prawidłowym wykonywaniem praktyk na kierunku socjologia czuwa Dziekan, zaś bezpośredni nadzór merytoryczny nad praktykami sprawuje powołany przez niego akademicki opiekun studenckich praktyk zawodowych. Warunkiem zaliczenia praktyki przez opiekuna jest osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, przewidzianych dla modułu „praktyki zawodowe”, weryfikowanych na podstawie przedkładanej przez studenta dokumentacji odzwierciedlającej przebieg praktyki, tj. raport z odbycia praktyki, zaopatrzony w pozytywną opinię instytucji lub instruktora praktyk zawodowych z ramienia zakładu pracy oraz pomocniczo rozmowy ze studentem. Studenci są ponadto zobowiązani do wyrażenia opinii dotyczącej realizacji praktyk.

Praktyki zawodowe na kierunku praca socjalna są realizowane wyłącznie na specjalności socjologia reklamy i komunikacja społeczna (studia pierwszego stopnia). Mają charakter obligatoryjny i są realizowane w wymiarze 120 godzin. Zajęcia w formie praktyk mają na celu zapoznanie studentów ze specyfiką funkcjonowania firm i instytucji związanych ze środowiskiem reklamy, szeroko rozumianą komunikacją społeczną, public relations i in. Studenci podczas praktyk zawodowych poznają specyfikę środowiska zawodowego i kształcą umiejętności zawodowe związane bezpośrednio z miejscem odbywania praktyki. Nabywają ponadto umiejętności skutecznego komunikowania się w organizacji, współpracy z innymi specjalistami i pracy w zespole interdyscyplinarnym. Doskonałą organizację pracy własnej i zespołowej, w tym efektywnego zarządzania czasem, sumienności i odpowiedzialności za powierzone zadania.

Efekty uczenia się jakie absolwent kierunku socjologia osiąga realizując praktyki zawodowe wskazują, że:

- ma praktyczną wiedzę na temat socjologicznych ram i uwarunkowań procesów komunikacji społecznej oraz aspektów świata mediów, ma uporządkowaną wiedzę o projektowaniu i prowadzeniu badań empirycznych;

---

⁷²<https://us.edu.pl/wydzial/wpia/wp-content/uploads/sites/19/Praktyki/Zarzadzenie-nr-92-2022-06-27-zmieniajac-praktyki-studenckie-2-porozumienie-z-zakladem-pracy.pdf>

⁷³https://us.edu.pl/wydzial/wns/wp-content/uploads/sites/17/Bez-kategorii/Regulamin-praktyk-ZAWODOWYCH_SRIKS_2021.pdf

- ma wiedzę o różnych rodzajach więzi społecznych i o prawidłowościach, którym one podlegają, a także na temat zasad i norm etycznych oraz etyki zawodowej;
- ma wiedzę o źródłach i miejscu socjologii i teorii komunikowania w systemie nauk na podstawie praktycznego zastosowania teorii naukowej oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi i z praktyką życia zawodowego;
- zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej, posiada umiejętności w zakresie analizowania, oceny, selekcjonowania i integrowania informacji ze źródeł pisanych i elektronicznych, potrafi wykorzystywać w praktyce i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu socjologii, reklamy i komunikacji społecznej i powiązanych z nimi dyscyplin;
- potrafi sprawnie posługiwać się wybranymi ujęciami teoretycznymi dla dokonywania analiz podejmowanych działań praktycznych, ma umiejętność obserwowania, interpretowania oraz analizowania i oceniania uwarunkowań oraz przebiegu procesów komunikacji społecznej i reklamy.

Praktyki zawodowe są zwykle realizowane w okresie wakacyjnym, po ukończeniu drugiego roku studiów. Dopuszcza się ich realizację w czasie trwania roku akademickiego, nie później jednak niż do końca semestru następującego po okresie wakacyjnym. Wśród licznych placówek, w których studenci odbywają praktyki zawodowe można wymienić: agencje reklamowe/marketingowe, PR-owe, firmy szkoleniowe, urzędy miast, gmin oraz inne instytucje państwowe i samorządowe, firmy reprezentujące inne branże, funkcjonujące na rynku wolnej konkurencji, a także organizacje pozarządowe.

Regulamin, ramowy program praktyk, wykaz niezbędnych dokumentów dotyczących ich realizacji, a także lista najczęściej wybieranych miejsc odbywania praktyk są dostępne do pobrania na stronie [Wydziału Nauk Społecznych](https://us.edu.pl/wydzial/wns/praktyki-instytut-socjologii/)⁷⁴.

Wnioski płynące z raportów z przebiegu praktyk zawodowych i z ewentualnych uwag zakładowego instruktora praktyk, a także uwagi praktykantów w formie ustnej, jak i te zawarte w ankietach, wykorzystywane są do doskonalenia programu studiów i trybu organizacji praktyk.

Studenci studiów pierwszego stopnia o specjalności wiedza o współczesnym społeczeństwie, socjologia miasta i regionu oraz socjologia organizacji i zarządzania realizują **praktyki terenowe** w wymiarze 4 tygodni (po 4 semestrze). Praktyki terenowe poprzedzone są modułem przygotowanie praktyk w wymiarze 15 godzin, w trakcie których studenci zapoznają się z praktycznymi sposobami prowadzenia badań społecznych, opracowują lub uczestniczą w opracowaniu koncepcji badań. Cztery tygodnie przerwy wakacyjnej między czwartym a piątym semestrem studiów są przeznaczone na realizację przez studentów badań terenowych, w oparciu o wypracowaną w ramach przygotowania praktyk koncepcję badań. Na ogół studenci przeprowadzają wywiady kwestionariuszowe, ankiety, wywiady swobodne, prowadzą obserwacje. Badania terenowe, realizowane pod kontrolą koordynatora praktyk, pozwalają studentom na zdobycie doświadczenia potrzebnego do samodzielnego realizowania badań empirycznych. W semestrze piątym studenci na zajęciach w ramach modułu opracowanie praktyk (15 godzin) omawiają doświadczenia zdobyte w trakcie badań terenowych oraz analizują i opracowują zebrany materiał empiryczny. W roku akademickim 2018/2019

---

⁷⁴<https://us.edu.pl/wydzial/wns/praktyki-instytut-socjologii/>

studenci uczestniczyli w projekcie badawczym pn. „Superjednostka” pod kierunkiem prof. Tomasza Nawrockiego i dr. Andrzeja Górniego. W roku akademickim 2019/2020 brali udział w projekcie pn. „Wpływ restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego na podmioty gospodarcze współpracujące z górnictwem”; opiekunem praktyk był prof. R. Muster. W roku akademickim 2020/2021 realizowali projekt „Zdalny Uniwersytet”, którym kierowali dr Agata Zygmunt-Ziemianek oraz dr Andrzej Górny. W roku akademickim 2021/2022 studenci studiów stacjonarnych realizowali projekt pn. „Ubóstwo energetyczne a konsumpcja na pokaz” pod kierunkiem dr. Łukasza Trembaczowskiego, a studenci studiów niestacjonarnych realizowali projekt pn. „Polacy a wojna hybrydowa. Czy społeczeństwo jest świadome istnienia tzw. zagrożeń hybrydowych” Pod kierunkiem dr Karoliny Wojtasik.

W trakcie piątego semestru, po odbyciu praktyk terenowych, na zajęciach „opracowanie praktyk” (15 godz.) studenci omawiają doświadczenia zdobyte w trakcie badań terenowych oraz analizują i opracowują zebrany materiał empiryczny. Zaliczenie odbywa się na podstawie aktywnego uczestnictwa w zajęciach oraz opracowania fragmentu materiału empirycznego. W programie studiów przewidziano czterotygodniowy okres (w przerwie wakacyjnej między semestrem czwartym i piątym) przeznaczony na realizację badań terenowych

Dodatkowo na studiach pierwszego stopnia na specjalności socjologia reklamy i komunikacja społeczna (**praktyka dyplomowa** – w szóstym semestrze) oraz na studiach drugiego stopnia (**badania terenowe** – w trzecim semestrze) realizowane są indywidualne praktyki, których celem jest przygotowanie projektu własnych badań empirycznych oraz przeprowadzenie ich. Realizowane w ten sposób praktyki sprawdzają umiejętności badawcze studentów oraz mają za zadanie zgromadzenie materiału na potrzeby przygotowania części empirycznej pracy dyplomowej. Praktyki te są koordynowane przez promotora pracy licencjackiej lub magisterskiej. Zaliczenie odbywa się na podstawie częściowych sprawozdań studenta z realizacji kolejnych etapów procesu badawczego. Wymiar praktyk na studiach pierwszego stopnia wynosi 75 godzin, zaś na studiach drugiego stopnia – 120 godzin.

Kontakt z akademickimi opiekunami praktyk zawodowych

Opiekunowie praktyk zawodowych powoływani są przez dziekana i są upoważnieni do podpisywania dokumentów związanych z realizacją praktyk. Do zadań opiekunów praktyk w okresie 2018-2022 należało w szczególności:

- odbywanie corocznych spotkań z osobami studiującymi, celem przybliżenia im zasad odbywania praktyk zawodowych na danym kierunku i roku studiów w konkretnym roku akademickim. W latach 2020/2021 i 2021/2022, z uwagi na ograniczenia wynikające z pandemii, spotkania te odbyły się w formie zdalnej na platformie MS Teams;
- odbywanie stacjonarnych dyżurów w sprawie studenckich praktyk zawodowych w wymiarze 90 minut raz w tygodniu, względnie dyżurów zdalnych na platformie MS Teams (zgodnie z procedurą obowiązującą w okresie pandemii koronawirusa);
- aktualizowanie treści strony internetowej WNS w zakresie informacji dotyczących studenckich praktyk zawodowych, w tym aktualnie obowiązujących aktów prawa wewnętrznego, terminów odbywania dyżurów, wskazówek praktycznych dla studentów;
- wymiana bieżącej korespondencji elektronicznej ze studentami;

- weryfikacja dodatkowa – w uzasadnionych lub budzących wątpliwości przypadkach – uzyskanych podczas praktyki efektów uczenia się w drodze rozmowy bezpośredniej z osobą studiującą;
- kontakt z organizatorami studenckich praktyk zawodowych.

Wsparcie dla osób studiujących w celu znalezienia miejsca na odbywanie praktyk w czasie pandemii

Realizacja praktyk w pierwszym okresie trwania pandemii była utrudniona, dlatego na poziomie uniwersyteckim przyjęto [rozwiązania ułatwiające studentom osiągnięcie efektów uczenia się](#), z których korzystali również studenci kierunku socjologia⁷⁵. Polegały one na dopuszczeniu alternatywnych sposobów realizacji praktyk (tryb zdalny), skróceniu czasu jej trwania oraz wydłużeniu czasu na zaliczenie praktyk.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 2:

W programie studiów na kierunku socjologia, przygotowywanym zgodnie z nową koncepcją studiów na studiach pierwszego stopnia planuje się wprowadzenie przynajmniej dwóch dodatkowych obligatoryjnych modułów prowadzonych w j. obcym. Studenci mają mieć ponadto dostęp do większej liczby zajęć do wyboru uwzględniających współczesne kierunki zmian i rozwoju oraz odpowiadających potrzebom osób studiujących.

Projekt programu studiów przewiduje, że praktyki zawodowe będą stanowiły obowiązkowy element kształcenia wszystkich studentów socjologii.

Od 2019 roku Wydział Nauk Społecznych bierze udział w projekcie dydaktycznym POWER 03.05 Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, realizując działania związane z dodatkowym wsparciem dydaktyki w formie warsztatów ze specjalistami i ekspertami zewnętrznymi. Zajęcia dedykowane studentom kierunku socjologia realizowane są ze specjalistami/praktykami z obszaru pomocy społecznej, co pozwala na podniesienie kompetencji studentów w zakresie wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Zajęcia te są realizowane poza programem studiów i są dedykowane studentom czterech ostatnich semestrów studiów pierwszego i drugiego stopnia.

⁷⁵<https://us.edu.pl/student/studia/praktyki-studenckie/>

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1. Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów na każdy z poziomów studiów

Kompetencje oczekiwane od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia na kierunku socjologia wynikają z Polskiej Ramy Kwalifikacji, zgodnej z Europejską Ramą Kwalifikacji, jak również z art. 69 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Kandydat na **studia pierwszego stopnia na kierunku socjologia** musi posiadać kwalifikacje umożliwiające przystąpienie do kształcenia służącego uzyskaniu efektów uczenia się właściwych dla 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji. Potwierdzeniem urzędowym posiadania takiego przygotowania jest złożony egzamin maturalny. Kandydat na studia **studia drugiego stopnia na kierunku socjologia** musi posiadać kwalifikacje umożliwiające przystąpienie do kształcenia służącego uzyskaniu efektów uczenia się właściwych dla 7 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji. Potwierdzeniem urzędowym posiadania takiego przygotowania jest dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia, studiów inżynierskich lub jednolitych studiów magisterskich.

Rekrutacja na studia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym na kierunku socjologia odbywa się co roku na zasadach określonych we właściwej uchwale Senatu w sprawie warunków i trybu rekrutacji na I rok studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w danym roku akademickim. Jest ona podejmowana przez Senat Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dwuletnim wyprzedzeniem. Uchwała jest każdorazowo publikowana w serwisie [aktów prawnych UŚ](#)⁷⁶, natomiast kryteria kwalifikacji umieszczone są na stronie UŚ w zakładce [kandydat/kierunki od A do Z](#)⁷⁷ oraz w systemie [Internetowej Rejestracji Kandydatów](#)⁷⁸. Informacje o oczekiwanych od kandydata kompetencjach cyfrowych niezbędnych w procesie rekrutacji, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz o wsparciu Uczelni w zapewnieniu do tego sprzętu znajdują się na stronie internetowej Uczelni w serwisie kandydat w formie dedykowanej zakładki: [Dodatkowe kompetencje wymagane od kandydatów i studentów UŚ | Kandydat | Studia, Rekrutacja, Kierunki | Uniwersytet Śląski w Katowicach \(us.edu.pl\)](#) Kształceniu zdalnemu i wsparciu Uczelni w tym zakresie poświęcony jest serwis: [Strona główna | Zdalny UŚ \(us.edu.pl\)](#) oraz [Centrum Kształcenia na Odległość | Strona główna \(us.edu.pl\)](#) W czasie rekrutacji, dla osób nie posiadających odpowiednich narzędzi do dokonania skutecznej rejestracji i zapisu na studia, w Dziale Kształcenia (Rektorat) udostępniane są stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu oraz drukarka i skaner i udzielane jest na bieżąco wsparcie specjalistów w tym zakresie.

Ogólne zasady rekrutacji na rok akademicki 2022/2023 określone zostały w [uchwale Senatu nr 144/2021](#) z 29 czerwca 2021 roku⁷⁹, natomiast kryteria przyjęcia na studia na kierunku socjologia uregulowano w Załączniku nr 3 do tej uchwały (s.5-7 i 10). Zasady rekrutacji na rok akademicki

---

⁷⁶<https://aktyprawne.us.edu.pl>

⁷⁷<https://us.edu.pl/kandydat/strona-glowna/lista-kierunkow/>

⁷⁸<https://irk2.us.edu.pl/pl/>

⁷⁹<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/5258/5/>

2023/2024 reguluje [uchwała Senatu nr 298/2022](#) z 28 czerwca 2022 roku⁸⁰ wraz z załącznikiem nr 3 (s. 2-4). Uchwała definiuje wymogi stawiane kandydatom na studia dla każdego kierunku studiów, określa poszczególne etapy postępowania kwalifikacyjnego, zasady przeliczania wyników na świadectwie dojrzałości oraz ustalania list rankingowych. Limity przyjęć na rok akademicki 2022/2023 zostały określone w [uchwale Senatu nr 277/2022](#) z 31 maja 2021 roku⁸¹ oraz w załączniku do tej uchwały. Kandydaci na studia pierwszego stopnia są przyjmowani na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. Pod uwagę brane są wyniki z przedmiotów zdawanych na egzaminie maturalnym w części pisemnej (j. polski, j. obcy nowożytny, przedmiot do wyboru). Szczegółowe informacje dotyczące kwalifikacji znajdują się na stronie [Internetowej Rejestracji Kandydatów \(IRK\)](#)⁸² oraz są umieszczone w **Załączniku 01** (s. 5-7). W przypadku studiów drugiego stopnia od kandydata oczekuje się posiadania kwalifikacji oraz kompetencji niezbędnych do podjęcia kształcenia na studiach drugiego stopnia na tym kierunku. Kandydaci przyjmowani są na podstawie złożenia wymaganych dokumentów, po uprzednim zarejestrowaniu się kandydata w systemie IRK. Szczegółowe informacje dotyczące kwalifikacji w przypadku przekroczenia limitu przyjęć znajdują się na stronie [Internetowej Rejestracji Kandydatów](#)⁸³ oraz zostały przedstawione w **Załączniku 01** (s. 10).

Program studiów pierwszego stopnia na kierunku socjologia jest tak ukształtowany, że wyposaża w interdyscyplinarną bazę wiedzy i umiejętności przy wykorzystaniu indywidualnych zasobów kandydatów. Stąd też nie jest wymagane (gdyż nie jest to konieczne) złożenie egzaminów maturalnych z konkretnych przedmiotów do wyboru. Wskazane kryteria kwalifikacyjne mają na celu wyłonienie najlepszych kandydatów spośród wszystkich, którzy są formalnie przygotowani do uzyskania efektów uczenia się właściwych dla 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (złożyli egzamin maturalny), przy zapewnieniu transparentności procedur i sprawiedliwego traktowania kandydatów.

O zakwalifikowaniu na studia **decyduje miejsce na liście rankingowej**, utworzonej na podstawie sumy uzyskanych punktów z przedmiotów maturalnych, z uwzględnieniem limitu przyjęć określonych uchwałą Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Limity miejsc na kierunku socjologia wynoszą:

- na studiach pierwszego stopnia:
  - 100 (studia stacjonarne);
  - 35 (studia niestacjonarne);
- na studiach drugiego stopnia:
  - 70 (studia stacjonarne);
  - 35 (studia niestacjonarne).

Z pominięciem postępowania rekrutacyjnego na studia przyjmowani są **laureaci oraz finaliści olimpiad**. Warunki rekrutacji laureatów i finalistów olimpiad reguluje [uchwała Senatu nr 125/2021 Senatu UŚ](#)⁸⁴ zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowych zasad przyjmowania na I rok studiów laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów międzynarodowych oraz ogólnopolskich w latach 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023⁹¹. Uchwała, wraz z wykazem

---

⁸⁰<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5824/5/>

⁸¹<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5754/5/>

⁸²<https://irk.us.edu.pl/irk/application/program?id=903>

⁸³<https://irk.us.edu.pl/irk/application/program?id=1023>

⁸⁴<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/5178/5/>

olimpiad, konkursów i uprawnień w latach 2020-2023, jest opublikowana w serwisie akty prawne UŚ oraz na stronie poświęconej rekrutacji w zakładce „[olimpiady i konkursy](#)”⁸⁵.

Postępowanie rekrutacyjne na studia niestacjonarne pierwszego i drugiego stopnia na kierunku socjologia odbywa się na podstawie oceny złożonych przez kandydata wymaganych dokumentów (po uprzedniej rejestracji w systemie Internetowej Rejestracji Kandydatów) do wypełnienia limitu miejsc.

3.2. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni definiują: [Regulaminu studiów w Uniwersytecie Śląskim](#)⁸⁶, [Zasady rekrutacji i realizacji wyjazdów w roku akademickim 2022/2023 w ramach programu ERASMUS+](#)⁸⁷, [Regulamin Programu Mobilności Studentów i Doktorantów MOST przyjęty przez KRUP dnia 8 kwietnia 2022 r.](#)⁸⁸.

Zgodnie z Regulaminem Studiów obowiązującym w Uniwersytecie Śląskim (§ 19 ust. 1) student ma prawo brać udział w programach wymiany studenckiej, w szczególności Erasmus i MOST, na zasadach w nich obowiązujących. Zgodnie z § 19 ust. 6 Regulaminu studiów „Dziekan uznaje zaliczenia uzyskane w wyniku zrealizowania studiów częściowych i/lub praktyk za granicą na podstawie zrealizowanego, uprzednio zatwierdzonego porozumienia o programie studiów lub praktyki, stosownie do zawartego porozumienia”. Należy podkreślić, że zgodnie z Zasadami rekrutacji i realizacji wyjazdów w roku akademickim 2022/2023 w ramach programu Erasmus+ (pkt 38): Na podstawie dostarczonego „Wykazu zaliczeń” i „Porozumienia o programie studiów” uczelnia zobowiązuje się do zapewnienia uczestnikowi zaliczenia okresu studiów/przedmiotu/egzaminów, jako równoważnego z okresem studiów/przedmiotami/egzaminami w Uniwersytecie Śląskim. Uczelnia może odmówić zaliczenia w przypadku, kiedy uczestnik osiągnie niezadowalające wyniki lub nie spełni warunków określonych pomiędzy stronami, jako niezbędne do otrzymania zaliczenia. Warunkiem zaliczenia semestru odbytego na innej uczelni jest uzyskanie przez studenta minimum 30 punktów ECTS, otrzymanych w ramach zajęć i praktyk przewidzianych programem kształcenia, realizacji projektu badawczego, przygotowania i złożenia pracy dyplomowej lub przygotowania do egzaminu dyplomowego pod warunkiem uzyskania efektów uczenia się zbieżnych z wymaganymi na kierunku w uczelni macierzystej. Rozliczenie okresu studiów odbytych na uczelni zagranicznej w ramach programu Erasmus+ następuje zatem na podstawie „Porozumienia o programie studiów” (*Learning Agreement*), wykazu zaliczeń (*Transcript of Records*) oraz wniosku o zaliczenie semestru na podstawie ocen uzyskanych w ramach programu Erasmus. Stałe wsparcie studentom w zakresie mobilności międzynarodowej zapewnia Pełnomocnik dziekana ds. Programu Erasmus oraz Biuro Wymiany Międzynarodowej UŚ (Office for International Exchange). Szczegóły znajdują się na [stronie WNS](#)⁸⁹ oraz stronie ogólnouczelnianej poświęconej wyjazdom studentów⁹⁰.

---

⁸⁵<https://us.edu.pl/kandydat/rekrutacja-na-studia-krok-po-kroku/olimpiady-i-konkursy/>

⁸⁶<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5003/5/>

⁸⁷http://erasmus.us.edu.pl/sites/erasmus.us.edu.pl/files/erasmus_2022-23_sms_zasady_rekrutacji_i_realizacji_wyjazdow_studentow_us_w_celu_realizacji_czesci_studiow_0.pdf

⁸⁸<https://most.amu.edu.pl/jak-powstal-most/regulamin/>

⁸⁹<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wspolpraca/miedzynarodowa/erasmus/>

⁹⁰<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wspolpraca/miedzynarodowa/erasmus/>, <https://erasmus.us.edu.pl/wyjazdy-studentow>

Rozliczenie semestru studiów odbytych na innej uczelni w ramach programu MOST odbywa się na podstawie „Porozumienia o programie zajęć” oraz wykazu ocen z przedmiotów odbywanych na uczelni partnerskiej. Zgodnie z § 5 ust 7 Regulaminu Programu MOST „Podstawą realizacji Programu MOST jest Porozumienie o programie zajęć. Dokument ten uzgadniany jest przez uczestnika Programu MOST z dziekanem uczelni macierzystej oraz dziekanem uczelni przyjmującej. Liczba punktów ECTS, którą otrzyma student za realizację odpowiednich zajęć i praktyk w ramach Programu MOST na uczelni przyjmującej znajduje się na Porozumieniu o programie zajęć. Decyzję dotyczącą przypisania odpowiedniej liczby punktów ECTS za ich realizację podejmuje dziekan uczelni macierzystej”. Stałe wsparcie studentom w zakresie mobilności krajowej zapewnia Koordynator wydziałowy Programu MOST oraz Koordynatorzy Uczelniani ds. Programu MOST. Szczegóły na stronach [www](http://www.us.edu.pl)⁹¹.

Za prawidłowe przenoszenie osiągnięć, zatwierdzanie harmonogramu oraz kryteria przenoszenia osiągnięć zdobytych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej odpowiada Dziekan, Dyrektor kierunku lub właściwy wyznaczony w tym celu Pełnomocnik.

W przypadku przenoszenia studenta **z innej uczelni**, efekty uczenia się i kwalifikacje uzyskiwane w innej uczelni weryfikowane są na podstawie przedstawionej dokumentacji z przebiegu studiów. W wyniku jej analizy dokonuje się zaliczenia modułów mających pokrycie z realizowanymi na kierunku efektami uczenia się, których osiągnięcie jest niezbędne do ukończenia studiów na wybranym przez studenta kierunku zgodnie z obowiązującym programem studiów. Dodatkowo osoby prowadzące zajęcia w ramach poszczególnych modułów mogą dokonać zaliczenia wybranego materiału na podstawie udokumentowania realizacji poszczególnych treści (np. potwierdzonego sylabusu). Ogólne zasady uznania wcześniej uzyskanych efektów uczenia się określa [Regulamin Studiów w US](#)⁹².

3.3. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

W celu ułatwienia zdobywania lub uzupełniania wykształcenia przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe, w Uniwersytecie Śląskim funkcjonują procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Zasady, warunki i tryb potwierdzania ww. efektów uczenia się określa [Uchwała nr 432 Senatu z dnia 24 września 2019 r.](#)⁹³.

Za przeprowadzenie weryfikacji, na podstawie dokumentów sprawdzonych przez Dział Kształcenia, odpowiedzialna jest, powoływana przez Dziekana, komisja ds. potwierdzenia efektów uczenia się. Komisja składa się z właściwego dyrektora kierunku oraz koordynatorów modułów, dla których osiągnięcie przez wnioskodawcę efektów uczenia się jest potwierdzane. Procedura ta umożliwia m.in. skrócenie czasu trwania studiów przez zaliczenie części modułów (z przypisaniem im punktów ECTS) bez konieczności uczestnictwa w zajęciach. Procedura potwierdzania efektów uczenia się jest jednorazowa i odpłatna.

Efekty uczenia się zdobyte poza edukacją formalną mogą być potwierdzane w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się zdefiniowanym w modułach kształcenia na studiach pierwszego

---

⁹¹<https://us.edu.pl/doktorant/mobilnosc-rozwoj/program-most/>, <https://us.edu.pl/student/mobilnosc/wyjazdy-krajowe/>

⁹²<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5003/5/>

⁹³<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/3221/5/>

lub drugiego stopnia kierunku socjologia, w cyklu kształcenia określonym przez program kształcenia w danym roku akademickim. Zainteresowanie taką ścieżką studiów jest znikome – do tej pory nie złożono takiego wniosku.

3.4. Zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym z poziomów studiów

Zasady, warunki i tryb dyplomowania określają:

1. [Regulamin studiów](#) – w szczególności rozdział VI Praca Dyplomowa i VII Egzamin Dyplomowy (§ 34-39)⁹⁴;
2. [Zarządzenie nr 201 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach](#) z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedury składania i archiwizowania pisemnych prac dyplomowych w bazie elektronicznej⁹⁵;
3. [Zasady dyplomowania](#)⁹⁶ przyjęte na kierunku socjologia⁹⁷.

Na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach funkcjonuje określona **procedura dyplomowania**. Promotorami prac licencjackich mogą być nauczyciele akademicy w stopniu co najmniej doktora, a prac magisterskich – co najmniej doktora habilitowanego. Doświadczeni pracownicy lub specjaliści spoza uczelni w stopniu doktora, nie spełniający tych wymogów, mogą zostać upoważnieni przez dziekana do kierowania pracą magisterską po uzyskaniu rekomendacji właściwej rady dydaktycznej (§ 35 ust. 2 Regulaminu studiów). Student dokonuje wyboru promotora pracy dyplomowej z listy dostępnych zajęć seminaryjnych w danym roku akademickim, a następnie rejestruje się na wybrane seminarium w systemie USOS. Opiekunowie prac wybierani są przez studentów drogą elektroniczną poprzez zapisy. Liczba miejsc jest dostosowana do liczby studentów, występują ograniczenia liczbowe w wielkości grup na seminariach dyplomowych i magisterskich, co jest podyktowane dbałością o równomierne obciążenie prowadzących i – co za tym idzie – jakością kształcenia.

Tematyka i tytuły prac dyplomowych ustalane są indywidualnie przez seminarzystów i konsultowane z promotorami. Procedura zgłaszania i zatwierdzania tematu pracy dyplomowej regulowana jest przez [Zarządzenie nr 201/2021 Rektora Uniwersytetu Śląskiego](#) w sprawie wprowadzenia procedury składania i archiwizowania pisemnych prac dyplomowych w bazie elektronicznej⁹⁸. Reguluje ono cały proces od przygotowania oferty tematów prac dyplomowych aż do egzaminu dyplomowego. W ramach procedury po ustaleniu tematu pracy studenta z promotorem, dokonywane jest zgłoszenie tematu pracy drogą elektroniczną. W Uniwersytecie Śląskim zgłoszenia przyjmowane są poprzez system APD (**Archiwum Prac Dyplomowych**). Promotor tworzy w systemie APD wniosek o zatwierdzenie tematu pracy dyplomowej. Akceptacji zgłoszonych tematów prac dokonuje komisja ds. tematów prac dyplomowych powoływana przez Radę Dydaktyczną Kierunków, natomiast w systemie APD formalnej akceptacji dokonuje Dyrektor kierunku. Każdą modyfikację tytułu pracy, która nie wykracza poza zatwierdzony temat pracy promotor pracy zgłasza niezwłocznie, w formie pisemnej właściwemu dziekanowi wydziału. Po uzyskaniu akceptacji dziekana wydziału pracownik

---

⁹⁴<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5003/5/>

⁹⁵<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5395/5/>

⁹⁶<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wp-content/uploads/sites/17/Nieprzypisane/Procedura-dyplomowania-SOCJOLOGIA-i-POLITYKI-MIEJSKIE.pdf>

⁹⁷<https://us.edu.pl/wydzial/wns/sprawy-studenckie/egzaminy-licencjackie-i-magisterskie/>

⁹⁸<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/5395/5/>

dziekanatu wprowadza do USOS skorygowany tytuł pracy. Zmiana tematu pracy wymaga złożenia przez promotora nowego wniosku.

Każda pisemna praca dyplomowa, przed egzaminem dyplomowym jest przesyłana do JSA (**Jednolity System Antyplagiatowy**) celem weryfikacji samodzielności i oryginalności pracy. Jeśli zachodzi podejrzenie, że pracą naruszone zostało prawo własności intelektualnej, promotor ma obowiązek poinformować o tym dziekana wydziału i złożyć wniosek o wstrzymanie procedury dyplomowania. W przeciwnym razie praca przechodzi do dalszych etapów procedury dyplomowania. Po akceptacji pracy dyplomowej przez promotora, a także po uzyskaniu zaliczeń z wszystkich modułów objętych programem studiów Dziekan wydziału wyznacza recenzenta pracy, datę obrony, formę przeprowadzenia egzaminu dyplomowego oraz powołuje komisję egzaminu dyplomowego. Promotor i recenzent wprowadzają do systemu APD **recenzje pracy**. Recenzje są jawne i podane do wiadomości studenta przed obroną. Po uzyskaniu pozytywnych ocen pracy dyplomowej student przystępuje do egzaminu dyplomowego. **Egzamin dyplomowy** przeprowadzany jest przez powołaną przez dziekana komisję egzaminacyjną, składającą się z przewodniczącego, którym jest pracownik naukowy ze stopniem co najmniej doktora, upoważniony przez dziekana, promotora oraz recenzenta pracy dyplomowej. Przynajmniej jeden z członków komisji powinien posiadać co najmniej stopień doktora habilitowanego. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i składa się z dwóch części: jawnej i niejawnej. Część jawna składa się z:

1. Obrony pracy dyplomowej, która obejmuje:

- a. krótką prezentację pracy w formie ustnej lub multimedialnej (czas trwania ok. 10 minut),
- b. ustosunkowanie się do uwag zawartych w recenzjach,
- c. udzielenie odpowiedzi na ewentualne pytania recenzenta, opiekuna pracy lub członków komisji egzaminacyjnej.

2. Odpowiedzi dyplomanta na wylosowane pytania egzaminacyjne, która obejmuje:

- a. wylosowanie dwóch pytań egzaminacyjnych,
(Pytania dotyczą zakresu ustalonego na dany rok akademicki, który pokrywa się treściami programowymi studiów oraz studiowaną specjalnością i wynikają z zagadnień egzaminacyjnych podanych do wiadomości studentów nie później niż na początku ostatniego semestru studiów i nie mniej niż 20 zagadnień na podstawie, których formułowane są pytania).
- b. ewentualne przygotowanie się do udzielenia odpowiedzi (czas ok. 5 minut),
- c. udzielenie odpowiedzi na wylosowane pytania.

W części niejawnej egzaminu dyplomowego komisja uzgadnia i ustala:

- a. ocenę pracy dyplomowej,
- b. ocenę egzaminu dyplomowego,
- c. ostateczny wynik studiów.

Egzamin dyplomowy, na umotywowany wniosek studenta, może być przeprowadzony poza siedzibą uczelni przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, zapewniających w szczególności: 1. transmisję egzaminu dyplomowego w czasie rzeczywistym między jego uczestnikami, 2. wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy egzaminu dyplomowego mogą wypowiadać się w jego toku z zachowaniem niezbędnych zasad bezpieczeństwa.

Podczas egzaminu dyplomowego członkowie komisji zadają pytania. Dwa z nich student losuje spośród [zagadnień egzaminacyjnych](#) przygotowanych przez promotora, dostępnych na stronie internetowej⁹⁹, obejmujących zagadnienia z całego toku studiów (**Załącznik K3_02**). W tej części egzaminu członkowie komisji mogą także zadawać dodatkowe pytania. Kolejne pytanie lub pytania zadają członkowie komisji z zakresu pracy dyplomowej i efektów uczenia się związanych z przygotowaniem pracy. Po udzieleniu odpowiedzi student wychodzi z sali egzaminacyjnej lub opuszcza spotkanie odbywane za pomocą środków komunikacji elektronicznej na czas ustalania przez komisję oceny. W części niejawnej komisja ocenia odpowiedzi oraz ustala ocenę końcową studiów. Członkowie komisji **zatwierdzają również w APD protokół egzaminu dyplomowego**, co jest równoznaczne z jego podpisaniem. Po powrocie na salę egzaminacyjną lub na spotkanie odbywane za pomocą środków komunikacji elektronicznej, student otrzymuje informację o wyniku egzaminu dyplomowego oraz o ostatecznym wyniku ukończenia studiów.

Należy wskazać, że w przypadku uzyskania z egzaminu dyplomowego oceny niedostatecznej lub nieprzystąpienia do tego egzaminu w ustalonym terminie, dziekan wyznacza drugi termin egzaminu. Powtórny egzamin może się odbyć nie wcześniej niż przed upływem jednego miesiąca i nie później niż po upływie trzech miesięcy od daty pierwszego egzaminu. Warunkiem ukończenia studiów jest złożenie egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Zasady obliczenia ostatecznego wyniku studiów określa § 39 Regulaminu studiów.

Pracownik dziekanatu po zakończonym egzaminie dyplomowym sporządza i włącza do teczek osobowych studenta następujące dokumenty:

1. wydruk protokołu egzaminu dyplomowego;
2. wydruk recenzji pracy dyplomowej;
3. wydruk Karty pracy dyplomowej, tzw. metryczki potwierdzającej archiwizację pracy w APD.

3.5. Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów (np. liczby kandydatów, przyjętych na studia, odsiewu studentów, liczby studentów kończących studia w terminie) oraz działania podejmowane na podstawie tych informacji, jak również sposoby wykorzystania analizy wyników nauczania w doskonaleniu procesu nauczania i uczenia się studentów

Śledzenie postępów studentów odbywa się na Wydziale w sposób systematyczny, przy wykorzystaniu szeregu narzędzi, a w szczególności poprzez:

1. prowadzony przez dziekanat bieżący monitoring liczby studentów przyjętych na studia, liczby studentów przechodzących na kolejne lata studiów oraz liczby absolwentów,
2. bieżącą kontrolę postępów przez prowadzących zajęcia dydaktyczne, koordynatorów modułów i egzaminatorów;
3. czynną obserwację zaangażowania studentów,
4. cosemestralne anonimowe ankiety studenckie,
5. cosemestralne anonimowe ankiety pracowników naukowych.

Stały dostęp do danych dotyczących postępów studentów ma Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów oraz Dyrektor kierunku, realizujący **politykę doskonalenia jakości kształcenia** na Wydziale, a także w związku z koniecznością podejmowania szeregu decyzji związanych z tokiem studiów.

---

⁹⁹<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wp-content/uploads/sites/17/Nieprzypisane/Zagadnienia-do-egzaminu-dyplomowego-SOCJOLOGIA.pdf>

Zgodnie z Regulaminem studiów Dziekan wydaje decyzje administracyjne dotyczące skreślenia z listy studentów (§ 12 ust 2 pkt 1 Regulaminu studiów). Dziekan skreśla z listy studentów w przypadku (m. in.) niezłożenia w terminie pracy dyplomowej w trybie § 34 ust. 7 (§ 13 ust 1 pkt 3 Regulaminu studiów), niezłożenia w terminie egzaminu dyplomowego w trybie § 38 ust. 3 (§ 13 ust 1 pkt 4 Regulaminu studiów). Dziekan może również skreślić studenta z listy studentów w przypadku: stwierdzenia braku postępów w nauce (§ 13 ust 2 pkt 1 Regulaminu studiów), nieuzyskania zaliczenia semestru lub roku w określonym terminie w trybie § 29 ust. 1 pkt 3 (§ 13 ust 2 pkt 2 Regulaminu studiów) oraz stwierdzenia braku udziału w obowiązkowych zajęciach dydaktycznych i organizacyjnych zgodnie z obowiązującym go programem studiów z wyłączeniem wykładów (§ 13 ust 2 pkt 4 Regulaminu studiów).

Skreślenie następuje również w przypadku niepodjęcia studiów, rezygnacji ze studiów, ukarania karą dyscyplinarną wydalenia z Uczelni (§ 13 ust 1 Regulaminu studiów). Może również nastąpić z powodu niewniesienia opłat związanych z odbywaniem studiów (§ 13 ust 2 Regulaminu Studiów). Dziekan na wniosek studenta rozstrzyga w sprawie: przyznania egzaminu komisyjnego (§ 28 ust. 1-5 Regulaminu Studiów), skierowania na powtarzanie modułu lub modułów i warunkowym wpisie na następny semestr, jeżeli student nie uzyskał zaliczenia z nie więcej niż dwóch modułów (§ 29 ust 1 pkt 1 Regulaminu studiów) lub skierowania na powtarzanie semestru (§ 29 ust 1 pkt 2 Regulaminu studiów).

Zadaniem **Prodziekana ds. Kształcenia i studentów** jest m.in. inicjowanie oraz nadzorowanie działań w zakresie doskonalenia programów studiów i oferty dydaktycznej Wydziału czy też organizowanie dydaktyki na Wydziale. **Dyrektor kierunku socjologia** m.in. sprawuje nadzór merytoryczny i organizacyjny nad zajęciami prowadzonymi na danym kierunku studiów, inicjuje i koordynuje działania w zakresie doskonalenia programu studiów, czy też zapewnia właściwą jakość kształcenia na kierunku studiów, w szczególności poprzez realizowanie lub nadzór nad realizacją procedur wskazanych w wydziałowym Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia. Istotnym zadaniem jest również przygotowanie propozycji warunków i trybu rekrutacji na studia, kryteriów kwalifikacji, zasad przyjmowania na I rok laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich, a także limitów przyjęć na studia w danym roku akademickim.

Na Wydziale obowiązują [Procedury Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia](#)¹⁰⁰, zgodnie z którymi organizowane są roczne spotkania ze studentami, podczas których omawiane są sprawy istotne dla kształcenia na danym kierunku studiów (**Załącznik K3_03**). Uzyskane wówczas informacje od studentów kierunku studiów stanowią istotny czynnik w kontekście przygotowywania koncepcji doskonalenia studiów.

Przeprowadzone analizy i posiadane dane statystyczne pozwalają dostrzec kilka prawidłowości. Po pierwsze, zainteresowanie podjęciem studiów na kierunku socjologia na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia utrzymuje się w ostatnich latach na podobnym poziomie, przy czym limit przyjęć w ostatnim roku wypełnił się już w pierwszym naborze. Także w przypadku studiów drugiego stopnia liczba kandydatów w ostatnich naborach była zbliżona, przy czym limity przyjęć wypełniały się przy drugim bądź trzecim naborze. Po drugie, w okresie pandemii, w roku akademickim 2020/2021 oraz 2021/2022 po raz pierwszy od kilkunastu lat udało się uruchomić studia niestacjonarne pierwszego

---

¹⁰⁰<https://us.edu.pl/wydzial/wns/szjk/>

stopnia na kierunku socjologia. Dodatkowo w roku 2021/2022 uruchomione zostały studia niestacjonarne drugiego stopnia. Po trzecie, od kilku lat uwidacznia się pewien odsetek osób, które po dokonaniu zapisu na studia nie podejmują ich. Wielu studentów zapisuje się na studia, ale po otrzymaniu legitymacji studenckiej ich nie podejmuje. W tych przypadkach powodem rekrutacji na studia jest chęć przedłużenia korzyści wynikających z posiadania statusu studenta (widoczne jest to zwłaszcza w przypadku studiów drugiego stopnia). Z kolei liczba studentów, którzy rezygnują w trakcie studiów jest porównywalna w ostatnich latach i dotyczy mniej niż 10% osób studiujących. Najczęściej decyzja o rezygnacji ze studiów jest podejmowana w trakcie lub po pierwszym semestrze, co jest tendencją występującą na większości kierunków i może się wiązać z okresem poszukiwania swojej ścieżki edukacyjno-zawodowej. Po czwarte, analiza danych na potrzeby monitorowania jakości kształcenia wskazuje, że studenci dobrze radzą sobie z osiągnięciem efektów uczenia się.

Liczba absolwentów kierunku socjologia jest znacząco niższa od liczby osób rozpoczynających studia. Dane otrzymane z dziekanatu wskazują, że studia kończy mniej więcej połowa studentów studiów pierwszego stopnia (sytuacja wyraźnie się poprawia): w ostatnim roku odsetek absolwentów wśród osób rozpoczynających studia wyniósł blisko 70%, w poprzednim – 42%, a trzy lata temu – 27%. Taki stan rzeczy wynika z wskazanych powyżej przyczyn, do których można dodatkowo dodać zmianę zainteresowań, wyjazd za granicę lub podjęcie pracy zawodowej, której wykonywanie koliduje z realizacją studiów w trybie stacjonarnym. Ponadto w przypadku studentów rozpoczynających studia w roku 2019/2020 oraz 2020/2021 czynnikiem sprzyjającym podjęciu decyzji o rezygnacji ze studiów była pandemia COVID-19.

Innym problemem, który jest dostrzegany przez władze wydziału jest przedłużanie przez studentów terminu na złożenie pracy dyplomowej. Analiza problemu doprowadziła do wniosku, że studenci ostatnich lat studiów podejmują często pozauczelniane aktywności (w tym pracę zawodową), które skutecznie utrudniają im przygotowywanie prac. Zjawisko ma zatem charakter niezależny od czynników bezpośrednio powiązanych z wydziałem. W celu przeciwdziałania takim sytuacjom prowadzący seminaRIA podejmują działania zmierzające do terminowego składania prac. Ponadto, student może uzyskać zgodę na przedłużenie terminu na złożenie pracy dyplomowej dopiero po uzyskaniu informacji o stanie zaawansowania pracy. Tym niemniej w celu szerszego przeciwdziałania temu zjawisku planowane jest wydanie odpowiedniego zarządzenia szczegółowo regulującego tryb udzielania przedłużeń.

Powyżej wskazany problem jest przedmiotem dyskusji, w różnych grupach interesariuszy: wśród studentów, nauczycieli akademickich oraz w grupie członków Rady Programowo-Biznesowej. Poszukuje się sposobów zachęcania młodych ludzi do podejmowania studiów na kierunku. Wśród propozycji są działania promocyjne ([ambasadorzy kierunku](https://us.edu.pl/kandydat/category/nasz-uniwersytet/socjologia/))¹⁰¹, wzmocnienie współpracy z otoczeniem, poprzez włączanie do programu studiów zajęć prowadzonych przez specjalistów, praktyki zawodowe, wizyty u pracodawców czy poprzez umożliwienie studentom udziału w warsztatach prowadzonych przez specjalistów – osoby związane z prowadzeniem firm szkoleniowych, prowadzących badania społeczne (np. konsultingowych, agencji PR, instytucji samorządowych świadczących pomoc społeczną, form produkcyjnych lub usługowych, jednostki

---

¹⁰¹<https://us.edu.pl/kandydat/category/nasz-uniwersytet/socjologia/>

samorządu terytorialnego i inne w ramach [Zintegrowanego Programu Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach](#)¹⁰², oraz programu [Jeden Uniwersytet – Wiele Możliwości. Program Zintegrowany](#)¹⁰³.

3.5. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się określone zostały w Regulaminie studiów, który określa prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem modułów, przystępowaniem do egzaminów, zaliczaniem poszczególnych etapów studiów i zakończeniem procesu kształcenia. Jednocześnie System Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez WNS określa sposób monitorowania weryfikacji efektów uczenia się. Weryfikacja postępów osiągniętych przez studentów kierunku socjologia polega na przeglądzie liczby wpisów na semestr przeprowadzanym po każdym semestrze.

Studia pierwszego stopnia na kierunku socjologia trwają 6 semestrów. Aby ukończyć studia pierwszego stopnia należy spełnić następujące warunki:

1. zaliczyć przedmioty kierunkowe oraz wybrane przedmioty specjalizacyjne i fakultatywne;
2. zrealizować dodatkowe wymagania zapisane w programie studiów (w tym praktyki zawodowe lub terenowe – w zależności od specjalności);
3. uzyskać co najmniej 180 punktów ECTS;
4. przygotować pracę dyplomową;
5. zdać ustny egzamin dyplomowy (licencjacki) połączony z obroną pracy dyplomowej.

Studia drugiego stopnia na kierunku socjologia trwają 4 semestry. Aby je ukończyć należy spełnić następujące warunki:

1. zaliczyć przedmioty kierunkowe oraz wybrane przedmioty specjalizacyjne i fakultatywne;
2. zrealizować dodatkowe wymagania zapisane w programie studiów (w tym praktyki);
3. uzyskać co najmniej 120 punktów ECTS;
4. przygotować pracę dyplomową;
5. zdać ustny egzamin dyplomowy (magisterski) połączony z obroną pracy dyplomowej.

Podstawą skutecznej weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się jest przede wszystkim informacja dla studentów na temat sposobu weryfikacji efektów uczenia się w ramach poszczególnych modułów, **zawarta w sylabusach** dostępnych w systemie [USOS](#) po zalogowaniu¹⁰⁴. Przegląd sylabusów pozwala dostrzec różnorodność **form zaliczenia**. Stopień osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się weryfikowany jest w trakcie zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela (dyskusje, warsztaty zespołowe, zadania indywidualne, aktywność), a także na podstawie kolokwium, egzaminów, prac zaliczeniowych, projektów, zadań i aktywności wymagających pracy własnej studentów. Dodatkowym źródłem informacji o osiągniętych postępach są sprawozdania z realizacji praktyk zawodowych oraz opinie sporządzane przez koordynatorów tych praktyk w instytucjach i firmach. Za merytoryczną ocenę przedmiotowych efektów uczenia się odpowiedzialni są

---

¹⁰²<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-1/o-projekcie>

¹⁰³<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-2/o-projekcie>

¹⁰⁴<https://usosweb.us.edu.pl>

koordynatorzy modułów i nauczyciele prowadzący zajęcia dydaktyczne. Szczegółowe kryteria oceniania określone są w sylabusach poszczególnych modułów.

Prowadzący zajęcia z danego modułu ma obowiązek poinformować studentów na pierwszych zajęciach o zasadach weryfikowania ich wiedzy i umiejętności oraz warunkach zaliczenia danej formy zajęć oraz całego modułu. Jeżeli przedmiot jest realizowany przez więcej niż jednego prowadzącego, do opracowania i przedstawienia wspólnych zasad oceniania oraz warunków zaliczeń zobowiązany jest koordynator modułu. Niezgodność przeprowadzonego zaliczenia czy egzaminu z deklarowaną w sylabusie może być podstawą do unieważnienia egzaminu lub zaliczenia albo przyznania studentowi prawa do egzaminu czy zaliczenia komisyjnego.

3.6. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiągniętych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania), w tym metod sprawdzania efektów uczenia się osiągniętych na praktykach zawodowych, z ukazaniem przykładowych powiązań metod sprawdzania i oceniania z efektami uczenia się odnoszącymi się do działalności naukowej w zakresie dyscypliny, do której kierunek jest przyporządkowany, stosowania właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego

Metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się pozostają w ścisłym związku ze sposobem realizacji danego przedmiotu określonym w programie studiów (np. wykład, ćwiczenia, konwersatorium, seminarium, lektorat, warsztat, laboratorium, praktyki) oraz treści konkretnego sylabusu. Stopień osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w trakcie studiów jest określany na podstawie weryfikacji wiedzy i umiejętności nabywanych w ramach poszczególnych modułów. Efekty są oceniane na bieżąco, w trakcie zajęć, na podstawie aktywnego udziału w zajęciach, pracach zespołowych, dyskusjach, kwerendach, badaniach, burzach mózgów, warsztatach, zajęciach terenowych oraz na podstawie przygotowywanych i omawianych prezentacji tematycznych. Oprócz bieżącej weryfikacji, każdy z modułów kończy się obowiązkowym zaliczeniem na ocenę, co umożliwia podsumowanie osiągniętych efektów w wymiarze indywidualnym. W przypadku prac i zadań zespołowych oceniana jest ponadto umiejętność współpracy, w tym podziału pracy, jej kultury i organizacji. W przypadku, gdy moduł jest prowadzony zarówno w formie ćwiczeń/warsztatów, jak i wykładów, student otrzymuje osobne oceny, a część wykładowa kończy się egzaminem. Suma ocen składa się na ocenę końcową modułu. Dydaktycy stosują tu **szeroki wachlarz narzędzi** umożliwiających ocenę osiągnięć, w tym egzaminy w formie pisemnej i ustnej, kolokwia (pisemne i ustne), prace zaliczeniowe, eseje, testy, prace etapowe, zadania typu case study, samodzielne i zespołowe projekty, analizy danych zastanych (*desk research*), diagnozy pogłębione, raporty, mapy problemów, scenki, sprawozdania, debaty, dzienniki praktyk, wykonane zgodnie z wytycznymi prezentacje (indywidualne i zespołowe), prace z zakresu metodyki badań obejmujące opracowanie narzędzi badawczych, a także nowoczesne formy weryfikacji wykorzystujące gamifikację i aplikacje *online*.

Częścią programu studiów są **praktyki**, realizowane na obydwu stopniach studiów. Ich wymiar i charakter różni się w zależności od specjalności wybranej przez studentów. Studenci studiów pierwszego stopnia o specjalności wiedza o współczesnym społeczeństwie, socjologia miasta i regionu oraz socjologia organizacji i zarządzania realizują **praktyki terenowe** w wymiarze 4 tygodni (po 4 semestrze). Praktyki terenowe poprzedzone są modułami „przygotowanie praktyk” w wymiarze 15 godzin, w trakcie których studenci zapoznają się z praktycznymi sposobami prowadzenia badań

społecznych, opracowują lub uczestniczą w opracowaniu koncepcji badań. W trakcie piątego semestru, po odbyciu praktyk terenowych, na zajęciach „opracowanie praktyk” (15 godz.) studenci omawiają doświadczenia zdobyte w trakcie badań terenowych oraz analizują i opracowują zebrany materiał empiryczny. Zaliczenie odbywa się na podstawie aktywnego uczestnictwa w zajęciach oraz opracowania fragmentu materiału empirycznego.

Inaczej zorganizowane są praktyki dla studentów specjalności socjologia reklamy i komunikacja społeczna. **Praktyki te mają charakter zawodowy** i są realizowane w instytucjach związanych z środowiskiem reklamy, szeroko rozumianą komunikacją społeczną, public relations etc. Zakres zadań realizowanych w ramach praktyk jest zróżnicowany w zależności od specyfiki miejsca, w którym są one prowadzone. W trakcie praktyk studenci nabywają praktyczne umiejętności zawodowe. Zaliczenie praktyk odbywa się na podstawie przygotowanego przez studenta raportu z przebiegu praktyk zawodowych oraz opinii dotyczącej realizacji praktyk, a także karty ocen studenta wypełnianej przez instruktora praktyki (wzory wszystkich dokumentów dotyczących praktyk są dostępne do pobrania na dedykowanej praktykom [stronie WNS](#)¹⁰⁵).

Na studiach pierwszego stopnia na specjalności socjologia reklamy i komunikacja społeczna (**praktyka dyplomowa** – w szóstym semestrze) oraz na studiach drugiego stopnia (**badania terenowe** – w trzecim semestrze) realizowane są indywidualne praktyki, których celem jest przygotowanie projektu własnych badań empirycznych oraz przeprowadzenie ich. Realizowane w ten sposób praktyki sprawdzają umiejętności badawcze studentów oraz mają za zadanie zgromadzenie materiału na potrzeby przygotowania części empirycznej pracy dyplomowej. Praktyki te są koordynowane przez promotora pracy licencjackiej lub magisterskiej. Zaliczenie odbywa się na podstawie częściowych sprawozdań studenta z realizacji kolejnych etapów procesu badawczego. Wymiar praktyk na studiach pierwszego stopnia wynosi 75 godzin, zaś na studiach drugiego stopnia – 120 godzin.

Przygotowanie **pracy dyplomowej** pozwala na zweryfikowanie efektów uczenia się, które są ściśle powiązane z nabyciem przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie samodzielnego projektowania i prowadzenia badań z wykorzystaniem metod i technik badań socjologicznych. Sprawdza również umiejętność analizowania danych empirycznych, wnioskowania o związkach występujących pomiędzy teorią i wynikami przeprowadzonych badań, a także kompetencje w zakresie komunikowania rezultatów pracy badawczej.

Weryfikacja efektów uczenia się osiąganych w ramach seminarium dyplomowego odbywa się na podstawie oceny pracy dyplomowej, sporządzonej przez promotora i recenzenta pracy, w której uwzględnia się zbieżność treści pracy z tematem określonym w tytule, ocenę układu pracy, struktury podziału treści, kolejności rozdziałów, kompletności tez, ocenę merytoryczną pracy, nowatorstwo pracy, charakterystykę doboru i wykorzystania źródeł, ocenę formalnej strony pracy oraz możliwości wykorzystania pracy (szerzej zasady dyplomowania opisano w punkcie 3.9).

Kompetencje w zakresie języka obcego są nabywane i weryfikowane w ramach zajęć z lektoratów językowych (studia pierwszego stopnia), konwersatoriów językowych (studia drugiego stopnia) oraz modułów prowadzonych w języku obcym lub z użyciem języka obcego, przewidzianych w programie studiów zarówno pierwszego, jaki i drugiego stopnia. Studenci mają również okazję wykorzystywać

---

¹⁰⁵<https://us.edu.pl/wydzial/wns/praktyki-instytut-socjologii/>

i doskonalić swoje umiejętności językowe podczas zajęć prowadzonych przez profesorów wizytujących.

3.7. Rodzaje, tematyka i metodyka prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów

Tematyka i metodyka prac etapowych oraz egzaminacyjnych zależą od specyfiki prowadzonego modułu i obejmują różne formy. Tematyka jest zbieżna z zakresem danego modułu, a celem prac etapowych i egzaminacyjnych jest weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Wśród najczęściej stosowanych form zaliczeniowych są kolokwia cząstkowe i końcowe, prace egzaminacyjne, egzaminy pisemne i ustne, testy, eseje, a także, diagnozy, zadania domowe, prace indywidualne i zespołowe, studia przypadku, prezentacje indywidualne i zespołowe, narzędzia z zakresu metodyki pracy socjalnej, narzędzia badawcze, symulacja zachowań – nagrywanie scenek na zadany temat, sprawozdania itp. Szczegóły dotyczące rodzaju i metodyki prac zawarte są w sylabusach poszczególnych modułów.

3.8. Rodzaje, tematyka i metodyka prac dyplomowych, ze szczególnym uwzględnieniem nabywania i weryfikacji osiągnięcia przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej

Warunkiem uzyskania dyplomu ukończenia studiów na kierunku socjologia jest zaliczenie wszystkich wskazanych w programie kształcenia modułów (w tym – w zależności od specjalności – praktyk zawodowych, dyplomowych, terenowych) oraz przygotowanie pracy dyplomowej (licencjackiej lub magisterskiej). Za pracę dyplomową może być uznana praca przygotowana samodzielnie przez studenta. Przy ustalaniu tematu pracy dyplomowej brane są pod uwagę zainteresowania naukowe studenta, realizowane na wydziale badania oraz możliwości w zakresie opieki naukowej nad daną pracą dyplomową. Student sam dokonuje wyboru tematu, który następnie konsultuje z promotorem. Tematyka prac licencjackich i magisterskich przygotowywanych na kierunku socjologia jest ściśle powiązana z kierunkiem studiów, a także bardzo zróżnicowana. Studenci podejmują – między innymi – zagadnienia wpisujące się w obszar socjologii rodziny, socjologii miasta, socjologii organizacji i zarządzania, komunikowania społecznego, społecznych aspektów reklamy, nowych mediów, socjologii kultury, socjologii sportu, socjologii codzienności, socjologii ciała, antropologii społecznej, socjologii religii (**Załącznik 2_06_01, Załącznik 2_06_02, Załącznik 2_06_03, Załącznik 2_06_04**). Tematy wybierane przez studentów są powiązane z zainteresowaniami naukowymi promotorów i z badaniami prowadzonymi w Instytucie Socjologii.

Prace licencjackie i magisterskie co do zasady mają stanowić empiryczną próbę rozwiązania postawionego przez dyplomanta problemu badawczego, osadzonego w określonych, socjologicznych ramach teoretycznych. Oznacza to, że dyplomant musi wykazać się zarówno znajomością teorii i pojęć socjologicznych, jak również umiejętnością samodzielnego zaprojektowania i przeprowadzenia badań empirycznych. Tylko w wyjątkowych wypadkach dopuszcza się, by praca miała charakter teoretyczny. Standardowo praca dyplomowa składa się z części teoretycznej, metodologicznej i empirycznej. Musi również uwzględniać wstęp, część zawierającą wnioski oraz spisy rzeczy. Teoretyczna część pracy dyplomowej określa ramy, które stanowią fundament badań empirycznych realizowanych przez studenta, powinna prezentować dotychczasowy stan wiedzy na dany temat. Część metodologiczna pracy prezentuje założenia metodologiczne (szczegółową koncepcję) badań własnych. Omawia – między innymi – cel i przedmiot badań, problematykę badawczą, hipotezy, metody, techniki i narzędzia badawcze czy sposób doboru próby badawczej. Część empiryczna zawiera raport z przeprowadzonych

badan: są w niej zaprezentowane (adekwatnie do przyjętej metody badawczej) wyniki badań, ich omówienie oraz interpretacja, w której nawiązuje się do ustaleń zawartych w teoretycznej części pracy. Oczekuje się również, że zawarte w niej będą odpowiedzi na pytania badawcze lub weryfikacja hipotez badawczych.

Przygotowanie pracy dyplomowej pozwala na zweryfikowanie efektów uczenia się, które są ściśle powiązane z nabyciem przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie samodzielnego projektowania i prowadzenia badań z wykorzystaniem metod i technik badań socjologicznych. Sprawdza również umiejętność analizowania danych empirycznych, wnioskowania o związkach występujących pomiędzy teorią i wynikami przeprowadzonych badań, a także kompetencje w zakresie komunikowania rezultatów pracy badawczej.

Weryfikacja efektów uczenia się osiągniętych w ramach seminarium dyplomowego odbywa się na podstawie oceny pracy dyplomowej, przygotowanej przez promotora i recenzenta pracy, w której uwzględnia się zbieżność treści pracy z tematem określonym w tytule, ocenę układu pracy, struktury podziału treści, kolejności rozdziałów, kompletności tez, ocenę merytoryczną pracy, nowatorstwo pracy, charakterystykę doboru i wykorzystania źródeł, ocenę formalnej strony pracy oraz możliwości wykorzystania pracy.

3.9. Sposoby dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów (np. testy, prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, raporty, zadania wykonane przez studentów, projekty zrealizowane przez studentów, wypełnione dzienniki praktyk, prace dyplomowe, protokoły egzaminów dyplomowych)

Efekty uczenia się osiągane przez studentów dokumentowane są przez przeprowadzone prace zaliczeniowe i egzaminacyjne (jeśli sylabus przewiduje formę pisemną). W przypadku, gdy zaliczenie bądź egzamin przybiera formę ustną prowadzący zajęcia wpisuje ocenę do protokołu w systemie USOS niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia ogłoszenia wyników zaliczenia danej formy zajęć lub egzaminu (§ 25 ust 5 Regulaminu studiów). Dobrą praktyką stosowaną przez egzaminatorów jest zapisywanie pytań zadanych studentom, bądź przykładowych pytań jakie zostały zadane podczas egzaminu.

Po zakończeniu semestru pracownicy dziekanatu generują z systemu USOS semestralne karty osiągnięć studentów, które – po zatwierdzeniu przez Dziekana lub Prodziekana – archiwizowane są w teczce studenta.

Zasady składania i archiwizacji prac dyplomowych reguluje [Zarządzenie nr 201](#) Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedury składania i archiwizowania pisemnych prac dyplomowych w bazie elektronicznej¹⁰⁶. Prace dyplomowe oraz ich recenzje archiwizowane są w systemie APD. Oprócz tego w systemie znajduje się również protokół egzaminu dyplomowego. Po zakończonym egzaminie dyplomowym pracownik dziekanatu sporządza i włącza doteczki osobowej studenta następujące dokumenty:

1. wydruk protokołu egzaminu dyplomowego;
2. wydruk recenzji pracy dyplomowej;
3. wydruk Karty pracy dyplomowej, tzw. metryczki potwierdzającej archiwizację pracy w APD.

---

¹⁰⁶<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5395/5/>

Procedura dyplomowania została szczegółowo przedstawiona w punkcie 3.4.

Zgodnie z obowiązującym Regulaminem praktyk zawodowych na kierunku socjologia, osoba studiująca rozpoczyna praktykę na podstawie skierowania i porozumienia, podpisanych uprzednio przez akademickiego opiekuna praktyk. Natomiast w celu zaliczenia praktyki zawodowej osoba studiująca przedkłada akademickiemu opiekunowi praktyk raport z odbycia praktyki oraz formularz oceny praktyki. Wzory wszystkich obowiązujących dokumentów znajdują się na poświęconej praktykom [stronie internetowej](#)¹⁰⁷. Po zakończeniu procedury zaliczenia praktyki dokumenty są archiwizowane przez akademickiego opiekuna praktyk. Informacje dotyczące praktyk zostały opisane w punktach 2.7 i 3.7.

Dokumentacja egzaminów i zaliczeń obejmuje przede wszystkim prace egzaminacyjne i zaliczeniowe, a ponadto prezentacje, testy, eseje, projekty – zależnie od przyjętej metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się, wskazanych w punktach 3.7 i 3.8. W przypadku egzaminów i zaliczeń ustnych dokumentacja obejmuje zaprotokołowanie wyników w systemie USOS. Obowiązkiem prowadzącego zajęcia jest poinformowanie studenta o ocenie z egzaminu lub zaliczenia oraz wprowadzenie jej do systemu USOS (§ 25 Regulaminu studiów). W przypadku egzaminu lub zaliczenia ocenę należy wpisać niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od daty ogłoszenia wyników. Karty okresowych osiągnięć studenta są prowadzone w postaci elektronicznej. Student ma prawo wglądu do prac egzaminacyjnych lub zaliczeniowych w terminie 14 dni od ogłoszenia wyników w systemie USOS (§ 27 Regulaminu studiów). W praktyce studentom umożliwia się zapoznanie z ich pracami przez znacznie dłuższy czas. Dokumentacja (papierowa lub elektroniczna) efektów uczenia się jest archiwizowana przez osoby prowadzące zajęcia. Dokumenty dotyczące praktyk archiwizowane są przez akademickiego opiekuna praktyk.

Dokumentacja egzaminu dyplomowego obejmuje pracę dyplomową, recenzje i protokoły egzaminów dyplomowych. Zasady składania i archiwizacji prac dyplomowych reguluje [Zarządzenie nr 201](#) Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedury składania i archiwizowania pisemnych prac dyplomowych w bazie elektronicznej. Protokół egzaminu dyplomowego (licencjackiego lub magisterskiego) sporządza w postaci elektronicznej w APD przewodniczący komisji egzaminacyjnej. Następnie członkowie komisji zatwierdzają protokół, co jest równoznaczne z jego podpisaniem. Po egzaminie pracownik dziekanatu włącza doteczki akt osobowych studenta następujące dokumenty sporządzone w postaci elektronicznej w APD: wydruk protokołu egzaminu magisterskiego, wydruk recenzji pracy magisterskiej oraz wydruk Karty Pracy Dyplomowej.

3.10. Wyniki monitoringu losów absolwentów ukazujące stopień przydatności na rynku pracy efektów uczenia się osiągniętych na ocenianym kierunku oraz luki kompetencyjne, jak również informacje dotyczące kontynuowania kształcenia przez absolwentów ocenianego kierunku.

Istotnym elementem wsparcia studentów jest pomoc we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji. W skali Uczelni sprawami tymi zajmuje się [Biuro Karier Uniwersytetu Śląskiego](#)¹⁰⁸. W serwisie studenta i absolwenta na internetowej stronie Biura Karier UŚ student może odnaleźć informacje dotyczące testów psychozawodowych, doradztwa kariery, próbnych rozmów

---

¹⁰⁷<https://us.edu.pl/wydzial/wns/praktyki-instytut-sociologii/>

¹⁰⁸<http://bk.us.edu.pl/>

kwalifikacyjnych, praktyk na studiach, ofert pracy, staży, praktyk, rozwoju osobistego, coachingu kariery, szkoleń i warsztatów, spotkań z pracodawcami, wolontariatu, projektów, a także raportów z badań dotyczących losów absolwentów. Na uwagę zasługuje również **Akademia Rozwoju Kariery**, w ramach której organizowany jest cykl wakacyjnych szkoleń poświęconych rozwojowi zawodowemu i osobistemu. Uczestnicy Akademii mogą szkolić się w najbardziej pożądanym przez pracodawców obszarach, takich jak: zarządzanie projektami, komunikatywność, umiejętność pracy w grupie, zarządzanie stresem, przedsiębiorczość. Biuro Karier zarówno w trakcie roku akademickiego, jak i w czasie wakacji organizuje cykl warsztatów i szkoleń m. in. z umiejętności psychospołecznych prowadzony przez potencjalnych pracodawców (**szkolenie z zarządzania czasem, stresem, kreatywnego rozwiązywania problemów, przedsiębiorczości**) oraz umiejętności technicznych jak np. kurs Excela. Szkolenia prowadzone są przez przedstawicieli firm i pracodawców.

Uniwersytet Śląski w Katowicach w latach 2018-2021 realizował projekt **„STUDIA I CO DALEJ – zwiększenie konkurencyjności studentów UŚ na rynku pracy”**, finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Głównym celem projektu było podniesienie jakości i rozwój usług świadczonych przez Biuro Karier poprzez wsparcie w okresie trwania projektu 1900 studentów i studentek w rozpoczęciu aktywności zawodowej na rynku pracy. Beneficjenci projektu byli studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych 2 i 3 roku I stopnia; 1 i 2 roku II stopnia; 4 i 5 roku jednolitych studiów magisterskich, niezależnie od kierunku studiów. Forma wsparcia Beneficjentów to indywidualne poradnictwo zawodowe związane m.in. z przedsiębiorczością, wspomagające studentów w rozpoczęciu aktywności zawodowej na rynku pracy oraz coaching kariery.

Badanie losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach jest skierowane do absolwentów wszystkich kierunków studiów I, II stopnia i jednolitych studiów magisterskich, zarówno studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych – począwszy od roku akademickiego 2007/2008. Do roku 2016/2017 opracowywane raporty dotyczyły losów absolwentów całego Wydziału, od roku 2017/2018 raporty skupiają się na losach absolwentów poszczególnych kierunków. Grupę respondentów stanowią absolwenci, którzy – będąc na ostatnim roku studiów – wyrazili zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych na potrzeby monitorowania losów zawodowych absolwentów. Formuła badania zakłada realizację pomiaru po roku od ukończenia studiów.

Badanie realizowane jest **techniką sondażową** z wykorzystaniem internetowego kwestionariusza ankiety, który składa się z sześciu części. Źródłem danych są również informacje pozyskane w wyniku współpracy z **Radą Programowo-Biznesową**.

Na podstawie raportów dotyczących lat 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 można stwierdzić, że ankietowani na ogół mają poczucie, że istnieje zapotrzebowanie na wiedzę i umiejętności zdobywane w czasie studiów. Przeważająca część respondentów nie żałuje podjęcia decyzji o podjęciu studiów na kierunku socjologia. Jednak znacząca część osób, kończąc studia, nie miała wiedzy o tym, kto może być ich potencjalnym pracodawcą i jakie może stawiać wymagania. W grupie pojawiły się także głosy wyrażające poczucie braku miejsc pracy i przesyceniu na rynku. W ostatnich dwóch latach zgłaszano również uwagi krytyczne dotyczące praktyk zawodowych, co w zasadniczej mierze można uzasadnić sytuacją pandemii COVID-19, podczas której możliwości odbywania praktyk w pożądanej formie były znacząco ograniczone. Nie było możliwe realizowanie ich w siedzibach praktykodawców, więc często przyjmowały one formę zdalną. Informacje o losach zawodowych absolwentów Uniwersytetu Śląskiego i Biurze Karier przedstawiono również w opisie kryterium 8 i 10.

Poza badaniami losów zawodowych absolwentów Biuro Karier zajmuje się także m.in. **badaniem oczekiwań pracodawców**. Badanie to jest przeprowadzane **raz na dwa lata**. Wyniki uwzględniają oczekiwania pracodawców w podziale na grupy kierunków: artystyczne, ścisłe, ekonomiczne, humanistyczne, prawnicze i administracyjne, społeczne, biologiczne i przyrodnicze. Dane uzyskane od pracodawców obejmują m.in. informacje nt. sposobów pozyskiwania przyszłych pracowników, znajomości języków obcych poświadczanych przez pracodawców, kompetencji miękkich, wiedzy czy cech osobowości w podziale na kierunki studiów. Wyniki tego raportu wykorzystywane są przez Biuro Karier m. in. do tworzenia zapotrzebowania, a następnie do realizacji szkoleń, warsztatów z zakresu umiejętności wskazanych przez pracodawców jako najbardziej pożądane u kandydatów do pracy (Załącznik K3_04).

Absolwenci studiów pierwszego stopnia na kierunku socjologia mają możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, na co decyduje się część z nich. Pozostali podejmują zatrudnienie lub studia magisterskie w innych uczelniach lub na innych kierunkach.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom studentów i absolwentów zaproponowano im udział w wielu warsztatach wzmacniających ich kompetencje zawodowe prowadzonych przez specjalistów w ramach [Zintegrowanego Programu Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach](#)¹⁰⁹, realizowany od 1 października 2018 roku do 31 marca 2023 roku oraz programu [Jeden Uniwersytet – Wiele Możliwości. Program Zintegrowany](#)¹¹⁰ (szerzej tę formę wsparcia omówiono w kryterium 8). Dodatkowo, do programów studiów pierwszego stopnia włączono zajęcia kształtujące kompetencje miękkie. Z kolei programy obydwu specjalności na studiach drugiego stopnia (HR w nowoczesnej organizacji oraz socjologia biznesu i nowych mediów) zostały zaprojektowane bądź zmodyfikowane w taki sposób, że uwzględniają treści i formy zajęć ukierunkowane na przygotowanie studentów do wejścia na rynek pracy, między innymi poprzez wprowadzenie większej liczby zajęć warsztatowych i laboratoryjnych, także takich, które zapoznają studentów z praktyką biznesową czy działaniami podejmowanymi w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi. Ponadto w nowej koncepcji studiów pierwszego stopnia przewidziano włączenie praktyk zawodowych dla wszystkich specjalności.

Bieżące modyfikowanie programu studiów, a także tworzenie nowych specjalności są dowodem na dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy. Sprzyjają temu również prace nad nową koncepcją studiów, które umożliwiają w większym zakresie uwzględnienie postulatów absolwentów odnośnie do zmian w programie studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

¹⁰⁹<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-1/o-projekcie>

¹¹⁰<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-2/o-projekcie>

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

4.1. Liczba struktura, kwalifikacje oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku

Kierunek socjologia jest organizowany przez Wydział Nauk Społecznych. Osoby prowadzące zajęcia są w przeważającej części zatrudnione w Instytucie Socjologii. W sumie kadrę nauczycieli akademickich związanych z Instytutem Socjologii tworzą 42 osoby, z czego 34 to pracownicy badawczo-dydaktyczni, a 8 osób jest zatrudnionych na etatach dydaktycznych, z czego dwie osoby w wymiarze pół etatu.

Zajęcia na kierunku socjologia prowadzi w bieżącym roku akademickim w sumie 66 nauczycieli, z czego 40 jest pracownikami związanymi z Instytutem Socjologii, 14 jest pracownikami innych jednostek Uniwersytetu Śląskiego, 6 osób to specjaliści zatrudniani w ramach umów cywilno-prawnych, także 6 nauczycieli akademickich to doktoranci (**Załącznik 2_04**). Bazując na długoletnim doświadczeniu, realizowane zajęcia są zgodne z kompetencjami i zainteresowaniami naukowo-badawczymi oraz doświadczeniem zawodowym nauczycieli akademickich. Dorobek naukowy kadry prowadzącej zajęcia jest różnorodny i wpisuje się – między innymi – w takie subdyscypliny socjologii, jak: socjologia miasta, regionu i obszarów metropolitalnych, socjologia pracy, organizacji i zarządzania, socjologia kultury, socjologia migracji, socjologia codzienności, socjologia literatury, socjologia zdrowia i choroby, socjologia twórczości artystycznej, socjologia wiedzy, socjologia rodziny, socjologia płci, socjologia religii. Ponadto obejmuje zagadnienia dotyczące: rozwoju społecznego, procesów ludnościowych, polityki społecznej, gerontologii społecznej, społeczeństwa obywatelskiego, kapitału społecznego, ekonomii społecznej czy komunikowania społecznego. Ponadto zajęcia na kierunku prowadzą przedstawiciele takich dyscyplin, jak: nauki o zarządzaniu i jakości, nauki o komunikacji społecznej i mediach, filozofia, psychologia, prawo oraz lektorzy języków obcych, co odpowiada wymogom programowym kierunku socjologia. Pracownicy badawczo-dydaktyczni prowadzący zajęcia na kierunku socjologia wykazują aktywność naukową, orientującą się na różne dyscypliny naukowe związane z programem studiów. Ta aktywność egemplifikuje się zarówno w licznych recenzowanych publikacjach naukowych, w udziale w konferencjach o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym, jak i w udziale kadry w międzynarodowym dyskursie intelektualnym (granty międzynarodowe, prowadzenie wykładów i seminariów w uczelniach zagranicznych).

Dorobek naukowy pracowników związanych z Instytutem Socjologii za lata 2019-2022 obejmuje monografie i współautorstwo monografii, redakcje monografii oraz artykuły w czasopiśmie z listy czasopism punktowanych (**Załącznik K4_01**). Dorobek publikacyjny za ostatnie 6 lat wskazuje na wysoką aktywność nauczycieli akademickich i związek prowadzonych badań z kształceniem na kierunkach związanych z Instytutem Socjologii (**Załącznik K4_02**). Ponadto pracownicy badawczo-dydaktyczni wykazują aktywność badawczą w ramach założonych zespołów badawczych (**Załącznik K4_03**) oraz w składaniu grantów (**Załącznik K4_04**).

Wyrazem uznania jakości działalności naukowej prowadzonej w dyscyplinie nauki socjologiczne w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w latach 2017-2021 jest przyznanie kategorii B+. Uzyskanie takiej kategorii naukowej daje Uczelni uprawnienia do prowadzenia studiów, szkół doktorskich oraz do nadawania stopni i tytułów naukowych w dyscyplinie nauki socjologiczne.

Badania oraz publikacje autorstwa pracowników prowadzących zajęcia ze studentami stanowią element treści dydaktycznych w wielu modułach realizowanych na kierunku socjologia. W zakresie osiągnięć dydaktycznych pracownicy mają na koncie przygotowanie kilku publikacji, stanowiących zasoby wykorzystywane podczas realizacji zajęć. Wybrane z nich to:

- Bierwiaszonek K. (2018). *Miejskie przestrzenie publiczne i ich społeczne znaczenia – próba systematyzacji*. Przegląd Socjologiczny, tom LXVII/1/ 2018, s. 25-48,
- Burzyński J., & Trembaczowski Ł. (2020). *Ryzyko a organizacja: teoretyczne i empiryczne analizy*. Bielsko-Biała: Wydawnictwo Naukowe Akademii Techniczno-Humanistycznej.
- Cekiera R. (2022). *Uchodźcy, migranci i Kościół katolicki: polska debata migracyjna po 2015 roku w kontekście nauczania Kościoła katolickiego*, Warszawa: Biblioteka Więzi.
- Cekiera R., Kijonka, J., & Żak M. E. (2022). *Emigracja jako doświadczenie. Studium na przykładzie migrantów powrotnych do województwa śląskiego*, Katowice: Wydawnictwo UŚ.
- Czeranowska O., Kamińska-Berezowska S., & Mika B. (2022). *Nestorki i nestorzy polskiej socjologii pracy : wybrane problemy*, Katowice: Wydawnictwo UŚ.
- Czeranowska O., Kamińska-Berezowska S., & Mika B. (2020). Socjolog czy socjolożka? : uwagi o roli płci socjologów pracy w ich analizach i działaniach. *Przegląd Socjologiczny*, 137–157.
- Dutka G., Gawron G., & Rojek-Adamek P. (2021). Creativity based on new technologies in design of age-friendly cities: Polish seniors about their needs - research reflection. *Creativity Studies*, 14, 218–234.
- Faliszek K. (red.). (2013). Wprowadzenie do badań ewaluacyjnych. Aspekty teoretyczne i praktyczne na podstawie doświadczeń badawczych. Toruń: WE Akapit.
- Gawron G., Klimczuk A., & Szweda-Lewandowska Z. (2021). *Starzenie się populacji : aktywizacja, koprodukcja i integracja społeczna osób starszych*. Katowice: Wydawnictwo UŚ.
- Kijonka J. (2017). Górnoślązacy. Tożsamość regionalna i etniczna ponad granicami. *Człowiek i Społeczeństwo*, 44/2017, s. 111-131.
- Klekotko M. (201). *Matematyka kultury, czyli jak zmierzyć charakter kulturowy miasta*. *Człowiek i Społeczeństwo*, t. XLVIII, s. 13-34.
- Klimczak J., Nowalska-Kapuścik, D. (2020). *Starość w dzielnicy przemysłowego miasta*. Katowice: Wydawnictwo UŚ.
- Klimczak J., Wódz, K. (2020a). Genderowa perspektywa w polityce społecznej i w pracy socjalnej. Próba rekonstrukcji głównych założeń i ich implikacji dla praktyki. *Przegląd Socjologiczny*, s. 9-31.
- Lewicka B. M., & Szczepański M. (2020). *Obraz i społeczeństwo: społeczne ramy kultury artystycznej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA.
- Muster R. (2022). *Bezrobotni z pokolenia Baby Boomers i pokolenia Z. Różnice generacyjne a gotowość do funkcjonowania w realiach zmieniającego się rynku pracy - na przykładzie Rudy Śląskiej*. Katowice: Wydawnictwo UŚ.
- Nawrocki T., Bierwiaszonek K., Dymnicka M., Kajdanek K. (2017a). *Miasto, przestrzeń, tożsamość: studium trzech miast: Gdańsk, Gliwice, Wrocław*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Rusek H. Z. (2019). Edukacja międzykulturowa i antropologia pogranicza: wspólnota źródeł i dróg rozwoju. *Edukacja Międzykulturowa*, 23–39.

- Rychłowska-Niesporek A. (2021). Indywidualizacja a życie rodzinne. W: E. Rostańska, K. Walancik-Ryba, M. Szyszka (red.). *Współczesna rodzina. Różnorodność doświadczeń i działań*. Dąbrowa Górnicza: Wydawnictwo WSB.
- Rychłowska-Niesporek A. (2017). Spory wokół pojęcia singiel, a badania singli w polskich naukach społecznych. *Górnośląskie Studia Socjologiczne*, Tom 8.
- Swadźba U., Cekiera R., & Żak M. E. (2019). *Wiedza ekonomiczna, praca, przedsiębiorczość, konsumpcja : świadomość ekonomiczna polskich studentów*, Katowice: Wydawnictwo UŚ.
- Zagała Z. (2021). *Narracje o polityce w podzielonym społeczeństwie - na przykładzie wyborców Platformy Obywatelskiej oraz Prawa i Sprawiedliwości*. Katowice: Studio NOA.

Warto również wspomnieć o udziale kadry prowadzącej zajęcia w stażach dydaktycznych, a także w licznych szkoleniach mających na celu doskonalenie i unowocześnianie warsztatu dydaktycznego, a także uwzględnianiu szczególnych potrzeb osób studiujących (zarówno związanych ze zdrowiem, jak i trudnymi sytuacjami życiowymi). W ostatnich trzech latach pracownicy związani z Instytutem Socjologii brali udział w ponad 130 różnych formach szkoleń, w tym kursach podnoszących kompetencje w zakresie posługiwania się językiem obcym (Zał_K4_05, Zał_K4_06_01, Zał_K4_06_02).

4.2. Obsada zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągnięcia przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej

Przy obsadzie zajęć zapewniona jest zgodność dorobku naukowo-badawczego i kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia z efektami uczenia się, treściami tych modułów oraz dyscyplinami naukowymi, z którymi są powiązane. Kadra prowadząca zajęcia posiada na ogół długoletni staż pracy w Uniwersytecie Śląskim, jak i innych uczelniach wyższych. Zawierane są ponadto umowy cywilno-prawne z praktykami będącymi specjalistami w określonych obszarach, którzy w pełni realizują program kształcenia oraz posiadają predyspozycje do pracy dydaktycznej. Są to – między innymi – specjaliści z zakresu HR czy marketingu i reklamy. Wszyscy etatowi pracownicy związani z Instytutem Socjologii posiadają dorobek naukowy i publikacyjny z zakresu socjologii. Ponadto, zgodnie z wymogami programowymi na kierunku socjologia wśród pracowników prowadzących zajęcia są przedstawiciele takich dyscyplin, jak: socjologia, psychologia, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki o komunikacji społecznej i mediach, prawo oraz filozofia. Mają oni na swoim koncie dorobek naukowy i publikacyjny w reprezentowanych przez siebie dziedzinach.

Program studiów socjologia obejmuje moduły, które pozwalają studentom zdobyć kompetencje do prowadzenia pracy naukowej. Niniejsze kompetencje studenci rozwijają również uczestnicząc w badaniach naukowych realizowanych przez pracowników WNS UŚ lub zapoznając się z wynikami tych badań (więcej informacji na ten temat zawarto w punkcie 4.3).

Ćwiczenia na kierunku mogą być także prowadzone przez doktorantów kształcących się w Szkole Doktorskiej UŚ. Osoby te są przygotowywane do prowadzenia zajęć dzięki zajęciom, kształtującym ich kompetencje komunikacyjne, kompetencje związane z transferem wiedzy oraz kompetencje dydaktyczne związane z procesem nauczania.

4.3. Łączenie przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia działalności dydaktycznej z działalnością naukową oraz włączania studentów w prowadzenie działalności naukowej

Obszary nauki i dydaktyki na kierunku socjologia są ze sobą zintegrowane, dając studentom możliwość zapoznania się z ekspercką wiedzą pracowników uniwersytetu, jak również pozwolić na twórcze rozwijanie ich naukowych zainteresowań poprzez uczestnictwo w realizowanych na uczelni projektach badawczych.

Prowadzone przez pracowników Instytutu Socjologii Uniwersytetu Śląskiego badania cieszą się uznaniem, wykraczającym również poza polskie środowisko. Dorobek każdego pracownika naukowego Instytutu widoczny jest na [stronie internetowej UŚ](#)¹¹¹ oraz w systemie USOS – [Portal Pracownika](#)¹¹². Do najważniejszych osiągnięć naukowych zaliczyć można publikacje w wysoko punktowanych i prestiżowych czasopismach naukowych (**Zał_K4_01**).

Łączenie przez nauczycieli akademickich działalności dydaktycznej z działalnością naukową możliwe jest przede wszystkim w przypadku kadry zatrudnionej na stanowiskach badawczo-dydaktycznych. Działalność naukowa kadry odpowiadającej za kształcenie na kierunku socjologia koresponduje z programem studiów, a także efektami uczenia się, jakie są zakładane w jego ramach. Możliwość omawiania oraz dyskusowania prowadzonych w Instytucie Socjologii badań jest dla studentów szansą na kontakt z najwyższej klasy specjalistami w danych dziedzinach. Stwarza to także możliwość rozbudzenia ich poznawczych pasji i otwartości względem ewentualnej naukowej ścieżki zawodowej. Bezpośrednie bądź pośrednie uczestnictwo w projektach badawczych jest ponadto dla studentów sposobnością do poznania organizacji i metodologii nauki oraz uświadomienia sobie znaczenia procedur pozyskiwania, wytwarzania i udostępniania wiedzy.

Nauka jest działalnością z natury rzeczy wymagającą kreatywności i innowacyjności. Zasoby te stanowią także olbrzymi kapitał w projektowaniu pomostów pomiędzy realizowanymi przez konkretnych badaczy projektami naukowymi a dydaktyką i zaangażowaniem studentów. Świadomość potencjału łączności tych dwóch obszarów jest oczywistą koniecznością. Wśród dostępnych na kierunku socjologia modułów część ma charakter otwarty, umożliwiając elastyczną zmianę tematyki w kolejnych cyklach dydaktycznych (przedmioty specjalizacyjne i fakultatywne). Pracownicy zgłaszają propozycje autorskich kursów, których tematyka bezpośrednio powiązana jest z problematyką realizowanych przez nich badań naukowych. Rozwiązanie to pozwala pracownikom badawczo-dydaktycznym na omówienie ze studentami efektów własnych projektów badawczych oraz popularyzację uzyskiwanych rezultatów, zaś dla studentów stanowi możliwość zapoznania się z najnowszymi efektami socjologicznych analiz i ich przedyskutowania z ekspertami. Udział w modułach specjalizacyjnych oraz fakultatywnych daje ponadto studentom możliwość **rozwój własnych zainteresowań naukowych**.

Za szczególnie ważny przejaw łączenia działalności dydaktycznej z działalnością naukową należy uznać seminaria dyplomowe (magisterskie i licencjackie). Prowadzone przez konkretnych pracowników w Instytucie badania naukowe są wskazówką dla studentów przy wyborze promotorów prac dyplomowych. Rekomenduje się, aby prace dyplomowe powstające na kierunku socjologia miały charakter badawczy, co oznacza, że osoba przygotowująca pracę pod kierunkiem promotora projektuje i przeprowadza badania społeczne, wykorzystując poznane w toku studiów metody, techniki i procedury badawcze. Powstające w ramach seminariów dyplomowych prace są więc oparte na

---

¹¹¹<https://us.edu.pl/pracownik/>

¹¹²<https://pp.us.edu.pl/>

oryginalnych badaniach, których problematykę określa sam student, który sprawdza się w roli badacza. **Nabywa więc umiejętności i kompetencje niezbędne do prowadzenia badań społecznych, stanowiących podstawę pracy naukowej socjologa.**

Ważnym aspektem relacji nauka-dydaktyka jest także **angażowanie studentów do projektów naukowych**. Z punktu widzenia prowadzących badania stanowi to niejednokrotnie znaczące wsparcie przy ich realizacji, z kolei dla studentów stanowi bezcenną praktyczną lekcję prowadzenia badań naukowych oraz socjalizuje do roli uczonego i przygotowuje do pracy naukowej. Rozwiązanie to nawiązuje w oczywisty sposób dla konstytutywnego dla idei uniwersytetu modelu Mistrz-uczeń, nadając mu praktyczny, aplikacyjny wymiar. Przykładami takich działań w Instytucie Socjologii UŚ w ostatnim czasie mogą być projekty naukowe realizowane we współpracy ze studentami przez:

- dr Maję Drzazgę-Lech, która w 2022 roku utworzyła zespół badawczy „Postawy Polaków wobec gier wideo”, w prace którego włączonych jest 16 studentów kierunku socjologia. Studenci prowadzili badania empiryczne w trakcie 6. Śląskiego Festiwalu Nauki.
- dr Rafała Cekierę „Sytuacja obcokrajowców w województwie śląskim – między pandemią a wojną w Ukrainie” na zlecenie Stowarzyszenia „Pro Silesia: Biznes – Nauka – Samorząd” (2021-2022). Wsparcie przy koordynacji działań projektowych: studentka Amanda Caban (Socjologia II stopnia, spec. Socjologia biznesu nowych mediów).
- prof. Tomasza Nawrockiego i dr Bożenę Pactwę – projekt „Zielony Horyzont” - Wpływ długotrwałej emisji zanieczyszczeń – środowiskowe, zdrowotne i społeczno-kulturowe skutki hutnictwa metali nieżelaznych”, realizowany przez interdyscyplinarny zespół, kierownik projektu dr. hab. Robert Krzysztofik; udział 5 studentów kierunku socjologia (2022-2023).

Udział studentów w prowadzeniu działalności naukowej w Instytucie Socjologii polega także na **włączaniu ich do projektów badawczych realizowanych przez pracowników w ramach praktyk terenowych**. Możliwość zaangażowania w projekty badawcze realizowane przez pracowników Instytutu studentów i ich bezpośrednie w nich uczestnictwo stwarza studentom niepowtarzalną okazję do obserwowania nauki *in statu nascendi*. Doświadczenie to może owocować nie tylko wyborem naukowej ścieżki dalszego rozwoju, lecz także jest przydatne we wszelkich innych dziedzinach przyszłej zawodowej aktywności. Szczególnie takich, które wymagają pracy zespołowej, lecz także stosowania określonych procedur i wrażliwości na otoczenie społeczno-kulturowe. Taka forma współdziałania ze studentami jest także nieocenionym wsparciem dla badaczy w realizacji ich naukowych projektów. Studenci drugiego roku studiów pierwszego stopnia o specjalności wiedza o współczesnym społeczeństwie, socjologia organizacji i zarządzania oraz socjologia miasta i regionu, w semestrze czwartym rozpoczynają dwusemestralny cykl zajęć, polegających na zaprojektowaniu badań empirycznych, ich przeprowadzeniu i opracowaniu wyników. Temat projektu jest powiązany z zainteresowaniami badawczymi pracownika lub grupy pracowników Instytutu, którzy w danym roku pełnią funkcję koordynatorów praktyk, natomiast studenci biorą czynny udział w opracowaniu koncepcji badań, począwszy od określenia problematyki badawczej po przygotowanie narzędzi badawczych. Odbyna się to w ramach modułu przygotowanie praktyk. W programie studiów przewidziano czterotygodniowy okres (w przerwie wakacyjnej między semestrem czwartym i piątym) przeznaczony na realizację badań terenowych (na ogół studenci przeprowadzają wywiady kwestionariuszowe, ankiety, wywiady swobodne, prowadzą obserwacje). Badania terenowe, realizowane pod kontrolą koordynatora praktyk, pozwalają studentom na zdobycie doświadczenia

potrzebnego do samodzielnego realizowania badań empirycznych. W semestrze piątym studenci na zajęciach w ramach modułu opracowanie praktyk omawiają doświadczenia zdobyte w trakcie badań terenowych oraz analizują i opracowują zebrany materiał empiryczny. W roku akademickim 2018/2019 studenci uczestniczyli w projekcie badawczym pn. „Superjednostka” pod kierunkiem prof. Tomasza Nawrockiego i dr. Andrzeja Górniego. W roku akademickim 2019/2020 brali udział w projekcie pn. „Wpływ restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego na podmioty gospodarcze współpracujące z górnictwem” – opiekunem praktyk był prof. R. Muster. W roku akademickim 2020/2021 realizowali projekt „Zdalny Uniwersytet”, którym kierowali dr Agata Zygmunt-Ziemianek oraz dr Andrzej Górny. W roku akademickim 2021/2022 studenci studiów stacjonarnych realizowali projekt pn. „Ubóstwo energetyczne a konsumpcja na pokaz” pod kierunkiem dr. Łukasza Trembaczowskiego, a studenci studiów niestacjonarnych realizowali projekt pn. „Polacy a wojna hybrydowa. Czy społeczeństwo jest świadome istnienia tzw. zagrożeń hybrydowych” pod kierunkiem dr Karoliny Wojtasik. Na podstawie wyników realizowanych z udziałem studentów projektów badawczych powstają prace awansowe, monografie, a także artykuły naukowe. Warto także wspomnieć o prezentacji wyników badań przeprowadzonych w ramach praktyk terenowych przez jedną ze studentek podczas konferencji naukowej (Kamila Kowalewska: Zdalny uniwersytet jako teatr codzienności młodzieży akademickiej. Wystąpienie w ramach II konferencji „Wokół Nauk Społecznych”, Katowice, UŚ, 15 grudnia 2022).

W 2016 r. powołane zostało [Centrum Badań Innowacji Społecznych](https://us.edu.pl/centra-badawcze/opmim/centrum-innowacji-spoecznych/)¹¹³, które obecnie funkcjonuje w strukturze [Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych](http://www.obserwatoriummiasto.us.edu.pl/centrum-badan-innowacji-spoecznych/)¹¹⁴. Strategicznym celem powołania CBIS było rozwijanie badań społecznych ukierunkowanych na transformację sfery publicznej. Instytucjonalna przestrzeń badawczo-edukacyjna Centrum łączy zaangażowanie społeczne, tradycyjnie identyfikowane z organizacjami społecznymi, z profesjonalną perspektywą akademicką. Natomiast Obserwatorium zostało utworzone z inicjatywy Instytutu Socjologii jako jednostka interdyscyplinarna, oparta na współpracy z przedstawicielami różnych dyscyplin i ośrodków naukowych. Obserwatorium jest porozumieniem ośmiu uczelni oraz jednostek naukowo-badawczych z woj. śląskiego: Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Akademii Sztuk Pięknych, Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej, Głównego Instytutu Górnictwa, Politechniki Śląskiej, Akademii WSB i Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu. W ramach OPMiM funkcjonuje 17 tematycznych zespołów badawczych integrujących niemal 100 naukowców i ekspertów reprezentujących różne dyscypliny naukowe oraz krajowe ośrodki akademickie i jednostki badawczo-rozwojowe (m.in. socjologowie, geografowie, ekonomiści, prawnicy, politolodzy, biolodzy, czy przedstawiciele nauk artystycznych i technicznych). Dzięki takiej strukturze możliwe jest korzystanie w projektach z triangulacji perspektyw i metod badawczych oraz źródeł danych. OPMiM współtworzy także Metropolitalną Sieć Współpracy Naukowej, współpracując z jednostkami krajowymi o podobnym profilu działalności (m.in. Instytut Metropolitalny w Gdańsku, Obserwatorium Polityki Miejskiej w Krakowie, Centrum Badań Metropolitalnych przy UAM w Poznaniu), czego rezultatem jest prezentacja wyników prowadzonych przez przedstawicieli OPMiM badań w czasie wspólnych konferencji i wykładów poświęconych problematyce największych polskich miast. W zdecydowanej większości zrealizowanych dotąd przez OPMiM zadań uczestniczyli – jako kierownicy i wykonawcy – pracownicy związani z Instytutem Socjologii. Doświadczenie zdobyte w pracach badawczych,

---

¹¹³<https://us.edu.pl/centra-badawcze/opmim/centrum-innowacji-spoecznych/>

¹¹⁴<http://www.obserwatoriummiasto.us.edu.pl/centrum-badan-innowacji-spoecznych/>

eksperyckich i diagnostycznych wykorzystują podczas zajęć prowadzonych na kierunku socjologia. Budują również sieć kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi, która jest wykorzystywana w kształtowaniu programów studiów oraz określaniu treści zajęć o charakterze specjalistycznym. Należy podkreślić, że również studenci są angażowani w projekty realizowane przez OPMIM. Przykładowo, brali udział w projekcie „Katowicki sektor wydarzeń kongresowo-biznesowych a rozwój i wizerunek miasta”, realizowanym w 2018 roku na zlecenie Urzędu Miasta Katowice, w charakterze ankieterów.

Należy także podkreślić, że ważnym aspektem łączenia działalności dydaktycznej z działalnością naukową **jest stworzenie możliwości dla publikacji prac studenckich** (w tym szczególnie doktoranckich) w ramach zarówno monografii, jak i czasopism naukowych. Przykładem takich publikacji są (m. in.):

- Bieniek N., Kulpa P., Świerc A. (2018). Efektywność udzielanych dotacji osobom bezrobotnym przez urząd pracy na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Tychy: Wyd. PUP.
- Biała S., Pniak M., Warzecha P. (2018). Sytuacja i opinie osób uczestniczących w stażach organizowanych przez urząd pracy. Tychy: Wyd. PUP.
- Czakon P., Pistelok P. (2020). Świat poprzedników i świat otaczający (*Umwelt*). W: Wróblewski, P. (red.). Struktury projektów działań. Światy absolwentów studiów doktoranckich Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego. s. 31-72.
- Dzienniak-Pulina D., Wolska K. (2022). Modus operandi wybranych seryjnych sprawców zabójstw. Czynniki ryzyka i możliwości oddziaływań resocjalizacyjnych i profilaktycznych. *Chowanna*, 2(57), 1-21.
- Gluzek, M. (2020). Znaczenie ewaluacji w procesie działań pomocowych na rzecz osób z problemem alkoholowym. W: D. Müller-Siekierska, J. Ratkowska-Pasikowska, K. Walczak-Człapińska (red.), *Rodzina w systemie wsparcia i pomocy osobom z problemem alkoholowym*. Łódź: WUŁ.
- Krendała A. (2020). Horyzont przewidywalnych zdarzeń i uznawane autorytety. W: Wróblewski, P. (red.). Struktury projektów działań. Światy absolwentów studiów doktoranckich Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s. 73-105.
- Krendała P. (2020). Wykonalność projektu a jego urzeczywistnienie. W: Wróblewski, P. (red.). Struktury projektów działań. Światy absolwentów studiów doktoranckich Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s. 107-128.
- Nowicka K., Lubański R., Tsakhlo D. (2018). Sytuacja cudzoziemców na lokalnym rynku pracy. Tychy: Wyd. PUP.
- Tytko O. (2018). Kierunki rozwoju zawodowego absolwentów socjologii oraz szanse socjologów na rynku pracy — studium badawcze. W: A. Bartoszek, S. Kamińska-Berezowska (red.), *Górnośląskie Studia Socjologiczne. Seria Nowa*. red. t. 9. Z.1/2018.

- Tytko O. (2020). Więźniowie na rynku pracy — analiza doświadczeń polskich i zagranicznych. W: S. Kamińska-Berezowska i R. Muster (red.) Górnośląskie Studia Socjologiczne. Seria Nowa. red. t.11/2020.
- Walczak A., Kozak M.(2020). Mobbing w organizacji pomocowej jako przykład patologii zarządzania. Studium przypadku. W: S. Kamińska-Berezowska i R. Muster (red.) Górnośląskie Studia Socjologiczne. Seria Nowa. red. t.11/2020.

4.4. Polityka kadrowa

Pracownicy badawczo-dydaktyczni prowadzący badania na kierunku socjologia spełniają wymogi przewidziane w ustawie, Statucie UŚ, a także w przyjętej Strategii Rozwoju UŚ na lata 2020-2025 r., która zakłada zatrudnianie pracowników badawczych i badawczo-dydaktycznych legitymujących się dorobkiem naukowym adekwatnym do etapu ich kariery naukowej w drodze otwartych konkursów ogłaszanych na forach krajowych i międzynarodowych.

Nadrzędne cele polityki kadrowej Uniwersytetu zostały ujęte w Strategii rozwoju UŚ na lata 2020-2025 w obszarze KADRA. Nawiązują do zaleceń europejskich wytycznych *HR Strategy 4 Researchers* i ukierunkowane są na:

1. zapewnienie i utrzymanie w Uniwersytecie wysoko wykwalifikowanej kadry na różnych etapach rozwoju zawodowego,
2. sukcesywny wzrost potencjału zawodowego pracowników,
3. osiągnięcie wysokiej efektywności pracy,
4. kształtowanie kultury pracy opierającej się na zaangażowaniu, odpowiedzialności, profesjonalizmie i wzajemnym szacunku,
5. zapewnienie klimatu zaufania i poszanowania różnorodności pracowników,
6. systematyczna poprawa i zwiększanie atrakcyjności warunków pracy oraz rozwoju kadry.

Procesy kadrowe i awansowe w Uniwersytecie są przejrzyste i oparte na wartościach takich jak otwartość, transparentność, merytoryka, równe traktowanie i równość szans. Podstawowe założenia polityki kadrowej w obszarze równości określa [Deklaracja Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach - wspólnoty równych i różnorodnych](#)¹¹⁵.

Za politykę kadrową zgodnie z [Zarządzeniem nr 152](#) Rektora Uniwersytetu Śląskiego z dnia 14 września 2020 r.¹¹⁶ odpowiada Prorektor ds. Rozwoju Kadry. Polityka kadrowa ukierunkowana jest na rozwój naukowy pracowników poprzez motywację do zdobywania kolejnych stopni i tytułów naukowych, aplikowania w konkursach o pozyskiwanie funduszy na badania naukowe, rozwijania współpracy z zagranicznymi i krajowymi ośrodkami naukowymi, rozpowszechnianie osiągnięć naukowych na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych oraz publikowanie wyników badań w renomowanych czasopismach naukowych.

Zasady przeprowadzania konkursów reguluje [Zarządzenie nr 2](#) Rektora Uniwersytetu Śląskiego z dnia 14 stycznia 2022 r. w sprawie ustalenia Regulaminu w sprawie szczegółowej organizacji, trybu i warunków przeprowadzania postępowania konkursowego przy zatrudnianiu nauczycieli

¹¹⁵<https://us.edu.pl/uczelnia/rowne-traktowanie/#zasady-rownosci>

¹¹⁶<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/4694/5/>

akademickich w Uniwersytecie Śląskim¹¹⁷. Uniwersytet dokłada wszelkich starań, by dobór kadr na wolne stanowiska pracy odbywał się w sposób obiektywny, rzetelny, wystandaryzowany i transparentny. Pozyskiwanie kadr w grupie nauczycieli akademickich odbywa się w drodze otwartych konkursów, przeprowadzanych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz z poszanowaniem zasad wynikających z Kodeksu postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych, w szczególności zasad OTM-R.

Na poziomie WNS dobór nauczycieli akademickich jest poprzedzony analizą celowości zatrudnienia w kontekście potrzeb dydaktycznych na kierunku, jakości kształcenia, a także dorobku i perspektyw naukowych kandydatów. Opinie w tym zakresie wyraża zarówno Dyrektor Instytutu pod kątem działalności badawczej oraz Prodziekan ds. kształcenia i studentów w porozumieniu z Dyrektorem Kierunku pod kątem dydaktycznym, w celu zapewnienia powiązania pracy dydaktycznej z dorobkiem i doświadczeniem naukowym pracowników.

Systematycznie monitorowany jest także rozwój naukowy nauczycieli akademickich. Prorektor ds. Rozwoju Kadry wraz z Prorektorem ds. Nauki i Finansów oraz Dyrektor Instytutu Socjologii w oparciu o dane pozyskane z Portalu Pracownika UŚ na bieżąco monitorują postępy w pracy badawczej pracowników. Monitorowana jest także działalność dydaktyczna prowadzona przez pracowników w celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Ocena wszystkich zajęć dydaktycznych odbywa się w każdym semestrze w formie ankiet wypełnianych przez studentów zgodnie z [Zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Śląskiego nr 3](#) z dnia 14 stycznia 2022 r.¹¹⁸ oraz hospitacji prowadzonych przez Dyrektora Kierunku albo wyznaczoną przez niego osobę.

Wypełnianie obowiązków badawczych, dydaktycznych oraz organizacyjnych przez nauczycieli akademickich jest weryfikowane podczas oceny okresowej dokonywanej zgodnie ze Statutem UŚ co dwa lata. Uzyskanie pozytywnej oceny okresowej jest warunkiem przedłużenia zatrudnienia oraz awansu. Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi podlegają ocenie bieżącej dokonywanej przez bezpośredniego przełożonego.

Prowadzona polityka kadrowa obejmuje także rozwój kompetencji kadry kierowniczej, dydaktycznej i administracyjnej. Uniwersytet zapewnia stały dostęp do możliwości podnoszenia kwalifikacji i kompetencji zawodowych w ramach oferty szkoleniowej oraz możliwości doksztalcania zawodowego, finansowanych ze środków grantowych (np. Zintegrowanego Programu Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Jeden Uniwersytet – Wiele możliwości. Program zintegrowany¹¹⁹), programów sektorowych lub inicjatyw własnych Uniwersytetu (np. powstałe w 2020 r. [Centrum Dydaktyki Akademickiej](#)¹²⁰).

Polityka kadrowa władz uczelni, zarówno w zakresie formalnego, jak i merytorycznego doboru pracowników badawczo-dydaktycznych zapewnia realizację programu kształcenia na kierunku socjologia oraz osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Ocena pracowników badawczo-

---

¹¹⁷<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5443/5/?tc=17>

¹¹⁸<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5441/5/>

¹¹⁹<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/>

¹²⁰<https://www.centrumdydaktyki.us.edu.pl/>

dydaktycznych została podporządkowana monitorowaniu i podwyższaniu ich kwalifikacji. Składa się ona z czterech zasadniczych komponentów:

- okresowe oceny dorobku naukowego i dydaktycznego oraz zaangażowania w sprawy organizacyjne Uczelni i Wydziału,
- oceny doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią,
- hospitacje dydaktyczne,
- oceny dokonywane przez studentów (ewaluacja zajęć).

Ocena działalności naukowej uwzględnia publikacje, udział w konferencjach naukowych, projektach badawczych, aplikowanie o granty, współpracę z instytucjami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą. Działalność dydaktyczna oceniana jest na podstawie hospitacji zajęć oraz ocen nauczycieli akademickich przez studentów (ankietyzacja zajęć dydaktycznych). Uwagi i oceny studentów odgrywają istotną rolę w okresowej ocenie pracowników. Wyniki oceny dokonywanej przez studentów są analizowane przez Dyrektorkę kierunku na potrzeby zapewniania systemu jakości kształcenia. W przypadku sytuacji niepokojących (niska ocena zajęć, komentarze studentów dotyczące pracy dydaktycznej nauczyciela akademickiego) Dyrektorka kierunku odbywa rozmowę z nauczycielem oraz ustala wspólnie plan działań naprawczych. Polityka kadrowa obejmuje również udzielanie urlopów naukowych oraz staży naukowych i dydaktycznych, których realizacja wpływa na rozwój i wzmocnienie kompetencji badawczo-dydaktycznych kadry.

4.5. System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych

4.5.1. System wspierania i motywowania kadry

System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego oparty jest w Uniwersytecie Śląskim na kilku filarach. Obejmuje on wypłatę dodatkowych wynagrodzeń w postaci dodatków projakościowych, organizowanie konkursów wewnątrz uczelnianych w celu rozwoju działalności naukowej, w szczególności: Inicjatywa Doskonałości Badawczej, Zielony Horyzont, Horyzont Postcovidowy. Rozwój kompetencji dydaktycznych realizowany jest poprzez finansowanie szkoleń dla pracowników w ramach Programu Power, w tym podnoszenia kwalifikacji językowych oraz poprzez finansowanie udziału w stażach badawczo-dydaktycznych. Do narzędzi motywujących pracowników do podnoszenia kwalifikacji należą: system nagród JM Rektora za działalność indywidualną albo zespołową obejmującą działalność badawczą, dydaktyczną oraz organizacyjną. System ten obejmuje też jednorazowe dodatki projakościowe dla pracowników, finansowane ze środków subwencji na działania projakościowe, za uzyskane granty, czy wysoko punktowane publikacje. Informacje o programie projakościowym każdego roku omawiane są na spotkaniu z pracownikami Instytutu Socjologii. Szczegółowe informacje o programie projakościowym umieszczone są na [stronie internetowej Uniwersytetu Śląskiego](https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-naukowe/dzialania-projakosciowe/)¹²¹. W 2022r. takie dodatki otrzymało łącznie 8 osób, z czego 6 za publikacje, a dwie za złożenie dwóch wniosków granatowych w ramach konkursu Horizon Europe (dr Witold Mandrysz, dr Łukasz Trembaczowski). Dodatki projakościowe za publikacje otrzymały osoby, które opublikowały artykuły w czasopiśmie z listy MEiN - za co najmniej 100 pkt: dr Rafał Cekiera, dr Grzegorz Gawron, dr Katarzyna Juszczyk-Frelkiewicz, dr hab. Rafał Muster, dr hab. Magdalena Szpunar,

---

¹²¹<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-naukowe/dzialania-projakosciowe/>

dr hab. Małgorzata Suchacka. Ponadto w ramach systemu motywowania kadry naukowej w Instytucie Socjologii wprowadzono system premiowania przy podziale środków na działalność statutową, polegający na wspieraniu pracowników publikujących w wysoko punktowanych czasopismach z listy ministerialnej. Dodatkowo działania w zakresie rozwoju naukowego służące ewaluacji wspierane są środkami finansowymi znajdującymi się w dyspozycji Dyrektora Instytutu. Budżet Dyrektora Instytutu (tzw. rezerwa) to część środków, która zgodnie z zarządzeniem Rektora, jest przeznaczana na działania mające na celu przyczynić się do uzyskania najlepszego wyniku ewaluacyjnego, z naciskiem na umiędzynarodowienie badań. Środki te w głównej mierze przeznaczone są na sfinansowanie usług korekty językowej publikacji lub wniosków grantowych (*proofreading*), koszty związane z opłatą publikacyjną, *open access* czy na realizację projektów badawczych. Przykładowo można wskazać następujących pracowników korzystających ze środków z rezerwy dyrektora: dr Grzegorz Gawron (dofinansowanie monografii habilitacyjnej pt.: *Koprodukcja usług społecznych źródłem osobistej i społecznej produktywności osób starszych. Studium socjologiczne na przykładzie beneficjentów Programu Wieloletniego „Senior+”*, Wyd. UŚ), dr Barbara Lewicka (dofinansowanie kosztów przelotu do Nowego Jorku, gdzie w okresie styczeń-czerwiec 2023 w Columbia University odbywa staż w ramach stypendium Kościuszkowskiego), dr Rafał Cekiera (dofinansowanie kosztów publikacji artykułu (*Everyday life from a sacral perspective: individual entries in prayer books of intentions as material for social research*. „Religions”, 12, 1–10), dr hab. Sławomira Kamińska-Berezowska (dofinansowanie monografii pt.: *Nestorki i nestorzy polskiej socjologii pracy: wybrane problemy*, Wyd. UŚ).

Podobnie, rozwój kompetencji dydaktycznych, w tym podnoszenie kwalifikacji językowych oraz udział w stażach badawczo-dydaktycznych jest możliwy poprzez dofinansowanie z budżetu znajdującego się w dyspozycji Dyrektora Instytutu.

Budując swoją pozycję jako uczelni badawczej, Uniwersytet Śląski w Katowicach szczególnie docenia starania badaczy dbających o najwyższą jakość swojego dorobku naukowego. W związku z tym w ramach Inicjatywy Doskonałości Badawczej finansowane są różne inicjatywy przyczyniające się do rozwoju zawodowego naukowców i podnoszenia jakości ich badań. Celem konkursu Swoboda badań, organizowanego w ramach Inicjatywy Doskonałości Badawczej, jest doskonalenie warunków rozwoju naukowego pracowników, budowanie wysokiej jakości dorobku naukowego, upowszechnianie i komercjalizacja wiedzy, a w konsekwencji zwiększenie wpływu działalności naukowej uczelni na rozwój światowej nauki. „Mobilność i Nauka” to kolejny program wspierania działalności naukowców Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach organizowany w ramach Inicjatywy Doskonałości Badawczej. Program przewiduje finansowanie staży naukowych w renomowanych zagranicznych jednostkach naukowych oraz w instytucjach partnerskich w ramach sojuszu Transform4Europe (T4EU).

Konkurs pn. „Zielony Horyzont” został uruchomiony w związku z najważniejszymi współczesnymi wyzwaniami ekologicznymi i klimatycznymi oraz strategią na rzecz zielonego ładu w regionie, Europie oraz na świecie. Dotyczy on dofinansowania działań badawczych podejmujących tematykę transformacji środowiskowej i proekologiczną. Celem konkursu jest wsparcie interdyscyplinarnej działalności badawczej pracowników Uniwersytetu Śląskiego we współpracy międzynarodowej, przyczyniającej się do zwiększenia realnego wpływu działalności naukowej uczelni na jej otoczenie zewnętrzne.

W związku z najważniejszymi współczesnymi wyzwaniami w obliczu pandemii koronawirusa oraz koniecznością adaptacji społeczeństwa do nowych warunków został uruchomiony konkurs pn.

„Horyzont Postcovidowy”, który dotyczy dofinansowania działań badawczych mających istotny wpływ na funkcjonowanie i rozwój cywilizacyjny społeczeństwa. Celem konkursu było wsparcie interdyscyplinarnej działalności badawczej pracowników Uniwersytetu Śląskiego, podejmujących działania na rzecz badań konsekwencji pandemii COVID-19 na różnorodnych płaszczyznach jej oddziaływania, w tym wielowymiarowego wsparcia psychologicznego, społecznego lub technologicznego, a także skutecznego przeciwdziałania skutkom pandemii wywołanej koronawirusem.

Budowanie potencjału i podnoszenie kompetencji dydaktycznych odbywa się dzięki takim formom wsparcia jak: szkolenia, kursy i seminaria oraz udostępnianie narzędzi zapewniających komfort pracy. Wymienione inicjatywy mają pomóc w pozytywnych zmianach organizacyjnych na uczelni poprzez stworzenie warunków do rozwoju zawodowego społeczności akademickiej Uniwersytetu. W ciągu ostatnich sześciu lat pracownicy związani z Instytutem Socjologii wykazali uczestnictwo w 132 różnych formach doskonalenia kompetencji dydaktycznych (łącznie liczba uczestników wyniosła 192), nie wliczając w to szkoleń i kursów podnoszących kompetencje w zakresie prowadzenia zajęć w językach obcych (pracownicy uczestniczyli głównie w szkoleniach z języka angielskiego, ale także z francuskiego i czeskiego). Duża część szkoleń była organizowana i finansowana w ramach projektów: [Zintegrowanego Programu Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach](#)¹²², realizowany od 1 października 2018 roku do 31 marca 2023 roku oraz programu [Jeden Uniwersytet – Wiele Możliwości. Program Zintegrowany](#)¹²³ oraz [DUO – Uniwersytet Śląski uczelnią dostępną, uniwersalną i otwartą](#)¹²⁴.

Pracownicy uczestniczyli także w szkoleniach i kursach organizowanych poza Uniwersytetem, finansowanych przez inne instytucje oraz ze środków prywatnych. Szkolenia, w których brali udział nauczyciele akademicki to – między innymi: Podstawy Design Thinking, Gry jako narzędzie integracyjno-edukacyjne; Sztuka dydaktyki akademickiej; Tutoring - edukacja spersonalizowana na uniwersytecie – cykl szkoleń podstawowych i zaawansowanych; Pamięć i uwaga w procesie uczenia się; Wykorzystanie metody eksperymentu w procesie nauczania; Technologie informacyjno-komunikacyjne w dydaktyce szkoły wyższej; Dydaktyka cyfrowa w praktyce akademickiej; Szkolenie z zakresu obsługi platformy Microsoft Teams; Wykorzystanie platform Teams i Moodle w dydaktyce. Ważną kategorią szkoleń były te, które odnosiły się do pracy ze studentami ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, np.: Szkolenie z zakresu zaburzeń psychicznych; w tym zespołu Aspergera; Szkolenie z zakresu metod dydaktycznych w pracy ze studentami z niepełnosprawnością, Szkolenie z zakresu otwartości, równości, zrozumienia; Szkolenie z zakresu uniwersalnych kompetencji społecznych. Wśród szkoleń zrealizowanych przez pracowników związanych z Instytutem Socjologii należy również wskazać także te, które doskonaliły kompetencje w zakresie indywidualnej pracy dydaktycznej ze studentem, organizowane przez UŚ. Trzy osoby ukończyły program mentorski, uzyskując kwalifikacje do pracy ze studentem ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Kilkanaście osób ukończyło szkolenia z zakresu tutoringu akademickiego, natomiast cztery uzyskały akredytację tutorską. (Wykaz

---

¹²²<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-1/o-projekcie>

¹²³<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-2/o-projekcie>

¹²⁴<https://www.duo.us.edu.pl/>

najważniejszych szkoleń, w których udział wykazali pracownicy związani z Instytutem Socjologii zawiera **Załącznik K4_06_01, Załącznik K4_06_02**.

Kolejnym programem wsparcia dla pracowników jest konkurs „Data Steward – zarządzanie danymi badawczymi”. Jest to nowy konkurs organizowany w ramach Inicjatywy Doskonałości Badawczej, którego celem jest podnoszenie kompetencji kadry uczelni poprzez powołanie wykwalifikowanego zespołu data stewardów zgodnie z polityką otwartego dostępu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Program zakłada pokrycie kosztów szkoleń podnoszących kompetencje w zakresie zarządzania danymi badawczymi zgodnie z międzynarodowymi standardami oraz dodatków zadaniowych z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych. Realizacja programu jest przewidziana przez maksymalnie 18 miesięcy.

Pracownicy Instytutu Socjologii działalność naukową realizują w ramach powołanych zespołów badawczych (lub indywidualnych działalności badawczych). Wykaz aktualnych tematów badawczych realizowanych w ramach zespołów badawczych (także międzynarodowych, interdyscyplinarnych) znajduje się w **Załączniku K4_03**.

Podział środków na działalność statutową dokonywany jest corocznie w oparciu o osiągnięcia pracowników w zakresie działalności naukowej. Przy podziale środków bierze się pod uwagę cztery najlepiej punktowane publikacje za okres ostatnich czterech lat. Na tej podstawie przydzielane zostają punkty pracownikom oraz obliczana jest wartość przeliczeniowa jednego punktu. Środki przyznawane na działalność statutową dzielone są na podstawie ilorazu powstałego wskutek podziału ogólnej puli środków przez ogólną liczbę punktów, co daje wartość przeliczeniową jednego punktu w złotych. System podziału środków w ramach subwencji ma na celu premiowanie najlepszych pracowników, a jednocześnie motywowanie do dalszej pracy naukowej i rozwoju.

Pracownicy otrzymują także indywidualne lub zespołowe nagrody JM Rektora UŚ. Priorytetem WNS jest rozwój kadry naukowej, poprzez prowadzenie badań naukowych, prowadzenie działań zmierzających do wzrostu umiędzynarodowienia Wydziału oraz pozyskiwanie grantów na badania naukowe. Nagrody przyznawane są za osiągnięcia naukowo-badawcze, dydaktyczne, organizacyjne i za całokształt dorobku.

Nagrody Rektora otrzymuje się biorąc pod uwagę następujące kryteria:

- działalność naukowa (najlepiej punktowane publikacje naukowe indeksowane w bazach Scopus, WoS, publikacje, które powstały w ramach współpracy międzynarodowej, pozyskanie grantów międzynarodowych lub krajowych, realizacja badań naukowych, których efektem jest tzw. „wpływ społeczny”);
- działalność dydaktyczna (szczególnie wysoka jakość kształcenia, implementacja innowacyjnych metod kształcenia, opieka nad studentami udokumentowana osiągnięciami studentów, opieka nad kołami naukowymi w przypadku włączenia studentów w badania naukowe albo przygotowania studentów aktywnego uczestnictwa w konferencjach, seminariach itp., przygotowanie studentów do konkursów krajowych i międzynarodowych);
- działalność organizacyjna (faktyczne zaangażowanie i aktywne uczestnictwo w pracach komisji i innych ciał kolegialnych; pełnienie indywidualnych funkcji powierzonych przez dyrekcję Instytutu; organizacja konferencji międzynarodowych; współpraca z otoczeniem społeczno –

gospodarczym oraz placówkami naukowo – dydaktycznymi, w szczególności szkołami oraz reprezentowanie Instytutu na zewnątrz w ramach tej współpracy).

- całokształt dorobku (całościowy dorobek naukowo-badawczy, w szczególności – publikacje, granty)

W celu wspierania i motywowania kadry powołany został [System Motywacyjny w Dydaktyce Akademickiej \(SMoDA\)](#)¹²⁵, projektowany jest jako proces stale doskonalony, w ramach którego doceniane są działania w następujących przestrzeniach (zgodnych z certyfikatami doskonałości Polskiej Komisji Akredytacyjnej):

1. Doskonały kierunek
2. Zawsze dla studenta
3. Otwarty na świat
4. Partner dla rozwoju

Wymienione programy motywacyjne w dydaktyce akademickiej zostaną sfinansowane ze środków Inicjatywy Doskonałości Badawczej, która zakłada m.in. stworzenie najlepszych warunków do rozwoju zawodowego pracowników UŚ, w tym budowanie i podnoszenie kompetencji badawczych oraz dydaktycznych kadry naukowej. W ramach konkursu pn. „Listy gratulacyjne JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach dla nauczycieli/nauczycielek akademickich za doskonałą dydaktykę w roku akademickim 2021/2022” dwie pracownice związane z Instytutem Socjologii zostały nagrodzone za doskonałą dydaktykę w roku akademickim 2021/2022 – dr Katarzyna Ponikowska i dr Ewa Leśniak-Berek, prof. UŚ.

4.5.2. Awanse naukowe pracowników

Według stanu na luty 2023 r. 36 osób zaliczało się do liczby N w naukach socjologicznych, w tym 34 osoby zatrudnione są w ramach pełnych etatów badawczo-dydaktycznych, a 2 osoby w ramach połowy etatów badawczych. W Instytucie Socjologii zatrudnione są 34 osoby, natomiast 2 osoby, które nie są zatrudnione w IS, deklarują prowadzenie badań w dyscyplinie nauki socjologiczne. Wśród 34 osób zaliczanych do liczby „N”, które zatrudnione są w Instytucie Socjologii znajduje się: 4 profesorów, 12 doktorów habilitowanych i 18 doktorów. Ponadto sześciu studentów Szkoły Doktorskiej UŚ swoją dysertację przygotowuje w dyscyplinie nauki socjologiczne.

W 2019 roku awans stanowiskowy (ze stanowiska adiunkta na stanowisko profesora uczelni) uzyskało 11 doktorów habilitowanych, którzy zaliczani są do liczby „N” w naukach socjologicznych. W 2022 roku awans stanowiskowy uzyskała jedna osoba – adiunkt ze stopniem doktora został przeszerogowany na stanowisko profesora uczelni. Aktualnie procedowane jest postępowanie o nadanie tytułu profesora u dra hab. Andrzeja Niesporka, prof. UŚ. W bieżącym roku zostanie wszczęte postępowanie habilitacyjne przez dra Grzegorza Gawrona.

W celu wzmocnienia potencjału naukowo-badawczego, w Instytucie Socjologii zostały zatrudnione dwie osoby o ugruntowanej pozycji międzynarodowej w ramach etatów badawczych. Na pół etatu badawczego zatrudniono prof. Ewą Bogalską-Martin (z Uniwersytetu w Grenoble) i w takim samym wymiarze etatu zatrudniono prof. Lydię Coudroy de Lille (z Uniwersytetu w Lyonie).

---

¹²⁵<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/system-motywacyjny-w-dydaktyce-akademickiej-smoda/>

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 4:

W listopadzie 2022 roku został ogłoszony konkurs na stanowisko adiunkta w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych w Instytucie Socjologii, którego rozstrzygnięcie nastąpi na początku marca.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

5.1. Stan, nowoczesność, rozmiary i kompleksowość bazy dydaktycznej i naukowej służącej realizacji zajęć oraz działalności naukowej na ocenianym kierunku w dyscyplinie, do której kierunek jest przyporządkowany

Budynek Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego znajduje się w centrum Katowic przy ul. Bankowej 11, co stanowi jego atut, bowiem jest zlokalizowany:

- W bezpośredniej odległości od **CINIBY**, jednego z najnowocześniejszych w Polsce Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej, będącego wspólnym projektem Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Uniwersytetu Ekonomicznego.
- W bezpośrednim sąsiedztwie **Rektoratu**, w którym znajduje się **Studencka Strefa Aktywności i Relaksu**.
- W odległości 10 minut spacerem od **Muzeum Śląskiego**, które mieści się w katowickiej Strefie Kultury. Siedziba Muzeum Śląskiego wraz z otaczającym go parkiem stanowi doskonałą przestrzeń dla studentów kierunku socjologia do uczestnictwa w licznych wydarzeniach edukacyjnych, muzycznych, festiwalach muzycznych i filmowych, czy spacerów.
- W odległości 10 minut spacerem od siedziby **Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia – NOSPR**, co również jest dla studentów kierunku socjologia wyjątkową możliwością udziału w światowych i krajowych wydarzeniach muzycznych.
- W odległości 10 minut spacerem od słynnego **Spodka** oraz **Międzynarodowego Centrum Kongresowego** gdzie odbywały się i odbywają m.in. takie światowe wydarzenia jak Szczyt Klimatyczny ONZ, Internetowy Szczyt Cyfrowy IGF, Światowe Forum Miejskie (World Urban Forum), Europejski Kongres Gospodarczy, światowe festiwale muzyczne takie jak WOMAX, Tauron Nowa Muzyka, czy największe na świecie rozgrywki *e-sportowe* Intel Extreme Master.

W otoczeniu budynku Wydziału Nauk Społecznych mieści się parking, z wydzielonymi miejscami dla osób z niepełnosprawnościami. Przed budynkiem zorganizowano atrakcyjną dla osób studiujących przestrzeń umożliwiającą spędzenie czasu pomiędzy zajęciami na świeżym powietrzu (dodatkowe miejsca do siedzenia, nowe nasadzenia, fortepian). Na Wydziale znajdują się dwie aule – o powierzchni

334,39 m² (369 miejsc) oraz o powierzchni 224,07 m² (220 miejsc). Obie aule posiadają wyposażenie audiowizualne. Oprócz auli na Wydziale znajdują się trzy audiowizualne sale sympozjalne – o powierzchni 125 m² (106 miejsc), o powierzchni 124,42 m² (106 miejsc – sala do pełnej dyspozycji Instytutu Socjologii) oraz o powierzchni 89,77 m² (90 miejsc). Studenci mają do dyspozycji ponadto 4 pracownie komputerowe, w których zainstalowane jest oprogramowanie dla osób niedowidzących. Zestawienie wszystkich sal dydaktycznych wraz z ich wyposażeniem zawiera **Załącznik 2_05**. Trwa proces adaptacji pomieszczeń po bibliotece WNS oraz po przynależnym do niej magazynie. We wspomnianej przestrzeni powstanie pomieszczenie stanowiące strefę studenta / odpoczynku oraz strefę „nauki”, wyposażoną w miejsca ze stanowiskami komputerowymi oraz dostępem do sieci internetowej, a także miejsca, gdzie studenci będą mogli skorzystać z sieci internetowej, wykorzystując swój sprzęt komputerowy.

W budynku Rektoratu (*vis-à-vis* budynku Wydziału Nauk Społecznych) znajduje się **Studencka Strefa Aktywności i Relaksu**, w której mieszczą się wszystkie biura wspierające studentów i absolwentów Uczelni: Biuro Karier, Biuro Studenckich Spraw Socjalnych, Biuro Działalności Studenckiej Wsparcia Studentów, a także gabinety psychologów i doradców zawodowych. Są one prowadzone w ramach Centrum Obsługi Studentów. Znajdują się tutaj wygodne kanapy i fotele, blaty i krzesła. W Studenckiej strefie Aktywności i Relaksu znajduje się również sala warsztatowa, kącik czytelniczy oraz kącik zabaw dla dzieci. Przestrzeń ta jest w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Ponadto na wydziale trwają prace nad przygotowaniem „**pokoju wyciszenia**” dla studentek i studentów mających trudności z uczestnictwem w typowych zajęciach z grupą oraz takich, którzy mają obniżoną sprawność funkcjonowania społecznego. W pokoju wyciszenia studenci i studentki będą mieli możliwość odseparowania się od bodźców i odreagowania napięcia. Utworzenie pokoju wyciszenia zostanie sfinansowane ze środków pozyskanych na realizację projektu „DUO - Uniwersytet Śląski uczelnią dostępną, uniwersalną i otwartą” (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWR.03.05.00-00-A031/19-00; projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego).

W budynku znajdują się dwie windy osobowe i pięć platform podjazdowych. Dostępnych jest 8 automatów vendingowych do sprzedaży napojów i żywności, a także 2 ogólnodostępne, bezpłatne dystrybutory z zimną i gorącą wodą filtrowaną. Na poziomie -1 Wydziału Nauk Społecznych znajduje się szatnia, w której studenci mogą zostawić odzież zewnętrzną oraz parasole. Szatnia dysponuje miejscami dla 288 studentów – w razie potrzeby można tę liczbę podwoić. Szatnia czynna jest od poniedziałku do niedzieli od godziny 7:30 do 19:00. W budynku dostępne są dodatkowo zamykane szafki do dyspozycji osób studiujących (40 schowków). W obiekcie poza tym znajdują się: portiernia, sanitariaty i pomieszczenia techniczne. Pomieszczenia znajdujące się na południowej i zachodniej stronie budynku są wyposażone w klimatyzatory, które podlegają bieżącej konserwacji i regularnym przeglądom. Wydział spełnia wymogi z zakresu bezpieczeństwa pożarowego.

Poszczególne dziekanaty kierunkowe, dziekanat ds. odpłatności za studia i świadczeń dla studentów oraz dziekanat ds. obsługi dydaktyki znajdują się na parterze w bliskiej odległości od siebie. Prowadzą do nich szerokie klatki schodowe oraz winda, co jest niezmiernie istotne z punktu widzenia osób z dysfunkcją ruchu. W bliskim sąsiedztwie poszczególnych dziekanatów, znajduje się gabinet Dziekana Wydziału oraz gabinety prodziekanów: ds. Kształcenia i Studentów, ds. Badań Naukowych i Umiejętności oraz ds. Strategii i Promocji.

Wydział może poszczycić się również oddaną w 2022 roku do użytku **pracownią do badań fokusowych**, której utworzenie sfinansowano ze środków własnych wydziału, a doposażono ze środków pozyskanych w ramach programu POWER (Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego POWR.03.05.00-00-Z117/17-00; projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego). Pracownia fokusowa składa się z dwóch pomieszczeń: sali fokusowej ze stołem i krzesłami dla uczestników wywiadu grupowego i stanowiskiem dla moderatora oraz podglądowni (części obserwacyjno-technicznej) – gabinetu, który pozwala na monitorowanie przebiegu wywiadu fokusowego poprzez obserwację uczestników przez lustro weneckie oraz na techniczną obsługę spotkania. Pracownia fokusowa wyposażona jest w sprzęt audiowizualny do rejestracji spotkań (kamera Full HD z wbudowanymi mikrofonami), nagłośnienie oraz lustro fenickie (weneckie) zapewniające bezpośredni podgląd przebiegu badania i kompletny system monitorowania, który umożliwi rejestrację i zapis audio-wideo wywiadów. Do dyspozycji moderatora w pracowni pozostaje ekran projekcyjny z rzutnikiem multimedialnym oraz system transmisji obrazu i dźwięku. W podglądowni znajduje się komputer PC z przyłączami do sprzętu audiowizualnego, rzutnika oraz dostęp do internetu. Rozwiązania techniczne i informatyczne powinny pozwolić na rejestrację przebiegu dyskusji oraz – opcjonalnie – na transmisję online. Dzięki temu studenci mają możliwość obserwacji przebiegu dyskusji przeprowadzanych np. na potrzeby zajęć dydaktycznych czy wcielenia się w rolę moderatora. Studenci mogą korzystać z tej sali w ramach zajęć z metod i technik badań społecznych, w szczególności tych, w trakcie których uczą się prowadzenia badań jakościowych.

Infrastruktura wydziału została także wzbogacona o **dwa studia: telewizyjne i radiowe**. Studia te mogą być wykorzystywane przez studentów w ramach zajęć z zakresu autoprezentacji, Public Relations w pracy socjalnej oraz jako pomoc w realizacji projektów socjalnych (np. do promocji działań projektowych). Duża część wyposażenia została również sfinansowana ze środków pozyskanych w ramach programu POWER. Studio telewizyjne jest wyposażone w kompletny tor kamerowy wykorzystujący 5 kamer studyjnych JVC. Kamery są wyposażone w wózki jezdne, ekrany podglądowe Lilliput, sygnalizację tally-light. Istnieje możliwość zdalnego sterowania kamerami z reżyserki z wykorzystaniem kontrolera parametrów. Studio posiada kompletne okablowanie AV w standardach HDMI, SDI, XLR oraz system sterowania oświetleniem DMX z możliwością regulacji nasilenia światła i temperatury barwowej, a także 7 paneli świetlnych LED oraz 2 reflektory LED z soczewką Fresnela. Dodatkowo znajduje się tam system prompterowy oraz system komunikacji reżyserka-studio wraz z interkomem typu "ucho", a także meble studyjne do realizacji telewizyjnych oraz system mikroportowy. Wyposażenie studia stanowią również podwieszenia i sztankiety do instalacji teł fotograficznych, ekrany podglądowe dla prowadzących i reżyserki, konsola analogowo-cyfrowa do obsługi sygnału audio, mikser sygnału video BlackMagic Design, głośniki odsłuchowe dla reżyserki i studia, system rejestracji obrazu i dźwięku BlackMagic Design Stream Deck, aranżacja akustyczna z wykorzystaniem paneli akustycznych i pułapek basowych Apama oraz połączenie sygnałowe studia radiowego i telewizyjnego z wykorzystaniem standardów SDI i XLR. Studio radiowe jest wyposażone w meble studyjne umożliwiające realizację radiowe, konsolę radiową do obsługi dźwięku, mikrofony pojemnościowe AudioTechnica, bramki DBX 266 oraz statywy mikrofonowe typu goose-neck. W studio znajdują się również głośniki odsłuchowe dla reżyserki i studia, filtr realizacyjny do nagrań lektorskich, aranżacja akustyczna z wykorzystaniem paneli akustycznych i pułapek basowych Apama oraz sufitowych paneli akustycznych.

Warto dodać, że w budynku WNS znajduje się księgarnia oferująca **szeroki wybór** pozycji z zakresu nauk społecznych i humanistycznych.

Baza dydaktyczna i naukowa Wydziału Nauk Społecznych udostępniona do realizacji zajęć na kierunku socjologia jest **wystarczająca do sprawnej realizacji procesu dydaktycznego**. Wszystkie sale dydaktyczne wyposażone są w rzutniki multimedialne i komputery stacjonarne posiadające podłączenie do internetu. Zasadnicza część zajęć realizowanych na kierunku socjologia odbywa się na drugim piętrze (pojedyncze zajęcia na trzecim piętrze i na parterze), do którego prowadzi aż pięć ciągów komunikacyjnych, w tym trzy klatki schodowe i dwie windy oraz bardzo szerokie, przestronne korytarze, co zapewnia komfort i bezpieczeństwo w sytuacjach nagłych oraz stanowiło atut w czasie ograniczeń związanych z pandemią.

Kierunki związane z Instytutem Socjologii i dziesięcioma salami o liczebności od 29 do 106 miejsc; ich wykaz ujęty został w poniższej tabeli.

Tab. V. Wykaz sal będących w dyspozycji kierunków związanych z Instytutem Socjologii

Lp.	Nr sali	Liczba miejsc	Metraż	Wyposażenie
1.	232	45	51,31	Sala audiowizualna, wyposażenie ruchome
2.	233	81	84,39	Sala audiowizualna, wyposażenie ruchome
3.	234	49	51,97	Sala audiowizualna, wyposażenie ruchome
4.	235	39	38,78	Sala audiowizualna, wyposażenie ruchome
5.	236	33	31,92	Sala audiowizualna, wyposażenie ruchome
6.	237	37	39,14	Sala audiowizualna, wyposażenie ruchome
7.	312	30	49,28	Sala komputerowa, audiowizualna
8.	048A	29	29,03	Sala audiowizualna, wyposażenie ruchome
9.	sala sympozjalna II	106	124,42	Sala audiowizualna, wyposażenie ruchome
10.	fokusownia	10	20,51	Sala audiowizualna, wyposażenie ruchome

Kierunki związane z Instytutem Socjologii posiadają również pokój 231 wykorzystywany do zajęć, wyposażony w sprzęt audiowizualny o powierzchni 33,92 m² z przeznaczeniem dla 18 słuchaczy. Zajęcia w mniejszych grupach seminaryjnych odbywają się ponadto w gabinetach.

5.2. Infrastruktura i wyposażenia instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe

Obowiązkowe praktyki zawodowe na kierunku socjologia prowadzone są na ogół w firmach, instytucjach publicznych oraz w organizacjach pozarządowych, do których należy zapewnienie infrastruktury niezbędnej do realizacji przez studenta programu praktyk. Z rozmów przeprowadzonych przez opiekunów praktyk wynika, że praktykodawcy dbają o zapewnienie odpowiednich stanowisk pracy, pomieszczeń i materiałów zgodnie z programem praktyki, a także są zobowiązane do zapoznania

studenta z zakładowym regulaminem pracy i przepisami o bezpieczeństwie i higienie pracy. Zgodnie z treścią składanego przez studenta oświadczenia przed rozpoczęciem praktyk, każdy student zobowiązany jest m.in. do przestrzegania ustalonego w miejscu odbywania praktyki porządku i dyscypliny pracy oraz zasad BHP i ochrony przeciwpożarowej.

5.3. Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej (w tym Internetu, a także platformy e-learningowej, w przypadku, gdy na ocenianym kierunku prowadzone jest kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość) oraz stopnia jej wykorzystania w procesie nauczania i uczenia się studentów oraz w działalności i komunikacji naukowej

Salę dydaktyczną w budynku WNS UŚ wyposażoną są w **infrastrukturę informatyczną** (projektory, komputery, nagłośnienie i systemy łączności), które umożliwiają realizację procesu dydaktycznego w sposób efektywny. Znaczna część wyposażenia została zainstalowana w trakcie pandemii COVID-19, a co za tym idzie, jest to sprzęt nowy, w pełni kompatybilny z wykorzystywanym oprogramowaniem.

Dodatkowo dla zapewnienia najwyższej jakości przekazu audio i video obron doktorskich i innych ważnych wydarzeń został zakupiony sprzęt umożliwiający transmisję spotkań hybrydowych w wybranych salach (**Załącznik 2_05**). Organizując wydarzenia w formule hybrydowej skierowanej do szerokich grup odbiorców pracownicy mają możliwość zwrócenia się do **uniwersyteckiego Centrum Komunikacji Medialnej**, które dysponuje profesjonalnym sprzętem i obsługuje transmisje wydarzeń m.in. w serwisach Youtube i Facebook.

Podstawowym narzędziem wykorzystywanym **w nauczaniu zdalnym i hybrydowym** na kierunku socjologia jest **Microsoft Teams na platformie Microsoft 365**. Wszyscy studenci i pracownicy (kadra naukowa i administracyjna) mają możliwość utworzenia konta w domenie Office365. Konto to zapewnia dostęp do bogatego pakietu aplikacji ułatwiających pracę, naukę i komunikację: MS Teams, SharePoint, Outlook, Word, Excel, OneNote i PowerPoint. Umowa licencyjna z firmą Microsoft **zapewnia pełne bezpieczeństwo danych osobowych użytkowników, a także plików przechowywanych i przesyłanych przez użytkowników**. Aby zwiększyć funkcjonalność platformy Teams, aktywowana została **możliwość zapraszania** do uniwersyteckiej sieci Office365 osób, nie będących pracownikami Uniwersytetu Śląskiego. Opcja ta ułatwia komunikację naukową i podejmowanie wspólnych działań w ramach międzyuniwersyteckich grup oraz zespołów roboczych.

MS Teams **dostępny jest z każdego miejsca**, poprzez przeglądarkę (wersja web), aplikację dla systemu Windows/iOS lub na urządzenia mobilne. Osoby nieposiadające konta w domenie o365 Uniwersytetu Śląskiego mogą uczestniczyć w każdym spotkaniu poprzez link z zaproszeniem od organizatora.

Po powrocie do studiowania w bezpośrednim kontakcie wielu nauczycieli akademickich tworzy równolegle do zajęć stacjonarnych zespoły na MS Teams, aby **zwiększyć efektywność komunikacji wykładowcy ze studentami**, ułatwić przesyłanie materiałów dydaktycznych, a także umożliwić studentom pracę w grupach. Zajęcia zdalne prowadzone są wyłącznie w trybie synchronicznym z wykorzystaniem wideokonferencji. MS Teams umożliwia uczestnikom spotkania pełną komunikację (audio, video i tekstową), udostępnianie prezentacji multimedialnych lub swojego ekranu oraz działanie na wspólnej tablicy lub w osobnych pokojach, gdzie studenci pracują w grupach nadzorowani przez prowadzącego (**breakout rooms**). Materiały multimedialne i tekstowe przesyłane w zespołach są elementem uzupełniającym wykład, dyskusję lub inne formy pracy w trakcie spotkania online.

Aplikacja MS Teams automatycznie generuje raporty obecności na zajęciach i umożliwia rejestrowanie przebiegu spotkania.

W trakcie zdalnych i hybrydowych zajęć dydaktycznych wykładowcy wykorzystują także pozostałe aplikacje pakietu Office365. Na potrzeby zaliczeń i egzaminów kadra naukowa użytkuje: **MS Forms, Testportal oraz platformę e-learningową Uniwersytetu Śląskiego osadzoną w środowisku Moodle**. Moodle wykorzystywane jest także jako narzędzie do kształcenia asynchronicznego – prowadzący mają możliwość przygotowywania w tym środowisku kursów zdalnych, które uzupełniają zajęcia w trybie stacjonarnym. Platforma [e-learningowa](#)¹²⁶ jest także przestrzenią, gdzie zamieszczane są wewnętrzne szkolenia dla pracowników uniwersytetu (np. Ochrona danych osobowych) lub kursy przybliżające narzędzia pracy zdalnej (Platforma Moodle – dla wykładowcy, MS Teams + Forms - dla wykładowcy, USOS).

MS Teams wykorzystywany jest również do spotkań grup roboczych, zespołów projektowych, zespołów badawczych oraz zdalnych lub hybrydowych konferencji naukowych i wydarzeń organizowanych przez pracowników i studentów (np. [II Konferencja Wokół Nauk Społecznych – Młodość](#)¹²⁷).

Całość obsługi administracyjnej związanej z procesem dydaktycznym opiera się na systemie USOS¹²⁸, który służy studentom m.in. do zapisywania się na zajęcia oraz bieżącego monitorowania wszelkich spraw związanych z przebiegiem studiów. Dostępne dla studentów i nauczycieli akademickich **bazy danych** wskazane zostały w punkcie 5.6.

Dzięki użyciu aplikacji i systemów stworzonych przez licencjonowanych dostawców, gwarantowane jest **bezpieczeństwo danych studentów oraz pracowników**, nad czym czuwają zarówno Inspektor Ochrony Danych UŚ, Lokalny Administrator Danych Osobowych oraz Pełnomocnik Lokalnego Administratora danych osobowych.

W celu rozwoju i monitorowania metod nauczania na odległość oraz wspierania jego jakości, z grona nauczycieli akademickich powołany został **Pełnomocnik Dziekana Wydziału Nauk Społecznych UŚ do spraw kształcenia na odległość**. Współpracuje on z jednostkami na poziomie uniwersyteckim, takimi jak Działem Kształcenia, Centrum Kształcenia na Odległości, Działem Informatycznej Obsługi Toku Studiów, a na poziomie wydziału z informatykami.

Aby przygotować studentów kierunku socjologia do korzystania z aplikacji i systemów wykorzystywanych w kształceniu zdalnym, przed rozpoczęciem każdego roku akademickiego **organizowane są szkolenia** w ramach Dni Adaptacyjnych. Dodatkowo na platformie e-learningowej UŚ zamieszczony został kurs [Pierwsze kroki z narzędziami do pracy zdalnej - Teams i Moodle](#)¹²⁹, który jest rekomendowany dla studentów rozpoczynających studia.

W okresie pandemii wsparciem w nauczaniu zdalnym dla nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne był działający na MS Teams od początku pandemii COVID-19 zespół *Wykładowcy UŚ w zdalnym uczeniu (się)*. W zespole zamieszczano na bieżąco informacje

---

¹²⁶<https://el.us.edu.pl/>

¹²⁷<https://us.edu.pl/wydzial/wns/2022/11/09/ii-konferencja-wokol-nauk-spoecznych-mlodosc/>

¹²⁸<https://usosweb.us.edu.pl>.

¹²⁹<https://el.us.edu.pl/mw/course/view.php?id=144>

o funkcjonalnościach MS Teams, wymieniano się doświadczeniami i uwagami technicznymi związanymi z prowadzeniem zajęć dydaktycznych online. W Uniwersytecie działała także grupa **Ambasadorów MS Teams** – osób, które wiosną 2020 r., przeszły cykl szkoleń z działania tej aplikacji, aby następnie dzielić się wiedzą z innymi członkami społeczności akademickiej (poprzez organizowanie szkoleń na wydziałach lub indywidualnych spotkań szkoleniowych). Pracownicy i studenci mają także dostęp do uniwersyteckiej platformy [ZdalnyUS](https://www.zdalny.us.edu.pl/)¹³⁰, gdzie można znaleźć najważniejsze informacje o platformach, filmy instruktażowe, poradniki itp.

5.4. Udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami

Zasadnicza część zajęć realizowanych na kierunku socjologia odbywa się na drugim piętrze (pojedyncze zajęcia na trzecim piętrze i na parterze), do którego prowadzi aż pięć ciągów komunikacyjnych, w tym trzy klatki schodowe i dwie windy oraz bardzo szerokie, przestronne korytarze, co zapewnia komfort i bezpieczeństwo w sytuacjach nagłych.

W budynku znajdują się dwie windy osobowe:

- nowoczesna, włączona do użytku w styczniu 2020 r. **winda wewnętrzna** obsługująca 5 kondygnacji (parter, I p., II p., III p., IV p.) wymiar: 199cmx118cm, panel sterowania na wysokości 93-123 cm, oznaczenia w języku Braille’a, lustro, pochwyt, drzwi automatyczne, komunikaty głosowe, wyświetlacz pięter, przycisk awaryjny (czynny jedynie w czasie awarii windy)
- **winda zewnętrzna**: obsługująca 5 kondygnacji (przyziemie, parter, I p., II p., III p.) wymiar: 140cmx106cm, panel sterowania na wysokości 90-122 cm, oznaczenia w języku Braille’a, drzwi automatyczne, winda przeszklona 3 drzwiowa brak lustro, wyświetlacz kondygnacji. Z powodów bezpieczeństwa w celu przywołania windy na poziomie przyziemia (wejście z zewnątrz) należy przywołać obsługę za pomocą przycisku znajdującego się po prawej stronie. Studenci i pracownicy korzystający z windy na co dzień mają możliwość uzyskania od administratora budynku karty stałego dostępu zapewniającej swobodny i niezależny od obsługi budynku dostęp do windy.

Obydwie działające w budynku windy spełniają wszystkie standardy dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Dodatkowo, w budynku znajduje się **pięć platform podjazdowych**:

- platforma pionowa przy wejściu głównym (dojazd do windy wewnętrznej) przywołanie obsługi za pomocą przycisku;
- platforma przy portierni lewa strona (dostęp do dziekanatów) pomieszczenia od 1-22;
- platforma II piętro (dostęp do sali sympozjalnej I);
- platforma III piętro (dostęp do sali sympozjalnej II);
- platforma IV piętro (dostęp do sali sympozjalnej IIII wejście prawe).

Dzięki dostępowi do wind i platform zlikwidowane zostały ograniczenia dostępu do sal dydaktycznych, zaplecza socjalnego i administracji obsługi studentów. Na potrzeby osób z niepełnosprawnościami

---

¹³⁰<https://www.zdalny.us.edu.pl/>

zostały wydzielone dwa miejsca parkingowe (od strony północnej budynku, blisko windy zewnętrznej). Na każdym piętrze udostępnione są specjalnie dostosowane toalety.

Warto tutaj dodać, że Centrum Obsługi Studentów UŚ udostępnia sprzęt wspierający kształcenie, np. **notebooki, dyktafony, systemy FM, lupy elektroniczne, zestawy książki mówionej**. Studenci używający aparatów słuchowych mają możliwość wypożyczenia systemu FM, który wzmacnia działanie aparatu słuchowego. Uczelnia dysponuje **10 nadajnikami Campus S i 20 odbiornikami Phonak Micro Link MLxS**. Niezależnie od udogodnień technicznych studenci niesłyszący lub niedosłyszący posługujący się Polskim Językiem Migowym, **mogą liczyć na pomoc tłumacza**, który będzie im towarzyszył podczas zajęć, wizyt w bibliotece czy dziekanacie, a także w innych istotnych dla życia studenckiego sytuacjach.

5.5. Dostępność infrastruktury, w tym aparatury naukowej, oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej

W czasie pandemii COVID-19, aby umożliwić studentom i pracownikom udział w zajęciach i spotkaniach zdalnych, cztery sale zostały przeznaczone na „**sale pracy indywidualnej**” dostępne na żądanie do rezerwacji od godziny 7.30 do 20.00 (sale nr 241,110,207,209). Sale były wyposażone w sprzęt komputerowy i były wykorzystywane również podczas obron prac dyplomowych organizowanych w trybie zdalnym. Ponadto osoby nieposiadające sprzętu komputerowego miały możliwość skorzystania ze sprzętu uniwersyteckiego po podpisaniu umowy użyczenia¹³¹.

Aktualnie studenci mogą korzystać z miejsc pracy i komputerów znajdujących się w Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej – CINIbA (budynek bezpośrednio sąsiadujący z WNS) oraz w innych miejscach na terenie kampusu (np. Studencka Strefa Aktywności i Relaksu w Rektoracie sąsiadującym bezpośrednio z WNS).

Aplikacje i systemy wykorzystywane w nauczaniu zdalnym są dostępne dla studentów z ich prywatnych komputerów i urządzeń mobilnych i mogą być używane w ramach pracy własnej w dowolnym czasie i miejscu (bez ograniczenia co do lokalizacji). Dotyczy to nie tylko Platformy e-learningowej, ale wszystkich aplikacji pakietu Office365. W konsekwencji materiały dydaktyczne przygotowywane przez dydaktyków i przesyłane studentom za pośrednictwem Microsoft Teams i SharePoint są dostępne w trybie ciągłym. Również z wszystkich elektronicznych zasobów biblioteki uniwersyteckiej studenci mogą korzystać z domu (lub dowolnej lokalizacji) po zalogowaniu do systemu HAN UŚ.

Na Uniwersytecie Śląskim działa system **EDUROAM (educational roaming)**, który umożliwia autoryzowany dostęp do internetu dla użytkowników wszystkich uczelni i jednostek akademickich, biorących udział w projekcie EDUROAM na całym świecie. Każdy pracownik uczelni posiada konto w domenie us.edu.pl, które umożliwia nie tylko korzystanie z poczty elektronicznej, ale również z sieci bezprzewodowej wi-fi EDUROAM oraz z wirtualnej sieci uczelni (VPN). Takie same możliwości mają studenci Uniwersytetu Śląskiego. Studenckiego Konta Uniwersytetu Śląskiego (SKUŚ) mają wszyscy studenci zarejestrowani w systemie USOS. Po ich aktywowaniu oni również mogą korzystać z poczty

---

¹³¹<https://www.zdalny.us.edu.pl/index.php/pl/nauczyciele-akademy/wsparcie/uzyczenie-sprzetu>

elektronicznej w domenie us.edu.pl, z sieci bezprzewodowej EDUROAM oraz z wirtualnej sieci uczelni (VPN). Pracownicy i studenci korzystający z usługi EDUROAM mają dostęp do internetu w każdym budynku Uniwersytetu Śląskiego.

Na Wydziale Nauk Społecznych podjęto również starania w zakresie wzmocnienia sygnału sieci internetowej. Obecnie w budynku działa 15 stacji przekaźnikowych AP. Sygnał obsługuje głównie korytarze wzdłuż budynku dając dostęp do sieci **EDUROAM** w salach dydaktycznych i na korytarzach przed nimi. Ponadto częściowo pokryte sygnałem są pomieszczenia pracownicze w segmentach A i B. Zgodnie ze złożonym zapotrzebowaniem do Działu Administracji Sieci i Usług Sieciowych o rozbudowę infrastruktury sieci bezprzewodowej do października br. zostanie zamontowane kolejne 30 szt. Access Pointów, które pozwolą na całkowite pokrycie budynku Bankowa 11 sygnałem Wi-Fi.

W czasie pandemii COVID-19 działał dodatkowy projekt [Dydaktyczna Biblioteka Cyfrowa UŚ](#)¹³². W bibliotece tej były umieszczane pełne teksty tych publikacji, które były niezbędne w procesie kształcenia (książki, artykuły, rozdziały), ale nie były dostępne w wersji elektronicznej. Z materiałów mogli skorzystać zarówno pracownicy jak i studenci Uniwersytetu Śląskiego. Prośby o umieszczenie publikacji w Dydaktycznej Bibliotece Cyfrowej mogli przysyłać pracownicy naukowcy UŚ poprzez specjalnie przygotowany w tym celu formularz. Aktualnie studenci mają możliwość [zdalnego zamawiania cyfrowej kopii materiałów](#)¹³³.

5.6. System biblioteczno-informacyjny uczelni, w tym dostęp do aktualnych zasobów informacji naukowej w formie tradycyjnej i elektronicznej, o zasięgu międzynarodowym oraz dostosowanie do potrzeb wynikających z procesu nauczania i uczenia się na ocenianym kierunku, a także działalności naukowej w zakresie dyscypliny, do której przyporządkowany jest kierunek, w tym w szczególności dostęp do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach

W bezpośrednim sąsiedztwie WNS znajduje się [Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka \(CINiBA\)](#)¹³⁴ – jedna z **najnowocześniejszych bibliotek uniwersyteckich w Polsce**, wybudowana wspólnie przez Uniwersytet Śląski i Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, w której połączono zbiory Biblioteki UŚ i Biblioteki Głównej UEK. Do zasobów CINiBA włączono również zasoby biblioteki WNS posiadającej bogaty księgozbiór z zakresu nauk socjologicznych, w tym dotyczących pracy socjalnej.

Budynek CINiBA ma ponad 12 tys. m² powierzchni i 63 tys. m³ kubatury. Na 7 kondygnacjach obiektu równocześnie może przebywać 1000 osób. Znajduje się tam 340 komputerów i terminali, skanery, 54 km pótek, 6 „selfchecków” do samodzielnego wypożyczania książek, wrzutnia (najnowszy i jedyny w Polsce model zawierający sorter do selekcionowania zwracanych książek, np. wg ich miejsca przechowywania)¹³⁵. Na każdym poziomie znajduje się samoobsługowy punkt ksera. Biblioteka jest w pełni dostosowana **do potrzeb osób z niepełnosprawnością** – posiada automatycznie otwierane drzwi wejściowe, windy z kabinami dostosowanymi dla osób poruszających się na wózkach oraz niewidomych/niedowidzących, toalety dla osób z niepełnosprawnością ruchową, korytarze

¹³²<https://www.ciniba.edu.pl/biblioteki-cyfrowe/988000-dydaktyczna-biblioteka-cyfrowa-us>

¹³³<https://www.ciniba.edu.pl/zdalne-zamawianie>

¹³⁴<https://www.ciniba.edu.pl/>

¹³⁵http://ciniba.edu.pl/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=56&Itemid=67

i pomieszczenia dostosowane do poruszania się na wózkach, stanowiska pracy dla niepełnosprawnych czytelników i pracowników¹³⁶.

Dobra organizacja przestrzeni (miejsca do pracy indywidualnej i grupowej, do czytania prasy) sprawia, że księżnica jest **utożsamiana z miejscem spotkań intelektualnych i przyjemnego spędzania czasu**. CINIbA jest otwarta dla wszystkich czytelników, a korzystanie z jej zasobów jest bezpłatne. O otwartym charakterze księżnicy świadczy nie tylko wolny dostęp do krajowych i światowych publikacji w postaci tradycyjnej i elektronicznej, ale także fachowa pomoc ze strony bibliotekarzy, przyjazna architektura, najnowsze technologie i rozwiązania (w tym urządzenia samoobsługowe) oraz dostosowanie gmachu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Centrum jest czynne od poniedziałku do soboty w godzinach 8.00-20.00. W czasie sesji egzaminacyjnych CINIbA jest czynna do 23.00.

CINIbA udostępnia zbiory naukowe ze wszystkich dyscyplin wiedzy reprezentowanych w Uniwersytetach – Śląskim i Ekonomicznym. W Centrum zapewniony jest dostęp do krajowych i światowych publikacji naukowych **w postaci tradycyjnej i elektronicznej**. Czytelnicy CINIb-y mają do dyspozycji kolekcję liczącą **ponad 1 milion woluminów książek i czasopism**, wzbogaconą o bazy danych dostępne w bibliotece i zdalnie w dowolnym miejscu na świecie, po zalogowaniu do systemu.

Znaczna część księgozbioru znajduje się w otwartych strefach i ma charakter **ogólnodostępny**. Są to książki najnowsze oraz zbiory wyselekcjonowane, publikacje istotne dla poszczególnych dziedzin naukowych, po które najczęściej sięgają pracownicy naukowci i studenci. Wolny dostęp do półek, możliwość swobodnego przeglądania książek, bez konieczności ich zamawiania, pozwala na swobodne korzystanie z zasobów i gwarantuje użytkownikom dużą samodzielność – od dotarcia do właściwej półki po wypożyczenie książki. Inteligentne rozwiązania np. **funkcja „prowadź”**, dostępna w katalogu INTEGRO, pozwala na szybką lokalizację książki. Po kliknięciu ikony „Prowadź”, wyświetla się podgląd piętra i regału, na którym znajduje się wybrana pozycja. CINIbA jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, które **mogą swobodnie korzystać z zasobów biblioteki**, wykorzystując specjalistyczne oprogramowanie i sprzęt komputerowy.

W czytelni zlokalizowanej w CINIbA można korzystać z książek, czasopism, materiałów z magazynów zamkniętych oraz publikacji sprowadzonych z innych bibliotek. Na księgozbiór podręczny składają się: encyklopedie ogólne (polskie i zagraniczne), bibliografie dziedzinowe i seria Prace Naukowe UŚ. Oprócz tego w CINIbA zlokalizowana jest Czytelnia Prasy Bieżącej z najnowszą informacyjną i opiniotwórczą prasą, w tym m.in. polskimi i zagranicznymi gazetami i tygodnikami¹³⁷.

W budynku CINIbA znajduje się również Mediateka, w której zapewniony jest dostęp do multimediów oraz stanowisk komputerowych, na których można odtwarzać płyty wymagające zainstalowania programu i zrestartowania komputera¹³⁸.

---

¹³⁶http://ciniba.edu.pl/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=2&Itemid=2&lang=pl

¹³⁷http://www.ciniba.edu.pl/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=8&Itemid=31&lang=pl

¹³⁸<https://www.ciniba.edu.pl/czytelnia-i-mediateka-n>

W zbiorach biblioteki znajdują się pozycje wskazane w sylabusach. Prowadzący zajęcia mają możliwość przysyłania do biblioteki informacji o nowych publikacjach w sylabusie. W marcu 2023r uruchomiono [Pakiet Wykładowcy](#)¹³⁹, w ramach którego nauczyciele akademicki mają zapewniony:

- bezpłatny 30-dniowy dostęp online do całego księgozbioru PWN i PZWL w czytelni on-line [IBUK Libra](#);
- po tym okresie 30-dniowy dostęp do nowości PWN i PZWL, które pojawiły się w [IBUKU Librze](#) w poprzednim miesiącu;
- stały rabat 25% na książki papierowe i 30% na e-booki PWN i PZWL oraz informacje o dodatkowych promocjach w newsletterze;
- dostęp do dodatkowych materiałów w newsletterze – webinaria, e-booki, prezentacje.

W CINIB-ie organizowane są **wydarzenia edukacyjno-kulturalne, wystawy, spotkania autorskie, promocje książek oraz akcje promocyjno-informacyjne**. Rocznie odbywa się tutaj **ok. 400 wydarzeń**. Centrum prowadzi również szkolenia dla studentów, pracowników, doktorantów w zakresie korzystania z baz danych, tworzenia kwerend, wyszukiwania cytowań. Szkolenia są przygotowywane na życzenie i dostosowywane do potrzeb danej grupy. Do niektórych źródeł przygotowane zostały filmy umieszczone na kanale youtube biblioteki (CINiBA official). Zawierają one instrukcje wskazujące jak się zalogować przez system HAN, jak korzystać z baz danych, bibliotek cyfrowych, jak zapisywać otrzymane rezultaty itp.¹⁴⁰.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Przeprowadzenie kompleksowej modernizacji infrastruktury dydaktycznej, badawczej oraz socjalnej studentów, a także pomieszczeń nauczycieli akademickich. Działania te powinny objąć w pierwszej kolejności: modernizację budynku i sal dydaktycznych; ciągi i udogodnienia komunikacyjne; sieć bezprzewodową; komputery w salach zajęć oraz oprogramowanie	W raportowanym okresie podjęto szereg działań związanych z modernizacją infrastruktury dydaktycznej i socjalnej budynku Wydziału Nauk Społecznych. Wyremontowano bądź oddano do użytku w tym czasie 11 pomieszczeń, w tym aż 8 będących do dyspozycji kadry badawczo-dydaktycznej Instytutu Socjologii oraz studentek i studentów kierunku praca socjalna. Poszczególne pomieszczenia zostały pomalowane, wyposażone w meble i sprzęt komputerowy. Szczegółowy wykaz sal oraz opis podjętych prac modernizacyjnych w budynku zawierają Załącznik 2_05_01, Załącznik K5_01 . Warto podkreślić, że w ostatnim czasie powstało kilka nowych pomieszczeń poszerzających bazę dydaktyczną. Jednym z takich pomieszczeń jest pracownia do badań fokusowych , której utworzenie sfinansowano ze środków własnych wydziału, a doposażono ze środków pozyskanych

¹³⁹<https://www.ciniba.edu.pl/wiadomosci/988545-ibuk-libra-pakiet-wykladowcy>

¹⁴⁰<https://www.youtube.com/channel/UC002vmkA0LvFDxMLfiiSYLg>

	wykorzystywane na potrzeby dydaktyczne i do celów badawczych.	w ramach programu POWER (Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego POWR.03.05.00-00-Z117/17-00; projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego). W ostatnich trzech latach zakupiono dla pracowników Instytutu Socjologii i Wydziału sprzęt i oprogramowanie wykorzystywane na potrzeby dydaktyczne i do celów naukowo-badawczych. Gabinety dla wykładowców zostały wyposażone w pięć zestawów komputerowych, złożonych z komputerów stacjonarnych, monitorów, urządzeń peryferyjnych (klawiatura i myszka) oraz w podstawowe oprogramowanie (licencja Microsoft Office Professional). Dodatkowo zakupiono 11 notebooków, które przekazane zostały do użytkowania pracownikom. Każdy z komputerów przenośnych jest wyposażony w licencję Microsoft Office Professional. Do dyspozycji pracowników przekazano również sześć tabletów graficznych. Pracownicy i studenci mogą również korzystać z najnowszych wersji oprogramowania PS Imago Pro – Predictive Solutions (dawniej SPSS), które służy do realizacji zadań z zakresu statystycznej analizy danych, raportowania, automatycznego przetwarzania danych czy Business Intelligence. Jest ono wykorzystywane nie tylko w badaniach realizowanych przez pracowników, ale także w procesie dydaktycznym, m.in. na zajęciach ze statystyki, metod i technik badań socjologicznych. Studenci wykorzystują je także, realizując własne projekty badawcze na potrzeby prac dyplomowych. Co roku finansowany jest zakup licencji na to oprogramowanie. Liczba użytkowników licencji jest nielimitowana, co oznacza, że każdy pracownik i student po złożeniu wniosku do opiekuna licencji może uzyskać dostęp do plików instalacyjnych i kodów aktywacyjnych. Program PS Imago Pro jest zainstalowany na wszystkich komputerach w obydwu pracowniach (sala 14 i sala 312), z których korzystają studenci kierunku socjologia. Zakupiono również oprogramowanie do badań jakościowych. Jednym z programów do analizy danych jakościowych jest QDA Miner, który obejmuje pakiet do kodowania, objaśniania, wyszukiwania i analizowania małych i dużych zbiorów dokumentów i obrazów. Może on być wykorzystany do analizy wywiadu lub zogniskowanej grupowej transkrypcji, dokumentów prawnych, artykułów prasowych, nawet całych

	książek, a także rysunków, fotografii, obrazów, i innych typów dokumentów wizualnych. Drugi z tych programów to NVivo, obejmujący pakiet oprogramowania do analizy danych jakościowych firmy QSR International. NVivo pomaga badaczom jakościowym organizować, analizować i znajdować wgląd w nieuporządkowane lub jakościowe dane, takie, jak: wywiady, otwarte odpowiedzi na ankiety, artykuły w czasopismach, treści zamieszczane w mediach społecznościowych i treści internetowe, gdzie wymagane są głębokie poziomy analizy małych lub dużych ilości danych. Oprócz sal i pracowni specjalistycznych w budynku powstała kolejna nowa sala dydaktyczna (sala 39), która została wyposażona w komputer stacjonarny, projektor multimedialny oraz nagłośnienie. Sala może pomieścić 31 osób. Dla potrzeb dydaktycznych zaadaptowano również dawną salę Rady Wydziału Nauk Społecznych (sala 142), która może pomieścić 60 osób. Została wyposażona w nowoczesny sprzęt multimedialny, umożliwiający prowadzenie wideokonferencji. W sali znajduje się też komputer stacjonarny, projektor multimedialny, dwie kamery, nagłośnienie, telewizor oraz mikrofon. Wszystkie sale dydaktyczne, w których odbywają się zajęcia dla studentów i studentek kierunku socjologia zostały wyposażone w komputery stacjonarne z dołączaną kamerą oraz rzutniki multimedialne. Wszystkie posiadają również podłączenie do sieci, co umożliwia prowadzenie zajęć w formie hybrydowej. Nagłośnienie posiada 11 pomieszczeń dydaktycznych na 13 będących w użytku, przy czym jedno z pomieszczeń będące zapleczem fokusowni nie wymaga takiego wyposażenia (30a), a drugie z pomieszczeń będzie wyposażone w nagłośnienie przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego (048a). Dwie z sal (salę sympozjalną I i salę sympozjalną II) wyposażono dodatkowo w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie zajęć hybrydowych. W każdej z tych sal zamontowano dwie kamery obrotowe. Sprzęt do obsługi kamer oraz same kamery zostały zespolone z komputerem znajdującym się przy biurku. Trwają obecnie prace związane z instalacją trzech kamer obrotowych w największej sali znajdującej się w budynku (Nowa Aula), gdzie również możliwe będzie prowadzenia zajęć w formie hybrydowej. Zakup wyposażenia został sfinansowany ze środków przyznanych uczelni w ramach projektu „DUO -

		Uniwersytet Śląski uczelnią dostępną, uniwersalną i otwartą” (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWR.03.05.00-00-A031/19-00; projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego). W procesie planowania zajęć dydaktycznych w budynku dąży się do optymalizacji wykorzystania przestrzeni dydaktycznej, dlatego zajęcia dla studentów socjologia są planowane również w innych salach dydaktycznych wydziału. Wykaz sal dydaktycznych wraz z wyposażeniem, znajdujących się w dyspozycji Wydziału Nauk Społecznych umieszczony w Załączniku 2_05_01, który zawiera pełną bazę lokalową WNS (w lokalizacji przy ul. Bankowej 11) ze względu na potencjalną możliwość skorzystania z tych sal na potrzeby zajęć prowadzonych na kierunku socjologia w przypadku ich dostępności. Wybrany kolorem opisany w legendzie zaznaczono sale dydaktyczne będące w ciągłym pełnym dostępie dla kierunków związanych z Instytutem Socjologii (11sal). Pozostałe sale traktuje się jako potencjalną bazę wykorzystywaną w porozumieniu z dyrekcjami innych kierunków. W ramach doskonalenia infrastruktury informacyjnej uruchomiono nową stronę internetową Uniwersytetu Śląskiego¹⁴¹. Została ona zaprojektowana z uwzględnieniem zasad pełnej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Nowa strona internetowa UŚ jest nowoczesna i funkcjonalna. Architektura strony uwzględnia podstrony poszczególnych wydziałów, instytutów oraz jednostek dydaktycznych. Nawigację ułatwiają zakładki, które kierują do działów zawierających treści adresowane do różnych grup użytkowników (student, doktorant, kandydat, absolwent, pracownik). Wyróżniono też działy: nauka i badania, kształcenie, współpraca i uczelnia. Strona główna zawiera aktualne informacje dotyczące życia uczelni. Strona internetowa Wydziału Nauk Społecznych¹⁴² zawiera kompletne informacje dotyczące kształcenia. W zakładce student¹⁴³ wyodrębniono kluczowe grupy informacji, do których mają dostęp osoby studiujące. Znajdują się tutaj

¹⁴¹<https://us.edu.pl/>

¹⁴²<https://us.edu.pl/wydzial/wns/>

¹⁴³<https://us.edu.pl/wydzial/wns/sprawy-studenckie/>

		informacje dotyczące pracy dziekanatu, harmonogramy zajęć, harmonogramy rejestracji na zajęcia, harmonogramy sesji egzaminacyjnej, informacje dotyczące wsparcia dla studentów, harmonogram dyżurów pracowników, programy studiów, informacje dotyczące praktyk, egzaminów dyplomowych, wzory dokumentów, zakres kompetencji w zakresie dydaktyki oraz informacje na temat aktywności studentów. Informacje dla studentów są na bieżąco aktualizowane na stronie. Oprócz informacji dotyczących kształcenia na stronie Wydziału zamieszczone są odnośniki do stron instytutów, a także informacje na temat prowadzonych badań naukowych oraz wiadomości wydziałowe. Poprawie efektywności działań na rzecz modernizacji infrastruktury sprzyja ponadto wyodrębnienie na wydziałach UŚ stanowisk kierowników organizacyjnych (nastąpiło to wraz ze zmianami organizacyjnymi na uczelni, w roku akademickim 2019/2020). Zakres ich obowiązków reguluje § 52 Regulaminu organizacyjnego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Ich zadaniem jest – między innymi – zapewnienie należytego funkcjonowania wydziału w zakresie zadań o charakterze administracyjnym, finansowym, gospodarczym i technicznym. Kwestie dotyczące modernizacji infrastruktury, zgłaszanie potrzeb sprzętowych zgłaszane są kierownikowi organizacyjnemu, dzięki czemu możliwe jest podejmowanie szybkich działań w tym zakresie. Na Wydziale Nauk Społecznych funkcje tę pełni mgr Agnieszka Kotulska. Wykonany zakres prac remontowych pomieszczeń dydaktycznych i pracowniczych, doposażenie wszystkich sal dydaktycznych w komputery, zakup laptopów i oprogramowania na użytek pracowników, a także zmiany organizacyjne uczelni ułatwiające zgłaszanie potrzeb w tym zakresie należy uznać za wykazujące zdecydowaną poprawę w stosunku do stanu z roku 2019. Zmiany te przyczyniły się do poprawy komfortu pracy i studiowania.
2.	Poprawa funkcjonalności i skuteczności działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości w zakresie rozwoju i	W odniesieniu do potrzeby poprawy funkcjonalności i skuteczności działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości w zakresie rozwoju i doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i naukowej, należy wskazać, że począwszy od roku akademickiego 2019/2020, w związku ze zmianami organizacyjnymi uczelni zmodyfikowano System Zapewniania Jakości Kształcenia (§ 152 Statutu

	doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i naukowej	Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach¹⁴⁴). Bieżący nadzór nad SZJK sprawuje rektor przy pomocy właściwego prorektora lub prorektorów, komisji kształcenia, a także dziekanów i dyrektorów kierunków studiów. Rektor UŚ ustanowił swojego pełnomocnika ds. jakości kształcenia i akredytacji. W uczelni działa Biuro Jakości Kształcenia, wyodrębnione w ramach Działu Jakości i Analiz Strategicznych monitorujące funkcjonowanie SZJK na poziomie ogólnouczelnianym i w poszczególnych jednostkach organizacyjnych oraz wspierające organy uczelni, osoby pełniące funkcje kierownicze i ciała kolegialne w projektowaniu, organizacji i ewaluacji działań na rzecz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia oraz SZJK¹⁴⁵. Na każdym wydziale powołano pełnomocników dziekanów ds. jakości kształcenia i akredytacji odpowiedzialnych za wspieranie i monitorowanie kwestii związanych z jakością kształcenia oraz za sprawozdawczość na poziomie wydziałów. Na Wydziale Nauk Społecznych funkcję pełnomocnika pełni w obecnej kadencji dr Maciej Janowski¹⁴⁶. Zakres obowiązków pełnomocnika został opisany w załączniku Załącznik K5_02. Pełnomocnik rektora, pełnomocnicy dziekanów poszczególnych wydziałów oraz pracownicy Biura Jakości Kształcenia tworzą Zespół ds. Jakości Kształcenia i akredytacji. Zmiany w zakresie SZJK pociągnęły za sobą modyfikacje w zakresie przygotowywania raportów z oceny jakości kształcenia oraz procedura jego opracowywania. Raport tworzony jest na trzech poziomach: 1. kierunkowym (przygotowywany przez dyrektora danego kierunku), 2. wydziałowym (przygotowywany przez dziekana lub jego pełnomocnika), 3. ogólnouczelnianym (przygotowywanym przez pełnomocnika ds. jakości kształcenia i akredytacji). Raporty z oceny jakości kształcenia na kierunku socjologia opracowuje dyrekcja kierunków w oparciu o dane

¹⁴⁴<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/4952/5/>

¹⁴⁵https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/biuro-jakosci-ksztalcenia/zadania-kontakt/?doing_wp_cron=1644944778.6787190437316894531250

¹⁴⁶https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/biuro-jakosci-ksztalcenia/zespol-ds-jakosci-ksztalcenia-i-akredytacji/?doing_wp_cron=1644512528.1231389045715332031250

	udostępniane przez Buro Jakości Kształcenia, a także materiały własne, gromadzone przez dyrekcję kierunków. Organem doradczym i wspierającym dyrekcję kierunków w działaniach na rzecz jakości jest Rada Dydaktyczna Kierunków: polityki miejskie i doradztwo publiczne, praca socjalna i socjologia, powołana na mocy § 83 Statutu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach¹⁴⁷. W jej skład, oprócz dyrektorek kierunków, pracowników badawczo-dydaktycznych, pracowników dydaktycznych wchodzi przedstawiciele studentów z każdego kierunku i poziomu studiów objętego działaniami rady, wskazanym przez samorząd studencki. Do zadań Rady Dydaktycznej Kierunków należy – między innymi – wyrażanie opinii o wszelkich sprawach dotyczących kształcenia na kierunku studiów oraz realizacja procedur wskazanych w Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia. Wśród kwestii poddawanych pod obrady Rady dydaktycznej kierunków są: zmiany w programach studiów, kwestie dotyczące jakości kształcenia, zasady rekrutacji na studia, zasady odbywania praktyk zawodowych i dyplomowych, zakres modułów specjalizacyjnych, tematy prac dyplomowych, katalog zagadnień do egzaminu dyplomowego na poszczególnych kierunkach oraz inne kwestie dotyczące procesu kształcenia. W ramach Rady dydaktycznej kierunków powoływane są zespoły do realizacji konkretnych zadań z obszaru dydaktyki, np. modyfikacji programów studiów, zatwierdzania tematów prac dyplomowych. Członkowie Rady dydaktycznej kierunków dokonują również hospitacji zajęć dydaktycznych. Stanowiska i opinie Rady dydaktycznej kierunków są przekazywane Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia i Studentów bądź kierowane są bezpośrednio do Uczelnianej Komisji ds. Kształcenia i Studentów. Rada Dydaktyczna kierunków zbiera się kilka razy w roku, aby omówić bieżące kwestie związane z procesem dydaktycznym. Spotkania odbywają się zarówno w bezpośrednim kontakcie, jak również zdalnie. Doraźnie, jeśli zachodzi potrzeba

¹⁴⁷<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/4952/5/>

Statut Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, uchwalony przez Senat Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w dniu 28 maja 2019 r., z uwzględnieniem sprostowań wprowadzonych uchwałą nr 417 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 września 2019 r. oraz zmian wprowadzonych uchwałami Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach: nr 474 z dnia 28 stycznia 2020 r., nr 496 z dnia 27 lutego 2020 r., nr 513 z dnia 8 kwietnia 2020 r., nr 557 z dnia 26 maja 2020 r. nr 68 z dnia 26 stycznia 2021 r. oraz nr 141 z dnia 29 czerwca 2021 r.

		wydania opinii w trybie pilnym przeprowadza się konsultacje i głosowania korespondencyjne, z wykorzystaniem poczty elektronicznej. Studenci – członkowie Rady Dydaktycznej Kierunków mają możliwość wyrażania swoich opinii i postulatów na forum Rady. Mogą zgłaszać swoje pomysły i uwagi, w tym również te dotyczące infrastruktury. Należy podkreślić, że spośród 16 członków Rady Dydaktycznej Kierunków aż czworo to studenci z głosem stanowiącym. Ważnym elementem SZJK są spotkania z nauczycielami akademickimi i studentami, pozwalające na włączanie studentów i kadry w systematyczną ocenę i doskonalenie infrastruktury i zasobów. Spotkania z kadrą dydaktyczną odbywają się przynajmniej dwa razy w roku (na początku każdego semestru). Podczas spotkań omawiane są bieżące sprawy dotyczące procesu kształcenia, wyniki oceny jakości kształcenia na kierunku, planowane zmiany w obszarze dydaktyki. Spotkania służą również wypracowywaniu rozwiązań doskonalących w ramach SZJK. Pracownicy mają możliwość zgłoszenia swoich uwag i postulatów dotyczących warunków realizacji zajęć dydaktycznych na kierunkach, w tym również związanych z infrastrukturą. Ostatnie spotkanie z kadrą dydaktyczną odbyło się 7 marca 2023 r. Poprzednie spotkania miały miejsce 31 stycznia 2023 r., 8 listopada 2022, 6 czerwca 2022r., 4 maja 2022, 22 marca 2022 r., 22 lutego 2022 r., 22 września 2021 r., 9 marca 2021 r., 23 września 2020 r. Spotkania dla studentów odbywają się minimum raz w roku. Spotkania te służą omówieniu bieżących spraw dydaktycznych oraz potrzeb związanych z kształceniem. Studenci i studentki mają możliwość wypowiedzenia na tematy związane z jakością kształcenia, infrastrukturą, mogą zgłaszać swoje postulaty i uwagi, które są dyskutowane podczas spotkania, a wnioski z dyskusji są przekazywane przez dyrektorkę kierunku władzom dziekańskim. Zgodnie z zaleceniami PKA dotyczącymi poprawy funkcjonalności i skuteczności działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości w zakresie rozwoju i doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i naukowej, w raporcie z oceny jakości kształcenia na kierunku socjologia przygotowanym za rok 2019/2020 zgłoszono uwagi w odniesieniu do potrzeby rozwoju i doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i naukowej (Załącznik K5_03). Dodatkowo Dyrektorka Kierunków

		zgłosiła władzom dziekańskim zapotrzebowanie w zakresie remontu, modernizacji i rozbudowy bazy lokalowej, a także wyposażenia sal dydaktycznych oraz pokoi kadry badawczo-dydaktycznej. Działania uwzględniające zasygnalizowane potrzeby rozpoczęły się jeszcze w roku 2020 sukcesywnie poprawiając sytuację w zakresie infrastruktury badawczo-dydaktycznej. Należy podkreślić, że współpraca w tym zakresie jest cały czas kontynuowana, a zgłaszane na bieżąco potrzeby są uwzględnianie w planach kolejnych działań, co wykazano powyżej. Zgodnie z zaleceniami PKA dotyczącymi poprawy funkcjonalności i skuteczności działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości w zakresie rozwoju i doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i naukowej, w raporcie z oceny jakości kształcenia na kierunku socjologia przygotowanym za rok 2019/2020 zgłoszono uwagi w odniesieniu do potrzeby rozwoju i doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i naukowej. Dodatkowo Dyrektorka Kierunków zgłosiła władzom dziekańskim zapotrzebowanie w zakresie remontu, modernizacji i rozbudowy bazy lokalowej a także wyposażenia sal dydaktycznych oraz pokoi kadry badawczo-dydaktycznej. Działania uwzględniające zasygnalizowane potrzeby rozpoczęły się jeszcze w roku 2020 sukcesywnie poprawiając sytuację w zakresie infrastruktury naukowo-dydaktycznej. Należy podkreślić, że współpraca w tym zakresie jest cały czas kontynuowana, a zgłaszane na bieżąco potrzeby są uwzględnianie w planach kolejnych działań, co wykazano powyżej. Poprawie efektywności działań na rzecz modernizacji infrastruktury sprzyja ponadto wyodrębnienie na wydziałach UŚ stanowisk kierowników organizacyjnych (nastąpiło to wraz ze zmianami organizacyjnymi na uczelni, w roku akademickim 2019/2020). Zakres ich obowiązków reguluje § 52 Regulaminu organizacyjnego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Ich zadaniem jest – między innymi – zapewnienie należytego funkcjonowania wydziału w zakresie zadań o charakterze administracyjnym, finansowym, gospodarczym i technicznym. Kwestie dotyczące modernizacji infrastruktury, zgłaszanie potrzeb sprzętowych zgłaszane są kierownikowi organizacyjnemu, dzięki czemu możliwe jest podejmowanie szybkich działań w tym zakresie.

		Na Wydziale Nauk Społecznych funkcje tę pełni mgr Agnieszka Kotulska. Począwszy od roku akademickiego 2021/2022 zmianie uległa procedura ewaluacji zajęć dydaktycznych. Ocenie podlegają wszystkie zajęcia (wcześniej ewaluacji poddawano wybrane zajęcia, z zachowaniem zasady, że w danym roku akademickim ocenie poddawane są przynajmniej jedno zajęcia prowadzone przez każdego pracownika)¹⁴⁸. Drugą ważną zmianą jest włączenie nauczycieli akademickich w proces oceny, co oznacza, że sami mogą ocenić jakość współpracy z daną grupą. Samo narzędzie ewaluacyjne zostało zmodyfikowane i poszerzone o dodatkowe pytania (Zarządzenie nr 3/2022 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 14 stycznia 2022 r. w sprawie ankiety oceny pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach oraz ankiety dla osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na temat współpracy z daną grupą zajęciową¹⁴⁹), a ostateczne wprowadzenie narzędzia zostało poprzedzone badaniami pilotażowymi wśród studentek i studentów oraz nauczycieli akademickich. Kwestionariusz ewaluacyjny daje respondentom możliwość wypowiedzenia się w formule otwartej, co stwarza uczestnikom zajęć potencjalną sposobność odniesienia się do różnych kwestii związanych z kształceniem, w tym zgłoszenia uwag dotyczących infrastruktury. Wnioski i zmiany wynikające z analizy danych pozyskanych z ankiet ewaluacyjnych oceniających pracowników przedstawiane są na spotkaniach organizowanych przez Dyrektora Kierunków. W posiedzeniach biorą udział zarówno pracownicy, jak i przedstawiciele środowiska studentów i doktorantów. Spotkania mają charakter otwarty, co oznacza, że może w nim wziąć udział każdy pracownik i student realizowanego kierunku. Należy dodać, że spotkania z samymi pracownikami odbywają się zwyczajowo dwa razy w roku – pod koniec roku bądź na początku roku akademickiego oraz po zakończeniu semestru zimowego. Taka częstotliwość spotkań pozwala na bieżące

¹⁴⁸<https://us.edu.pl/student/komunikaty/ocena-zajec-dydaktycznych-badanie-ankietowe/>

¹⁴⁹<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/5441/5/>

		monitorowanie sytuacji dydaktycznej oraz sprawne reagowanie na zgłaszane problemy. W związku ze zdalną formą realizacji zajęć od semestru letniego roku akademickiego 2019/2020, w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021 zrealizowano badania monitorujące wśród studentek i studentów kierunku <i>socjologii</i> dotyczące jakości kształcenia w formule zdalnej, a także potrzeb związanych z tą formą kształcenia. Wyniki badań nie wykazały nieprawidłowości wymagających dodatkowych działań. Zajęcia odbywały się zgodnie z harmonogramem przy wykorzystaniu zalecanych platform (Moodle, MS Teams), których obsługę większość studentów opanowała po pierwszym miesiącu zdalnego nauczania na poziomie wystarczającym do aktywnego uczestniczenia w zajęciach. Aż 96% badanych wskazała, że dysponuje sprzętem niezbędnym do uczestniczenia w zajęciach w formule zdalnej. Zgłoszone pojedyncze braki sprzętu nie wykluczały studentów z zajęć (możliwość realizacji zajęć z wykorzystaniem aplikacji MS Teams w smartfonie). Wyniki badań zostały zaprezentowane w Załączniku K5_04. Uczelnia zapewniła wsparcie pracownikom uczelni zarówno w zakresie dostępności sprzętu niezbędnego do prowadzenia zajęć, jak i edukacji do zdalnej formy kształcenia. Pracownicy po zgłoszeniu zapotrzebowania mieli możliwość realizacji zajęć korzystając ze sprzętu będącego na wyposażeniu stacjonarnym wydziału lub nieodpłatnego wypożyczenia sprzętu, a także zakupu nowego sprzętu na użytek pracownika (laptopy, słuchawki)¹⁵⁰. Zajęcia realizowane były z zastosowaniem funkcjonalności pakietu Office 365 (do prowadzenia zajęć w formie synchronicznej wykorzystywano MS Teams) oraz platformy Moodle. Uczelnia umożliwiła wszystkim pracownikom i studentom utworzenie kont Office 365. Dodatkowo zakupiono licencje programu Testportal oraz Grammarly do użytku pracowników. W krótkim czasie została uruchomiona strona internetowa zawierająca tutoriale ułatwiające poruszanie się na platformach Moodle i MS Teams¹⁵¹. Opracowano także Przewodnik po kształceniu zdalnym w Uniwersytecie Śląskim, który zawiera – między

¹⁵⁰ <https://www.zdalny.us.edu.pl/pl/nauczyciele-akademyccy/wsparcie/uzyczenie-sprzetu>

¹⁵¹ <https://www.zdalny.us.edu.pl/pl/studenci-doktoranci-sluchacze/zajecia-dydaktyczne/tutoriale-platform-ksztalcenia-0>

	innymi – informacje o narzędziach wykorzystywanych w kształceniu zdalnym w Uniwersytecie, a także informacje o sprawdzonych sposobach organizowania i prowadzenia kursów zdalnych oraz ich urozmaicenia poprzez zastosowanie nowych narzędzi i metod pracy. Przewodnik jest również dostępny w wersji anglojęzycznej. Zostały ponadto uruchomione szkolenia w tym zakresie, a na platformie MS Teams utworzono zespół „Wykładowcy UŚ w zdalnym uczeniu (się)”, do którego dołączyło ponad 300 osób wspierających się w rozwiązywaniu trudności w obsłudze platformy i dzielących się cennymi materiałami ułatwiającymi kształcenie na odległość. W czasie pandemii zarówno studenci, jak i nauczyciele akademicki korzystali z infrastruktury uczelni w wymiarze bardzo mocno ograniczonym. Faktycznie dopiero od roku akademickiego 2021/2022, kiedy powrócono do kształcenia w bezpośrednim kontakcie odzyskano możliwość włączania studentek i studentów oraz nauczycieli akademickich w ocenę i doskonalenie infrastruktury. Bieżące problemy związane z dostosowaniem infrastruktury do potrzeb dydaktycznych (m.in. problemy sprzętowe, lokalowe) są zgłaszane bezpośrednio dyrekcji kierunków, która – w miarę możliwości – rozwiązuje je samodzielnie bądź przy wsparciu kierownika organizacyjnego oraz władz dziekańskich. Należy wskazać, że studentki i studenci, a także pracownicy realizujący zajęcia na kierunku mają różne możliwości zgłoszenia wszelkich potrzeb, propozycji i uwag: – poprzez przedstawicieli Rady Dydaktycznej Kierunków; – podczas spotkań dyrekcji kierunków z pracownikami Instytutu Socjologii (minimum 2 razy w roku akademickim); – podczas spotkań dyrekcji kierunków ze studentkami i studentami kierunków (przynajmniej raz w roku akademickim); – poprzez opiekunów roku; – poprzez Samorząd studencki WNS¹⁵²; za pośrednictwem formalnej korespondencji kierowanej do władz wydziału, dyrektorek kierunków i dziekanatu.

¹⁵² <https://us.edu.pl/wydzial/wns/samorzad-studencki/>

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

6.1. Zakres i formy współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami oraz jej wpływ na koncepcję kształcenia, efekty uczenia się, program studiów i jego realizację, w tym realizację praktyk zawodowych

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym na kierunku socjologia jest prowadzona systematycznie na różnych płaszczyznach, w sposób tak zinstytucjonalizowany, jak i niesformalizowany, a jej celem jest – między innymi – doskonalenie kształcenia na kierunku; połączenie potrzeb i oczekiwań podmiotów zewnętrznych z kształceniem młodzieży; powiązanie badań naukowych prowadzonych w Instytucie Socjologii z potrzebami otoczenia zewnętrznego; zapewnienie wsparcia merytorycznego osobom potrzebującym; utrzymanie kontaktów z absolwentami; wspólna realizacja przedsięwzięć dydaktycznych, naukowych i popularyzatorskich.

Współpraca instytucjonalna realizowana jest:

- **na szczeblu uczelnianym**¹⁵³ – poprzez Biuro Współpracy z Gospodarką UŚ (jednostka administracji ogólnouczelnianej, której zadaniem jest budowanie współpracy Uniwersytetu Śląskiego z przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu oraz jednostkami samorządu terytorialnego¹⁵⁴;
- **na szczeblu dziedzinowym** – poprzez działalność badawczą **Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych**¹⁵⁵.
- **na poziomie wydziałowym** – poprzez: Radę Programowo-Biznesową kierunków socjologia oraz polityki miejskie i doradztwo publiczne¹⁵⁶, wspólną organizację wydarzeń (np. Śląski Festiwal Nauki) – jako działania mające wpływ między innymi na rozwój oferty dydaktycznej, jakość kształcenia i tworzenie rynku pracy dla absolwentów, a także współpracę indywidualną poszczególnych nauczycieli akademickich.

Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych realizuje działalność doradczą, ekspercką i badawczą. OPMiM realizuje projekty na zlecenie interesariuszy zewnętrznych: jednostek samorządu terytorialnego, takich jak Urząd Miasta Katowice, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego czy Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, jak również podmiotów komercyjnych. W zdecydowanej większości zrealizowanych dotąd przez OPMiM zadań uczestniczyli – jako kierownicy i wykonawcy – pracownicy związani z Instytutem Socjologii. Doświadczenie zdobyte w pracach badawczych, eksperckich i diagnostycznych wykorzystują podczas zajęć prowadzonych na kierunku socjologia.

---

¹⁵³<https://us.edu.pl/wspolpraca/>

¹⁵⁴Szczegółowy zakres zadań BWG <http://transfer.us.edu.pl/dzialalnosc-bwg>),

¹⁵⁵<https://us.edu.pl/centra-badawcze/opmim/>

¹⁵⁶ Na dzień opracowania raportu (26.02.2023) Rada Programowo-Biznesowa znajduje się w fazie przekształcania w Radę Interesariuszy. Zmiana ta wynika z włączenia do grupy kierunków zarządzanych przez Dyrekcję kierunków polityki miejskie i doradztwo publiczne, praca socjalna i socjologia kierunku zarządzanie zasobami ludzkimi. Zakres zadań Rady nie zostanie ograniczony, natomiast wzmocnieniu ulegnie współpraca z interesariuszami zrzeszonymi w Radzie w zakresie organizowania i wspierania praktyk zawodowych realizowanych przez studentów. Na przewodniczącego Rady Interesariuszy powołany został dr Michał Ochwat, który opracowuje nowy regulamin, określający zasady funkcjonowania tego gremium.

Budują również sieć kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi, która jest wykorzystywana w kształtowaniu programów studiów oraz określaniu treści zajęć o charakterze specjalistycznym. Należy podkreślić, że również studenci są angażowani w projekty realizowane przez OPMIM. Przykładowo, brali udział w projekcie „Katowicki sektor wydarzeń kongresowo-biznesowych a rozwój i wizerunek miasta”, realizowanym w 2018 roku na zlecenie Urzędu Miasta Katowice, w charakterze ankieterów.

Rada Programowo-Biznesowa jest kolegialnym organem doradczym, funkcjonującym na WNS od 2016 roku. Rada działa w dwóch obszarach:

- a) dydaktycznym – jej działalność ma na celu wspieranie kształcenia na kierunkach socjologia oraz polityki miejskie i doradztwo publiczne, organizowanych przez Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego, między innymi poprzez opiniowanie i proponowanie ścieżek rozwoju i działalności w zakresie kształcenia i badań w obszarze socjologii oraz tworzenie warunków ścisłego powiązania środowiska dydaktycznego z podmiotami zatrudniającymi absolwentów;
- b) naukowo-badawczym – jej działalność ma na celu wspieranie działań Instytutu Socjologii na rzecz otoczenia zewnętrznego mających na celu prowadzenie badań naukowych zgodnych z zapotrzebowaniem środowisk gospodarczych oraz praktycznym wykorzystaniem wyników tych badań.

Do zadań Rady w zakresie współpracy dydaktycznej należy w szczególności:

- współpraca w obszarze organizacji praktyk zawodowych i staży dla studentów, doktorantów i absolwentów;
- wyrażanie opinii na temat oczekiwań pracodawców wobec absolwentów kierunków socjologia oraz polityki miejskie i doradztwo publiczne;
- zgłaszanie propozycji tematów prac dyplomowych studentów;
- opiniowanie oferty edukacyjnej, katalogu efektów uczenia się na kierunkach socjologia (studia I i II stopnia) oraz polityki miejskie i doradztwo publiczne (studia II stopnia)
- gościnny udział przedstawicieli pracodawców w zajęciach fakultatywnych, specjalizacyjnych lub ponadprogramowych, o tematyce zgodnej z kierunkiem;
- podejmowanie działań promocyjnych na rzecz studentów, doktorantów i absolwentów wchodzących na rynek pracy;
- wskazywanie możliwości rozwoju kierunków kształcenia;
- pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych i rzeczowych na rzecz rozwoju współpracy dydaktycznej.

Natomiast w zakresie współpracy naukowo-badawczej Rada realizuje takie zadania, jak:

- wspieranie działań Instytutu Socjologii na rzecz otoczenia zewnętrznego – szczególnie zgłaszanie propozycji prac badawczych, ekspertyz naukowych, szkoleń;
- inspirowanie badań naukowych w Instytucie Socjologii – zgłaszanie propozycji/zapotrzebowania na podjęcie określonej problematyki badań naukowych;
- pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych i rzeczowych na rzecz rozwoju współpracy naukowo-badawczej;
- inicjowanie powstawania doktoratów wdrożeniowych w dyscyplinie nauki socjologiczne.

Zasady funkcjonowania Rady Programowo-Biznesowej określa uchwalony w roku 2021 Regulamin (**Załącznik K6_01**). W skład rady wchodzi przedstawiciele biznesu - zarówno małych firm, jak i korporacji, instytucji państwowych oraz jednostek samorządu terytorialnego, jak również organizacji pozarządowych. Wśród podmiotów zrzeszonych w Radzie są firmy zajmujące się realizacją badań społecznych, co jest szczególnie cenne dla studentów socjologii, którzy chcą zdobywać doświadczenie w zakresie prowadzenia badań empirycznych. Należy także wymienić przedstawicieli firm zajmujących się marketingiem i reklamą, zarządzaniem zasobami ludzkimi oraz instytucji pomocowych. Zróżnicowany, systematycznie poszerzany skład członkowski Rady (**Załącznik K6_02**) jest tak dobrany, aby rodzaj, zakres i zasięg działalności zrzeszonych w niej ekspertów był zgodny z koncepcją i celami kształcenia na kierunku socjologia oraz wyzwaniem zawodowymi rynku pracy właściwego dla absolwentów tego kierunku.

Wymiernym efektem współpracy realizowanej w ramach Rady Programowo-Biznesowej jest możliwość realizowania przez studentów **praktyk zawodowych** w instytucjach i firmach, które reprezentują członkowie Rady. Warty podkreślenia jest również fakt, że w poczet członków Rady zapraszane są również podmioty wskazywane przez studentów jako wzorowi praktykodawcy. Rekomendacje studentów wyrażone w opiniach po zakończeniu praktyk są brane pod uwagę przy poszerzaniu składu Rady.

Członkowie Rady są również włączani w proces dydaktyczny jako **osoby prowadzące lub współprowadzące zajęcia dla studentów kierunku socjologia**. Są oni zapraszani na pojedyncze zajęcia kursowe, podczas których dzielą się ze studentami swoim doświadczeniem zawodowym oraz wiedzą ekspercką. Warto również dodać, że przedstawiciele Rady prowadzą także samodzielnie zajęcia na kierunku socjologia, np. mgr Norbert Oruba, specjalista ds. marketingu, poprowadził zajęcia kursowe – warsztaty reklamy dla studentów specjalności socjologia reklamy i komunikacja społeczna, natomiast dr Aleksandra Czerniawska, specjalistka w dziedzinie zarządzania zasobami ludzkimi od kilku lat prowadzi zajęcia dla studentów specjalności HR w nowoczesnej organizacji. Są to zajęcia wysoko oceniane przez studentów w procesie ewaluacji. Dostarczają umiejętności praktycznych i kształcą niezbędne w zawodzie profesjonalne kompetencje. Ponadto w ramach zajęć studenci są zapraszani do firm i instytucji reprezentowanych przez członków Rady. Dzięki takim wizytom mogą poznać specyfikę funkcjonowania różnych środowisk, w których w przyszłości będą mogli znaleźć zatrudnienie (**Załącznik K6_03**).

Osoby zrzeszone w Radzie biorą także czynny **udział w modyfikowaniu i doskonaleniu programu studiów**. Podczas posiedzeń Rady formułują opinie na temat pożądaných umiejętności i kompetencji absolwentów kierunku socjologia. Ich sugestie są brane pod uwagę przy modyfikacji programów studiów. Należy podkreślić udział członków Rady w procesie modyfikowania programu studiów drugiego stopnia na kierunku socjologia. W 2020 roku opiniowali oni program nowej specjalności – socjologia biznesu i nowych mediów, a w 2021 roku pełnili rolę doradców w procesie gruntownej przebudowy programu drugiej specjalności: HR w nowoczesnej organizacji. Ich opinie są również brane pod uwagę przy opracowywaniu nowej koncepcji studiów pierwszego stopnia na kierunku socjologia.

Spotkania Rady są także okazją **do zgłaszania propozycji tematów prac dyplomowych** (licencjackich i magisterskich). Członkowie Rady proponują opracowanie przez studentów konkretnych zagadnień, na które istnieje zapotrzebowanie bądź w instytucjach i firmach, które reprezentują, bądź w szeroko rozumianym otoczeniu społecznym. Wybór tematu proponowanego przez otoczenie społeczno-

biznesowe daje studentom szanse na przygotowanie pracy, która będzie miała walor aplikacyjny i społecznie użyteczny.

Ważnym przedsięwzięciem realizowanym, we współpracy Instytutu Socjologii UŚ z jednym z partnerów Rady Programowo-Biznesowej, Powiatowym Urzędem Pracy w Tychach był projekt [Czas na staż – granty dla innowatorów społecznych oferujących nowe rozwiązania praktycznej nauki zawodu w przejściu z edukacji do pracy](#)¹⁵⁷. Projekt był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego –Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Projekt ten – mający charakter działań testujących – jako jeden z nielicznych w ramach ogłoszonego konkursu ogólnopolskiego uzyskał dofinansowanie. W projekcie uczestniczyło dziesięć studentów socjologii studiów pierwszego i drugiego stopnia. W ramach projektu studenci uczestniczyli w szkoleniach rozwijających kompetencje miękkie oraz podnoszących ich umiejętności w zakresie prowadzenia badań społecznych. Po ukończeniu szkoleń studenci, przy wsparciu i współpracy z pracownikami Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach zrealizowali trzy projekty badawcze dotyczące analiz sytuacji młodzieży na rynku pracy, sytuacji cudzoziemców na rynku pracy w Tychach, efektywności udzielanych dotacji osobom bezrobotnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Projekt ten umożliwił studentom zdobycie cennego, praktycznego doświadczenia w samodzielnej realizacji badań empirycznych. Wyniki realizowanych analiz, związanych z problematyką rynku pracy mają wymiar praktycznie użyteczny i zostały wykorzystane przez publiczne służby zatrudnienia z Tychów w celu zwiększenia efektywności podejmowanych działań mających na celu aktywizację zawodową zarówno bezrobotnych, jak i poszukujących pracy. Zaproponowane rozwiązanie testujące umożliwiło studentom zdobywanie potrzebnego doświadczenia zawodowego w trakcie studiów – między innymi – poprzez poznanie praktycznych zasad realizacji badań i analiz rynku pracy, zapoznanie się ze specyfiką funkcjonowania instytucji rynku pracy, a także z zasadami współpracy międzyinstytucjonalnej. Studenci dodatkowo nabyli umiejętność efektywnej współpracy w zespole. Opracowane wyniki zrealizowanych badań przez studentów zostały przez nich zaprezentowane podczas [konferencji](#)¹⁵⁸ podsumowującej oraz wydane w formie publikacji książkowej, która została udostępniona regionalnym bibliotekom oraz publicznym służbom zatrudnienia.

Studenci są także włączani we **współpracę z organizacjami pozarządowymi**. Ich zaangażowanie przyjmuje różne formy: od wolontariatu po zatrudnienie w ramach umów cywilno-prawnych. Jako przykład współpracy z organizacją pozarządową można podać udział sześciu studentek w projekcie [Wyspy Wiedzy](#)¹⁵⁹, realizowanym w ramach Programu Edukacja finansowanym ze środków Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014-2021 oraz Środków Krajowych (EOG/21/K4/W/0075). Projekt jest realizowany wspólnie przez Uniwersytet Śląski, Islandzki Instytut Historii Naturalnej oraz Fundację na rzecz rozwoju Śląskiego Międzyuczelnianego Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych w Chorzowie Edu-Res. Studentki były zatrudnione przez fundację Edu-Res jako osoby realizujące badania społeczne.

---

¹⁵⁷<https://mapadotacji.gov.pl/projekty/752029/>

¹⁵⁸<https://gazeta.us.edu.pl/node/423273>

¹⁵⁹<https://us.edu.pl/ksztalcenie/projekty-edukacyjne/dla-studentow/wyspy-wiedzy/>

Współpraca z otoczeniem obejmuje także **wolontariat studentów** w czasie różnych ważnych wydarzeń, które organizuje lub którym partneruje Uniwersytet Śląski. Przykładowo, Studenci systematycznie angażują się jako wolontariusze w organizację cyklicznej imprezy, jaką jest [Śląski Festiwal Nauk](https://www.slaskifestiwalnauki.pl/)¹⁶⁰; byli również wolontariuszami w Strefie Nauki podczas [Światowego Forum Miejskiego \(World Urban Forum\)](https://wuf.unhabitat.org/)¹⁶¹, organizowanego w Katowicach, w czerwcu 2022 roku.

Kontakt studentów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego odbywa się również dzięki warsztatom, które prowadzą pracodawcy w ramach [Zintegrowanego Programu Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach](https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-1/o-projekcie)¹⁶², oraz projektu [Jeden Uniwersytet – Wiele Możliwości. Program Zintegrowany](https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-2/o-projekcie)¹⁶³, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (POWR.03.05.00-00-Z117/17-00 oraz POWR.03.05.00-00-Z301/18-00). Dzięki uczestnictwu w takich zajęciach studenci nabywają praktyczne umiejętności, które będą przydatne w ich przyszłej pracy zawodowej. Charakterystykę uczestnictwa studentów we wskazanych wyżej projektach zamieszczono w opisie Kryterium 8.

6.2.Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia form współpracy i wpływ jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji

Każda ze wskazanych form współpracy podlega monitorowaniu w zakresie wynikającym ze specyfiki działania. Częstość spotkań w ramach Rady Programowo-Biznesowej obejmuje przynajmniej jedno spotkanie w roku, co pozwala na utrzymywanie systematycznej współpracy. W związku z planowanym wdrożeniem od przyszłego roku akademickiego nowej koncepcji studiów pierwszego stopnia, na kierunku socjologia planuje się zintensyfikowanie współpracy, celem skonsultowania z interesariuszami zewnętrznymi projektowanych zmian w programie studiów.

Monitorowanie praktyk zawodowych oraz dyplomowych zostało opisane w punkcie 3.7.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

7.1. Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów)

¹⁶⁰<https://www.slaskifestiwalnauki.pl/>

¹⁶¹<https://wuf.unhabitat.org/>

¹⁶²<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-1/o-projekcie>

¹⁶³<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-2/o-projekcie>

Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia stanowi ważny element koncepcji kształcenia na kierunku socjologia. Jest także wyrazem realizacji misji UŚ jako uczelni o wymiarze europejskim, która jest miejscem, „którego tożsamość konstytuuje się nie poprzez izolację, lecz dzięki gotowości gościnnego przyjęcia tego, co Inne i Odmienne”. **Wykorzystanie wzorców międzynarodowych** w kształceniu na kierunku socjologia nastąpiło na różnych płaszczyznach i za pomocą zróżnicowanych środków. Po pierwsze, na płaszczyźnie ogólnej: tworzenia programu studiów, ustalania efektów uczenia się i sposobów ich weryfikacji oraz określania metod i sposobów kształcenia; po drugie na płaszczyźnie szczegółowej, merytorycznej, przy określaniu zawartości programowej (meritum) poszczególnych modułów zajęć. Przy tworzeniu programu kształcenia wykorzystano standardy przyjmowane w innych szkołach wyższych kształcących na kierunku socjologia, których poznawaniu służą wizyty pracowników w zagranicznych uczelniach, realizowane – między innymi – w ramach programu Erasmus+.

Dążenie do **umiejdzynarodowienia procesu kształcenia** na kierunku socjologia odbywa się głównie poprzez:

- włączenie do programów studiów pierwszego i drugiego stopnia zajęć w językach obcych;
- stworzenie szerokiej oferty mobilności w ramach programu Erasmus+;
- dostęp do literatury obcojęzycznej w CiNiBA;
- angażowanie studentów i pracowników w projekty międzynarodowe, zwłaszcza w ramach konsorcjum Transform4Europe (np. możliwość udziału w [T4E Week w Katowicach](#) w maju 2022¹⁶⁴);
- wsparcie strukturalno-organizacyjne: na WNS powołano pełnomocniczkę dziekana ds. współpracy międzynarodowej oraz troje pełnomocników dziekana ds. międzynarodowej wymiany akademickiej¹⁶⁵;
- kontakt z przedstawicielami międzynarodowego środowiska naukowego poprzez uczestnictwo studentów w wykładach i zajęciach prowadzonych przez profesorów wizytujących zagranicznych (zdalnie bądź stacjonarnie);
- stałe podnoszenie kompetencji językowych nauczycieli akademickich w zakresie umiejdzynarodowienia, m.in. poprzez udział w szkoleniach i kursach językowych w ramach projektu POWER;
- stałe podnoszenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich poprzez prowadzenie wykładów w zagranicznych ośrodkach akademickich jako profesorowie wizytujący;
- doskonalenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich poprzez udział w stażach zagranicznych i stypendiach, wymianie akademickiej w ramach programu Erasmus+ oraz w ramach realizacji umów bilateralnych. Ich doświadczenie i kompetencje zdobyte w ten sposób jest następnie wykorzystywane na płaszczyźnie dydaktycznej;
- stałe podnoszenie kompetencji merytorycznych pracowników dydaktycznych oraz naukowo-dydaktycznych w aspekcie międzynarodowym poprzez udział w międzynarodowych projektach, mających bezpośrednie przełożenie na zawartość merytoryczną zajęć na kierunku socjologia (np. projekty finansowane przez Narodową Agencję Programu Erasmus+: [Elephant](#)¹⁶⁶, [Gepard](#)¹⁶⁷, [Prosper](#)¹⁶⁸).

---

¹⁶⁴<https://us.edu.pl/t4e/transform4europe-week/>

¹⁶⁵<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wydzial/wladze/pelnomocnicy-dziekana/>

¹⁶⁶<https://www.projekt-elephant.us.edu.pl/strona-glowna/>

¹⁶⁷<https://us.edu.pl/uczelnia/rowne-traktowanie/gepard/>

¹⁶⁸<https://us.edu.pl/ksztalcenie/projekty-edukacyjne/dla-osob-spoza-uczelni/prosper/>

Szczegółowy wykaz staży zagranicznych i szkoleń językowych, w których uczestniczyli nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku socjologia, a także wykaz mobilności w ramach programu ERASMUS+ znajdują się w załącznikach (Załącznik K7_01, Załącznik K7_02, Załącznik K7_03).

7.2. Aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych

Program studiów na kierunku socjologia uwzględnia postulat umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Zgodnie z programem kształcenia na kierunku socjologia, w całokształcie umiejętności istotnych dla rozwoju zawodowego absolwentów istotne znaczenie ma znajomość języków obcych, toteż jednym z efektów uczenia się na studiach pierwszego stopnia jest posługiwanie się językiem obcym w odniesieniu do podstawowej terminologii z zakresu socjologii oraz umiejętność rozumienia oraz tworzenia różnego typu tekstów pisanych i ustnych wymagającą wiedzy systemowej o języku w zakresie jego struktur gramatycznych, leksyki i fonetyki (S1_U14). Z kolei na studiach drugiego stopnia oczekuje się, że student będzie porozumiewał się w języku obcym, posługując się komunikacyjnymi kompetencjami językowymi w stopniu zaawansowanym (poziom B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) oraz posiadał umiejętność czytania ze zrozumieniem skomplikowanych tekstów naukowych oraz pogłębioną umiejętność przygotowania różnych prac pisemnych (w tym badawczych) oraz wystąpień ustnych dotyczących zagadnień szczegółowych z zakresu socjologii w języku obcym (S2_U12).

Osiągnięciu wskazanych efektów uczenia się mają służyć – oprócz lektoratów z języków obcych na studiach pierwszego stopnia oraz konwersatoriów językowych na studiach drugiego stopnia następujące zajęcia przewidziane w programie studiów:

- na studiach pierwszego stopnia:
  - na specjalności socjologia reklamy i komunikacja społeczna: seminarium specjalizacyjne SRiKS-3 (30 godzin), w ramach którego studenci wybierają jedną z dwóch propozycji zajęć prowadzonych w języku angielskim (do wyboru: *Communication in business* oraz *Cross-cultural communication*);
  - na specjalności socjologia organizacji i zarządzania: warsztat fakultatywny SOiZ-4 (20 godzin), w ramach którego studenci wybierają jedną z dwóch propozycji zajęć prowadzonych w języku angielskim (do wyboru: *Communication in business* oraz *Cross-cultural communication*);
  - na specjalności wiedza o współczesnym społeczeństwie: warsztat fakultatywny WoWS-4 (20 godzin), w ramach którego studenci wybierają jedną z dwóch propozycji zajęć prowadzonych w języku angielskim (do wyboru: *Internet culture* oraz *Effective online communication*);
- na studiach drugiego stopnia: studenci obydwu specjalności mogą wybrać zajęcia prowadzone w języku angielskim w ramach [Ogólnoakademickiej Oferty Dydaktycznej](https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/ogolnoakademicka-oferta-dydaktyczna/?doing_wp_cron=1650670317.8478529453277587890625)¹⁶⁹ w ramach realizacji modułu ogólnoakademickiego (humanistycznego), który przewidziany jest w programie

---

¹⁶⁹https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/ogolnoakademicka-oferta-dydaktyczna/?doing_wp_cron=1650670317.8478529453277587890625

studiów. W roku akademickim 2022/2023 oferowanych jest osiem kursów w języku angielskim.

- Umiejdzynarodowieniu procesu kształcenia służą również zajęcia prowadzone przez profesorów wizytujących reprezentujących uczelnie zagraniczne.

W semestrze zimowym roku akademickiego 2019/2020 wykłady monograficzne (*Management skills and managerial functions in modern organizations oraz Entrepreneurship and new venture creation in Human Resource aspect*) w wymiarze 60 godzin dla studentów pierwszego roku studiów drugiego stopnia na specjalności Human resources w nowoczesnej organizacji przeprowadziła prof. Anna Dunay z Szent István University, Faculty of Economics and Social Sciences w Gödöllő (Węgry). W roku akademickim 2020/2021 prof. Anna Dunay przeprowadziła te same zajęcia, w tym samym wymiarze godzin dla studentów kolejnego rocznika, przy czym zajęcia te realizowane były zdalnie.

W semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021 zajęcia dla studentów pierwszego roku studiów pierwszego stopnia (*Family sociology issues related to the Visegrad Countries – 5 godzin wykładu i 10 godzin warsztatów*) oraz dla studentów drugiego i trzeciego roku studiów pierwszego stopnia (*Lifestyle sociology issues related to the Visegrad Countries – 15 godzin*) przeprowadziła prof. Klára Tarkó z Wydziału Pedagogiki im. Juhásza Gyuli Uniwersytetu w Szeged (Węgry). Wykłady były zorganizowane w ramach projektu „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” POWR.03.05.00-00-z117/17-00 i przeprowadzone zostały zdalnie.

W semestrze letnim roku akademickiego 2021/2022 seminarium dla studentów trzeciego roku studiów pierwszego stopnia – specjalność wiedza o współczesnym społeczeństwie (*Housing issues in Europe – 6 godzin*) oraz wykład dla studentów drugiego roku studiów pierwszego stopnia – wszystkie specjalności (*Urbanization in France. Spatial and social challenges – 6 godzin*) przeprowadziła prof. Lydia Coudroy de Lille z Uniwersytetu w Lyonie. Wykłady były zorganizowane w ramach projektu „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” POWR.03.05.00-00-z117/17-00.

W semestrze zimowym roku akademickiego 2022/2023 seminarium specjalizacyjne dla studentów trzeciego roku studiów pierwszego stopnia – specjalność wiedza o współczesnym społeczeństwie (*Anatomy of corruption – 30 godzin*) przeprowadził prof. Nikolay Naydenov z Uniwersytetu Klemensa Ohrydzkiego w Sofii.

7.3. Stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposobów weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny

W ramach studiów pierwszego stopnia na kierunku socjologia każdy student ma obowiązek realizacji czterech **lektoratów** z języka obcego (studenci mają do wyboru zajęcia z języka angielskiego, francuskiego, niemieckiego, włoskiego, rosyjskiego, hiszpańskiego). Każdy moduł obejmuje 30 godzin zajęć + 30 godzin pracy własnej studenta. Semestry 1-3 kończą się zaliczeniem, moduł czwarty zaliczeniem i egzaminem¹⁷⁰.

---

¹⁷⁰ Szczegółowe zasady uczestnictwa w zajęciach, kryteria oceniania i sposoby weryfikacji kompetencji językowych opisane są na <https://us.edu.pl/kolegium/spnjo/lektorat/moj-lektorat/regulaminy/zasady-uczestnictwa-w-lektoracie/>.

W ramach studiów drugiego stopnia na kierunku socjologia każdy student realizuje obowiązkowo moduł **konwersatorium językowe**, które ma na celu poszerzanie umiejętności precyzyjnego posługiwania się słownictwem fachowym oraz zapoznanie studentów z terminologią używaną w naukach społecznych poszerzoną o wybrane zagadnienia związane ze studiowaną specjalnością w języku angielskim (opcjonalnie: w innym języku obcym). Moduł obejmuje 30 godzin zajęć + 60 godzin pracy własnej studenta. Zajęcia kończą się zaliczeniem.

Ponadto UŚ stwarza wiele możliwości osiągnięcia i doskonalenia biegłości językowej, a także jej poświadczenia w formie [Akademickiego Certyfikatu Znajomości Języka Obcego](#), który można uzyskać po złożeniu Egzaminu Certyfikującego. Jednostką organizującą Egzamin Certyfikujący dla całej społeczności akademickiej oraz wszystkich zainteresowanych jest [Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych](#)¹⁷¹.

7.4. Skala i zasięg mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry

Mobilność studentów i kadry realizowana jest w drodze umów bilateralnych, w szczególności programu Erasmus+, (lista uczelni, z którymi podpisano umowy w ramach **programu Erasmus+** obejmuje 37 szkół wyższych, z czego 21 umów zostało podpisanych lub odnowionych od roku akademickiego 2019/2020) (**Załącznik K7_03**).

Studenci kierunku socjologia są na bieżąco informowani i stale zachęceni do udziału w programie Erasmus+. Corocznie organizowane są spotkania informacyjne, upowszechniane na stronie Wydziału, w mediach społecznościowych, a także poprzez tradycyjne ogłoszenia. Podczas rekrutacji na wyjazdy w ramach programu Erasmus+ stosowane są zasady wyznaczone przez Narodową Agencję Programu Erasmus+ i zalecenia Biura Współpracy Międzynarodowej UŚ. W procesie rekrutacji na wyjazdy na studia bierze się pod uwagę średnią ocen, znajomość języka oraz list motywacyjny przygotowany przez osoby podlegające rekrutacji. W oparciu o te kryteria tworzona jest lista rankingowa, pozwalająca na zakwalifikowanie do wyjazdu studentów wykazujących najwyższe kwalifikacje.

Skala wyjazdów studentów kierunku socjologia na studia zagraniczne nie jest duża i średnio wynosi dwie osoby w roku akademickim: w wyniku rekrutacji przeprowadzonej do wyjazdu w roku akademickim 2020/2021 zakwalifikowana została jedna osoba studiująca na kierunku socjologia, w roku akademickim 2021/2022 także jedna osoba, a w roku akademickim 2022/2023 – troje studentów studiujących na kierunku socjologia. Wybierali oni studia w uniwersytetach w Portugalii, Hiszpanii, w Czechach i we Włoszech.

Osoby realizujące zajęcia dydaktyczne na kierunku socjologia wykazują aktywność w zakresie wymiany międzynarodowej poprzez:

- **wyjazdy realizowane w ramach programu Erasmus+.** W okresie od 2019 do 2022 roku z wyjazdów dydaktycznych skorzystało 6 nauczycieli akademickich, natomiast z wyjazdów szkoleniowych – 7 osób. Umiejscynarodowienie kadry realizowane w ten sposób wpływa także na jej kompetencje wykorzystywane na potrzeby dydaktyki na kierunku socjologia pierwszego i drugiego stopnia (**Załącznik K7_03**);

---

¹⁷¹<https://us.edu.pl/kolegium/spnjo/>

- **wyjazdy realizowane w ramach programu CEEPUS** – Ostravska Universita, Czechy (2018), Uniwersytet w Debreczynie, Węgry (2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023), FH-Camups Wien, Austria (2018, 2019, 2020, 2021, 2022);
- **realizowanie zajęć w ramach projektu Transform4Europe**, np. dr Barbara Lewicka prowadziła zajęcia w ramach modułu *Smart City and Beyond*, a dr Witold Mandrysz, dr hab. Rafał Muster, prof. UŚ, dr Łukasz Trembaczowski i dr Agata Zygmunt-Ziemianek poprowadzili *Just transition research workshop* dla studentów i doktorantów uczelni zrzeszonych w sojuszu T4E;
- **zagraniczne staże dydaktyczne** w ostatnich trzech latach zrealizowało w sumie 6 osób (Zał_K7_01);
- **udział w międzynarodowych szkoleniach** organizowanych (np. w 2022 roku dr Łukasz Trembaczowski uczestniczył w Summer School on Geometric Data Analysis: Statistical Foundations and Practical Applications organizowanej przez Uniwersytet Warszawski w ramach projektu NAWA; w kwietniu 2023 planowany jest udział dr. Witolda Mandysza w International Staff Visiting Days at the Department of Social Education, VIA University College, Campus Viborg, Dania);
- **udział w międzynarodowych konferencjach, kongresach i seminariach dydaktycznych**, (np. w [Międzynarodowym Kongresie Jakości Kształcenia](https://iceq.pl/)¹⁷², odbywającym się w listopadzie 2022 roku w Katowicach – dr Jolanta Klimczak i dr Agata Zygmunt-Ziemianek uczestniczyły w tym wydarzeniu w sposób czynny, a duża grupa nauczycieli akademickich uczestniczyła w nim w charakterze słuchaczy; w październiku 2022 roku dr Agata Zygmunt-Ziemianek uczestniczyła w międzynarodowej konferencji dydaktycznej Transform4Europe – *Hackathon For Innovation Methods* organizowanej przez uczelnię partnerską konsorcjum Transform4Europe – Vytautas Magnus University w Kownie);
- **indywidualne stypendia naukowe** (np. dr Barbara Lewicka w latach 2019-2020 była stypendystką Polish American Fulbright Commission na Wydziale Historii Sztuki i Archeologii Columbia University w Nowym Jorku, a w 2022 roku została stypendystką Fundacji Kościuszkowskiej – realizuje projekt badawczy na Wydziale Historii Sztuki i Archeologii, Columbia University w Nowym Jorku;
- **realizowanie wykładów gościnnych w zagranicznych uczelniach** (np. dr hab. Tomasz Nawrocki, prof. UŚ odbywał je w październiku 2022 roku w Uniwersytecie Alpejskim w Grenoble, dr hab. Robert Pyka odbywał je w marcu 2020 roku w Uniwersytecie w Lille).

W ramach programów wymiany międzynarodowej (głównie Erasmus+) studenci z uczelni zagranicznych odbywają studia częściowe w UŚ, korzystając – między innymi – z oferty zajęć prowadzonych na kierunku socjologia. W roku akademickim 2020/2021, 2021/2022 oraz 2022/2023 studia na kierunku socjologia w ramach programu Erasmus+ realizowało po jednej osobie z uniwersytetów w Turcji oraz Rumunii. Oferta zajęć dla osób studiujących przyjeżdżających w ramach programu Erasmus+ realizowana przez pracowników związanych z Instytutem Socjologii obejmowała 6 modułów zajęć w semestrze zimowym oraz 7 modułów zajęć w semestrze letnim. Zestawienie

---

¹⁷²<https://iceq.pl/>

oferowanych kursów wraz z liczbą ich słuchaczy od roku akademickiego 2019/2020 do 2022/2023 prezentuje poniższa tabela.

Tab. VII. Oferta dla Erasmus+

Tytuł modułu	wykładowca	ECT S	Liczba studentów w grupie			
			2022/23	2021/22	2020/21	2019/20
SEMESTER ZIMOWY						
Organizational leadership	dr Maja Drzazga-Lech	2	5	7	9	5
Public Relations in an organisation	dr hab. Małgorzata Suchacka	5	6	6	11	-
Pathology and social prevention	dr Witold Mandrysz	4	6	6	6	2
Sociology of social problems	dr Agata Zygmunt-Ziemianek	4	10	8	8	-
Social demography	dr Agata Zygmunt-Ziemianek	6	13	8		2
Intercultural communication	dr Katarzyna Ponikowska	3	-	-	10	-
Razem			40	35	44	9
SEMESTER LETNI*						
Contemporary Polish society	dr Maja Drzazga-Lech	4	-	2	4	-
Marketing and communication in organization	dr Maja Drzazga-Lech	4	-	7	9	-
Social project management	dr Witold Mandrysz	2	-	13	-	4
Social policy	dr Agata Zygmunt-Ziemianek	6	-	8	9	-
Sociology of deviance and social control	dr Agata Zygmunt-Ziemianek	3	-	9	13	2
Communication, negotiations, mediations	dr Katarzyna Ponikowska	4	-	11	-	-
Intercultural communication	dr Katarzyna Ponikowska	5	-	6	-	-
Razem				56	35	6

* Dane za semestr letni roku akademickiego 2022/2023 nie zostały uzupełnione, ponieważ w czasie przygotowywania raportu zapisy na zajęcia nie zostały jeszcze uruchomione.

Wymianie doświadczeń dydaktycznych służą również wizyty wykładowców z zagranicznych ośrodków akademickich w ramach programu Erasmus+. W roku akademickim 2019/2020 ramach wyjazdu szkoleniowego w Instytucie Socjologii gościł doc. dr Frédéric Delaneuville z Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie, w roku akademickim 2021/2022 z Uniwersytetu Śląskiego w Opawie przyjechał dr Petr Slovák (również był to wyjazd szkoleniowy). Także w roku akademickim 2021/2022 w ramach wymiany dydaktycznej w Instytucie Socjologii gościł prof. Ondrej Štefaňák z Uniwersytetu Konstantyna Filozofa w Nitrze, który poprowadził wykłady dla studentów studiów pierwszego stopnia pt. *Religiosity of Slovakian Youth in the Process of Change* oraz *Moral values of Slovakian Youth*.

7.5. Sposoby, częstość i zakres monitorowania i oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację

Umiejędzynarodowienie procesu kształcenia jest na bieżąco monitorowane przez władze Wydziału, a także przez pełnomocniczkę dziekana ds. współpracy międzynarodowej oraz pełnomocników dziekana ds. międzynarodowej wymiany akademickiej, którzy organizują co roku spotkania informacyjne dotyczące mobilności międzynarodowej. W okresie przed pandemią spotkania te organizowane były w formie stacjonarnej i uczestniczyli w nich także pracownicy Biura Wymiany Międzynarodowej UŚ. Spotkania takie zawsze poprzedzone były stosownym ogłoszeniem skierowanym do wszystkich studentów. W okresie po wprowadzeniu ograniczeń związanych z koniecznością zachowania standardów bezpieczeństwa podczas pandemii spotkania takie odbywały się online, w ramach specjalnie utworzonego zespołu na platformie MS Teams. W roku akademickim 2022/23 nastąpi powrót do spotkań stacjonarnych, najbliższe planowane jest na marzec 2023.

Kwestia wpływu rezultatów umiejędzynarodowienia na program studiów i jego realizację brana jest pod uwagę w standardowych bieżących działaniach z tego zakresu: ocena dokonywana przez Radę Dydaktyczną kierunków polityki miejskie i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia oraz zarządzanie zasobami ludzkimi, głównie poprzez analizę wyników ewaluacji zajęć dydaktycznych prowadzonych w językach obcych, jak również analizę zainteresowania studentów przyjeżdżających z zagranicznych ośrodków akademickich ofertą zajęć prowadzonych w językach obcych przez pracowników związanych z Instytutem Socjologii.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

Na przestrzeni ostatnich trzech lat zwiększono liczbę godzin zajęć prowadzonych w języku angielskim, aby lepiej przygotować studentów do podejmowania studiów częściowych w uczelniach zagranicznych, głównie w ramach programu Erasmus+.

Wzmocnienie współpracy międzynarodowej, nakierowanej na kształcenie studentów i dającej im bezpośredni udział w życiu europejskich uniwersytetów zapewnia uczestnictwo UŚ w konsorcjum Transform4Europe.

W nowym programie studiów I stopnia na kierunku socjologia przygotowywanym zgodnie z nową koncepcją studiów na Uniwersytecie Śląskim planuje się zwiększenie liczby zajęć realizowanych w języku obcym (poza lektoratami). Studenci będą mieli minimum dwa dodatkowe obligatoryjne moduły realizowane w języku obcym, a swoboda wyboru pozwoli im na zwiększenie liczby tych zajęć zgodnie z preferencjami (pula dodatkowych modułów realizowanych w językach obcych do wyboru).

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

8.1 Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnościami

Wsparcie dla studentów WNS realizowane jest na wielu płaszczyznach: **dydaktycznej, organizacyjnej, efektywnego procesu studiowania, udzielania pomocy materialnej oraz z zakresu wsparcia psychologicznego**. Wynika to z przyjętej w UŚ strategii, której priorytetowym celem jest uwzględnienie zróżnicowanych potrzeb studentów, zarówno grupowych, jak i indywidualnych. Należy podkreślić, że poza formami wsparcia, jakie oferowane są wszystkim studentom, szczególną uwagę zwraca się na studentów ze szczególnymi potrzebami, w tym studentów z niepełnosprawnościami, studentów uczestniczących w wymianach międzynarodowych, studentów wymagających wsparcia materialnego, jak również studentów zainteresowanych sportem, zaangażowanych w działalność organizatorską czy studentów uzdolnionych.

Realizacja potrzeb grupowych studentów WNS jest zapewniana poprzez włączanie przedstawicieli studentów w prace ciał kolegialnych funkcjonujących na WNS. Studenci wchodzi w skład Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia i Studentów, są także licznie reprezentowani w Radzie Dydaktycznej kierunków polityki miejskie i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia oraz zarządzanie zasobami ludzkimi (czworo spośród 16 członków rady z głosem stanowiącym to studenci). Kandydaci na członków Rady Dydaktycznej muszą uzyskać akceptację Samorządu Studenckiego. Udział studentów we wskazanych gremiach pozwala nie tylko na stałe monitorowanie ich potrzeb, ale także uwzględnianie pojawiających postulatów. Między innymi, studenci opiniowali zmiany w programach kształcenia na studiach drugiego stopnia na kierunku socjologia, wyrażają również swoje opinie w sprawie zmian, jakie zostaną wprowadzone w programach studiów pierwszego stopnia. Jako członkowie Rady Dydaktycznej opiniują kandydatów na stanowisko dyrektora kierunków. Należy również dodać, że Samorząd Studencki wyraża swoje opinie o harmonogramach zajęć, a zgłoszone uwagi są uwzględniane przez jednostkę opracowującą ten harmonogram (§ 8 ust 1 [Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach](#)¹⁷³).

Na WNS stwarza się studentom możliwość udziału, a także włączenia się w organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, w tym przede wszystkim **konferencji, seminariów i warsztatów**. Chodzi tutaj nie tylko o aktywności, które organizowane są przez pracowników WNS, ale także te, które inicjowane są przez samych studentów. Tego typu aktywności są organizowane lub współorganizowane przez działające na WNS koła naukowe oraz Samorząd Studencki. Samorząd Studencki oraz koła naukowe mogą korzystać również z bazy lokalowej WNS; mają możliwość rezerwacji odpowiedniej auli lub sali, zgodnie ze swoimi potrzebami. Istnieje również możliwość skorzystania z dostępnych w aulach lub salach sprzętów, m.in. projektorów czy komputerów stacjonarnych.

W UŚ zapewnia się studentom możliwość realizacji **potrzeb indywidualnych**. Przejawia się ona przede wszystkim w szczegółowych rozwiązaniach prawnych zawartych w [Regulaminie Studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach](#), zawierającym opis rodzajów i form wsparcia dla studentów.

Na podstawie Regulaminu studiów studenci mogą ubiegać się m.in. o:

- uzyskanie zgody na **Indywidualną Organizację Studiów (IOS)** (§ 15 Regulaminu studiów). IOS polega na indywidualnym ustaleniu z prowadzącymi zajęcia sposobu realizacji efektów uczenia

---

¹⁷³<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5003/5/>

się i ich weryfikacji, w przypadku, gdy zachodzą okoliczności uzasadniające jej przyznanie (m.in. podjęcie kształcenia na więcej niż jednym kierunku studiów, studentka będąca w ciąży, student będący rodzicem);

- zapewnienie dostosowań (§ 16 Regulaminu studiów) i tym samym realizację procesu kształcenia, prowadzenia badań naukowych innym trybem, po przyznaniu tzw. **Indywidualnego Dostosowania Studiów (IDS)**. IDS przyznawany jest studentom ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia w celu dostosowania warunków odbywania studiów do rodzaju występujących trudności i ich szczególnej sytuacji;
- uzyskanie zgody na studiowanie w ramach **Indywidualnego Toku Studiów (ITS)** (§ 17 Regulaminu studiów). ITS polega na odpowiednim doborze modułów realizujących efekty uczenia się na kierunku oraz dodatkowych efektów uczenia się, a także udziale studenta w pracach naukowo-badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych. O ITS może ubiegać się student, który ukończył pierwszy semestr studiów i uzyskał średnią ocen powyżej 4,0 lub został zatrudniony w Uczelni w konsekwencji zdobycia przez niego, indywidualnie lub w zespole, grantu na finansowanie działalności naukowej, lub ukończył z oceną celującą studia pierwszego stopnia, po których kontynuuje naukę na studiach drugiego stopnia oraz przedstawił na piśmie szczegółową koncepcję realizacji ITS. Dodatkowo takim tokiem studiów student może iść od pierwszego roku, jeśli jest laureatem lub finalistą olimpiad stopnia centralnego lub laureatem konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich lub finalistą mistrzostw sportowych o charakterze ogólnokrajowym lub międzynarodowym w kategoriach młodzieżowych;
- **przedłużenie terminu na zaliczenie semestru** (§ 25 ust 6 Regulaminu studiów);
- udzielenie **urlopu zdrowotnego, dziekańskiego lub krótkoterminowego** (§ 32 Regulaminu studiów);
- **realizację wybranych efektów uczenia się z semestru wyższego** niż wynika to z aktualnego wpisu na semestr (§ 30 ust 1 Regulaminu studiów);
- **wyznaczenie późniejszego terminu na złożenie pracy dyplomowej** niż wynikający z Regulaminu studiów (§ 34 ust 5 Regulaminu studiów);
- udział w programach wymiany studentów, w szczególności **Erasmus+ i MOST** (§ 19 Regulaminu studiów);
- **uznanie efektów uczenia się** osiągniętych w szczególności w wyniku działalności o charakterze badawczym, naukowym, artystycznym, wdrożeniowym lub społecznym prowadzonej w czasie trwania jego studiów (§ 21 Regulaminu studiów).

Student w każdej indywidualnej sprawie studenckiej może liczyć na wsparcie Prodziekana ds. kształcenia i studentów, Pełnomocników dziekana ds. studenckich, a także właściwego Dyrektora kierunku studiów i jego zastępcy. Pomocą służą również pracownicy właściwego dziekanatu, a także Samorząd Studencki pozostający w stałym kontakcie z władzami Wydziału.

Należy podkreślić, że Uniwersytet realizuje strategię otwartości, w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami. Uwidacznia się to w przepisach Regulaminu studiów, a szczególnie w załączniku nr 1 do Regulaminu studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach ([Regulamin dostosowania organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dostosowania warunków odbywania studiów do rodzaju występujących trudności](#)).

UŚ dokłada zatem wszelkich starań, aby zapewnić dostosowanie procesu dydaktycznego dla studentów ze szczególnymi potrzebami, wynikającymi ze stanu zdrowia, integracji osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem akademickim, wyrównania szans edukacyjnych oraz likwidowania barier i przeciwdziałania wykluczeniu. Na wsparcie mogą liczyć studenci, dla których niezbędna jest pomoc asystenta dydaktycznego lub którzy potrzebują wypożyczyć sprzęt, chcą wziąć udział w szkoleniach czy konferencjach, są aktywni sportowo, potrzebują usług doradczych lub **konsultacji psychologicznych. Informacji o sposobach wsparcia dla takich grup studentów udzielają [merytoryczni koordynatorzy ds. dostępności i administracyjni specjaliści ds. dostępności](#)**¹⁷⁴ powołani na WNS. Szczegółowo zadania Koordynatora ds. dostępności przedstawiono w opisie kryterium 2.

UŚ zapobiega wykluczeniu cyfrowemu studentów i pracowników poprzez darmowy **dostęp do MS Office 365 edu**, a w tym m.in. programów Word, Excel, Powerpoint, Forms w wersji online. Studenci mają również możliwość korzystania z systemu USOS UŚ w wersji mobilnej. We wszystkich budynkach UŚ istnieje dostęp do sieci EDUROAM, która zapewnia możliwość skorzystania z Internetu po zalogowaniu się jak do uczelnianej poczty elektronicznej. Studenci korzystają z mLegitymacji, która uprawnia ich – między innymi – do korzystania ze zniżek w komunikacji miejskiej.

UŚ jest beneficjentem projektu **[DUO – Uniwersytet Śląski uczelnią dostępną, uniwersalną i otwartą](#)**¹⁷⁵ nr umowy o dofinansowanie POWR.03.05.00-00-A031/19-00 Projekt współfinansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, działanie 3.5 Kompleksowe programy szkół wyższych. Projekt został rozpoczęty wraz z podpisaniem umowy w dniu 17 grudnia 2019 roku. Program zakłada współpracę w ramach grup roboczych ekspertów zewnętrznych, pracowników uczelni i studentów z niepełnosprawnościami. Zadania zostały podzielone na sześć głównych obszarów: Podnoszenie kompetencji kadr z zakresu dostępności, Zmiany organizacyjne, w tym instrukcje dopasowania programów studiów dla studentów z niepełnosprawnościami, Udoskonalenie procesu kształcenia, Zwiększenie dostępności uczelni, Wprowadzenie technologii wspierających zwiększających samodzielność oraz Utworzenie „Centrum Projektowania Uniwersalnego”. Projekt będzie realizowany do 30 września 2023 roku. Do tej pory w ramach projektu zrealizowano szereg działań zwiększających dostępność uczelni, między innymi: zorganizowano warsztaty z zakresu polskiego języka migowego dla pracowników, przeprowadzono szereg szkoleń z zakresu otwartości, równości i zrozumienia, z zakresu metod dydaktycznych w pracy ze studentami ze specjalnymi potrzebami oraz z zakresu spektrum autyzmu, a także zrealizowano programy mentorskie skierowane do nauczycieli akademickich. Podjęto również działania zmierzające do wprowadzenia elektronicznych podań i wniosków dla studentów w systemie USOS. Trwają również prace nad opracowaniem nowego regulaminu IDS, który będzie uwzględniał szerszy niż do tej pory zakres wsparcia dla studentów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. W projekcie uczestniczy grupa pracowników związanych z Instytutem Socjologii. Wchodzą oni w skład zespołów realizujących zadania projektowe. Ponadto duża część kadry dydaktycznej bierze udział w szkoleniach i programach oferowanych w ramach projektu. Troje pracowników ukończyło program mentoringowy („Mentor studenta w trudnej sytuacji życiowej”).

W Uniwersytecie, od 1 stycznia 2022 r. realizowany jest także Projekt edukacyjny **[UNIWERS-US. Kadra Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach dla projektowania uniwersalnego](#)**¹⁷⁶, którego celem jest podniesienie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich UŚ w zakresie projektowania

---

¹⁷⁴<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wsparcie/>

¹⁷⁵<https://www.duo.us.edu.pl/>

¹⁷⁶<https://us.edu.pl/wydzial/wnst/strona-glowna/realizowane-projekty/projekty-dydaktyczne/uniwers-us/>

uniwersalnego. Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projektowanie uniwersalne, zgodnie z art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 oraz z 2018 r. poz. 1217), oznacza projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Jednocześnie uniwersalne projektowanie nie wyklucza pomocy technicznych dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne. W ramach projektu przewidziano realizację czterech zadań: Podniesienie kompetencji z zakresu projektowania uniwersalnego – liderzy/ambasadorzy ds. projektowania uniwersalnego, Podniesienie kompetencji z zakresu projektowania uniwersalnego – wspólnota ucząca się, Podniesienie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich UŚ w obszarze projektowania uniwersalnego – przygotowanie rekomendacji, Praktyczne wykorzystanie wiedzy dotyczącej projektowania uniwersalnego – konsultacje i mentoring. Część kadry akademickiej, od czerwca 2022 r. uczestniczy w cyklu certyfikowanych szkoleń i warsztatów z projektowania uniwersalnego, obejmujących zarówno teoretyczne, jak i praktyczne aspekty zagadnienia, a także zastosowanie standardów projektowania uniwersalnego w szkolnictwie wyższym. Działania te mają na celu m.in. przygotowanie dla wspólnoty UŚ rekomendacji w postaci materiałów e-learningowych, by następnie te uwzględnione zostały przy tworzeniu sylabusów oraz samych kursów, w których materiały będą umieszczane z zachowaniem standardów dostępności cyfrowej. Planowane jest także stworzenie pracowni dydaktyki projektowania uniwersalnego. Projekt realizowany będzie do 31 października 2023 r.

W ramach dostosowania systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów należy również wspomnieć o przyjętym w 2021 r. [Planie Równości Płci w Uniwersytecie Śląskim](#)¹⁷⁷, w ramach którego osoby studiujące same w sobie stanowią odrębną grupę beneficjentek i beneficjentów wielu działań w każdym z pięciu obszarów. Na szczególnie podkreślenie zasługuje przede wszystkim szereg rozwiązań dla studentek w ciąży oraz osób studiujących sprawujących funkcje rodzicielskie lub opiekuńcze. Dla przykładu, w obszarze „Kultura organizacyjna oraz równowaga pomiędzy życiem prywatnym, zawodowym a uczeniem się”, w ramach zwiększenia równości szans dla osób uczących się przewidziano: umożliwienie wnioskowania o uwzględnienie obowiązków opiekuńczych w logowaniu na zajęcia oraz umożliwienie indywidualizacji uczenia się i form weryfikacji jego efektów osobom z obowiązkami rodzicielskimi i opiekuńczymi. Celem stworzenia dodatkowych mechanizmów wspierających osoby uczące się podjęte zostały wstępne rozmowy z władzami samorządowymi dotyczące miejsc w przedszkolach/żłobkach dla dzieci także osób studiujących w UŚ. W bliskiej przyszłości planuje się ponadto zorganizowanie wsparcia wewnątrz UŚ w zakresie opieki nad dziećmi, członkami rodziny o specjalnych potrzebach, starszymi członkami rodziny itp. oraz rozwój infrastruktury UŚ przyjaznej rodzicom z małymi dziećmi. W ramach budowania równowagi między obowiązkami rodzinnymi i wynikającymi z uczenia się, w Planie duży nacisk kładzie się na stworzenie wytycznych sprzyjających planowaniu spotkań roboczych uwzględniających równowagę uczenie się – rodzina oraz monitorowanie potrzeb i reagowanie na problemy zgłaszane przez osoby uczące się w Uniwersytecie. Wreszcie, w ramach ułatwiania osobom uczącym się ponownego wdrożenia się (np. po urlopie związanym z rodzicielstwem), przewidziano wprowadzenie praktyk typu „pozostawania w kontakcie” dla osób długotrwale korzystających z uprawnień rodzicielskich (możliwość krótkotrwałego „zawieszenia” urlopu rodzicielskiego w celu np. Uczestnictwa w szkoleniu).

---

¹⁷⁷https://us.edu.pl/wp-content/uploads/pliki/level-up/plan-rownosci-plci_US.pdf

8.2. Zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się

Wśród form wspierania kształcenia studentów można wyróżnić **formy instytucjonalne i pozainstytucjonalne**. Formy instytucjonalne wynikają z przyjętego programu studiów (są to wykłady, ćwiczenia, seminaria, praktyki studenckie, a także tutoring). Z kolei formami pozainstytucjonalnymi są warsztaty, seminaria naukowe czy też konkursy wiedzy. Istotne znaczenie w zakresie wspierania studentów w procesie uczenia się mają **koła naukowe i organizacje studenckie** działające na WNS. W ramach wydziału można wskazać na funkcjonowanie licznych organizacji, a wśród nich – między innymi:

- Koło Naukowe Socjologów (w trakcie reaktywacji),
- Koło Naukowe Pracy Socjalnej,
- Koło Naukowe Polityków Społecznych,
- Sekcja Naukowa „Progres”,
- Międzywydziałowe Stowarzyszenie Dziennikarzy „Mosty”,
- Koło Naukowe Komunikacji Międzykulturowej.

Należy dodać, że studenci w procesie uczenia się na kierunku socjologia korzystają z następujących form **pomocy merytorycznej**:

- konsultacji pracowników dydaktycznych i badawczo-dydaktycznych;
- indywidualnych zajęć prowadzonych w formie tutoringu, m.in. w ramach programu „Mistrzowie Dydaktyki”;
- seminariów dyplomowych;
- zasobów Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej (CINIBA), dysponującej bogatym księgozbiorem obejmującym dziedziny wiedzy reprezentowane przez wszystkie kierunki kształcenia;
- dostępu do czytelni studenckich wyposażonych w terminale komputerowe w budynku CINIBA,
- możliwości wyszukiwania i zamawiania książek i skryptów on-line, jak i korzystania z bogatego księgozbioru biblioteki cyfrowej,
- udziału w otwartych posiedzeniach towarzystw naukowych (m.in. PAN Katowice).

Wsparcia w procesie uczenia się udzielają studentom **opiekunowie poszczególnych roczników**. Do ich zadań należy – między innymi – reprezentowanie studentów w kontaktach z nauczycielami akademickimi i władzami wydziału, przekazywanie studentom podstawowych informacji na temat organizacji roku akademickiego i toku studiów.

Należy podkreślić, że ważną rolę w procesie wsparcia studentów w procesie uczenia się pełnią również **pełnomocnicy Dziekana**, m.in.: pełnomocnik ds. kształcenia na odległość, pełnomocnicy ds. studenckich, a także koordynatorki ds. dostępności oraz opiekunki praktyk studenckich.

Istotną rolę w procesie wspierania uczenia się odgrywa **Studencka Poradnia Prawna**¹⁷⁸. Celem Poradni jest udzielenie bezpłatnej pomocy prawnej studentom, w tym studentom kierunku socjologia i osobom niezdolnym, które w danej sprawie nie posiadały lub nie posiadają profesjonalnego pełnomocnika. Poradnia świadczy pomoc prawną dla osób studiujących, nie tylko w ramach UŚ, a także osób

---

¹⁷⁸ <https://us.edu.pl/wydzial/wpia/sprawy-studenckie/dzialalnosc-studencka/poradnia-prawna/>

niezamożnych, które nie posiadają w sprawie profesjonalnego pełnomocnika (np. adwokata, radcy prawnego). Świadczy także pomoc organizacjom społecznym – także takim, które dopiero podejmują swoją działalność. Mogą one wystąpić z prośbą o pomoc do Poradni o ile: są organizacjami niedochodowymi lub niskodochodowymi; ich statutowym celem jest ochrona praw człowieka, w szczególności w zakresie praw mniejszości, praw studenta, praw osób niepełnosprawnych oraz ochrony dóbr kultury. Nad działalnością poradni prawnej nadzór sprawuje Pełnomocnik Dziekana ds. studenckiej poradni prawnej oraz opiekunowie właściwych sekcji.

8.3. Formy wsparcia

Formy wsparcia dla studentów opisane zostały w [Regulaminie Studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach](#), a także zostały szczegółowo scharakteryzowane w [Procedurach Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia](#)¹⁷⁹ dla kierunków studiów organizowanych przez WNS, rozdział VI: *Wsparcie studentów w procesie uczenia się*: 1. Wspieranie krajowej i międzynarodowej mobilności studentów, 2. Wspieranie prowadzenia badań lub działalności artystycznej oraz publikowania lub prezentacji ich wyników, jak również uczestniczenia w różnych formach komunikacji naukowej lub artystycznej, 3. Wspieranie działań mających na celu przygotowanie studentów do wejścia na rynek pracy lub dalszej edukacji, 4. Motywowanie studentów do osiągania lepszych wyników nauczania i uczenia się oraz prowadzonych badań. 5. Informowanie studentów o możliwościach ich wsparcia i jego zakresie, w tym o pomocy materialnej. 6. Rozpatrywanie indywidualnych spraw zgłaszanych przez osoby studiujące. 7. Monitorowanie obsługi administracyjnej studentów. Wszelkie informacje dotyczące Regulaminu studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia dostępne są na [stronie internetowej Uniwersytetu](#)¹⁸⁰; [Jakość kształcenia | Pracownik \(us.edu.pl\)](#)¹⁸¹ i [Wydziału](#)¹⁸².

W pierwszym tygodniu zajęć, bezpośrednio przed ich rozpoczęciem, organizowane są **spotkania ze studentami pierwszych roczników studiów** (zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, pierwszego i drugiego stopnia), podczas których przekazywane są im informacje dotyczące organizacji studiów. Spotkania prowadzone są przez dyrekcję kierunku. Uczestniczą w nich również opiekunowie pierwszych roczników, przedstawiciele Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych oraz pracownicy dziekanatu. W trakcie takich zebrań wybiera się również starostę roku, a nowi studenci mogą poznać się nawzajem. W tym samym czasie studenci pierwszego roku spotykają się z przedstawicielami samorządu studenckiego, którzy opowiadają młodszym kolegom i koleżankom o możliwościach aktywnego działania w samorządzie, a także przeprowadzają szkolenie z praw i obowiązków studenta. Studenci mogą się też na bieżąco dowiadywać o aktualnych wydarzeniach, możliwościach udziału w konkursach, stażach i aktywnościach samorządu bezpośrednio ze [strony internetowej](#)¹⁸³. Studenci UŚ mają też [prywatną grupę na Facebooku](#)¹⁸⁴.

W UŚ funkcjonuje również [strona internetowa przeznaczona dla studentów pierwszych lat studiów](#)¹⁸⁵, na której znajdują się podstawowe informacje dotyczące struktury Uczelni, zasad funkcjonowania, wydarzeń dla studentów. Więcej informacji dla studentów pierwszego roku można

---

¹⁷⁹https://us.edu.pl/wydzial/wns/wp-content/uploads/sites/17/Bez-kategorii/WSZJK_2023-1.pdf

¹⁸⁰<https://us.edu.pl/student/studia/tok-studiow-2/>

¹⁸¹<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/jakosc-ksztalcenia/>

¹⁸²<https://us.edu.pl/wydzial/wns/szjk/>

¹⁸³<https://www.samorząd.us.edu.pl/>

¹⁸⁴<https://www.facebook.com/groups/1682748115353510>

¹⁸⁵<https://www.adapciak.us.edu.pl>

znaleźć na stronie UŚ, w zakładce student/nowy student. We wszelkich sprawach studenci mogą liczyć na pomoc Pełnomocników dziekana ds. studenckich, dyrekcji kierunków studiów, Prodziekana ds. kształcenia i studentów.

A. Wsparcie w zakresie krajowej i międzynarodowej mobilności studentów

Regulamin studiów zawiera informację o możliwościach odbywania wymiany krajowej i międzynarodowej. Studenci mogą uczestniczyć przede wszystkim w programach: MOST oraz Erasmus+. [Program Mobilności Studentów i Doktorantów MOST](#)¹⁸⁶ daje m.in. możliwość realizacji programu studiów na uczelni innej niż macierzysta, a także wyboru dodatkowych, związanych z zainteresowaniem Studentki/Studenta, zajęć dydaktycznych. Niezbędnych informacji udziela studentom również wydziałowy Koordynator ds. programu MOST. Drugi z programów umożliwia realizację części studiów (jednego lub dwóch semestrów) w zagranicznej instytucji partnerskiej. Erasmus+ daje również możliwość wyjazdów na staże w jednostkach naukowych. Na wydziale powołani zostali Pełnomocnicy Dziekana ds. międzynarodowej wymiany akademickiej, koordynujący proces wymiany i udzielający zainteresowanym niezbędnych informacji. Szczegółowe informacje o tym programie znajdują się na dedykowanej [uczelni](#)¹⁸⁷ i [wydziałowej stronie internetowej](#)¹⁸⁸. Warto zwrócić uwagę na fakt, że oprócz wymian międzynarodowych, studenci mogą uczestniczyć w wyjazdach zagranicznych podczas staży czy praktyk.

Należy również wspomnieć, że studenci mogą wziąć udział w programach oferowanych przez [Narodową Agencję Wymiany Akademickiej](#)¹⁸⁹.

B. Wsparcie w zakresie prowadzenia działalności naukowej oraz publikowania lub prezentacji jej wyników, jak również w uczestniczeniu w różnych formach komunikacji naukowej lub twórczości artystycznej

Na WNS stwarzane są warunki do **włączania studentów w działalność naukową**. Przejawiać się to może w realizacji **indywidualnych projektów badawczych**, dla których Uniwersytet zapewnia odpowiednie zaplecze, włączania ich do prowadzonych na Wydziale badań naukowych, w szczególności do **zespołów badawczych**, a także w **działalności w kołach naukowych**.

Istotnym aspektem w rozwoju indywidualnych projektów badawczych jest również indywidualna praca ze studentami szczególnie uzdolnionymi. Odbyna się ona nie tylko w ramach **konsultacji z pracownikami** badawczo-dydaktycznymi Wydziału, ale również współpracy w ramach **Indywidualnego Toku Studiów** przewidzianego w Regulaminie studiów. Bardzo istotnym w procesie działalności naukowej jest zapewnienie odpowiedniego zaplecza w postaci zasobów **CINiBA**, dysponującej bardzo bogatym księgozbiorem i dostępem do licznych baz specjalistycznych.

Studenci kierunku socjologia realizują indywidualne projekty badawcze, oparte na samodzielnie projektowanych i prowadzonych badaniach empirycznych, **w ramach seminariów dyplomowych**. Przygotowywane w ten sposób projekty badawcze są konsultowane przez promotorów prac licencjackich i magisterskich. Indywidualizowaniu współpracy ze studentami służy ograniczenie wielkości grup seminaryjnych, dzięki czemu stwarzane są możliwości zbudowania relacji mistrz-uczeń.

---

¹⁸⁶<https://us.edu.pl/student/mobilnosc/wyjazdy-krajowe/>;

¹⁸⁷<https://us.edu.pl/wspolpraca/wspolpraca-miedzynarodowa/mobilnosc-miedzynarodowa/program-erasmus/>

¹⁸⁸<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wspolpraca/miedzynarodowa/erasmus/>

¹⁸⁹<https://nawa.gov.pl/studenci/studenci-polscy>

Dodatkowo, w ramach wielu seminariów wykorzystywane są **elementy tutoringu**, co sprzyja rozwojowi naukowemu studentów.

Pracownicy WNS pełnią również rolę **tutorów** dla studentów Indywidualnych Studiów Międzyobszarowych, realizujących programy studiów na kierunkach organizowanych przez Wydział. Wymiernym efektem współpracy tutorskiej są prace semestralne, oparte na samodzielnie przygotowanych i przeprowadzanych przez studentów badaniach. Prace te przyjmują często formę artykułów naukowych bądź referatów, które bywają publikowane w formie artykułów naukowych bądź prezentowane w formie referatów. Studenci WNS mieli także możliwość udziału w projekcie „**Mistrzowie Dydaktyki**”¹⁹⁰. To projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego mający na celu m.in. wypracowanie metod pracy ze studentem opartych o **zasady tutoringu**. Studenci WNS byli uczestnikami tego projektu, a cykle spotkań tutorskich prowadzili – między innymi – pracownicy związani z Instytutem Socjologii (np. dr Justyna Kijonka, dr Agata Zygmunt-Ziemianek). Warto dodać, że tutoring (zarówno naukowy, jak i rozwojowy) jest również realizowany w ramach indywidualnej, niesformalizowanej współpracy nawiązywanej między pracownikami Wydziału i studentami poszczególnych kierunków. Jest on realizowany przez nauczycielki posiadających certyfikaty oraz akredytacje tutorskie.

Wsparcie w zakresie realizacji badań przez studentów jest również realizowane w **ramach zespołów badawczych**, które są powoływane z inicjatywy pracowników badawczo-dydaktycznych. Na WNS działają zespoły badawcze, w skład których wchodzi studenci, którzy są włączani do projektowania oraz realizacji prac badawczych, np. zespół badawczy dr Mai Drzazgi-Lech „Postawy Polaków wobec gier wideo”, w prace którego włączonych jest 16 studentów kierunku socjologia. Taka aktywność służy wspieraniu rozwoju naukowego studentów.

Studenci UŚ realizujący indywidualne prace badawcze lub artystyczne mogą ubiegać się o **Grant Studencki**¹⁹¹, realizowany przy wsparciu opiekuna naukowego. W ramach grantu mogą być sfinansowane – między innymi – projekty, wymagające przygotowania lub realizacji warsztatu naukowego, przygotowania publikacji naukowej, udziału w konferencjach naukowych. W ramach wsparcia ogólnouczelnianego studenci mogą również ubiegać się o przyznanie **Wyróżnienia JM Rektora UŚ**¹⁹², które ma na celu promowanie aktywnych i twórczych postaw na rzecz środowiska akademickiego i społecznego. Wyróżnienie Rektora jest nagrodą dla studentów posiadających znaczne osiągnięcia naukowe, sportowe, społeczne czy artystyczne.

Programy studiów na kierunku socjologia zapewniają studentom możliwość **rozwoju swoich zainteresowań naukowych** poprzez wybór w toku studiów pierwszego i drugiego stopnia specjalności i modułów fakultatywnych. Studenci mają także możliwość wyboru seminariów licencjackich i magisterskich, podczas których wspólnie z promotorem pracy dyplomowej, ustalają jej problematykę

---

¹⁹⁰<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/informacje-o-programie-mistrzowie-dydaktyki>

¹⁹¹<https://www.samorząd.us.edu.pl/student/swiadczenia-dla-studentow/15-student/swiadczenia-dla-studentow/82-grant-studencki>

¹⁹²<https://us.edu.pl/student/dzialalnosc-studencka/wyroznienia-jm-rektora-us/>

i temat. Szczegółowe informacje o kierunku wraz z planem studiów oraz listą efektów uczenia się znajdują się na [stronie internetowej WNS](#)¹⁹³.

Każdy student może korzystać z **konsultacji dla studentów i doktorantów**. Nauczyciele akademicki są zobowiązani do odbywania konsultacji dla studentów w wymiarze nie mniejszym niż 45 minut tygodniowo, zgodnie z [Regulaminem Pracy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach](#)¹⁹⁴ (§ 20, pkt 1). Wszyscy pracownicy WNS odbywają obowiązkowe konsultacje w każdy wtorek w godzinach 13.00-13.45. Dodatkowe terminy konsultacji są ustalane na początku każdego semestru, a informacja o nich jest zamieszczana [na stronie internetowej wydziału](#)¹⁹⁵. Należy podkreślić, że na prośbę studentów pracownicy odbywają również zdalne konsultacje, wykorzystując platformę MS Teams, zaś w przypadku, gdy pracownicy prowadzą zajęcia na studiach niestacjonarnych terminy konsultacji dostosowane są do potrzeb tej grupy studentów.

Wsparcie studentów kierunku socjologia w rozwoju swoich zainteresowań naukowych, a także w zdobywaniu kompetencji badawczych odbywa się również w ramach licznych **kół naukowych** działających na WNS, wskazanych w pkt. 8.2.

Koła posiadają **wsparcie merytoryczne i organizacyjne** ze strony pracowników Wydziału, będących opiekunami kół oraz **wsparcie finansowe**. Koła naukowe w ramach swojej działalności organizują spotkania, prelekcje, warsztaty i konferencje, uczestniczą w wizytach studyjnych oraz przygotowują stanowiska pokazowe podczas festiwali nauki. Szczegółowy wykaz organizacji studenckich zawarty jest na [stronie internetowej UŚ](#)¹⁹⁶.

Istnieje również **możliwość wsparcia finansowego** inicjatyw podejmowanych przez organizacje studenckie. Podział środków na działalność studencką odbywa się dwa razy w ciągu roku akademickiego i dokonywany jest przez Uczelnianą Radę Samorządu Studenckiego. Warto mieć jednak na uwadze, że tylko organizacje, które złożyły odpowiedni wniosek, mogą liczyć na wsparcie finansowe. Szczegółowe informacje o niezbędnej dokumentacji znajdują się na [stronie internetowej UŚ](#)¹⁹⁷ oraz [stronie Samorządu Studenckiego](#)¹⁹⁸. Działalność w zakresie kulturalno-artystycznym, sportowym i naukowym organizacji działających w Uczelni i stowarzyszeń, może być dofinansowana m.in. z rezerwy Rektora – dofinansowanie indywidualnych projektów/inicjatyw studentów o wysokim poziomie merytorycznym oraz inicjatyw organizacji studenckich.

Działalność naukowa studentów była realizowana przede wszystkim przez organizację konferencji, seminariów, warsztatów w ramach kół naukowych funkcjonujących na Wydziale. Studenci w latach 2019-2022 organizowali lub współorganizowali ponad **20 wydarzeń**, w tym krajowe i międzynarodowe konferencje z udziałem studentów całego Wydziału (**Załącznik K8_01**).

W ramach konferencji studenci uczestniczyli w sesjach referatowych i posterowych, a także mogli wziąć udział w dyskusji. Była to także możliwość wymiany doświadczeń z innymi studentami i pracownikami

---

¹⁹³<https://us.edu.pl/wydzial/wns/socjologia-2/>

¹⁹⁴<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/4982/5/>

¹⁹⁵<https://us.edu.pl/wydzial/wns/sprawy-studenckie/dyzury-pracownikow/>

¹⁹⁶<https://us.edu.pl/student/dzialalnosc-studencka/organizacje-studenckie/>

¹⁹⁷<https://us.edu.pl/student/dzialalnosc-studencka/organizacje-studenckie/finansowanie-dzialalnosci-studenckiej-i-naukowej/>

¹⁹⁸<https://www.samorzad.us.edu.pl/student/organizacje-studenckie/dofinansowanie>

naukowymi, poznania nowych zagadnień tematycznych oraz szansa zdobycia nowej wiedzy. Wśród wystąpień studenckich wymienić można, np.:

- Agata Kraus: *Znaczenie obecności katolickich przekazów w serwisie YouTube w kontekście procesów (de)sekularyzacji*. Wystąpienie w ramach Ogólnopolskiej Konferencji Interdyscyplinarnej „Między katedrą a katedrą. Kościół a nauka, kultura i polityka”, Katowice, UŚ, 13 maja 2020.
- Kamila Kowalewska: *Zdalny uniwersytet jako teatr codzienności młodzieży akademickiej*. Wystąpienie w ramach II konferencja „Wokół Nauk Społecznych”, Katowice, UŚ, 15 grudnia 2022.
- Krzysztof Krukowka: – *Przemoc wobec kobiet w środowisku imigranckim, z uwzględnieniem migrantek przymusowych* wystąpienie w ramach Międzywydziałowej Konferencji Naukowej „Czy przemoc ma płęć?”, Katowice UŚ 15 grudnia 2022.

Istotnym przejawem wsparcia działalności studenckiej jest **stworzenie możliwości dla publikacji prac studenckich** w ramach zarówno monografii, jak i czasopism naukowych. Studenci opublikowali swe prace w ramach prac zbiorowych i czasopism (m. in.):

- Bieniek N., Kulpa P., Świerc A. (2018). Efektywność udzielanych dotacji osobom bezrobotnym przez urząd pracy na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Tychy: Wyd. PUP.
- Biała S., Pniak M., Warzecha P. (2018). Sytuacja i opinie osób uczestniczących w stażach organizowanych przez urząd pracy. Tychy: Wyd. PUP.
- Czakon P., Pistelok P. (2020). Świat poprzedników i świat otaczający (*Umwelt*). W: Wróblewski, P. (red.). Struktury projektów działań. Światy absolwentów studiów doktoranckich Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego. s. 31-72.
- Dzienniak-Pulina D., Wolska K. (2022). Modus operandi wybranych seryjnych sprawców zabójstw. Czynniki ryzyka i możliwości oddziaływań resocjalizacyjnych i profilaktycznych. *Chowanna*, 2(57), 1-21.
- Gluzek M. (2020). Znaczenie ewaluacji w procesie działań pomocowych na rzecz osób z problemem alkoholowym. W: D. Müller-Siekierska, J. Ratkowska-Pasikowska, K. Walczak-Człapińska (red.), *Rodzina w systemie wsparcia i pomocy osobom z problemem alkoholowym*. Łódź: WUŁ.
- Karendął A. (2020). Horyzont przewidywalnych zdarzeń i uznawane autorytety. W: Wróblewski, P. (red.). Struktury projektów działań. Światy absolwentów studiów doktoranckich Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s. 73-105.
- Karendął P. (2020). Wykonalność projektu a jego urzeczywistnienie. W: Wróblewski P. (red.). Struktury projektów działań. Światy absolwentów studiów doktoranckich Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s.107-128.
- Nowicka K., Lubański R., Tsakhlo D. (2018). Sytuacja cudzoziemców na lokalnym rynku pracy. Tychy: Wyd. PUP.

- Tytko O. (2018). Kierunki rozwoju zawodowego absolwentów socjologii oraz szanse socjologów na rynku pracy — studium badawcze. W: A. Bartoszek, S. Kamińska-Berezowska (red.), Górnślaskie Studia Socjologiczne. Seria Nowa. red. t. 9. Z.1/2018.
- Tytko O. (2020). Więźniowie na rynku pracy — analiza doświadczeń polskich i zagranicznych. W: S. Kamińska-Berezowska i R. Muster (red.) Górnślaskie Studia Socjologiczne. Seria Nowa. red. t.11/2020.
- Walczak A., Kozak M.(2020). Mobbing w organizacji pomocowej jako przykład patologii zarządzania. Studium przypadku. W: S. Kamińska-Berezowska i R. Muster (red.) Górnślaskie Studia Socjologiczne. Seria Nowa. red. t.11/2020.

Ważnym wydarzeniem włączającym studentów w działalność naukową jest [Ślaski Festiwal Nauki KATOWICE](#)¹⁹⁹, organizowany przez UŚ jako lidera przedsięwzięcia od 2016 roku. Studenci Wydziału uczestniczą aktywnie w tym wydarzeniu, przygotowują stoiska naukowe oraz warsztaty. Angażują się również w prace związane z obsługą tego wydarzenia.

W zakresie twórczości artystycznej, studenci mają możliwość rozwijania swych umiejętności w ramach chóru Uniwersytetu Ślaskiego Harmonia, Studenckiego Zespół Pieśni i Tańca "Katowice" Uniwersytetu Ślaskiego, Radia Egida czy też Telewizji UŚ.

C. Wsparcie we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji,

Wsparciu we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji służą **praktyki zawodowe**, realizowane na studiach pierwszego stopnia, na specjalności socjologia reklamy i komunikacja społeczna. Zakładane efekty kształcenia są ściśle powiązane z kierunkiem studiów. Miejsce realizacji praktyk odpowiada zawodowym zainteresowaniom studentów, powiązanych z realizowanym programem studiów. Na podkreślenie zasługuje możliwość zaliczenia na poczet praktyk, wykonywanej już pracy zawodowej. Szczegółowe informacje na temat praktyk znajdują się w punkcie 2.7.

W przypadku pozostałych specjalności studenci odbywają **praktyki terenowe**, które pozwalają im zdobyć doświadczenie w projektowaniu i prowadzeniu badań empirycznych, które stanowią ważny element wyposażenia warsztatu socjologa. Dzięki nabyciu tych kompetencji studenci wchodzą na rynek pracy z konkretnymi umiejętnościami, które wymagane są w instytucjach i firmach zatrudniających osoby prowadzące badania, analizy i diagnozy społeczne.

Znaczącą rolę odgrywa również wsparcie studentów w zakresie rozwoju kariery podczas studiów i planowaniu jej rozwoju po studiach. Pomoc w tym zakresie świadczy Biuro Karier UŚ. Biuro zlokalizowane jest w budynku Rektoratu, przy ul. Bankowej 12 w Katowicach. Czynne jest w godzinach 7.30 – 15.30. Na [stronie internetowej Biura Karier](#)²⁰⁰ znajdują się informacje zarówno dla studenta jak i absolwenta dotyczące możliwości dalszego rozwoju wraz z wykazem aktualnych szkoleń, ofert pracy, wydarzeń itp. W latach 2019-2022 Biuro Karier zrealizowało szereg działań wspierających studentów kierunku socjologia w wejściu na rynek pracy. Wśród nich należy wymienić:

- organizowanie spotkań z pracodawcami;
- organizowanie stoisk Biura Karier na wydziałach – akcja „Biuro Karier on tour”;

¹⁹⁹<https://www.slaskifestiwalnauki.pl/>

²⁰⁰<http://bk.us.edu.pl/>

- organizowanie Mobilnych Targów Kariery;
- organizowanie i prowadzenie warsztatów, szkoleń z zakresu rozwoju umiejętności przydatnych na rynku pracy;
- prowadzenie Akademii Rozwoju Kariery;
- publikowanie ofert pracy, praktyk, staży;
- prowadzenie doradztwa zawodowego oraz coachingu kariery;
- prowadzenie programu stażowego, obejmującego płatne staże w ramach projektu „Jeden Uniwersytet – Wiele Możliwości”;
- cykliczne badanie losów absolwentów;
- prowadzenie badań oczekiwań pracodawców;
- prowadzenie Bazy Dobrych Praktykodawców;
- realizowanie Programu Corporate Readiness Certificate
- organizowanie spotkań z inwestorami;
- udział w projekcie Transform4Europe, w tym realizowanie inicjatyw wspierających postawy przedsiębiorcze, tj. Transform4Europe Mobile Entrepreneurs, otwartych warsztatów dualnych, wykładów wizytujących, konkursów na biznesplan, Szkoły Przedsiębiorczości;
- organizowanie konkursu „Stakeholder challenge”;
- udział w projekcie „Entrepreneur”.

Szczegółowa charakterystyka działań wspierających studentów kierunku socjologia w wejściu na rynek pracy, realizowanych przez Biuro Karier UŚ znajduje się w załączniku **Załącznik K8_02**.

Wsparcie studentów we wchodzeniu na rynek pracy jest realizowane również w ramach [Zintegrowanego Programu Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach](https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-1/o-projekcie)²⁰¹, realizowany od 1 października 2018 roku do 31 marca 2023 roku oraz [Jeden Uniwersytet – Wiele Możliwości. Program Zintegrowany](https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-2/o-projekcie)²⁰², realizowany od 1 października 2019 roku do 30 września 2023 roku, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (POWR.03.05.00-00-Z117/17-00 oraz POWR.03.05.00-00-Z301/18-00). Celem programu jest – między innymi – podniesienie kompetencji zawodowych, informatycznych, językowych, analitycznych, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa studentek i studentów UŚ komplementarnych z efektami kształcenia, poprzez realizację programu rozwoju kompetencji w tym: certyfikowanych szkoleń i warsztatów, wizyt studyjnych, dodatkowych zadań praktycznych w formie projektów i zajęć realizowanych z pracodawcami; dostosowanie i realizację programów kształcenia ukierunkowanych na wyposażanie studentów i studentek w praktyczne umiejętności. W ramach programów na WNS realizowane są – między innymi – warsztaty z pracodawcami, wpisującymi się w różne aktywności zawodowe, które będą podejmowali absolwenci kierunków organizowanych przez Wydział, w tym absolwentów kierunku socjologia. Studenci uczestniczą – między innymi – w warsztatach prowadzonych przez osoby związane z prowadzeniem firm szkoleniowych, prowadzących badania społeczne, konsultingowych, agencji PR, instytucji samorządowych świadczących pomoc społeczną, form produkcyjnych lub usługowych, jednostki samorządu

²⁰¹<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-1/o-projekcie>

²⁰²<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-2/o-projekcie>

terytorialnego i inne²⁰³. Szczegółowy wykaz zrealizowanych dotąd na WNS warsztatów i szkoleń zawiera **Załącznik K8_03**. Oprócz warsztatów realizowanych na Wydziale studenci kierunku mają możliwość skorzystania z otwartej oferty szkoleń adresowanej do wszystkich studentów UŚ. W zajęciach organizowanych ramach projektu Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach udział wzięło **261 studentów** kierunku socjologia, w tym: 175 osób w zajęciach z wykładowcą zagranicznym; 62 osoby uczestniczyło w szkoleniu, a 127 uczestniczyło w zajęciach z pracodawcami. Z kolei w ramach projektu Jeden Uniwersytet Wiele Możliwości. Program Zintegrowany w różnych formach wsparcia uczestniczyło **89 osób studiujących** na kierunku socjologia, w tym: 45 osób wzięło udział w stażach, 6 osób w szkoleniach, a 45 korzysta ze zmodyfikowanych w ramach projektu programów studiów.

D. Wspieranie aktywności studentów: sportowej, artystycznej, organizacyjnej, w zakresie przedsiębiorczości,

Wydział i Uczelnia wspiera również aktywność sportową, artystyczną, organizacyjną oraz w zakresie przedsiębiorczości. Przykładem wsparcia **działalności artystycznej** jest działalność [Studenckiego Zespołu Pieśni i Tańca „Katowice” Uniwersytetu Śląskiego](https://us.edu.pl/wydzial/wns/studencki-zespol-piesni-i-tanca-katowice-uniwersytetu-slaskiego/)²⁰⁴, [chóru studenckiego Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia”, studenckiego radia Egida](https://www.egida.us.edu.pl/)²⁰⁵ czy [Telewizji UŚ](https://www.youtube.com/user/telewizjaus)²⁰⁶. Należy także wspomnieć, że sukcesy w ramach działalności artystycznej kwalifikowane są w ramach kryteriów przyznawania stypendium Rektora dla najlepszych studentów. **Działalność sportowa** wspierana jest przede wszystkim na poziomie uniwersyteckim poprzez działalność [Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu UŚ](https://cwfis.us.edu.pl/)²⁰⁷. Funkcjonuje również [Akademicki Związek Sportowy UŚ](https://azsus.pl/)²⁰⁸. Aktywność sportowa jest także premiowana w ramach stypendium Rektora dla najlepszych studentów. **Aktywność organizacyjna** wspierana jest poprzez pomoc w zakładaniu, animowanie i koordynowanie działalności organizacji studenckich na WNS. Studenci mogą liczyć na pomoc poszczególnych pracowników wydziału, zarówno badawczo-dydaktycznych, jak i administracyjnych. Studenci biorą również aktywny udział w pracach ciał kolegialnych wydziału, są przedstawicielami studentów w Uczelnianej Komisji ds. Kształcenia i Studentów oraz w Radzie Dydaktycznej kierunków. **Aktywnością w zakresie przedsiębiorczości** w skali UŚ zajmuje się Biuro Karier. Na internetowej stronie Biura Karier UŚ student może odnaleźć informacje dotyczące testów psychozawodowych, doradztwa kariery, próbnych rozmów kwalifikacyjnych, praktyk na studiach, ofert pracy, staży, praktyk, rozwoju osobistego, coachingu kariery, szkoleń i warsztatów, Akademii Rozwoju Kariery, spotkań z Pracodawcami, Wolontariatu. Szerzej działania wspierające przedsiębiorczość studentów kierunku socjologia zostały zaprezentowane w załączniku **Załącznik K8_02**.

8.4. System motywowania studentów do osiągania lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposobów wsparcia studentów wybitnych

---

²⁰³<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-1/student/wydzial-nauk-spoecznych/warsztaty>

²⁰⁴<https://us.edu.pl/wydzial/wns/studencki-zespol-piesni-i-tanca-katowice-uniwersytetu-slaskiego/>

²⁰⁵<https://www.egida.us.edu.pl/>

²⁰⁶<https://www.youtube.com/user/telewizjaus>

²⁰⁷<https://cwfis.us.edu.pl/>

²⁰⁸<https://azsus.pl/>

Na WNS, a także w UŚ istnieje możliwość skorzystania z instrumentów związanych z **motywowaniem studentów** do osiągania lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej, a także **wsparcia studentów wybitnych**. Studenci mogą starać się o:

- stypendia wewnętrzne,
- nagrody w ramach konkursów organizowanych przez instytucje państwowe i samorządowe,
- wyróżnienia, nagrody i dofinansowania w ramach konkursów organizowanych przez WNS oraz UŚ.

Studenci mogą skorzystać ze wsparcia materialnego w ramach **stypendiów wewnętrznych**. Istnieje kilka rodzajów stypendiów. Są to stypendia socjalne, stypendium dla osób z niepełnosprawnością, stypendium Rektora oraz zapomoga. Szczegółowy tryb przyznawania poszczególnych rodzajów stypendiów określa – między innymi – [Regulamin świadczeń dla studentów UŚ](#)²⁰⁹.

Studenci mogą zapoznać się również z obowiązującymi aktami prawnymi czy procedurami obowiązującymi UŚ na [podstronie uczelni przeznaczonej dla studentów](#)²¹⁰; jak również w zakładce [wsparcie i fundusze](#)²¹¹. Informacje na temat możliwości uzyskania wsparcia materialnego student może również uzyskać od pracowników dziekanatu oraz pracowników [Centrum Obsługi Studentów UŚ](#)²¹². W oparciu o Regulamin świadczeń dla studentów UŚ decyzje w zakresie przyznawania świadczeń podejmuje Dziekan lub Prodziekan na mocy upoważnienia Rektora. Wysokość poszczególnych świadczeń jest zmienna. Świadczenia przysługują na studiach pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych magisterskich, jednak nie dłużej niż przez łączny okres 12 semestrów, bez względu na ich pobieranie przez studenta. Student może się ubiegać w uczelni o następujące świadczenia: stypendium socjalne, stypendium dla osób z niepełnosprawnością, stypendium rektora i o zapomogę. Wszystkie rodzaje świadczeń przyznawane są na wniosek studenta.

Stypendium Rektora może otrzymywać student, który: uzyskał wyróżniające wyniki w nauce, ma osiągnięcia naukowe, artystyczne lub osiągnięcia sportowe we współzawodnictwie co najmniej na poziomie krajowym oraz zaliczył rok studiów do 25 września lub, w przypadku studiów kończących się w semestrze zimowym, do 15 marca (dotyczy studentów od drugiego roku studiów I stopnia i jednolitych magisterskich). Stypendium rektora otrzymuje również student przyjęty na pierwszy rok studiów w roku złożenia egzaminu maturalnego, który jest: laureatem olimpiady międzynarodowej albo laureatem lub finalistą olimpiady stopnia centralnego, o których mowa w przepisach o systemie oświaty, medalistą co najmniej współzawodnictwa sportowego o tytuł mistrza Polski w danym sporcie, o którym mowa w przepisach o sporcie.

Od 1 lipca 2019 r. dotychczasowe stypendium ministra za wybitne osiągnięcia zastąpiono nowym świadczeniem – **stypendium ministra za znaczące osiągnięcia naukowe, artystyczne lub sportowe**. Stypendium ministra może otrzymać student wykazujący się: znaczącymi osiągnięciami naukowymi lub artystycznymi związanymi ze studiami lub znaczącymi osiągnięciami sportowymi. Szczegółowy opis osiągnięć uprawniających do ubiegania się o stypendium ministra, sposób ich dokumentowania oraz wzory wniosków można znaleźć na [stronie internetowej Ministerstwa Edukacji i Nauki](#)²¹³. Informacje

---

²⁰⁹<https://us.edu.pl/student/wp-content/uploads/sites/3/dokumenty/Najwazniejsze-akty-prawne/zalacznik-nr-4-do-zarzadzenia-nr-153-2022-tekst-jednolity-Regulamin-swiadczen-dla-studentow.pdf>

²¹⁰<https://us.edu.pl/student/studia/najwazniejsze-akty-prawne/>

²¹¹<https://us.edu.pl/student/wsparcie-i-fundusze/swiadczenia-stypendia-i-zapomoga/>

²¹²<https://us.edu.pl/student/wda/poznaj-cos/>

²¹³<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/skladanie-wnioskow-o-stypendium-ministra-za-znaczące-osiągnięcia-dla-studentów-na-rok-akademicki-20222023>

o tym rodzaju stypendium znajdują się również na [stronie internetowej UŚ](#)²¹⁴. Należy mieć jednak na uwadze, że studenci zamierzający ubiegać się o stypendium ministra są obowiązani uzyskać rekomendację Dziekana swojego Wydziału.

Należy także podkreślić, że w latach 2018 - 2020 (z możliwą kontynuacją) oferowane były tzw. [Granty Rektora UŚ](#)²¹⁵ dla najlepszych studentów. Inicjatywa skierowana była do studentów rozpoczynających naukę na poszczególnych stopniach studiów oraz prowadzących indywidualne prace badawcze lub artystyczne o wysokim poziomie merytorycznym. Dofinansowanie (do 6000 zł) na podstawie złożonych wniosków przyznawała Komisja Grantowa pod kierownictwem Prorektora ds. kształcenia. Warto wspomnieć, że uzyskaną kwotę można było przeznaczyć m.in. na przygotowanie publikacji, wyjazdu konferencyjnego, kwerendy bibliotecznej, udział w warsztatach, szkoleniach i kursach czy udział w zagranicznych akademickich szkołach letnich.

Studenci realizujący indywidualne prace badawcze lub artystyczne mogą ubiegać się również o [Grant Studencki](#)²¹⁶. Dofinansowanie (do 5000 zł) może zostać przyznane na podstawie złożonych wniosków przez Komisję Grantową, w której skład wchodzi Prorektor ds. kształcenia i studentów, Przewodniczący Samorządu Studenckiego wraz z przedstawicielami Samorządu oraz pracownicy Centrum Obsługi Studentów i Działu Kształcenia. Z dofinansowania można pokryć podobne koszty jak w przypadku Grantu Rektora.

Uzdolnieni studenci mogą wziąć udział w konkursie pt. [Wyróżnienia JM Rektora UŚ](#)²¹⁷. Podstawowym kryterium, na podstawie którego przyznawane są wyróżnienia, to ocena wartości i znaczenia realizowanych przez Kandydatów przedsięwzięć oraz ocena ich indywidualnych osiągnięć (również przy porównaniu z innymi wnioskami). Wyróżnienia przyznaje się w kilku kategoriach, tj. za wyróżniającą się działalność i osiągnięcia naukowe, osiągnięcia artystyczne, osiągnięcia sportowe, działalność popularnonaukową, działalność społeczną, działalność kulturalną, inicjowanie i rozwijanie życia studenckiego. Kandydat może wykazywać działania z różnych obszarów, przy czym przynajmniej w jednym z nich działalność powinna trwać dłużej niż jeden rok akademicki. Wyróżnienia zdobywali studenci kierunków organizowanych przez WNS.

Studenci WNS mają również możliwość uczestniczenia w **różnego rodzaju konkursach**. Przykładem jest konkurs im. hm. O. Fietkiewicza na prace naukowe o tematyce harcerskiej. W 2020 roku Pani Magdalena Bigewska, studentka kierunku socjologia, otrzymała wyróżnienie, za pracę licencjacką pt. „Znaczenie obrzędów przejścia w procesie stawania się harcerzem”, napisaną pod kierunkiem dr Małgorzaty Tyrybon.

8.5. Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

Studenci mogą uzyskiwać informacje na temat systemu stypendialnego **w sposób bezpośredni** u pracowników dziekanatu oraz Centrum Obsługi Studentów UŚ, a także **na stronie internetowej UŚ**.

---

²¹⁴https://us.edu.pl/student/wsparcie-i-fundusze/swiadczenia-stypendia-i-zapomoga/stypendium-ministra/#kryteria_przyznawania.

²¹⁵<https://www.grantyrektora.us.edu.pl>

²¹⁶<https://www.samorzad.us.edu.pl/student/swiadczenia-dla-studentow/15-student/swiadczenia-dla-studentow/82-grant-studenck>

²¹⁷<https://us.edu.pl/student/dzialalnosc-studencka/wyroznienia-jm-rektora-us/>

Szczegółowy tryb przyznawania poszczególnych rodzajów stypendiów określa m.in. [Regulamin świadczeń dla studentów Uniwersytetu Śląskiego](#)²¹⁸ zamieszczony na stronie internetowej uczelni. Studenci mogą zapoznać się z obowiązującymi aktami prawnymi czy procedurami obowiązującymi w Uniwersytecie na [podstronie uczelni przeznaczonej dla studentów](#)²¹⁹; jak również w zakładce [wsparcie i fundusze](#)²²⁰. Informację o możliwościach wsparcia materialnego studenci mogą uzyskać od pracowników dziekanatów i pracowników Centrum Obsługi Studentów UŚ. W oparciu o Regulamin świadczeń dla studentów UŚ decyzje w zakresie przyznawania świadczeń podejmuje Dziekan lub Prodziekan na mocy upoważnienia Rektora. Zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, student może się ubiegać w uczelni o następujące świadczenia przyznawane ze środków funduszu stypendialnego: stypendium socjalne, stypendium dla osób z niepełnosprawnością, stypendium rektora i o zapomogę. Wszystkie rodzaje świadczeń przyznawane są na wniosek studenta.

Stypendium socjalne może otrzymać student, znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, którego dochód na osobę w rodzinie nie jest wyższy od kwoty ustalonej przez Rektora. Próg dochodu uprawniający do otrzymania stypendium socjalnego oraz wysokość stypendium ustala Rektor w porozumieniu z Samorządem Studenckim pod koniec października na semestr zimowy danego roku akademickiego oraz w marcu na semestr letni.

Stypendium dla osób z niepełnosprawnością może otrzymywać student z tytułu niepełnosprawności, potwierdzonej orzeczeniem właściwego organu. Świadczenie to przyznawane jest na wniosek studenta składany w dziekanacie w terminie do dziesiątego dnia miesiąca. Stypendium dla osób z niepełnosprawnością przyznaje się na semestr, nie dłużej niż na okres ważności orzeczenia.

Stypendium Rektora dla najlepszych studentów zostało omówione powyżej, w punkcie 8.6.

Innym rodzajem pomocy jest **zapomoga**. Może ją otrzymać student, który znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej. Przez trudną sytuację życiową, uzasadniającą przyznanie zapomogi, należy rozumieć ogół warunków (np. materialnych, rodzinnych, społecznych, zdrowotnych), w jakich znalazła się rodzina studenta, powodujących przejściowe problemy w spełnianiu potrzeb materialnych rodziny. Dodatkowo, w przypadku problemów finansowych studenta, Dziekan może umorzyć część lub całość należności finansowych studenta wobec Wydziału lub rozłożyć płatność na trzy raty.

Studenci spoza Katowic mogą ubiegać się o możliwość **zamieszkania w domach studenckich UŚ**. Szczegółowe informacje dotyczące akademików znajdują się na [stronie internetowej UŚ](#)²²¹.

Studenci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi znajdą informację o wsparciu u [Wydziałowych Koordynatorów ds. wsparcia i specjalistów administracyjnych ds. dostępności](#)²²² oraz w [Centrum Obsługi Studentów](#)²²³. Na stronach internetowej COS oraz WNS znajdują się wszelkie niezbędne

---

²¹⁸<https://us.edu.pl/student/wp-content/uploads/sites/3/dokumenty/Najwazniejsze-akty-prawne/zalacznik-nr-4-do-zarzadzenia-nr-153-2022-tekst-jednolity-Regulamin-swiadczen-dla-studentow.pdf>

²¹⁹<https://us.edu.pl/student/studia/najwazniejsze-akty-prawne/>

²²⁰<https://us.edu.pl/student/wsparcie-i-fundusze/swiadczenia-stypendia-i-zapomoga/>

²²¹<https://us.edu.pl/student/wsparcie-i-fundusze/akademiki-2/>

²²²<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wsparcie/>

²²³<https://us.edu.pl/student/wsparcie-i-fundusze/dostosowanie-do-specjalnych-potrzeb/>

informacje dotyczące możliwych do uzyskania form i zakresu wsparcia, jak również dane kontaktowe specjalistów zatrudnionych w COS.

Studenci z problemami natury psychologicznej i emocjonalnej znajdują wsparcie wśród wykwalifikowanej kadry psychologów i psychoterapeutów, współpracujących z Centrum Obsługi Studentów UŚ.

Informacje na temat wsparcia w zakresie **wymiany międzynarodowej** studenci mogą uzyskać bezpośrednio u Pełnomocniczki Dziekana ds. współpracy międzynarodowej oraz Pełnomocników Dziekana ds. międzynarodowej wymiany akademickiej. Informacje są też zamieszczone na [stronie internetowej WNS](#)²²⁴ i [stronie internetowej UŚ](#)²²⁵.

Informacje na temat wspierania **aktywności sportowej** można znaleźć na stronie internetowej Uniwersytetu Śląskiego, na [podstronie przeznaczonej dla studentów](#)²²⁶ oraz na stronie [Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu](#)²²⁷ na stronie [Akademickiego Związku Sportowego](#)²²⁸. Studenci mogą zapisać się na dodatkowe zajęcia z wychowania fizycznego oraz w ramach legitymacji AZS brać udział w zajęciach licznych sekcji sportowych. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia realizowane są obowiązkowe zajęcia z wychowania fizycznego w wymiarze 60h (na pierwszym i drugim semestrze studiów).

Na temat wspierania **działalności studenckiej i organizacyjnej** informacje można znaleźć na stronie internetowej Uniwersytetu, na [podstronie przeznaczonej dla studentów](#)²²⁹. Na Uczelni działa Rzecznik Praw Studenta i Doktoranta, którego zadaniem jest zapewnienie ochrony praw studenta i doktoranta poprzez podejmowanie interwencji, udzielanie wsparcia i podejmowanie mediacji w sytuacjach konfliktowych i kryzysowych. Powołano również Pełnomocniczkę Rektora ds. przeciwdziałania molestowaniu seksualnemu, która służy wsparciem osobom studiującym, a także pracownikom Uczelni w sytuacji doświadczenia molestowania seksualnego lub naruszenia godności w sferze seksualnej

8.6. Sposób rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczności

Za rozstrzyganie skarg i rozpatrywanie wniosków zgłaszanych przez studentów, zgodnie z Systemem Zapewniania Jakości Kształcenia, odpowiedzialny jest **Dziekan, Prodziekan ds. kształcenia i studentów, Pełnomocnicy dziekana ds. studenckich** oraz inne osoby, upoważnione przez Dziekana zgodnie z przepisami [Regulaminu organizacyjnego Uniwersytetu Śląskiego](#)²³⁰ w Katowicach, którzy działają w oparciu o przepisy Regulaminu Studiów w UŚ i innych aktów prawa uczelnianego oraz powszechnie obowiązującego, właściwych dla danej sprawy. Studenci mogą skorzystać również z pomocy oferowanej przez [Rzecznika Praw Studenta i Doktoranta](#)²³¹ oraz **Centrum Obsługi Studentów**. Podczas organizowanych przez Prodziekana/Dyrektora kierunków spotkań, poświęconych kształceniu, ze studentami porusza się kwestie rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków,

---

²²⁴<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wspolpraca/miedzynarodowa/erasmus/>

²²⁵<http://erasmus.us.edu.pl/>

²²⁶<https://us.edu.pl/student/>

²²⁷<https://cwfis.us.edu.pl/>

²²⁸<https://azsus.pl/>

²²⁹<https://us.edu.pl/student/dzialalnosc-studencka/organizacje-studenckie/>

²³⁰<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/240/5/>

²³¹<https://us.edu.pl/student/wda/skarbiec-wiedzy/rzecznik-praw-studenta-i-doktoranta/>

a ewentualne wnioski Dyrektor kierunków studiów przedstawia na posiedzeniu Rady Dydaktycznej i Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia i Studentów, która formułuje postulaty w tym zakresie i przekazuje je Dziekanowi.

Na podstawie § 12 ust 4 Regulaminu studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach indywidualne sprawy studentów, niewymagające wydania decyzji administracyjnych **są załatwiane w drodze rozstrzygnięć**. Osoby uprawnione na podstawie przepisów odrębnych do wydawania rozstrzygnięć wydają je niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia wniesienia podania, chyba że przepisy Regulaminu stanowią inaczej. W przypadku niewydania rozstrzygnięcia w terminie, studentowi służy skarga do dziekana na nieterminowe załatwienie sprawy. Rozpatrując skargę, dziekan rozstrzyga w indywidualnej sprawie studenckiej lub wyznacza imiennie osobę zobowiązaną do jej załatwienia, ustalając odpowiedni termin jednakże nie dłuższy niż 14 dni. Zgodnie z § 12 ust 7 Regulaminu studiów treść rozstrzygnięcia, zawiera wskazanie:

2. osoby wydającej rozstrzygnięcie;
3. daty wydania rozstrzygnięcia;
4. adresata rozstrzygnięcia;
5. sposobu rozstrzygnięcia sprawy;
6. w przypadku negatywnego załatwienia indywidualnej sprawy studenta także motywów prawnych i faktycznych rozstrzygnięcia.

Od negatywnego załatwienia sprawy w trybie rozstrzygnięcia, studentowi **przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy** do dziekana, w razie podtrzymania rozstrzygnięcia przez dziekana – **odwołanie do rektora**. W przypadku gdy rozstrzygnięcie w indywidualnej sprawie podejmuje Rektor, jest ono ostateczne.

Decyzje administracyjne wydaje Rektor albo z upoważnienia Rektora Dziekan lub Prodziekan ds. kształcenia i studentów w sprawach wskazanych w § 12 ust 2 Regulaminu studiów. Od decyzji administracyjnych wydanych w pierwszej instancji przez Rektora lub osobę działającą z jego upoważnienia, studentowi przysługuje **wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy**.

8.7. Zakres, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacji kadry wspierającej proces kształcenia

W celu zapewnienia jak **najwyższych standardów obsługi studentów**, na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, wyodrębnione zostały trzy - ściśle ze sobą współpracujące – komórki:

- Dziekanat zajmujący się obsługą procesu dydaktycznego [trzy pracownice, z czego jedna osoba zajmuje się wyłącznie sprawami związanymi z kierunkami socjologia i praca socjalna²³²]. Zakres zadań: obciążenia dydaktyczne, rozliczanie z wykonania pensum i godzin ponadwymiarowych, harmonogramy: zajęć, sesji egzaminacyjnej oraz dyżurów pracowników, ustalanie terminów egzaminów dyplomowych, praca nad kartami kierunków, dysponowanie zasobami lokalowymi, obsługa administracyjna pracowników zewnętrznych w zakresie procesu dydaktycznego; obsługa systemu rejestracji na zajęcia;

---

²³² Dane dotyczą tylko jednej z lokalizacji WNS, budynku przy ul. Bankowej 11, gdzie odbywają się zajęcia dla studentów socjologii oraz gdzie odbywa się obsługa toku studiów na tym kierunku.

- Dziekanat – odpłatności za studia oraz świadczenia dla studentów [dwie pracownice]. Zakres zadań: obsługa spraw dotyczących odpłatności za studia, windykacja należności od studentów, sprawy socjalno-bytowe (stypendia, akademiki, zapomogi);
- Dziekanat – obsługa studentów [pięć pracownic, z czego jedna osoba zajmuje się wyłącznie obsługą toku studiów stacjonarnych na kierunku socjologia, inna jest wyznaczona do obsługi toku studiów niestacjonarnych]. Zakres zadań: rozliczanie zaliczenia semestru, wznowienie na studia, powtarzanie modułu/modułów, powtarzanie semestru, urlopy, dyplomy, legitymacje ELS, wydawanie zaświadczeń, przepisywanie studentów do określonej grupy.

Informacja o zakresie obowiązków poszczególnych komórek i pracowników administracji znajduje się na [podstronie www Wydziału](#)²³³, przeznaczonej dla studentów.

Jednostką „pierwszego kontaktu” dla studentów kierunku socjologia od rekrutacji po uzyskanie dyplomu (także po ukończeniu studiów w zakresie np. zaświadczeń) jest dziekanat zajmujący się obsługą studentów. Kadre dziekanatu stanowi **zespół składający się z osób legitymujących się doskonałymi kompetencjami w zakresie wiedzy oraz komunikacji interpersonalnej**. Są one zatrudnione na stanowisku specjalistów, samodzielnych referentów i referentów.

Dziekanat obsługi studentów kierunku socjologia zlokalizowany jest na parterze budynku, w bezpośrednim sąsiedztwie windy zewnętrznej, mieszczącej się przy parkingu, co czyni go **łatwo dostępnym także dla osób z niepełnosprawnościami**. Formularze wniosków są dostępne na stronie [www Wydziału, na podstronie przeznaczonej dla studentów](#)²³⁴. Wypełnione formularze studenci mogą złożyć osobiście w dziekanacie lub przekazać za pośrednictwem wrzutni, która umieszczona jest na ścianie obok wejścia. Wrzutnia daje możliwość przekazywania dokumentów także poza godzinami pracy dziekanatu, w godzinach otwarcia budynku Wydziału. Za jej pośrednictwem studenci mogą także zgłaszać swoje **anonimowe uwagi** co do systemu obsługi administracyjnej, gdyby takie występowały. Od początku roku akademickiego 2022/2023 możliwe jest również składanie podań i wniosków za pośrednictwem systemu USOSweb. Lista wniosków możliwych do złożenia za pośrednictwem systemu USOS znajduje się na stronie [www Wydziału, na podstronie przeznaczonej dla studentów](#)²³⁵.

Zadaniem pracowników Dziekanatu kierunku socjologia jest obsługa spraw studenckich dotyczących toku studiów, która odbywa się w sposób kompetentny. Zespół Dziekanatu w swojej codziennej pracy wykorzystuje programy informatyczne: USOS, SAP. Poza osobistym stałym kontaktem z pracownikami dziekanatu, studenci mają również możliwość uzyskania informacji drogą telefoniczną i mailową. Ponadto wszystkie istotne informacje i ogłoszenia są umieszczane na stronie internetowej wydziału, a w razie potrzeby także przesyłane na indywidualny adres email studenta.

Zadaniem dziekanatu – obsługi studenta jest **zarządzanie tokiem studiów w systemie USOS i wsparcie studentów na każdym etapie kształcenia**. Kadra dziekanatu w razie potrzeby przeprowadza krótkie szkolenia z obsługi systemu USOS, udziela wskazówek jak korzystać z platform e-learningowych (m.in.: kursy BHP oraz przysposobienia bibliotecznego), wspiera w procesie logowania oraz rejestracji na zajęcia oraz - w przypadku studentów, którym przysługują świadczenia materialne - kieruje do odpowiedniej jednostki na Wydziale. Zespół dziekanatu szczególną uwagę poświęca studentom

²³³<https://us.edu.pl/wydzial/wns/wydzial/struktura/administracja/dziekanat/>

²³⁴<https://us.edu.pl/wydzial/wns/sprawy-studenckie/wzory-dokumentow/>

²³⁵<https://us.edu.pl/wydzial/wns/sprawy-studenckie/wzory-dokumentow/>

obcokrajowcom, dla których podjęcie studiów łączy się z wieloma wyzwaniami. Obcokrajowcy, którzy rozpoczynają studia na WNS uzyskują pomoc na każdym etapie procedury związanej z immatrykulacją.

Pracownicy dziekanatu **podnoszą na bieżąco swe kompetencje** uczestnicząc w szkoleniach poszerzających ich umiejętności twarde i miękkie. Należy tutaj wspomnieć o m.in. szkoleniach: z zakresu nowych przepisów archiwalno-kancelaryjnych dla pracowników administracji; dotyczących obsługi systemu służącego do elektronicznego obiegu dokumentów – EZD; z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej; dotyczących procesu rekrutacji na studia; z obsługi systemu SAP; z zakresu obsługi programu do tworzenia harmonogramów zajęć; z zakresu ochrony danych osobowych; z zakresu komunikacji międzykulturowej; z zakresu wdrożenia nowej funkcjonalności dotyczącej umów cywilno-prawnych czy dotyczących zasad rozliczania pensum dydaktycznego w obliczu zmian wprowadzonych ustawą 2.0.

W celu zwiększenia kompetencji pracowników w procesie kontaktu ze studentami, Uniwersytet Śląski w 2020 roku przygotował specjalne poradniki. [Poradniki](#)²³⁶ miały formę broszury, która zawiera informacje o sposobach radzenia sobie w sytuacjach problematycznych związanych z zachowaniem studentów.

WNS szczerzy się indywidualnym podejściem do studenta. Każdy może liczyć na doradztwo pracowników dziekanatu w zakresie znalezienia najkorzystniejszego rozwiązania zgodnego z regulaminem studiów.

8.8. Działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom

Rozpoczynając studia, studenci UŚ zobowiązani są do zaliczenia [szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy](#)²³⁷. Szkolenie realizowane jest na platformie e-learningowej. Składa się ono z kilku elementów. Najpierw zostały przedstawione ogólne przepisy i zasady BHP, a następnie omówione są zasady udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej – na każdym bowiem w razie wypadku spoczywa obowiązek nie tylko wezwania służb ratunkowych, ale również udzielenia osobie poszkodowanej pomocy. Na koniec uczestnicy poznają kilka zasad dotyczących ochrony przeciwpożarowej. Studenci, którzy zrealizują całe szkolenie, otrzymają zaliczenie.

UŚ, mając świadomość, że wspólnotę akademicką tworzą ludzie reprezentujący różne perspektywy i idee; różną wiedzę i kulturę, co stanowi dodatkową wartość Uniwersytetu, świadczącą o jego sile i mądrości, co wyraża § 4 [Statutu](#)²³⁸, przyjmuje i realizuje [Zasady Równości i Różnorodności](#)²³⁹. Szczególnie wartym podkreślenia jest zapewnienie studentom kompleksowego wsparcia w zakresie bezpieczeństwa i równego traktowania poprzez zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich procedur, w tym przyjęcie pod koniec 2021 r. [Planu Równości Płci w Uniwersytecie Śląskim](#)²⁴⁰. 29 grudnia 2022 roku w UŚ powołano podmiot odpowiedzialny za monitorowanie przestrzegania zasad równego

---

²³⁶<https://us.edu.pl/wzmocnienie-kompetencji-pracownikow-uczelni-w-kontaktach-ze-studentami-poradniki/>

²³⁷<https://el.us.edu.pl/mw/>

²³⁸https://www.us.edu.pl/wp-content/uploads/Nieprzypisane/zal_do_374_2019.pdf

²³⁹<https://us.edu.pl/uczelnia/rowne-traktowanie/>

²⁴⁰https://us.edu.pl/wp-content/uploads/pliki/level-up/plan-rownosci-plci_US.pdf

traktowania i poszanowania różnorodności w UŚ, tj. **Komisję ds. równości i różnorodności**, której zasady działania określa [statut Komisji](#)²⁴¹. Do jej zadań należy w szczególności:

- monitorowanie realizacji polityki równości;
- podnoszenie świadomości na temat zasad równości oraz upowszechnianie problematyki równości i różnorodności w badaniach i kształceniu, a także przygotowywanie rekomendacji i projektów działań, w tym inicjatyw legislacyjnych związanych z urzeczywistnianiem przyjętych zasad;
- opiniowanie zgłaszanych projektów działań;
- współpraca z podmiotami reagującymi na naruszenia równościowe;
- przygotowywanie raportów w zakresie monitorowania wdrażania polityki równości i różnorodności.

W odniesieniu do przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy ze względu na płeć, w tym przemocy seksualnej opracowana została ścieżka postępowania („krok po kroku”) w przypadku zgłoszenia przypadków dyskryminacji, natomiast w ramach zorganizowania profesjonalnego systemu pomocy prawnej i psychologicznej dla osób doświadczających dyskryminacji lub przemocy ze względu na płeć powołano [Pełnomocniczkę ds. przeciwdziałania molestowaniu seksualnemu](#)²⁴² (od 1 stycznia 2023 roku). Do jej zadań należy:

- przyjmowanie zgłoszeń dotyczących molestowania seksualnego;
- wstępne rozpoznanie zgłaszanych spraw;
- udzielanie informacji na temat możliwości działania wobec zgłaszanych spraw, jakie istnieją w Uniwersytecie oraz na temat formalno-prawnych aspektów zgłoszeń;
- informowanie rektora o przyjętych zgłoszeniach;
- udzielanie wsparcia psychologicznego osobom zgłaszającym;
- wspieranie osób zgłaszających w procedurach i ścieżkach postępowania przyjętych w uniwersytecie;
- inicjowanie procedur reagowania wobec zgłaszanych spraw;
- udzielanie wsparcia podmiotom władczym i niewładczym w uniwersytecie w zakresie działań edukacyjnych, dyscyplinujących i naprawczych wobec sprawcy naruszenia;
- proponowanie rozwiązań mających na celu przeciwdziałanie molestowaniu seksualnemu;
- udział w badaniach i diagnozach dotyczących problemu molestowania seksualnego w uczelni;
- współpraca z podmiotami interwencji w sprawach naruszeń polityki równości i poszanowania różnorodności;
- współpraca z Komisją ds. równości i różnorodności.

Szczególną rolę w omawianym zakresie odgrywa również [Rzecznik Praw Studenta i Doktoranta](#)²⁴³. Rektor powołuje Rzecznika Praw Studenta i Doktoranta po zasięgnięciu opinii Samorządu Studenckiego i Samorządu Doktorantów. Do zadań Rzecznika należy w szczególności:

- ochrona praw studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych UŚ,

---

²⁴¹<https://aktyprawne.us.edu.pl/423-lista/d/6048/5/>

²⁴²<https://us.edu.pl/uczelnia/rowne-traktowanie/przeciwdzialanie-molestowaniu-seksualnemu/>

²⁴³<https://us.edu.pl/student/wda/skarbiiec-wiedzy/rzecznik-praw-studenta-i-doktoranta/>

- podejmowanie mediacji w sytuacjach konfliktowych i kryzysowych,
- doradztwo w zakresie przepisów regulujących przebieg kształcenia, w tym w zakresie stypendiów,
- przekazywanie władzom uczelni sprawozdań nt. sytuacji problematycznych dotyczących studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych.

Wykonując swoje obowiązki, Rzecznik ma prawo w szczególności:

- zwracać się do rektora i osób pełniących funkcje w uczelni;
- uczestniczyć z głosem doradczym w posiedzeniach uczelnianej komisji ds. kształcenia i studentów, wydziałowych komisji ds. kształcenia i studentów oraz rad kierunków;
- za zgodą studenta, doktoranta lub uczestnika studiów podyplomowych otrzymać dostęp do dokumentacji związanej z przebiegiem kształcenia tej osoby, w tym w zakresie stypendiów;
- za zgodą studenta, doktoranta lub uczestnika studiów podyplomowych uczestniczyć w postępowaniu dyscyplinarnym dotyczącym tej osoby, w szczególności w posiedzeniach komisji dyscyplinarnych i przesłuchaniach.

W przypadku kwestii spornych występujących na linii student-pracownik uniwersytetu Rzecznik Praw Studenta i Doktoranta współpracuje z [Rzecznikiem Praw i Wartości Akademickich](#)²⁴⁴, który powołany został do ochrony interesów tej drugiej grupy. Jednak współdziałanie obu rzeczników daje szansę na wygaszenie potencjalnych konfliktów znacznie szybciej i łatwiej, a także pozwala potencjalnie uniknąć wszczęcia postępowań dyscyplinarnych przeciwko którejś ze stron. Do szczegółowych zadań Rzecznika Praw i Wartości Akademickich należy:

- stanie na straży przestrzegania zasad wolności akademickiej oraz standardów etycznych w pracy naukowej oraz dydaktycznej;
- dążenie do polubownego rozwiązywania konfliktów i sporów pomiędzy pracownikami uczelni, a także pomiędzy pracownikami a organami i administracją uniwersytetu;
- włączanie się w sprawy, gdy pracownik lub grupa pracowników czuje się krzywdzona, mobbingowana, molestowana, dyskryminowana bądź w inny sposób niewłaściwie traktowana.

Ponadto w zakresie przyznanych mu kompetencji Rzecznik sprawuje kontrolę nad aktami, decyzjami i uchwałami wydawanymi w uniwersytecie.

Dla studentów przewidziana jest ponadto możliwość **wsparcia psychologicznego**. Studenci i doktoranci UŚ mogą nieodpłatnie korzystać z [poradnictwa i doradztwa psychologicznego w Centrum Obsługi Studentów](#) oraz w **Biurze Karier** (parter w budynku rektoratu, ul. Bankowa 12, Studencka Strefa Aktywności). W zależności od potrzeby, można zgłosić się do wybranego specjalisty, preferowany jest wcześniejszy kontakt mailowy. W miarę możliwości porady udzielane są również drogą elektroniczną.

8.9. Współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi

---

²⁴⁴<https://us.edu.pl/uczelnia/o-nas/wladze-universytetu-slaskiego/rzecznik-praw-i-wartosci-akademickich/>

Na WNS odbywa się **stała współpraca** pomiędzy władzami wydziału a Wydziałową Radą Samorządu Studenckiego i organizacjami studenckimi. Obejmuje ona różnorodne formy, do których można zaliczyć:

1. Cykliczne spotkania WRSS z władzami WNS, podczas których poruszane są aktualne sprawy dotyczące kształcenia, a także sprawy studenckie;
2. Stały kontakt przedstawicieli WRSS z Prodziekanem ds. kształcenia i studentów oraz Pełnomocnikami dziekana ds. studenckich dotyczące bieżących spraw studenckich, a w sytuacjach pilnych kontakt telefoniczny z władzami, co pozwala na podejmowanie natychmiastowych interwencji w sprawach niecierpiących zwłoki;
3. Stały kontakt przedstawicieli WRSS z Dyrekcją kierunków polityki miejskiej i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia oraz zarządzanie zasobami ludzkimi w zakresie spraw dotyczących kształcenia;
4. Włączanie przedstawicieli samorządu studenckiego w pracę ciał kolegialnych Wydziału: Rad Dydaktycznych, Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia i Studentów;
5. Zapewnienie odpowiedniej bazy lokalowej dla Samorządu Studenckiego (pok. 36).

8.10. Sposoby, częstość i zakresu monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również oceny kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów

System wsparcia studentów podlega ciągłemu monitoringowi i ocenie przez pracowników dziekanatu, jak również przez Dziekana, Prodziekana ds. kształcenia i studentów, Dyrektora i Zastępcę dyrektora kierunków polityki miejskiej i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia oraz zarządzanie zasobami ludzkimi w zakresie spraw dotyczących kształcenia, a także Pełnomocników dziekana ds. studenckich. Pracownicy odpowiedzialni za wspieranie procesu kształcenia (m.in. za układanie harmonogramów zajęć, organizowanie zajęć terenowych, zarządzanie salami do zajęć, itp.) **podlegają ocenie** przez Kierownika Organizacyjnego Wydziału (dla pracowników niebędących nauczycielami akademickimi) oraz Dziekana (dla nauczycieli akademickich), a obsługa techniczna i administracyjna studentów przez pracowników dziekanatu, związana z bieżącym tokiem studiów, prowadzeniem akt studentów, stypendiów itp., podlega stałej ocenie dyrekcji kierunków polityki miejskiej i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia oraz zarządzanie zasobami ludzkimi w zakresie spraw dotyczących kształcenia, Prodziekana ds. kształcenia i studentów oraz Dziekana. Studenci mają możliwość zgłaszania swoich uwag podczas dyżurów dyrektorki kierunków i jej zastępczyni (także przekazując uwagi mailowo w sposób ciągły), Dziekana i Prodziekana ds. kształcenia i studentów, poprzez przedstawicieli Samorządu Studenckiego i za pośrednictwem pełnomocników ds. studenckich. Wszystkie uwagi mogą zostać wykorzystane do opracowania działań doskonalących pracę UŚ, które są wprowadzane każdego roku. Należy również wspomnieć, że system wsparcia i motywowania studentów, a także działalność kadry wspierającej proces kształcenia jest na bieżąco monitorowana poprzez **cykliczne spotkania** władz WNS z Samorządem Studenckim w toku których omawiane są kwestie powiązane z kształceniem na WNS, poprzez **bieżące kontakty** Prodziekana ds. kształcenia i studentów, Pełnomocników ds. studenckich oraz dyrekcji kierunków polityki miejskiej i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia oraz zarządzanie zasobami ludzkimi w zakresie spraw dotyczących kształcenia z Samorządem Studenckim. Zgodnie z wydziałowymi **Procedurami Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia** dla kierunków studiów organizowanych przez WNS organizowane są również

doroczne spotkania ze studentami, podczas których monitorowane są także kwestie dotyczące systemów wsparcia oraz motywowania studentów, jak również działalność kadry wspierającej proces kształcenia. Za zapewnianie właściwej obsługi administracyjnej studentów odpowiedzialny jest kierownik organizacyjny Wydziału. Studenci mogą również w sposób anonimowy zgłaszać swe uwagi za pośrednictwem wrzutni zlokalizowanej przy dziekanacie.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

9.1. Zakres, sposoby zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym przyszłych i obecnych studentów, udostępnianej publicznie informacji o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiągniętych wynikach

W myśl ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2001 nr 112 poz. 1198), informacja publiczna związana z UŚ udostępniana jest w serwisie <https://bip.us.edu.pl/>. Wszelka informacja publiczna, która w tym serwisie nie została udostępniona jest dostępna na wniosek. Z kolei **strona internetowa UŚ** (<https://us.edu.pl/>), jest opracowywana **zgodnie z przepisami ustawy** z dnia 4 kwietnia 2019 r. o **dostępności** cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Standardy WCAG 2.0 nakładają na dostawcę informacji w Internecie wymóg spełnienia czterech podstawowych kryteriów w zakresie dostępności tj.: postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości i solidności. Każdy ma zatem prawo do wystąpienia z żądaniem zapewnienia dostępności cyfrowej strony internetowej, aplikacji mobilnej lub dowolnego ich elementu. Można także zażądać udostępnienia informacji za pomocą alternatywnego sposobu dostępu, na przykład przez odczytanie niedostępnego cyfrowo dokumentu, opisanie zawartości filmu bez audiodeskrypcji itp. Wszelkie problemy związane z dostępnością cyfrową rozwiązywane są przez Centrum Obsługi Studentów (dostepnosc@us.edu.pl).

Informacje o **kryteriach naboru, programie studiów** na kierunku socjologia, warunkach jego realizacji i rezultatach osiągniętych przez studentów publikowane są – i przekazywane – za **pośrednictwem różnorodnych kanałów**, każdorazowo dostosowywanych do treści i formy przekazu. Wśród kanałów służących do przekazywania informacji kandydatom i studentom kierunku wyróżnić można: komunikację ustną i pisemną pracowników wydziału, **stronę internetową WNS**²⁴⁵, serwis **Internetowej**

²⁴⁵<https://us.edu.pl/wydzial/wns>

[Rejestracji Kandydatów](#)²⁴⁶, [serwis dla kandydatów na studia w Uniwersytecie Śląskim](#)²⁴⁷, [Kartę Kierunków & Informator ECTS Uniwersytetu Śląskiego](#)²⁴⁸, [Katalog i wyszukiwarka kierunków i programów studiów](#)²⁴⁹, [profil WNS na Facebooku](#)²⁵⁰, [profil Instytutu Socjologii na Facebooku](#)²⁵¹, serwis USOS, serwis APD, pocztę uniwersytecką, wydarzenia organizowane przez WNS skierowane do interesariuszy zewnętrznych.

A. Komunikacja ustna i pismna pracowników administracji wydziałowej

Informacja o strukturze informacji wydziałowej wraz z zakresem obowiązków poszczególnych osób zamieszczona jest na [stronie internetowej wydziału](#). Umożliwia to zainteresowanym odnalezienie osoby, która może posiadać wiedzę w interesującym ich temacie i nawiązanie z tą osobą kontaktu (dzięki danym kontaktowym tj. adres mailowy, numer telefonu służbowego, informacje o godzinach pracy). Kandydaci i studenci, którzy mają problem ze zidentyfikowaniem pracownika, do którego mogą się zwrócić w celu uzyskania pomocy, mają możliwość wysłania wiadomości na adres mailowy wns@us.edu.pl. Wiadomości spływające na ten adres są przekierowywane, w zależności od tematyki sprawy, do pracowników poszczególnych jednostek zajmujących się obsługą studentów lub innych pracowników WNS albo UŚ, którzy mogliby udzielić pomocy zainteresowanemu.

Odpowiedzi na zapytania studentów – w miarę możliwości i zależnie od poziomu skomplikowania sprawy – pracownicy udzielają także ustnie: telefonicznie lub w bezpośredniej rozmowie. Informacje na temat godzin przyjmowania studentów w dziekanacie są dostępne na stronie internetowej wydziału.

B. Strona internetowa WNS

Strona internetowa WNS osadzona w domenie us.edu.pl jest **głównym nośnikiem treści dotyczących Wydziału**. Jej zadaniem jest dostarczanie wiadomości o funkcjonowaniu WNS zarówno pracownikom, studentom, kandydatom, absolwentom oraz przedstawicielom otoczenia zewnętrznego bliższego i dalszego. Najważniejsze informacje dla kandydata znajdują się w zakładce [„Studiuj” – „Kierunki studiów”](#)²⁵², gdzie zamieszczone są opisy kierunków, charakterystyki specjalności, perspektywy zawodowe i in.

Z kolei wiadomości zgrupowane w zakładce [„Student”](#)²⁵³ w menu głównym skierowane są do studentów WNS, którzy pozyskują z niej informacje niezbędne w toku studiów. Znajdują się tam m.in.: informacje dotyczące pracy dziekanatu, harmonogram zajęć, harmonogram rejestracji na zajęcia, harmonogram sesji egzaminacyjnej, informacje na temat wsparcia studentów w procesie kształcenia, harmonogram dyżurów pracowników, programy studiów, informacje o praktykach studenckich, a także o sposobie organizowania egzaminów licencjackich i magisterskich, wzory dokumentów –

---

²⁴⁶<https://irk2.us.edu.pl/pl/>

²⁴⁷<https://us.edu.pl/kandydat/>

²⁴⁸<https://informator.us.edu.pl/programmes/list/all/SO/>

²⁴⁹<https://usosweb.us.edu.pl/kontroler.php?action=katalog2/programy/wszystkieKierunki>

²⁵⁰<https://www.facebook.com/WNSKatowice>

²⁵¹<https://www.facebook.com/DeliberandoDisciturSapientia>

²⁵²<https://us.edu.pl/wydzial/wns/studiuj/kierunki-studiow/>

²⁵³<https://us.edu.pl/wydzial/wns/sprawy-studenckie/>

podarń, składanych w dziekanacie, informacje na temat zakresu kompetencji poszczególnych osób w zakresie dydaktyki oraz informacje na temat aktywności studentów WNS.

Na podstronie Wydziału przeznaczonej dla studentów znajduje się również zakładka „[Ogłoszenia dla studentów](#)”²⁵⁴. Ogłoszenia dotyczące bieżących spraw są pogrupowane w taki sposób, że osoby studiujące na danym kierunku mogą łatwo znaleźć wiadomości, które ich dotyczą.

Aktualizacje strony internetowej WWW wydziału dokonywane są na bieżąco wraz ze zmianą informacji lub napływającymi nowymi wiadomościami (co oznacza nawet aktualizacje kilka razy dziennie, jeśli jest taka potrzeba). Zmiany wprowadzają wybrane osoby z administracji wydziałowej (posiadające odpowiednie uprawnienia i po wcześniejszym przeszkoleniu).

C. Informacja dla kandydata: Internetowa Rejestracja Kandydata {IRK} oraz serwis Kandydat UŚ

Pełna informacja o procesie rekrutacji dla kandydatów na studia na kierunku socjologia (I i II stopnia) zamieszczana jest w **systemie IRK**. Poza informacjami podstawowymi znajdują się tam także: terminarz rekrutacji, opis kierunku i jego specjalności, kryteria kwalifikacji (stara/nowa matura, matura międzynarodowa, europejska i zagraniczna), ulgi w postępowaniu kwalifikacyjnym, opłaty za kształcenie oraz dane kontaktowe do członków komisji rekrutacyjnej i do punktów informacyjnych, w których można uzyskać informacje na temat rekrutacji oraz uzyskać pomoc dotyczącą przebiegu rejestracji (m.in. Dział Kształcenia, Biuro Rekrutacji Cudzoziemców, Dział Portalu i Serwisu WWW, Centrum Obsługi Studentów).

Z kolei serwis **Kandydat UŚ** w przystępnej formie prezentuje kierunki studiów oferowane w UŚ. Informacje o kierunku socjologia przedstawione są w nim w blokach tematycznych, które kolejno omawiają zagadnienia interesujące kandydatów: O kierunku, Specjalności, Dlaczego warto u nas studiować?, Kryteria kwalifikacji 2023/2024, Gdzie i czego będziesz się uczył?, Praktyki i staże, Gdzie są prowadzone zajęcia?, Co robią nasi absolwenci?, Skontaktuj się z nami. Ważnym elementem serwisu są materiały kampanii promocyjnej #NaszUniwersytet!, w której każdy obszar UŚ ma swojego reprezentanta. Ambasadory to osoby wyjątkowe – wyróżniające się nie tylko pasją zawodową, ale również aktywnością realizowaną poza pracą i studiami. Profile reprezentantów uczelni zawierają zatem nie tylko informacje o działalności naukowej, ale także o ich zainteresowaniach, pasjach i hobby. **Ambasadorem kierunku socjologia** jest [dr Grzegorz Gawron](#)²⁵⁵, adiunkt w Instytucie Socjologii oraz studentka socjologii, [Milena Iwan](#)²⁵⁶.

D. Informacja o programie studiów i warunkach jego realizacji

Pełna informacja o programie studiów jest niezwykle ważna z punktu widzenia studenta. Z uwagi na dokonywane regularnie modyfikacje programów studiów istotne jest, aby studenci mieli dostęp do programów obowiązujących w poprzednich latach. Daje im to możliwość zaplanowania własnej ścieżki kształcenia i np. uniknięcia różnic programowych w przypadku powtarzania roku lub semestru. Programy studiów wraz z kompletnymi danymi dotyczącymi opisu modułu oraz formy i liczby godzin danego przedmiotu, liczby punktów ECTS, opisu kierunku i specjalności, efektów kształcenia itp.

---

²⁵⁴<https://us.edu.pl/wydzial/wns/ogloszenia-dla-studentow/>

²⁵⁵<https://us.edu.pl/kandydat/grzegorz-gawron-ambasadorka-kierunku-studiow/>

²⁵⁶<https://us.edu.pl/kandydat/milena-iwan-ambasadorka-kierunku-studiow/>

zamieszczone są w otwartym serwisie ogólnouniwersyteckim [Karta Kierunku & Informator ECTS](#)²⁵⁷. Obecnie w serwisie znajdują się programy studiów na kierunku socjologia od roku akademickiego 2014/2015.

Informacje o programie studiów są dostępne także z [konta w systemie USOSweb](#)²⁵⁸ w Katalogu, gdzie student ma możliwość zweryfikowania bądź pozyskania pełnej informacji o przedmiotach, których zaliczenie jest niezbędne w toku studiów.

E. USOS

[System USOS](#)²⁵⁹ jest podstawowym narzędziem do gromadzenia i przekazywania informacji o toku studiów na kontach studentów. Dane w systemie USOS uzupełniane są przez pracowników różnych jednostek UŚ, a tokiem studiów zarządzają pracownicy dziekanatu. Z systemem USOS zintegrowany jest szereg serwisów internetowych przeznaczonych dla studentów oraz nauczycieli akademickich. Najważniejszym z nich jest serwis **USOSweb**, który określa się mianem wirtualnego dziekanatu. Na koncie studenckim tworzonym w chwili przyjęcia kandydata na studia rejestrowane są wszystkie dane dotyczące ścieżki studiów. Po zalogowaniu na swoje konto student uzyskuje informacje o programie studiów na który jest wpisany; planie zajęć; przedmiotach, których zaliczenie jest wymagane; uzyskanych wynikach zaliczeń i egzaminów; decyzjach dziekana w sprawie złożonych przez niego wniosków; numerze konta bankowego; wymianie studenckiej itp. Uczelnia przygotowała dla studentów szczegółowe instrukcje dokonywania niezbędnych działań w tym systemie, m.in. dotyczące rejestracji na zajęcia, podpięć, składania podań, itd., które dostępne są na stronie www.

W sprawach problematycznych działa [helpdesk techniczny USOSWeb oraz mUSOS](#)²⁶⁰ (Mobilny USOS).

F. APD

[Archiwum Prac Dyplomowych \[APD\]](#)²⁶¹ jest jednym z wielu serwisów internetowych współpracujących z Uniwersyteckim Systemem Obsługi Studiów. Aplikacja ta pełni funkcję katalogu i repozytorium elektronicznych wersji pisemnych prac dyplomowych oraz rozpraw doktorskich powstających w UŚ. Wraz z każdą pracą przechowywane są powiązane z nią szczegółowe informacje, takie jak: imię i nazwisko autora, promotora pracy (określanego w APD mianem kierującego pracą) i recenzentów, recenzje oraz oceny pracy. W funkcji „Katalog” serwis APD umożliwia przeszukiwanie baz prac dyplomowych, które powstały w UŚ. Katalog można przeszukiwać wg następujących kryteriów: tytuł, autor, promotor, recenzenci, streszczenie, słowa kluczowe, jednostka organizacyjna, seminarium. Baza ta jest pomocna dla studentów na etapie planowania pracy dyplomowej, umożliwia rozeznanie w polach badawczych, tematach znajdujących się w kręgu zainteresowań promotora itp. Jednakże zasadniczą funkcją APD, jest przede wszystkim wspomaganie procedury ich składania i archiwizacji w systemie. W czynności te zaangażowanych jest kilka osób, które na określonych etapach archiwizacji pracy mają obowiązek wykonania pewnych zadań. Serwis APD pomaga skoordynować i uprościć te

---

²⁵⁷https://informator.us.edu.pl/programmes/list/all/SO/?_s=1

²⁵⁸<https://usosweb.us.edu.pl/kontroler.php?action=news/default>

²⁵⁹https://usosweb.us.edu.pl/kontroler.php?action=dla_stud/index [pełny dostęp tylko po zalogowaniu]

²⁶⁰<https://usosweb.us.edu.pl/kontroler.php?action=news/kontakt>

²⁶¹https://apd.us.edu.pl/documents/welcome/?_s=1

działania, definiując składający się z kilku kroków proces, dając jednocześnie studentowi możliwość monitorowania postępów w całym procesie.

G. Poczta uniwersytecka i wiadomości mailowe

Wszyscy studenci UŚ mają możliwość – i jest to rekomendowane – założenia **konta mailowego w domenie us.edu.pl**. Konto to nie tylko umożliwia posługiwanie się adresem pocztowym w domenie uniwersyteckiej, ale jest warunkiem niezbędnym do korzystania z uniwersyteckiej sieci EDUROAM (dostęp do Internetu w budynku WNS i na terenie kampusu uniwersyteckiego).

Komunikacja pomiędzy studentami a pracownikami uniwersytetu (zarówno kadrą dydaktyczną, jak i pracownikami administracji wydziałowej) odbywa się m.in. poprzez konta pocztowe studentów (na adresy wskazane przez studentów i zarejestrowane na ich kontach w systemie USOS). System USOS umożliwia wysłanie nie tylko wiadomości do jednego studenta, ale także zbiorczego komunikatu do grup studentów (grupy zajęciowej, wykładowej lub całego rocznika studiów). Tą drogą studenci są informowani o ważnych wydarzeniach, terminach.

H. Profile na Facebooku

Główny [profil WNS na Facebooku](https://www.facebook.com/WNSKatowice/?locale=pl_PL)²⁶² utworzony został w celu przekazywania informacji o aktualnościach wydziałowych: bieżących wydarzeniach (wykładach gościnnych, konferencjach, konkursach oraz sukcesach pracowników i studentów).

Informacje związane z tokiem studiów, a także informacje dotyczące Instytutu Socjologii zamieszczane są na odrębnym profilu – [Socjologia Katowice](https://www.facebook.com/SocjologiaKatowice)²⁶³. Profil ten jest obsługiwany przez wyznaczonych nauczycieli akademickich oraz pracowników administracji.

I. Wydarzenia organizowane przez WNS

Szczególą formą komunikatu kierowanego do studentów, potencjalnych kandydatów i całego otoczenia zewnętrznego WNS są wydarzenia skierowane do tych grup odbiorców, w trakcie których przedstawiana jest oferta dydaktyczna. (Załącznik K9_01)

J. Informacja o uzyskanych rezultatach

Informacje o rezultatach uzyskanych przez studenta w toku studiów zamieszczane są przede wszystkim w systemie USOS. Po zalogowaniu student może sprawdzić, jakie oceny uzyskał w ramach zaliczeń i egzaminów, a także jakie jeszcze przedmioty musi zaliczyć, aby zostać wpisany na kolejny semestr. W zakładce „Rankingi” osoby zainteresowane uzyskaniem stypendium Rektora mają możliwość sprawdzenia informacji o swojej średniej, a także ustalenia, jak dany wynik przedstawia się na tle całego rocznika.

9.2. Sposoby, częstość i zakres oceny publicznego dostępu do informacji, udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także skuteczności działań doskonalących w tym zakresie.

Sposób realizacji publicznego dostępu do informacji jest oceniany na bieżąco w kontakcie z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Współpraca z Prodekan ds. Strategii i Promocji, Samorządem Studenckim i Kołami Naukowymi daje możliwość monitorowania, czy informacje

---

²⁶² https://www.facebook.com/WNSKatowice/?locale=pl_PL

²⁶³ <https://www.facebook.com/DeliberandoDisciturSapientia>

kierowane do studentów spełniają kryteria czytelności, poprawności i funkcjonalności. Zgłoszone przez studentów uwagi umożliwiają zwiększenie efektywności przepływu informacji i weryfikację doboru kanałów komunikacyjnych.

Podobnie sugestie zgłaszane przez pracowników WNS, stają się podstawą do nowych działań lub audytu wcześniejszych inicjatyw. W dalszej perspektywie czasowej planowane są zmiany na stronie internetowej wydziału, aby w większym stopniu odpowiadała na potrzeby odbiorców.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

10.1a.Sposoby sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów

System Zapewnienia Jakości Kształcenia (SZJK) na Uniwersytecie Śląskim został wprowadzony uchwałą nr 126 Senatu UŚ z dnia 24 kwietnia 2012 r. Od 2021 roku jego funkcjonowanie oparte jest bezpośrednio na [Statucie Uniwersytetu Śląskiego](#)²⁶⁴. Obejmuje on w szczególności następujące elementy:

- politykę i procedury zapewniania jakości kształcenia na Uczelni;
- zasady rekrutacji na studia;
- analizę i doskonalenie programów kształcenia;
- system weryfikacji zakładanych efektów uczenia się;
- zasady zapewnienia wysokiego poziomu kadry dydaktycznej;
- ocenę procesu kształcenia, w tym organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych;
- badanie opinii studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych o prowadzonych zajęciach dydaktycznych i obsłudze procesu kształcenia oraz opinii pracowników o warunkach kształcenia;
- badanie kariery zawodowej absolwentów w celu doskonalenia procesu kształcenia;
- badanie opinii pracodawców w zakresie przygotowania absolwentów do pracy zawodowej i wykorzystywanie ich w procesie tworzenia i doskonalenia programów kształcenia;
- zasady monitorowania, przeglądu i podnoszenia poziomu i jakości wyposażenia niezbędnego do nauki (m.in. bibliotek, komputerów z dostępem do internetu) oraz środków wsparcia dla studentów i doktorantów (np. opieki naukowej czy doradztwa).

---

²⁶⁴<https://aktyprawne.us.edu.pl/d/4952/5/>

Działaniem SZJK objęci są studenci wszystkich poziomów i form studiów, doktoranci i słuchacze studiów podyplomowych oraz pracownicy Uniwersytetu Śląskiego.

System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Śląskim budowany jest z poszanowaniem autonomii i specyfiki wydziałów i innych jednostek dydaktycznych Uniwersytetu – szczegółowe procedury zapewniania jakości kształcenia opracowują poszczególne jednostki z wykorzystaniem swoich dobrych doświadczeń w tym zakresie.

W skład SZJK kształcenia wchodzi – między innymi – uczelniany [Zespół Jakości Kształcenia i Akredytacji](#)²⁶⁵, rady dydaktyczne kierunku studiów czy dyrektorzy kierunków. System jest wdrażany oraz monitorowany – między innymi – dzięki procedurom zawartym w Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez dany Wydział. Informacje na temat Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia znajduje się na [stronie WNS](#)²⁶⁶.

W uczelni działa [Biuro Jakości Kształcenia](#)²⁶⁷, wyodrębnione w ramach Działu Jakości i Analiz Strategicznych, monitorujące funkcjonowanie SZJK na poziomie ogólnouczelnianym i w poszczególnych jednostkach organizacyjnych oraz wspierające organy uczelni, osoby pełniące funkcje kierownicze i ciała kolegialne w projektowaniu, organizacji i ewaluacji działań na rzecz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia oraz SZJK. Do zadań Biura należy – między innymi:

- monitorowanie funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na poziomie ogólnouczelnianym i w poszczególnych jednostkach organizacyjnych;
- wspieranie koncepcyjno-organizacyjne działań pełnomocnika Rektora ds. jakości kształcenia;
- opracowanie koncepcji badań jakości kształcenia, udział w opracowywaniu ogólnouczelnianych narzędzi badawczych, koordynowanie realizacji badań jakości kształcenia i opracowanie raportów z tych badań;
- monitorowanie przebiegu ewaluacji jakości kształcenia w Uniwersytecie Śląskim, sporządzanie raportów z tych analiz i upowszechnianie wniosków z nich wśród pracowników pełniących funkcje kierownicze (w szczególności prodziekanów ds. kształcenia i studentów oraz dyrektorów kierunków studiów) oraz udzielanie im wsparcia merytorycznego w przygotowaniach do akredytacji;
- dbanie o spójną politykę informacyjną dotyczącą jakości kształcenia w Uniwersytecie Śląskim;
- przygotowywanie projektu corocznego sprawozdania z oceny jakości kształcenia na potrzeby Komisji ds. kształcenia i studentów w oparciu o sprawozdania przekazane przez wydziały, szkoły doktorskie, kolegia i inne jednostki organizacyjne Uczelni.

Funkcjonujący w UŚ Zespół ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji składa się z pełnomocników dziekanów poszczególnych wydziałów UŚ, w ramach którego współpracuje pełnomocnik Dziekana Wydziału Nauk Społecznych ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji – dr Maciej Janowski (zakres jego obowiązków został

---

²⁶⁵<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/biuro-jakosci-ksztalcenia/zespol-ds-jakosci-ksztalcenia-i-akredytacji/>

²⁶⁶<https://us.edu.pl/wydzial/wns/szjk/>

²⁶⁷https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/biuro-jakosci-ksztalcenia/zadania-kontakt/?doing_wp_cron=1644944778.6787190437316894531250

opisany w Zał_K10_01). Zespołowi przewodniczy Pełnomocniczka Rektora ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji, dr hab. Jolanta Skutnik, prof. UŚ.

Ponadto opracowane zostały [Procedury Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Społecznych](#)²⁶⁸, które przewidują algorytmy kontroli w następujących obszarach: monitorowanie skuteczności osiągania efektów uczenia się, współpraca z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, doskonalenie programu studiów, zapewnianie jakości kadry dydaktycznej, infrastruktura i zasoby dydaktyczne, wsparcie studentów w procesie uczenia się, publikowanie informacji oraz ocena jakości kształcenia na Wydziale w danym roku akademickim.

System Doskonalenia Jakości Kształcenia

Od 2020 r., w związku ze zmianami wynikającymi ze zmian legislacyjnych w systemie szkolnictwa wyższego, Uniwersytet wdrożył nowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia (SZJK). Od 2021 r. jego funkcjonowanie oparte jest bezpośrednio na Statucie Uniwersytetu Śląskiego (§ 77 pkt 6), natomiast zasadniczą regulację stanowi [Zarządzenie nr 145 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 29 października 2019 r. w sprawie określenia Polityki jakości kształcenia na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach](#)²⁶⁹. W jego skład wchodzi – między innymi – uczelniany Zespół Jakości Kształcenia i Akredytacji, rady dydaktyczne kierunku studiów czy dyrektorzy kierunków. System jest wdrażany oraz monitorowany – między innymi – dzięki procedurom zawartym w SZJK dla kierunków studiów organizowanych przez dany Wydział.

Podkreślenia wymaga, że konstrukcja SZJK została oparta na strukturach oraz kompetencjach ciał statutowych, które mają w zakresie swojej właściwości materie związane z zarządzaniem procesu kształcenia. Na system składa się z katalog obowiązków i zadań, których bezpośrednim celem jest zapewnienie, doskonalenie, monitoring i ewaluacja jakości kształcenia. Wartością systemu jest jego cykliczność i powszechność.

W ramach [Procedur Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Społecznych](#) uregulowano takie kwestie, jak: monitorowanie skuteczności osiągania efektów uczenia się oraz dyplomowanie, praktyki zawodowe, współpracę z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi, zapewnienie jakości kadry dydaktycznej, infrastrukturę i zasoby dydaktyczne, wsparcie studentów w procesie uczenia się, publikowanie informacji oraz doskonalenie SZJK dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział.

Kwestia jakości kształcenia odgrywa jedną z priorytetowych zadań dla władz UŚ. Za swoistego rodzaju uzupełnienie opisywanego SZJK można uznać **konkursy projakościowe**. Pełnią one funkcje **stymulującą** w poszczególnych jednostkach; zwiększają skuteczność realizacji rekomendacji w obszarach, które zostały zdiagnozowane jako wymagające działań doskonalących jakość kształcenia. W dotychczasowych edycjach poszukiwano rozwiązań mających doskonalić metody kształcenia i oceniania, rozwijać umiejętności dydaktyczne nauczycieli akademickich, upowszechniać systemy

---

²⁶⁸https://us.edu.pl/wydzial/wns/wp-content/uploads/sites/17/Bez-kategorii/WSZJK_2023-1.pdf

²⁶⁹https://aktyprawne.us.edu.pl/d/221/5/?tybp_filterId=1&tybp_filterYear=2019&tybp_filterMonth=10&tybp_filterDay=0&tybp_moduleId=1635

hospitacji, promować rezultaty działań projakościowych, poszerzać pulę zajęć do wyboru, a także zwiększać możliwości rozwoju umiejętności praktycznych i kompetencji miękkich w trakcie studiów. Na szczególną uwagę zasługuje stale rozwijany i udoskonalany [System Motywacyjny w Dydaktyce Akademickiej Uniwersytetu Śląskiego](#)²⁷⁰, w ramach którego do tej pory zorganizowano trzy konkursy: Wyróżnienia JM Rektora UŚ, Doskonały Kierunek, Współmyślenie, współdziałanie. Wśród laureatów tych konkursów znaleźli się również pracownicy związani z Instytutem Socjologii – dr Ewa Leśniak-Berek, prof. UŚ oraz dr Katarzyna Ponikowska.

Doskonaleniu jakości kształcenia ma również służyć wdrożenie na kierunku socjologia [nowej koncepcji studiów pierwszego stopnia](#)²⁷¹, zgodnie z wypracowanym na poziomie ogólnouczelnianym wzorcem. Zmiany w programie studiów, jakie zostaną wdrożone w roku 2023/2024 są ukierunkowane na zwiększenie atrakcyjności oferty dydaktycznej kierunku, zgodnie z modelem kształcenia licencjackiego, który składać się będzie z dwóch obszarów: modułów kierunkowych prowadzących do dyplomu z danego kierunku oraz modułów otwartych, tzw. uniwersyteckich, które mają wzbogacać kształcenie kierunkowe i wiązać je z wiedzą z innych dyscyplin, obecnych w Uniwersytecie. W założeniu ma to dać studentowi możliwość rozszerzania programu kształcenia oraz rozwijania indywidualnych zainteresowań i ambicji studentów – przyszłych absolwentów Uniwersytetu. Nad opracowaniem nowego programu studiów pracuje zespół, w skład którego wchodzi członkowie Rady Dydaktycznej Kierunków polityki miejskie i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia oraz zarządzanie zasobami ludzkimi – doświadczeni dydaktycy i badacze, a proponowane przez nich rozwiązania są konsultowane ze studentami oraz z interesariuszami zewnętrznymi, zrzeszonymi w Radzie Programowo-Biznesowej (Załącznik K10_02) (więcej w kryterium 6).

Zgodnie z [Zarządzeniem nr 176 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 15 października 2021 r. w sprawie zasad prowadzenia w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość](#)²⁷², zajęcia dydaktyczne mogą być prowadzone w Uniwersytecie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość wyłącznie z wykorzystaniem platform nauczania na odległość oraz oprogramowania dopuszczonego do użytku w Uniwersytecie. Dziekan, po zasięgnięciu opinii wydziałowej komisji do spraw kształcenia i studentów, określa wydziałową strategię kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, wskazując w szczególności rodzaje zajęć, jak również moduły, w przypadku których wyłączone jest ich prowadzenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. O prowadzeniu zajęć w ramach danego modułu i programu studiów z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość decyduje dyrektor kierunku po zasięgnięciu opinii rady dydaktycznej kierunku nie później niż dwa tygodnie przed rozpoczęciem semestru, w którym dane zajęcia mają być prowadzone. Prowadzący zajęcia w wyjątkowych przypadkach (w szczególności odbywania stażu lub innego wyjazdu naukowego) może się zwrócić do dyrektora kierunku o wyrażenie zgody na prowadzenie poszczególnych zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość realizują prowadzący zajęcia, którzy odbyli szkolenie przygotowujące do ich prowadzenia. Szkolenia, te koordynuje [Centrum Kształcenia na](#)

---

²⁷⁰<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/system-motywacyjny-w-dydaktyce-akademickiej-smoda/>

²⁷¹<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/nowa-koncepcja-studiow/ogolna-struktura-zmian/>

²⁷²<https://aktyprawne.us.edu.pl/lang/pl-PL/d/5359/5/>

Odległość²⁷³²⁷⁴. Ukończenie szkolenia potwierdzone jest certyfikatem. Zgodnie z Procedurami Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach dyrektor kierunku studiów przedstawia na posiedzeniu Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia i Studentów informacje o zgłoszonych przez pracowników i studentów postulatach dotyczących infrastruktury i zasobów dydaktycznych, przede wszystkim w zakresie dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnej (w tym Internetu, a także platformy e-learningowej, w przypadku, gdy na danym kierunku prowadzone jest kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość) oraz stopnia jej wykorzystania w procesie kształcenia oraz w badaniach i komunikacji naukowej.

10.1b.Kompetencje i zakres odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku

Kompetencje poszczególnych podmiotów w zakresie nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów uregulowane zostały w Ustawie o szkolnictwie wyższym i nauce z 2018 r., Statucie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z 2019 r oraz licznych zarządzeniach Rektora i uchwałach senatu UŚ. Zadania i kompetencje w zakresie kontroli jakości kształcenia określone zostały następująco:

Rektor – tworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu. Zadania rektora określone są w § 15 ust. 2 Statutu, zgodnie z którym do zadań rektora należą wszelkie sprawy dotyczące Uniwersytetu, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych przez ustawę lub statut do kompetencji innych organów Uniwersytetu. Zgodnie z brzmieniem § 148 ust.1. Rektor, kierując się strategią, podejmuje decyzje w przedmiocie utworzenia i zaprzestania prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie, profilu i w określonej formie. Decyzja o zaprzestaniu kształcenia nie może przerywać prowadzonego już cyklu kształcenia. Ustęp 3 ww. przepisu stanowi, że przed podjęciem decyzji, o której mowa w ust. 1, rektor może zasięgnąć opinii senatu lub rady Uniwersytetu. Ponadto politykę jakości kształcenia określa i zmienia rektor po zasięgnięciu opinii komisji kształcenia, uwzględniając strategię, specyfikę jednostek organizacyjnych Uniwersytetu oraz ich dobre praktyki (§ 153 ust. 1 Statutu). Bieżący nadzór nad SZJK sprawuje rektor przy pomocy właściwego prorektora lub prorektorów, komisji kształcenia, a także dziekanów, dyrektorów kierunków studiów oraz dziekana szkoły doktorskiej (§ 153 ust. 3 Statutu).

Prorektor ds. kształcenia i studentów – uczestnictwo w pracach komisji do spraw kształcenia i studentów.

Senat – uchwalanie regulaminu studiów, ustalanie programów studiów, określanie sposobu potwierdzania efektów uczenia się. Zgodnie z brzmieniem § 148 ust. 4 program studiów dla określonego kierunku, poziomu i profilu ustala senat po zasięgnięciu opinii komisji kształcenia oraz samorządu studenckiego. Senat określa również wytyczne dotyczące wymagań w zakresie tworzenia i zmiany programów studiów prowadzonych w Uniwersytecie.

---

²⁷³ <https://el.us.edu.pl/cko/>

²⁷⁴ <https://el.us.edu.pl/mw/enrol/index.php?id=146>

Organem doradczym rektora, senatu i rady Uniwersytetu w sprawach studenckich jest **Komisja do spraw kształcenia i studentów** w sprawach z zakresu kształcenia prowadzonego w Uniwersytecie. Zgodnie z brzmieniem § 77 ust.1 Statutu do jej zadań należy: 1) wspieranie rektora w realizacji strategii w zakresie kształcenia; 2) przygotowywanie projektów wytycznych dla tworzenia programów studiów; 3) inicjowanie oraz opiniowanie zmian w programach studiów; 4) opracowywanie projektów regulaminów studiów; 5) opiniowanie wniosków dotyczących zasad rekrutacji na studia; 6) opracowywanie wytycznych do tworzenia procedur Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia; 7) przedstawianie rektorowi propozycji działań doskonalących proces kształcenia w Uniwersytecie; 8) przedstawianie rektorowi propozycji działań doskonalących warunki studiowania oraz wsparcia i obsługi studentów; 9) opracowywanie i przedstawianie senatowi corocznych sprawozdań z oceny jakości kształcenia oraz wniosków z tych sprawozdań; 10) wyrażanie opinii w sprawach przekazanych jej do rozpatrzenia przez rektora, senat, radę Uniwersytetu lub prorektora właściwego do spraw kształcenia i spraw studenckich; 11) inne zadania określone w regulaminie organizacyjnym Uniwersytetu. Zasady działania Komisji określa § 12 Regulaminu Organizacyjnego UŚ.

Dziekan – organizuje i koordynuje działalność dydaktyczną Wydziału (§ 53 Statutu UŚ). Zgodnie z brzmieniem § 153 ust. 2 pkt. 1 Statutu dziekan określa również procedury SZJK dla kierunku studiów, biorąc pod uwagę wytyczne określone przez komisję kształcenia oraz specyfikę kształcenia na danym kierunku. Na mocy Regulaminu studiów **Dziekan jest decydentem w sprawach studenckich związanych z tokiem studiów**. W praktyce, na podstawie tego Regulaminu oraz innych aktów wewnętrznych Uczelni na Wydziałach UŚ (w tym WNS) indywidualne sprawy studenckie rozstrzygają prodziekani powołani i upoważnieni (z uwzględnieniem zakresu obowiązków ustalonego przez dziekana) do decydowania przez Rektora UŚ, dyrektorzy kierunków studiów oraz pełnomocnicy ds. studenckich, działający na podstawie analogicznego upoważnienia rektorskiego.

Do rozstrzygnięć **indywidualnych** Dziekana w sprawach studenta należy – między innymi:

- Rozstrzyganie w stosunku do studenta, który nie uzyskał zaliczenia semestru, odpowiednio o:
  - 1) skierowaniu na powtarzanie modułu lub modułów i warunkowym wpisie na następny semestr, jeżeli student nie uzyskał zaliczenia z nie więcej niż dwóch modułów;
  - 2) skierowanie na powtarzanie semestru w innych przypadkach niż określone w pkt 1;
  - 3) skreśleniu z listy studentów (§ 29 Regulaminu studiów);
  - 4) ustalaniu dla każdego studenta, który ma prawo brać udział w programach wymiany studentów, w szczególności Erasmus i MOST, na zasadach w nich obowiązujących indywidualnego wykazu efektów uczenia się, które student powinien osiągnąć na innym wydziale (uczelni) i który przekazuje się wydziałowi (uczelni), na którym student podejmuje studia. Wykaz efektów uczenia się osiągniętych przez studenta na wydziale przyjmującym stanowi następnie podstawę do zaliczenia modułów w Uczelni. Dziekan uznaje zaliczenia uzyskane w wyniku zrealizowania studiów częściowych i/lub praktyk za granicą na podstawie zrealizowanego, uprzednio zatwierdzonego porozumienia o programie studiów lub praktyki, stosownie do zawartego porozumienia (§ 19 Regulaminu studiów). Na wniosek studenta Dziekan może uznać efekty uczenia się osiągnięte w szczególności w wyniku działalności o charakterze badawczym, naukowym, artystycznym, wdrożeniowym lub społecznym prowadzonej w czasie trwania jego studiów (§ 21 Regulaminu studiów).

- 5) możliwość zezwolenia na wniosek studenta na realizację wybranych efektów uczenia się z semestru wyższego, niż wynika to z aktualnego wpisu na semestr (§ 31 Regulaminu studiów).

Obok kompetencji do rozstrzygania w indywidualnych sprawach studenckich, do właściwości **Dziekana** należy także:

- zatwierdzanie planów zajęć dydaktycznych oraz określanie liczebności grup zajęciowych w danym roku akademickim (§ 53 ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 Statutu UŚ);
- określanie zasad prowadzenia zajęć dydaktycznych w sytuacjach nadzwyczajnych, np. czasowego ograniczenia funkcjonowania niektórych podmiotów szkolnictwa wyższego i nauki w związku zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (§ 53 ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 Statutu UŚ);
- rozstrzyganie sporów w sprawie terminów - co do zasady terminy egzaminów oraz sposób ogłoszenia ich wyników ustala egzaminator w porozumieniu ze studentami; nie można wyznaczyć dwóch lub więcej terminów egzaminów w tym samym dniu dla studentów tego samego kierunku, specjalności, formy, poziomu i roku studiów; sprawy sporne w tym zakresie rozstrzyga Dziekan (§ 25 Regulaminu studiów);
- skreślenie studenta z listy obligatoryjnie (§ 13 ust. 1 Regulaminu studiów) lub fakultatywnie (§13 ust. 2 Regulaminu studiów).

Prodziekan do spraw kształcenia i studentów, który m.in. przewodniczy pracom wydziałowej komisji do spraw kształcenia i studentów. Na podstawie par. 12 Regulaminu studiów wydaje decyzje administracyjne z upoważnienia rektora w następujących sprawach: 1) skreślenia z listy studentów; 2) przyjęcia na studia, zmiany formy lub kierunku studiów w przypadku cudzoziemców; 3) odmowy przyjęcia na studia w formie przeniesienia z innej uczelni; 4) odmowy wznowienia studiów; 5) zwolnienia z opłaty lub obniżenia opłaty za usługi edukacyjne; 6) przyznania stypendium socjalnego, stypendium dla osób niepełnosprawnych; zapomogi, stypendium rektora lub stypendium z własnego funduszu Uczelni na stypendia; 7) zawieszenia w prawach studenta przez rektora w przypadkach, o którym mowa w art. 312 ust. 5, a także w art. 316 ust. 4 Ustawy; 8) stwierdzenia nieważności dyplomu.

Zadania **Prodziekana ds. kształcenia i studentów WNS** w zakresie sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkami studiów, w tym w odniesieniu do ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku polegają w szczególności na:

- współpracy z radami dydaktycznymi kierunków studiów,
- zatwierdzaniu obsady dydaktycznej i indywidualnych przydziałów zajęć dydaktycznych zaproponowanych przez dyrektora kierunku studiów,
- reprezentowaniu wydziału na forum uczelnianej komisji ds. kształcenia i studentów,
- opracowaniu założeń dotyczących obciążeń dydaktycznych pracowników wydziału w danym roku akademickim,
- wspieraniu dziekana w zakresie polityki kadrowej dotyczącej pracowników dydaktycznych na Wydziale (§ 32 Regulaminu Organizacyjnego).

Na WNS od roku 2019 funkcję Prodziekana ds. kształcenia i studentów pełni dr Małgorzata Tyrybon.

Dyrektor kierunku studiów – organizuje kształcenie w ramach danego kierunku studiów, w tym opracowuje i przedstawia dziekanowi propozycję przydziału zajęć dydaktycznych pracownikom mającym odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie, opracowuje propozycje zmian programu studiów oraz sprawuje nadzór merytoryczny i organizacyjny nad zajęciami prowadzonymi na danym kierunku (§ 61 Statutu UŚ). W zakresie kompetencji Dyrektora kierunku mieści się także realizowanie lub nadzór nad realizacją procedur wskazanych w wydziałowym SZJK, inicjowanie i koordynowanie działań w zakresie doskonalenia programu studiów. Ponadto, na podstawie § 5 Regulaminu studiów, po zasięgnięciu opinii właściwej rady dydaktycznej i właściwego organu samorządu studenckiego, nadaje regulamin odbywania praktyk. **Dyrektor kierunku studiów podejmuje szereg decyzji związanych z tokiem studiów.** Obok tych działań dyrektorzy kierunków studiów wykonują zadania powierzone przez Prodziekana ds. kształcenia i studentów, a także spotykają się z nim regularnie na zebraniach poświęconych sprawom organizacyjnym oraz bieżącemu monitorowaniu i zapewnianiu jakości kształcenia na Wydziale. Szczegółowy zakres obowiązków Dyrektora kierunku dookreśla § 35 Regulaminu Organizacyjnego UŚ.

Od 2019 roku funkcję Dyrektora kierunków polityki miejskie i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia oraz (od 2022 roku) zarządzanie zasobami ludzkimi pełni dr Agata Zygmunt-Ziemianek.

Wydziałowe komisje do spraw kształcenia i studentów – są organami doradczymi dziekanów w sprawach studenckich i z zakresu kształcenia prowadzonego na wydziałach. Zgodnie z treścią § 79 Statutu UŚ w skład wydziałowej komisji do spraw kształcenia i studentów wchodzi: 1) dziekan lub upoważniony przez niego prodziekan właściwy dla spraw kształcenia i studentów – jako przewodniczący; 2) dyrektorzy kierunków studiów prowadzonych na danym wydziale; 3) przedstawiciele samorządu studenckiego, których liczbę ustala dziekan po konsultacji z samorządem studenckim; 4) inne osoby wskazane przez dziekana, w szczególności przedstawiciel pracowników niebędących nauczycielami akademickimi – z głosem doradczym. Zasady działania komisji normuje §13 Regulaminu Organizacyjnego UŚ.

Rada dydaktyczna kierunku studiów – zgodnie z treścią § 83 Statutu UŚ Rada dydaktyczna kierunku studiów jest organem doradczym dyrektora kierunku studiów. Szczegółowe zadania rady dydaktycznej kierunku studiów określa Regulamin organizacyjny Uniwersytetu. W skład rady dydaktycznej kierunku wchodzi: 1) dyrektor kierunku studiów – jako przewodniczący; 2) zastępca lub zastępcy dyrektora kierunku; 3) co najmniej jeden przedstawiciel pracowników badawczo-dydaktycznych wskazany przez dyrektora instytutu właściwego ze względu na dyscyplinę, z jaką powiązany jest dany kierunek studiów; liczbę takich przedstawicieli oraz dyscyplin reprezentowanych w radzie dydaktycznej określa dziekan na wniosek dyrektora kierunku; 4) co najmniej jeden przedstawiciel pracowników dydaktycznych, mający doświadczenie w prowadzeniu zajęć na danym kierunku – wskazany przez dyrektora kierunku; 5) specjalista z zakresu kształcenia nauczycieli – wskazany przez dyrektora kierunku, jeżeli na danym kierunku realizowana jest specjalność nauczycielska; 6) po jednym przedstawicielu studentów z każdego kierunku i poziomu studiów objętego działaniami rady, wskazanym przez właściwy organ samorządu studenckiego; 7) inne osoby wskazane przez dziekana lub dyrektora kierunku – z głosem doradczym (ust. 4 powyższego przepisu).

Szczegółowe zadania Rady dydaktycznej kierunku studiów to: 1) wybór kandydatów na dyrektorów kierunków studiów i przedstawienie ich dziekanowi; 2) wyrażanie opinii o wszelkich sprawach dotyczących kształcenia na kierunku studiów; 3) opiniowanie zmian w programach studiów kierunku

studiów; 4) opiniowanie propozycji warunków i trybu rekrutacji na studia, kryteriów kwalifikacji, zasad przyjmowania na I rok laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich, a także limitów przyjęć na studia w danym roku akademickim; 5) realizowanie procedur wskazanych w WSZJK lub powierzonych do realizacji przez dyrektora kierunku studiów; 6) realizowanie innych zadań związanych z prowadzeniem kształcenia na kierunku studiów powierzone przez dziekana lub dyrektora kierunku studiów. Rada dydaktyczna określa również szczegółowe warunki przeniesienia na inny kierunek lub specjalność studiów w ramach Uczelni (§ 18 Regulaminu studiów). Zasady działania Rady określa § 16 Regulaminu Organizacyjnego UŚ.

Na Wydziale Nauk Społecznych działa wspólna Rada dydaktyczna dla grupy kierunków studiów: polityki miejskie i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia oraz (od 2022 roku) zarządzanie zasobami ludzkimi.

Kontrola decyzji i aktów wewnętrznych

Do wydawania, uchylania, zmiany, stwierdzania nieważności lub wygaśnięcia, a także uzupełniania braków formalnych wniosku w sprawach wymagających wydania decyzji administracyjnej, o których mowa w § 12 ust. 2 Regulaminu studiów, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego (KPA), jeżeli Ustawa lub inne przepisy nie stanowią inaczej (§ 12 ust. 3 Regulaminu Studiów). Indywidualne sprawy studentów, inne niż: 1) skreślenia z listy studentów; 2) przyjęcia na studia, zmiany formy lub kierunku studiów w przypadku cudzoziemców; 3) odmowy przyjęcia na studia w formie przeniesienia z innej uczelni; 4) odmowy wznowienia studiów; 5) zwolnienia z opłaty lub obniżenia opłaty za usługi edukacyjne; 6) przyznania stypendium socjalnego, stypendium dla osób niepełnosprawnych; zapomogi, stypendium rektora lub stypendium z własnego funduszu Uczelni na stypendia; 7) zawieszenia w prawach studenta przez rektora w przypadkach, o którym mowa w art. 312 ust. 5, a także w art. 316 ust. 4 Ustawy; 8) stwierdzenia nieważności dyplomu, są załatwiane w drodze rozstrzygnięć. Do ich wydawania nie stosuje się przepisów KPA. Osoby uprawnione na podstawie przepisów odrębnych do wydawania rozstrzygnięć wydają je niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia wniesienia podania, chyba że przepisy regulaminu stanowią inaczej. W przypadku niewydania rozstrzygnięcia w terminie, studentowi służy skarga do dziekana na nieterminowe załatwienie sprawy. Rozpatrując skargę, dziekan rozstrzyga w indywidualnej sprawie studenckiej lub wyznacza imiennie osobę zobowiązaną do jej załatwienia, ustalając odpowiedni termin, jednakże nie dłuższy niż 14 dni (§12 ust. 4 Regulaminu Studiów). Podania w sprawach wymagających wydania decyzji administracyjnych są wnoszone na piśmie, za pomocą telefaksu lub ustnie do protokołu na adres właściwego dziekanatu. Podania w sprawach, które nie wymagają wydania decyzji administracyjnej, są wnoszone do dziekana w formie pisemnej i składane w siedzibie uczelni lub jej filii we właściwym dziekanacie. Mogą być także wniesione na adres właściwego dziekana tuż zarejestrowanego w systemie USOS adresu poczty elektronicznej (bez konieczności spełnienia wymogu opatrzenia wniosku własnoręcznym podpisem czy też kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub podpisem złożonym z użyciem profilu zaufanego) albo złożone bezpośrednio w systemie USOS, jeśli informatyczny system obsługi studiów na to pozwala (§ 12 ust. 5 Regulaminu Studiów).

W ramach kompetencji i zakresu odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku studiów warto wskazać na te należące do dziekana, polegające na uprawnieniu

do uchylecia lub zmiany decyzji dyrektora kierunku studiów. O uchyleniu albo zmianie decyzji dyrektora kierunku studiów dziekan zawiadamia rektora i radę dydaktyczną kierunku studiów. Rektor zaś, w trybie §116, może uchylić lub zmienić decyzję podjętą przez osobę pełniącą funkcję kierowniczą w Uniwersytecie oraz uchwałę podjętą przez organ kolegialny niebędący organem Uniwersytetu, jeśli są one niezgodne z przepisami prawa, w tym ze statutem lub innym aktem organu Uniwersytetu, a także są sprzeczne ze strategią albo naruszają ważny interes Uniwersytetu. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli przepisy prawa przewidują inny tryb postępowania.

10.2. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Zgodnie z przepisami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz Statutu, studia na określonym kierunku, poziomie i profilu i w określonej formie tworzy **Rektor UŚ (§ 148 Statutu)**. Decyzja o zaprzestaniu kształcenia nie może przerywać prowadzonego już cyklu kształcenia. Działania w zakresie doskonalenia programu studiów inicjuje i koordynuje dyrektor kierunku studiów (§ 35 pkt. 1 ust. 3 Regulaminu organizacyjnego), natomiast zmiany w programach studiów na kierunku, zgodnie z § 16 pkt. 4 ust. 3 Regulaminu organizacyjnego, opiniuje rada dydaktyczna. Stosownie do przepisów uchwały Senatu UŚ oraz [Zarządzenia Rektora UŚ](#)²⁷⁵ dokumentację programu studiów sporządza się oraz modyfikuje z wykorzystaniem Karty kierunku. Wersja dokumentacji do wydruku generowana jest za pomocą systemu USOS.

Dyrektor kierunku studiów, który planuje rozpoczęcie prac nad opracowywaniem programu studiów nowego kierunku, profilu, formy, poziomu lub specjalności studiów, w celu umożliwienia edycji w Karcie kierunku przekazuje informację o tym do Działu Kształcenia z wykorzystaniem [dostępnych formularzy](#)²⁷⁶.

Zgodnie z § 2 ust. 3 [Uchwały nr 490 Senatu UŚ z dnia 28 stycznia 2020 r. w sprawie wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i zmiany programów studiów prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach](#)²⁷⁷ w procesie tworzenia nowego programu studiów uwzględnia się: 1) potrzeby uzasadniające utworzenie planowanego kierunku studiów, w tym potrzeby społeczno-gospodarcze; 2) wyniki przeprowadzonej analizy zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami społeczno-gospodarczymi; 3) zainteresowanie kandydatów planowanym kierunkiem studiów; 4) koszty realizacji planowanego programu studiów i możliwości jego sfinansowania przez Uniwersytet lub z wykorzystaniem zewnętrznych źródeł finansowania; 5) wzorce międzynarodowe; 6) wykorzystywanie w procesie kształcenia innowacyjnych metod dydaktycznych.

Założenia te zostały zrealizowane przy wprowadzaniu modyfikacji programu studiów drugiego stopnia. Koncepcja włączonej do programu studiów w roku akademickim 2020/2021 nowej specjalności: socjologia biznesu i nowych mediów była konsultowana podczas spotkań ze studentami, ponadto konsultowali ją przedstawiciele Rady Programowo-Biznesowej. Także gruntowne przebudowanie programu specjalności HR w nowoczesnej organizacji (od roku akademickiego 2021/2022) było konsultowane ze specjalistami – praktykami działającymi w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi,

---

²⁷⁵ https://aktyprawne.us.edu.pl/d/1066/5/?tybp_filterId=1&tybp_filterYear=2015&tybp_filterMonth=1&tybp_filterDay=19&tybp_moduleId=1635

²⁷⁶ <https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/karta-kierunku/>

²⁷⁷ https://aktyprawne.us.edu.pl/d/3163/5/?tybp_filterId=3&tybp_filterYear=2020&tybp_filterMonth=1&tybp_filterDay=28&tybp_moduleId=1635

którzy sugerowali włączenie modułów, ukazujących specyfikę pracy HR do programu studiów. Dzięki ich sugestiom wprowadzono też praktyczne zajęcia wzmacniające kompetencje miękkie. Warto dodać, że każdorazowo zmiany w programie studiów są opiniowane przez Wydziałową Radę Samorządu Studenckiego.

Doświadczenia WNS wynikające z kształcenia w czasie pandemii, charakteryzującego się wykorzystaniem na niespotykaną dotąd skalę współczesnej technologii informacyjno-komunikacyjnej (w tym narzędzi i technik kształcenia na odległość) w połączeniu z pracami nad wdrożeniem [nowej koncepcji studiów](#)²⁷⁸ w UŚ oraz projektami dydaktycznymi, w których uczestniczyli bądź uczestniczą pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku socjologia²⁷⁹, przyczyniły się do uwzględnienia roli innowacji dydaktycznych i osiągnięć nowoczesnej dydaktyki akademickiej w pracach nad projektem nowego programu studiów na kierunku socjologia. Warto ponadto zaznaczyć, że projektowana zmiana programu studiów na kierunku socjologia uwzględni założenia § 2 [Zarządzenia Rektora UŚ nr 176/2021](#)²⁸⁰, zgodnie z którym liczba punktów ECTS uzyskanych w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nie może być mniejsza niż 10% i większa niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS określonych w programie całego cyklu kształcenia.

10.3. Sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowy przegląd programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródła informacji wykorzystywanych w tych procesach

Podmiotami odpowiedzialnymi za bieżący monitoring w zakresie realizacji programu studiów na kierunku socjologia a także jego okresowy przegląd pod kątem między innymi planu studiów, treści programowych oraz ich powiązania z kierunkowymi efektami kształcenia, na różnych poziomach są w szczególności:

Dyrektor kierunku studiów (DKS), którego aktywność koncentruje się przede wszystkim na bieżącej analizie funkcjonowania kierunku, którym kieruje oraz na pomocy w rozwiązywaniu problemów zgłaszanych przez studentów. Dyrektorzy kierunków studiów analizują spływające do nich wnioski związane z tokiem studiów, rejestrują powtarzające się problemy – także i te wiążące się z realizacją programu studiów, odnotowują formułowane przez pojedynczych studentów oraz ich przedstawicieli uwagi, sugestie i oczekiwania odnośnie do aktualnego i przyszłego procesu kształcenia na kierunku.

Prodziekan ds. kształcenia i studentów, który jest w szczególności koordynatorem pracy dyrektorów wszystkich kierunków studiów, pełnomocnikiem Dziekana, głównym partnerem Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego, przewodniczącym Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia i Studentów (WKKS), a ponadto uczestnikiem dialogu WNS z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie dotyczącym ich diagnozy na realizowany na kierunku studiów program, uwag i sugestii odnośnie do pożądanego jego ulepszeń itd. Prodziekan ds. kształcenia i studentów jest odpowiedzialny w szczególności za

---

²⁷⁸<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/nowa-koncepcja-studiow/>

²⁷⁹Dla przykładu: międzynarodowy projekt Prosper, w ramach którego opracowywany jest kurs e-learningowy dotyczący przedsiębiorczości społecznej <https://us.edu.pl/ksztalcenie/projekty-edukacyjne/dla-osob-spoza-uczelniprosper/>; Elephant – projekt międzynarodowy, w ramach którego opracowano narzędziownik wspierający nauczycieli akademickich w prowadzeniu zajęć z wykorzystaniem nowoczesnych metod dydaktycznych <https://www.projekt-elephant.us.edu.pl/strona-glowna/>.

²⁸⁰https://aktyprawne.us.edu.pl/d/5359/5/?tybp_filterId=1&tybp_filterYear=2021&tybp_filterMonth=10&tybp_filterDay=15&tybp_moduleId=1635

koordynację pracy rad dydaktycznych kierunków studiów oraz zadań związanych z bieżącym monitoringiem programu studiów, a także sprawuje nadzór nad wydziałowym SZJK oraz określa procedury SZJK dla kierunków studiów zgodnie z wytycznymi Komisji ds. kształcenia i studentów.

Rada dydaktyczna kierunku studiów polityki miejskie i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia oraz zarządzanie zasobami ludzkimi (RDKS), do której należy, z jednej strony opiniowanie zaproponowanych przez Dyrektora kierunku studiów zmian (w zgodzie z obowiązującymi regulacjami prawnymi) programu i planu studiów, a z drugiej strony – realizując procedury wskazane w wydziałowym SZJK lub powierzone do realizacji przez dyrektora kierunku studiów – przeprowadzanie okresowego przeglądu i weryfikacji programu studiów, w szczególności w zakresie: właściwego doboru modułów i form zajęć wymaganych do osiągnięcia założonych efektów uczenia się, ustalenia zgodności efektów przypisanych poszczególnym modułom z efektami kierunkowymi, sprawdzania treści programowych modułów pod względem osiągania dzięki nim tych efektów, czy ustalania zgodnie z przyjętym formularzem Procedury SZJK dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział.

Ważnym źródłami informacji w zakresie bieżącego monitoringu i okresowego przeglądu programów studiów są działania wynikające wprost z Procedur SZJK dla WNS UŚ, w tym zwłaszcza: **monitorowanie** wyników weryfikacji efektów uczenia się, **monitorowanie** procesu dyplomowania, monitorowanie przebiegu praktyk, **współpraca** z otoczeniem społeczno-gospodarczym, cykliczne **spotkania** z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia (m.in. na kierunku socjologia) oraz studentami tego kierunku, **hospitacje zajęć dydaktycznych** (także prowadzonych zdalnie) i **ocena pracy** nauczycieli akademickich w oparciu o anonimowe ankiety studenckie (przeprowadzane co semestr w systemie USOS w odniesieniu do wszystkich zajęć), **konsultacje** z pełnomocnikami Dziekana, bieżący kontakt z pracownikami wydziałowej administracji, a przede wszystkim z dziekanatem kierunku socjologia.

10.4. Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystanie wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów

Metody oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów uzależnione są od formy (wykład, ćwiczenia, seminarium, lektorat, warsztaty, laboratoria, praktyka), w jakiej – zgodnie z programem studiów – są realizowane oraz zapisanych w ich sylabusie treści programowych.

Zgodnie z § 23 Regulaminu Studiów okresem zaliczeniowym w UŚ jest semestr. Osoba studiująca jest zatem zobowiązana do potwierdzenia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się tych modułów, które przewidziane są w programie studiów w danym semestrze. Mowa tu zarówno o modułach kursowych, modułach do wyboru, jak i seminarium licencjackim lub magisterskim, lektoracie języka obcego (na studiach I stopnia), praktyce zawodowej, czy zajęciach z wychowania fizycznego (w przypadku studiów stacjonarnych I stopnia).

Większość modułów kończy się egzaminem lub zaliczeniem, co pozwala nie tylko dostosować metody weryfikowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych do formy zajęć i specyficznych dla niej metod i technik dydaktycznych, ale również oznacza semestralną etapowość w weryfikowaniu efektów uczenia się. **Zajęcia ćwiczeniowe pozwalają weryfikować** wiedzę, umiejętności i kompetencje w sposób ciągły, a ponadto ich zaliczenie, w przypadku, gdy towarzyszą wykładowi jest warunkiem

koniecznym przystąpienia do egzaminu. Brzmienie § 23 Regulaminu Studiów wskazuje, że warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie zaliczeń wszystkich modułów przewidzianych planem studiów i uzyskanie łącznie co najmniej 30 punktów ECTS. Zaliczenie modułu następuje na podstawie pozytywnego zweryfikowania osiągnięcia przez studenta wszystkich efektów uczenia się modułu. Dziekan może rozstrzygnąć o uznaniu za zaliczony moduł wcześniej już zaliczony przez studenta. Dziekan ma prawo zasięgnąć w tej sprawie opinii osoby odpowiedzialnej za realizację modułu. Zaliczenie modułu może nastąpić w trakcie trwania semestru po zakończeniu zajęć dydaktycznych danego modułu, za zgodą dziekana i na zasadach wynikających z § 25 ust. 2. Ocena końcowa modułu może być ustalana: 1) na podstawie ocen uzyskanych w ramach zaliczeń poszczególnych efektów uczenia się; 2) na podstawie egzaminu obejmującego weryfikację wszystkich efektów uczenia się modułu; 3) na podstawie egzaminu obejmującego weryfikację części efektów uczenia się modułu. W tym ostatnim (trzecim) przypadku przy ustalaniu oceny końcowej z modułu należy uwzględnić oceny uzyskane w ramach zaliczeń efektów uczenia się nieobjętych tym egzaminem. **Ocena końcowa modułu** może uwzględniać oceny niedostateczne uzyskane w ramach terminów zaliczeń i egzaminów. Szczegółowy sposób ustalania oceny końcowej danego modułu określa sylabus tego modułu. W przypadku odbywania studiów częściowych lub praktyk za granicą, za zgodą dziekana dopuszczalne jest rozliczenie roczne. Z kolei na mocy § 24 Regulaminu Studiów w przypadku modułów kończących się egzaminem, przed przystąpieniem do egzaminu student musi uzyskać pozostałe zaliczenia zajęć, jeśli są przewidziane w module, na zasadach w nim określonych. W przypadku nieuzyskania któregoś z zaliczeń studentowi przysługuje dodatkowy termin zaliczenia zajęć. W przypadku wymienionym wyżej z zastrzeżeniem zawartego w nim zdania drugiego, termin ten powinien poprzedzać termin egzaminu poprawkowego.

Dla egzaminów wyznacza się dwa terminy: **pierwszy i drugi (poprawkowy)**. W przypadku uzyskania w pierwszym terminie oceny niedostatecznej lub nieprzystąpienia do pierwszego terminu bez usprawiedliwienia, studentowi przysługuje prawo do składania egzaminu poprawkowego. Osoba przeprowadzająca weryfikację efektów uczenia się albo dziekan w uzasadnionych przypadkach może przywrócić studentowi termin zaliczenia lub egzaminu. Wniosek o przywrócenie terminu powinien zostać złożony najpóźniej w ciągu 7 dni od ustania przyczyny uzasadniającej nieobecność w danym terminie. Wnioski złożone po terminie pozostawia się bez rozpoznania. Weryfikacja efektów uczenia się przeprowadzana jest w języku, w jakim był prowadzony moduł. Na wniosek studenta i za zgodą prowadzącego weryfikacja może odbyć się w innym języku. W przypadku, gdy student nie stawiał się w wyznaczonych terminach na zaliczenie lub egzamin, prowadzący zajęcia nie później niż w ostatnim dniu sesji poprawkowej lub upływu terminu przedłużenia zaliczenia semestru udzielonego studentowi, wpisuje do protokołu w systemie USOS ocenę niedostateczną, tzw. „dwóję dziekańską”, negatywnie weryfikując osiągnięcie wymaganych od studenta programem studiów efektów uczenia się. Odstępstwa od tej reguły z prawem usunięcia już wpisanej oceny niedostatecznej, udzielić może dziekan, gdy student w sposób niebudzący wątpliwości wykaże, że nie przystąpił w terminie do zaliczenia lub egzaminu z usprawiedliwionych i niezależnych od niego okoliczności.

Ponadto zgodnie z brzmieniem § 22 Regulaminu Studiów zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się oraz opłaty za postępowanie związane z potwierdzaniem efektów uczenia się osoby ubiegającej się o przyjęcie na studia w Uczelni określają odrębne przepisy wewnętrzne UŚ. W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się odpowiadających wszystkim efektom uczenia się przypisanym do danego modułu kształcenia, osobie ubiegającej się o ich potwierdzenie wystawia się oceny i przyznaje

się punkty ECTS w liczbie zgodnej z liczbą punktów ECTS przypisanych temu modułowi w programie studiów. Oceny uzyskane na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się są wliczane do średniej ocen ze studiów. Dla osoby przyjętej na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się dziekan może określić indywidualny plan studiów oraz ustanowić dla niej opiekuna naukowego.

Na mocy § 30 Regulaminu studiów Dziekan na wniosek studenta może zezwolić na realizację wybranych efektów uczenia się z semestru wyższego niż wynika to z aktualnego wpisu na semestr. Rozstrzygnięcie to nie może dotyczyć osób powtarzających moduł lub semestr.

Zajęcia dydaktyczne z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość prowadzone są w Uniwersytecie z wykorzystaniem następujących platform nauczania na odległość: a) platforma – Microsoft Office 365; b) platforma – Moodle; c) platforma – Google (w zakresie umowy licencyjnej wiążącej Uniwersytet). Liczba punktów ECTS uzyskanych w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość odpowiada liczbie punktów ECTS zajęć prowadzonych w sposób tradycyjny. Dyrektor kierunku prowadzi ewidencję zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w danym cyklu kształcenia (uwzględniając założenia § 2 Zarządzenia Rektora UŚ nr 176/2021), ze wskazaniem przypisanych im punktów ECTS. Zajęcia przygotowywane są i prowadzone zgodnie z metodyką kształcenia na odległość, a weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce.

W odniesieniu do efektów uczenia się osiąganych w trakcie **seminarium dyplomowego** weryfikacji dokonuje się na podstawie: przedstawienie tematyki pracy i określenie problemu badawczego, wskazanie założeń metodologicznych, struktury pracy oraz kolejnych fragmentów, w tym części pracy prezentującej wyniki i wnioski z badań przeprowadzonych przez studenta. Uzyskanie zaliczenia – odpowiednio – z seminarium licencjackiego albo magisterskiego w ostatnim semestrze studiów następuje poprzez zaakceptowanie przez promotora ostatecznej wersji pracy, gotowej do obrony. Jak wynika z dyspozycji § 34 ust. 3 Regulaminu Studiów student składa pracę dyplomową w formie określonej w programie studiów; złożenie pracy dyplomowej jest warunkiem zaliczenia ostatniego semestru zajęć z modułu, w ramach którego student przygotowuje pracę dyplomową (seminarium dyplomowego lub pracowni dyplomowej). Terminy złożenia pracy dyplomowej reguluje § 34 ust.4 Regulaminu Studiów. Dziekan, na wniosek studenta, pozytywnie zaopiniowany przez promotora, w uzasadnionych wypadkach może wyznaczyć późniejszy termin złożenia pracy dyplomowej (§ 34 ust.5 Regulaminu Studiów).

Podkreślenia wymaga, że w roku akademickim 2019/2020 oraz 2020/21 obrony prac dyplomowych odbywały się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość za pośrednictwem platformy MS Teams, na której spotykali się wszyscy uczestnicy procesu dyplomowania, a osoba przewodnicząca komisji sporządzała protokół w systemie APD. Od roku akademickiego 2021/2022 egzaminy dyplomowe są przeprowadzone w siedzibie uczelni, niemniej utrzymano elektroniczną formułę sporządzania protokołu i jego podpisywania. Stosownie do § 4 ust. 5 i 6 Regulaminu studiów dopuszcza się przeprowadzenie egzaminu dyplomowego poza siedzibą uczelni lub poza jej filią przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego w tej formule określa dziekan na podstawie zasad ogólnych określonych przez rektora.

W § 39 Regulaminu Studiów wskazano, że warunkiem ukończenia studiów jest złożenie egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Absolwent otrzymuje dyplom ukończenia studiów wyższych potwierdzający uzyskanie kwalifikacji odpowiedniego stopnia. Podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów są: 1) średnia arytmetyczna ze wszystkich ocen końcowych modułów uzyskanych w ciągu całego okresu studiów, w tym ocen niedostatecznych, zaokrąglona do dwóch miejsc po przecinku; oceny z wychowania fizycznego nie są wliczane do średniej; 2) ocena z pracy ustalona na podstawie ocen promotora i recenzenta, w tym z pracy praktycznej na kierunkach artystycznych; w przypadkach spornych decyduje przewodniczący komisji; 3) ocena z egzaminu dyplomowego ustalona na podstawie ocen cząstkowych uzyskanych na tym egzaminie. Ostateczny wynik stanowi sumę $\frac{1}{2}$ oceny wymienionej w pkt 1 oraz $\frac{1}{4}$ każdej z ocen wymienionych w pkt 2 i 3 (każdy ze składników sumy zaokrąglany jest do dwóch miejsc po przecinku). Jeśli ocena wymieniona w pkt 1 jest niższa niż 3,0, ostateczny wynik nie może być wyższy od dostatecznego. W przypadku, gdy program studiów pierwszego stopnia nie przewiduje pracy dyplomowej, podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów jest suma $\frac{3}{5}$ oceny wymienionej w ust. 2 pkt 1 oraz $\frac{2}{5}$ oceny wymienionej w ust. 2 pkt 3 (każdy ze składników sumy zaokrąglany jest do dwóch miejsc po przecinku). Jeśli ocena wymieniona w ust. 2 pkt 1 jest niższa niż 3,0 ostateczny wynik nie może być wyższy od dostatecznego. W dyplomie ukończenia studiów wpisuje się ostateczny wynik studiów obliczony zgodnie z zasadą:

- 1) do 3,25 — dostateczny;
- 2) 3,26 do 3,75 — dostateczny plus;
- 3) 3,76 do 4,25 — dobry;
- 4) 4,26 do 4,60 — dobry plus;
- 5) 4,61 do 4,80 — bardzo dobry;
- 6) od 4,81 — celujący.

Komisja egzaminacyjna może podwyższyć ocenę, o której wyżej o pół stopnia, jeżeli student z pracy dyplomowej otrzymał ocenę bardzo dobrą oraz średnia ze studiów wynosiła co najmniej 4,0. Nie można podnieść oceny na ocenę celującą. Podwyższenie oceny na dyplomie odnotowuje się w elektronicznym protokole egzaminu dyplomowego. Ponadto student może otrzymać dyplom z wyróżnieniem, jeżeli spełnia przesłanki określone przez Komisję do spraw kształcenia i studentów. Wyróżnienie przyznaje rektor na wniosek dziekana.

Za pracę dyplomową może zostać uznany artykuł naukowy opublikowany w wolnym, powszechnym i trwałym dostępie (otwarty dostęp) w periodyku naukowym ujętym w wykazie czasopism naukowych sporządzonym przez Ministra Edukacji i Nauki. Dziekan może wyrazić na to zgodę na wniosek studenta pozytywnie zaopiniowany przez promotora.

Ocena osiągania efektów uczenia się przez studentów kierunku socjologia jest wykorzystywana w doskonaleniu programu ich kształcenia. W tym zakresie działania mają charakter dwukierunkowy, tzn. polegają na **bieżącym** i systematycznym przeglądzie i wzbogacaniu oferty modułów do wyboru oraz **periodycznym** przeglądzie programów studiów oraz wprowadzaniu zmian doskonalących jakość kształcenia. Przykładowo, zmiany w programie studiów pierwszego stopnia, wprowadzone w ciągu dwóch ostatnich lat polegały na włączeniu do oferty zajęć do wyboru modułów kształtujących kompetencje miękkie, a także zajęć prowadzonych w języku angielskim. Poszerzenie oferty zajęć do wyboru poprzez wprowadzenie nowych zajęć, zwłaszcza praktycznych, warsztatowych, wynikają

wprost z badania losów absolwentów, którzy wskazują na potrzebę uwzględnienia w programach studiów zajęć wzmacniających kompetencje miękkie i praktyczne umiejętności związane z poruszaniem się na rynku pracy. Z kolei modyfikacja programu studiów drugiego stopnia polegała na zlikwidowaniu specjalności, które od kilku lat nie były przez studentów wybierane, a także na wprowadzeniu nowej specjalności: socjologia biznesu i nowych mediów oraz gruntownemu przebudowaniu programu specjalności HR w nowoczesnej organizacji pod kątem uwzględnienia treści pozwalających na osiąganie efektów uczenia się i nabywania kompetencji przydatnych w przyszłej pracy zawodowej. Do programu studiów drugiego stopnia włączono też konwersatorium językowe oraz moduł ogólnoakademicki humanistyczny. Utworzenie nowej specjalności socjologia biznesu i nowych mediów stanowiła odpowiedź na zgłaszane podczas spotkań ze studentami postulaty, w których wybrzmiewała potrzeba uwzględnienia w programie studiów treści, które wyposażąby absolwentów w wiedzę i umiejętności działania w obszarze szeroko rozumianego biznesu w powiązaniu z kompetencjami umożliwiającymi im wykorzystywanie mediów i technologii cyfrowych w praktyce biznesowej. Z kolei znaczące zmiany w programie specjalności Human Resources w nowoczesnej organizacji pod kątem wprowadzenia większej liczby godzin zajęć o charakterze warsztatowym i seminaryjnym, wynikały wprost z opinii ekspertów Rady Programowo-Biznesowej oraz stanowiły odpowiedź na sugestie studentów wyrażających potrzebę wzmocnienia swoich umiejętności praktycznych w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi.

Zgodnie z [Procedurami Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Społecznych](#)²⁸¹, dyrektor kierunku studiów (DKS) we współpracy z radą dydaktyczną kierunku studiów (RDKS), w oparciu o dane z systemu USOS dokonuje analizy wyników weryfikacji efektów uczenia się (zaliczeń, egzaminów i ocen końcowych modułów), sprawdzając w szczególności, czy występują sytuacje, gdy średnia ocen z danej weryfikacji efektów uczenia się dąży do wartości skrajnej (2,0 lub 5,0). Wyniki analizy dyskutowane są następnie na forum rady dydaktycznej RDKS. Na ich podstawie DKS:

1. odbywa rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem przeprowadzającym weryfikację efektów uczenia się;
2. w razie potrzeby dokonuje lub zleca przeprowadzenie analizy wykorzystywanych narzędzi weryfikacji efektów uczenia się w szczególności w zakresie ich poprawności, adekwatności i zgodności z właściwym opisem modułu i sylabusem;
3. w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości poleca pracownikowi podjęcie działań na rzecz poprawy sytuacji, w szczególności udoskonalenie narzędzi weryfikacji efektów uczenia się, udoskonalenie sylabusu zajęć lub przedstawienie propozycji stosownych modyfikacji programu studiów.

Zgodnie z procedurą Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia dyrekcja kierunku socjologia co roku przeprowadza analizę średnich ocen uzyskiwanych na poszczególnych rocznikach studiów na kierunku socjologia. Wyniki te są uwzględniane w corocznych raportach jakości kształcenia na kierunku. Prowadzone od trzech lat analizy wykazują, że efekty uczenia się na kierunku są przez studentów osiągane w stopniu dobrym (średnia ocen wynosi 4,30-4,40), a oceny uzyskiwane przez studentów z poszczególnych modułów są zróżnicowane. W nielicznych przypadkach, kiedy stwierdzono brak

---

²⁸¹https://us.edu.pl/wydzial/wns/wp-content/uploads/sites/17/Bez-kategorii/WSZJK_2023-1.pdf

zróźnicowania ocen, przeprowadzono rozmowy wyjaśniające z osobami weryfikującymi modułowe efekty uczenia się oraz zalecono wprowadzenie systemu oceniania różnicującego stopień osiąganych efektów uczenia się. Z kolei w odniesieniu do (nielicznych) sytuacji (maksymalnie 6 modułów rocznie w skali wszystkich roczników studentów kierunku), gdy stwierdzono średnią ocen poniżej 3,0 zalecano wykładowcom podjęcie starań, by omawiane treści były bardziej przystępne dla studentów. Sugerowano im również zmianę sposobów weryfikacji efektów uczenia się.

Monitorowaniu jakości kształcenia na kierunku służy również analiza wyników ankiet oceny zajęć dydaktycznych przeprowadzanej przez studentów. Od roku akademickiego 2021/2022 studenci mają możliwość wyrażania opinii na temat wszystkich zajęć, w których biorą udział. Ankieta ma formę zdalną i jest udostępniana studentom za pośrednictwem systemu USOS. Analiza wyników ankiet ewaluacyjnych pozwala stwierdzić, że zajęcia prowadzone na kierunku socjologia są przez studentów na ogół oceniane dobrze lub bardzo dobrze. Można uznać, że zdecydowana większość zajęć jest prowadzona w sposób poprawny, satysfakcjonujący studentów. Średnia arytmetyczna obliczona na podstawie ocen zajęć prowadzonych na kierunku socjologia w ostatnich trzech latach zawierała się między 4,0 a 4,60. Co roku ujawniają się pojedyncze zajęcia, które oceniane są skrajnie nisko – stanowi to podstawę do podjęcia przez dyrekcję kierunku działań naprawczych. Do działań tych zaliczają się:

- rozmowy wyjaśniające z wykładowcą,
- dokładna weryfikacja dokumentacji zajęć;
- hospitacje kontrolne, przeprowadzone w celu sprawdzenia warsztatu dydaktycznego nauczyciela, również pod kątem sposobu organizacji zajęć;
- hospitacje o charakterze doskonalącym – proponuje się nauczycielom, których zajęcia zostały ocenione nisko wizytację zajęć, które ocenione zostały najwyżej w ramach benchmarkingu wewnętrznego;
- wprowadzenie nowych metod i narzędzi dydaktycznych, jak również weryfikacja dotychczasowego sposobu prowadzenia zajęć.

Kwestią problematyczną jest niski poziom zwrotności ankiet ewaluacyjnych. Z tego powodu trudno jest jednakową wagę przypisywać wynikom wszystkich ankiet. W wielu wypadkach średnia ocen jest liczona na podstawie opinii wyrażonych przez mniej niż 5 osób, co jest zupełnie niemiarodajne. Kwestia ta wymaga systemowych rozwiązań pojętych na poziomie centralnym Uczelni

Wnioski i zmiany wynikające z analizy danych pozyskanych z ankiet ewaluacyjnych oceniających pracowników przedstawiane są na spotkaniach organizowanych przez Dyrektorkę Kierunków. W posiedzeniach biorą udział zarówno pracownicy, jak i przedstawiciele środowiska studentów. Spotkania z samymi pracownikami odbywają się zwyczajowo dwa razy w roku – pod koniec roku bądź na początku roku akademickiego oraz po zakończeniu semestru zimowego. Spotkania ze studentami odbywają się minimum raz w roku, są na nie zapraszani studenci kierunków praca socjalna, socjologia oraz polityki miejskie i doradztwo publiczne. Taka częstotliwość spotkań pozwala na bieżące monitorowanie sytuacji dydaktycznej oraz sprawne reagowanie na zgłaszane problemy, również te dotyczące infrastruktury.

Zgodnie z procedurą Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w każdym roku akademickim przeprowadza się hospitacje zajęć dydaktycznych prowadzonych na kierunku socjologia. W okresie pandemii Covid-19 hospitowano zajęcia realizowane w formie zdalnej. Hospitacje mają charakter

kontrolujący warsztat dydaktyczny osób prowadzących zajęcia. Przeciętnie w każdym roku przeprowadza się dwie-trzy wizytacje. Są nimi obejmowane zwykle zajęcia prowadzone przez nowych pracowników i doktorantów oraz przez osoby, których zajęcia zostały nisko ocenione przez studentów w ankiecie ewaluacyjnej. Hospitacje przeprowadzają dyrektorki kierunku, a także członkowie Rady Dydaktycznej kierunku oraz koordynatorzy modułów, w ramach których prowadzone są zajęcia. Przeprowadzone w trzech ostatnich latach wizytacje nie wykazały rażących błędów w realizacji procesu dydaktycznego, choć poziom wizytowanych zajęć był zróżnicowany. Osoby hospitujące przygotowują protokół z hospitacji, w którym formułują swoje zalecenia. Protokół jest podpisywany przez osobę wizytującą i osobę prowadzącą zajęcia, która ma możliwość ustosunkowania się do uwag zawartych w protokole.

W ramach **monitorowania procesu dyplomowania** prowadzi się następujące działania:

1. RDKS podczas **corocznych spotkań ze studentami** porusza kwestie sposobu wyboru seminariów dyplomowych. Informacje o możliwych nieprawidłowościach, zgłaszanych przez studentów problemach lub sposobach udoskonalenia tego procesu są przekazywane właściwemu DKS.
2. Weryfikacja efektów uczenia się zakładanych do realizacji w ramach seminarium dyplomowego odbywa się poprzez **analizę prac dyplomowych**, dotyczącą w szczególności:
  - a. osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia się,
  - b. jakości weryfikacji tychże efektów poprzez oceny i ewentualne recenzje, w tym w zakresie występowania związku między jakością pracy dyplomowej, a średnią ocen ze studiów uzyskanych przez studenta, a także porównania istotności różnic między pracami, które uzyskały skrajne oceny,
  - c. adekwatności zastosowanych w ramach procedury dyplomowania metod weryfikacji efektów uczenia się.

Corocznie do **weryfikacji** wybiera się **co najmniej 5% prac dyplomowych** powstałych w danym roku na danym kierunku, przy czym liczba prac nie może być mniejsza niż 3 dla kierunku. Wyboru prac dokonuje RDKS, przy zapewnieniu reprezentacji prac z wszystkich realizowanych seminariów dyplomowych. Analizy prac dyplomowych dokonują nauczyciele akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora i duże doświadczenie w zakresie prowadzenia seminariów dyplomowych i recenzowania prac dyplomowych. Osoba przeprowadzająca analizę sporządza protokół z wykorzystaniem opracowanego formularza. RDKS dokonuje zbiorczej analizy protokołów i jej wyniki przekazuje właściwemu DKS. Wyniki analizy prac dyplomowych dyskutowane są na posiedzeniu WKKS.

W corocznych raportach jakości kształcenia na kierunku socjologia uwzględnia się wyniki analizy prac dyplomowych, które wybierane są w sposób określony w procedurze Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Analizę przeprowadzają wyznaczeni członkowie Rady Dydaktycznej kierunku. W swoich raportach wskazują oni na dosyć duże zróżnicowanie zarówno w ocenach prac dyplomowych, jak i ocenach przebiegu egzaminów dyplomowych (zarówno licencjackich, jak i magisterskich) na kierunku socjologia. Pozwala to wnioskować o wnikliwym i krytycznym podejściu nauczycieli akademickich do recenzowanych prac, jak i do egzaminu dyplomowego. W przypadku dostrzeżenia nieprawidłowości bądź deficytów, osoby analizując proces dyplomowania formułują zalecenia, które są przekazywane członkom odpowiednich komisji, przeprowadzających egzaminy dyplomowe.

Dodatkowo, należy podkreślić, że Wydział **monitoruje losy Absolwentów** kierunku socjologia przy pomocy:

- analizy dostępnych danych powszechnie dostępnych takich jak:
  - a. [Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów \(ELA\)](#)²⁸²
  - b. [raporty Głównego Urzędu Statystycznego](#)²⁸³
- [Biura Karier UŚ](#)²⁸⁴
- Rady Programowo-Biznesowej
- Indywidualnych kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi Wydziału;
- indywidualnych kontaktów pracowników Wydziału z absolwentami kierunku.

Jak wskazano szerzej w opisie Kryterium 2 (pkt. 2.7), za **zapewnianie właściwej jakości praktyk** zawodowych odpowiedzialny jest wyznaczony przez dziekana akademicki opiekun praktyk, który dba w szczególności o to, by studenci odbywali praktyki w podmiotach umożliwiających realizację oczekiwanych programem studiów efektów uczenia się i zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych właściwych dla danego kierunku studiów. Na kierunku socjologia praktyki zawodowe odbywają się na studiach pierwszego stopnia, na specjalności socjologia reklamy i komunikacja społeczna. W przypadku studiów stacjonarnych pierwszego stopnia czas trwania praktyk obejmuje 4 tygodnie. Wymiar praktyki na studiach prowadzonych w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym jest jednakowy.

Opiekun praktyk zobowiązany jest pozostawać w kontakcie ze studentami i gromadzić informacje o zgłaszanych przez nich problemach związanych z odbywaniem praktyk w danym podmiocie.

Opiekun praktyk co roku zobowiązany jest przedstawić właściwemu DKS informację o odbytych przez studentów praktykach i ewentualnych problemach w realizacji praktyk zawodowych.

Monitorowanie efektów uczenia się osiągniętych podczas studenckiej praktyki zawodowej odbywa się z jednej strony poprzez bieżący kontakt opiekuna praktyk z osobą odbywającą praktykę, z drugiej – na etapie zaliczenia praktyki. Po zakończeniu praktyki, osoba studiująca składa **raport z realizacji praktyk**, (wraz **kartą ocen uzyskanych w miejscu realizacji praktyk**), w którym opisuje zarówno **przebieg** praktyki, jak i uzyskane w trakcie jej trwania **efekty uczenia się**. Dokument ten powinien korelować z zawartym przed rozpoczęciem praktyki porozumieniem, dookreślającym m.in. oczekiwane praktyką efekty uczenia się. Dodatkowo przedstawia opiekunowi akademickiemu praktyk opinię dotyczącą realizacji praktyk, obejmującą ocenę przydatności zdobytej w ramach praktyk wiedzy i umiejętności. Wzory dokumentów obowiązujących osoby studiujące na kierunku socjologia są dostępne do pobrania na [poświęconej praktykom podstronie Wydziału](#)²⁸⁵. Opiekun praktyk weryfikuje poprawność złożonej dokumentacji zarówno pod kątem formalnym (wymiar praktyki), jak i merytorycznym (uzyskanie wymaganych efektów uczenia się). W przypadku jakichkolwiek wątpliwości opiekun praktyk przeprowadza rozmowę z osobą studiującą i w zależności od jej rezultatów albo zalicza praktykę, albo (zidentyfikowawszy braki) wskazuje możliwości ich eliminacji.

---

²⁸²<https://ela.nauka.gov.pl/pl>

²⁸³<https://stat.gov.pl/wyszukiwarka/?query=tag:studenci+i+absolwenci+kierunk%C3%B3w+ict>

²⁸⁴<http://bk.us.edu.pl/>

²⁸⁵<https://us.edu.pl/wydzial/wns/praktyki-instytut-socjologii/>

W przypadku szczególnej formy zaliczenia praktyki (zaliczenie studenckich praktyk zawodowych na podstawie potwierdzonej pracy zawodowej, udziału studenta w obozie naukowo-badawczym lub w innym przypadku, pod warunkiem, że stwierdzi się, iż zostały osiągnięte wymagane programem studiów efekty uczenia się) mechanizm ten jest w pewnym sensie odwrócony. Osoba studiująca przedkłada opiekunowi praktyk dokumenty potwierdzające fakt odbywania pracy w danym miejscu (np. zaświadczenie o zatrudnieniu, umowa cywilnoprawna, wydruk z CEIDG itp.), a także potwierdzające charakter wykonywanych czynności (np. zakres obowiązków, umowa o pracę, zaświadczenie o wykonywanych czynnościach itp.). Na tej podstawie opiekun studenckich praktyk zawodowych podejmuje wstępną decyzję o możliwości zaliczenia pracy na poczet praktyk zawodowych. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości co do zbieżności wykonywanej pracy zawodowej z kierunkiem studiów, opiekun dodatkowo wysłuchuje studenta. Mając jednak na względzie stanowisko interpretacyjne nr 4/2020 Prezydium PKA z dnia 2 lipca 2020 r. wprowadzono wymóg zawierania Porozumienia pomiędzy uczelnią a pracodawcą/zleceniodawcą, występującym jednocześnie jako praktykodawca oraz raportu wskazującego na wykonywane przez osobę studiującą czynności oraz uzyskane efekty uczenia się.

Warto podkreślić, że wnioski płynące z analizy przebiegu studenckich praktyk zawodowych (agregowane corocznie od roku akademickiego 2020/21 w ramach uczelnianego SZJK) z jednej strony stanowią istotny argument na rzecz doskonalenia programu kształcenia (podczas praktyk konfrontowana jest bowiem wiedza teoretyczna z koniecznością jej zastosowania w określonym środowisku), z drugiej – przyczyniają się do pogłębienia relacji Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi (możliwość kontaktu opiekuna praktyk w zakładzie pracy z akademickim opiekunem praktyk, zarówno w odniesieniu do przebiegu konkretnej praktyki, jak i ogólnie - efektów uczenia się osiąganych w jej ramach).

10.5. Zakres i formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

Interesariusze wewnętrzni (przez których należy rozumieć: studentów i doktorantów, nauczycieli akademickich (NA) prowadzących zajęcia na kierunku socjologia, osoby niebędące nauczycielami akademickimi (NNA) pracujące na WNS lub w administracji uczelnianej) uczestniczą w realizacji i doskonaleniu programu studiów w zróżnicowany sposób i w rozmaitych formach. Przykładowo można wskazać na następujące możliwości partycypacji:

1. zgłaszanie przez pracowników dydaktycznych oraz badawczo-dydaktycznych modułów „do wyboru” (fakultatywnych) lub zgłaszanie potrzeby ich modyfikacji oraz zasad ich prowadzenia, co służy jednocześnie ocenie treści programowych i form ich realizacji,
2. opiniowanie przez samorząd studencki programu studiów dla określonego kierunku, poziomu i profilu studiów, który następnie podlega zatwierdzeniu przez senat UŚ,
3. opiniowanie przez samorząd studencki organizacji roku akademickiego, a także godzin prowadzenia zajęć dydaktycznych (bloków zajęciowych), określanych przez rektora UŚ,
4. kształtowanie optymalnych warunków kształcenia z uwzględnieniem możliwości finansowych i organizacyjnych np. w zakresie projektowania planów zajęć dydaktycznych,
5. kształtowanie corocznych przydziałów dydaktycznych, z jednej strony biorąc pod uwagę rzeczywiste potrzeby danego kierunku i dorobek naukowy NA, z drugiej – w uzgodnieniu z NA,

6. przesyłanie przez NA do Dziekanatu kodów do zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w platformach.

Zarysowany powyżej przykładowo katalog partycypacji **interesariuszy wewnętrznych** zależy od wielu czynników, do których należą m.in: formalna pozycja w strukturach Uniwersytetu i Wydziału, możliwość rzeczywistego wpływania i oddziaływania na realizację i doskonalenie programu studiów. Przykładowo, studenci biorą udział w pracach Rady Dydaktycznej kierunków polityki miejskie i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia oraz zarządzanie zasobami ludzkimi oraz Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia i Studentów. Ponadto Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego obligatoryjnie wypowiada się w szeregu kwestii, takich jak przyjęcie czy zmiana Regulaminu studiów, powołanie dyrektora kierunku lub prodziekana ds. studenckich czy na temat jakości kształcenia. Studenci, poprzez swoich przedstawicieli, opiniują kształt formularza ankiety oceniającej zajęcia dydaktyczne.

Bez wątpienia wpływ na jakość kształcenia na kierunku socjologia mają także **okresowe ankiety ewaluacji zajęć dydaktycznych** przeprowadzone na wszystkich kierunkach UŚ, w których studenci zgłaszają ewentualne uwagi czy postulaty dotyczące poprawy jakości kształcenia. Ankieta zajęć dydaktycznych jest narzędziem służącym pozyskiwaniu opinii studentów na temat jakości prowadzenia zajęć dydaktycznych. Ankiety przeprowadzane są od kilku lat przez system USOS, co pozwala na zebranie ocen również w przypadku nieobecności na uczelni spowodowanej czasowym ograniczeniem jej funkcjonowania. Treść ankiety zatwierdza Rektor. Indywidualne wyniki ankiety są gromadzone w *Portalu pracownika*. Proces ankietowania i jego wyniki są przedmiotem obrad Rady dydaktycznej, gdzie szczegółowo analizowane są sytuacje budzące wątpliwości. W sytuacjach niepokojących wyniki ankiet omawiane są indywidualnie z nauczycielem akademickim.

W roku akademickim 2021/2022 zmianie uległa procedura ewaluacji zajęć dydaktycznych. Ocenie podlegają wszystkie zajęcia (wcześniej ewaluacji poddawano wybrane zajęcia, z zachowaniem zasady, że w danym roku akademickim ocenie poddawane są przynajmniej jedno zajęcia prowadzone przez każdego pracownika)²⁸⁶. Drugą ważną zmianą jest włączenie nauczycieli akademickich w proces oceny, co oznacza, że sami mogą ocenić jakość współpracy z daną grupą.

W ankietach przeprowadzanych w 2019/2020 oraz 2020/2021 studenci wypowiadali się także na temat jakości, sposobu wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość. Uczelnia zapewniła wsparcie pracownikom uczelni zarówno w zakresie dostępności sprzętu niezbędnego do prowadzenia zajęć, jak i edukacji do zdalnej formy kształcenia. Pracownicy, po zgłoszeniu zapotrzebowania, mieli możliwość realizacji zajęć korzystając ze sprzętu będącego na wyposażeniu stacjonarnym wydziału lub nieodpłatnego wypożyczenia sprzętu, a także zakupu nowego sprzętu na użytek pracownika (laptopy, słuchawki)²⁸⁷. Zajęcia realizowane były z zastosowaniem funkcjonalności pakietu Office 365 (do prowadzenia zajęć w formie synchronicznej wykorzystywano MS Teams) oraz platformy Moodle. Uczelnia umożliwiła wszystkim pracownikom i studentom utworzenie kont Office 365. Dodatkowo zakupiono licencje programu Testportal oraz Grammarly do użytku pracowników. W krótkim czasie została uruchomiona strona internetowa zawierająca tutoriale ułatwiające poruszanie się na

---

²⁸⁶ <https://us.edu.pl/student/komunikaty/ocena-zajec-dydaktycznych-badanie-ankietowe/>

²⁸⁷ <https://www.zdalny.us.edu.pl/pl/nauczyciele-akademiccy/wsparcie/uzyczenie-sprzetu>

platformach Moodle i MS Teams²⁸⁸. Opracowano także [Przewodnik po kształceniu zdalnym w Uniwersytecie Śląskim](https://www.zdalny.us.edu.pl/pl/studenci-doktoranci-sluchacze/zajecia-dydaktyczne/tutoriale-platform-ksztalcenia-0)²⁸⁹, który zawiera – między innymi – informacje o narzędziach wykorzystywanych w kształceniu zdalnym w Uniwersytecie, a także informacje o sprawdzonych sposobach organizowania i prowadzenia kursów zdalnych oraz ich urozmaicenia poprzez zastosowanie nowych narzędzi i metod pracy. Przewodnik jest również dostępny w wersji anglojęzycznej.

Co najmniej raz w roku akademickim DKS zaprasza wszystkich studentów danego kierunku studiów stacjonarnych oraz odrębnie – niestacjonarnych na spotkanie poświęcone jakości prowadzonego kształcenia. W zależności od warunków i możliwości kontaktowania się, spotkania odbywają się w formie kontaktowej lub zdalnej. W spotkaniu uczestniczą członkowie właściwej RDKS. Do udziału w spotkaniu zaprasza się prodziekana ds. kształcenia i studentów oraz reprezentantów WRSS. Podczas spotkania omawiane są wszystkie sprawy istotne dla kształcenia na danym kierunku studiów, których katalog odrębnie został określony. Wyznaczony przez DKS członek RDKS sporządza notatkę ze spotkania zawierającą najważniejsze wnioski, które mogą zostać wykorzystane do doskonalenia programu studiów kierunku i przekazuje ją dziekanowi, DKS i pozostałym członkom RDKS

Warto także podkreślić, że w razie nieobecności Pracownika spowodowanej chorobą przyjęto następujący schemat postępowania: 1. pracownik zgłasza (telefonicznie lub mailowo) nieobecność Dyrektorowi kierunku oraz pracownikowi dziekanatu zajmującego się obsługą dydaktyki, 2. Dyrektor kierunku, uwzględniając zasoby kadrowe, podejmuje próbę ustalenia zastępstwa, a w razie możliwości dokonuje (np. jednorazowej na studiach niestacjonarnych) korekty planu poprzez przesunięcie zajęć, tak, żeby studenci nie mieli zbyt długich przerw między zajęciami, 3. Informacja o nieobecności jest niezwłocznie przekazywana studentom przez pracownika dziekanatu zajmującego się obsługą dydaktyki za pośrednictwem USOSmail na adresy mailowe udostępnione w systemie. Dziekanat zajmujący się obsługą dydaktyki prowadzi ewidencje nieobecności pracowników, a także zrealizowanych zastępstw. Zgodnie z brzmieniem § 5 Zarządzenia nr 176 z dnia 15 października 2021 r. prowadzący zajęcia w wyjątkowych przypadkach (w szczególności odbywania stażu lub innego wyjazdu naukowego) może się zwrócić do dyrektora kierunku o wyrażenie zgody na prowadzenie poszczególnych zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Dyrektor kierunku nie wyraża zgody na prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jeżeli byłoby to sprzeczne ze strategią, o której mowa w § 2 ustęp 6 i 7 Zarządzenia.

Konsultacje z **podmiotami zewnętrznymi** służą natomiast gromadzeniu informacji użytecznych dla zapewniania jakości kształcenia, a w szczególności informacji na temat potrzeb rynku pracy, sytuacji zawodowej absolwentów oraz uwag interesariuszy zewnętrznych. Interesariusze zewnętrzni mają wpływ na doskonalenie i realizację programu studiów poprzez zgłaszanie swoich uwag i sugestii w trakcie spotkań organizowanych w ramach Rady Programowo-Biznesowej bądź indywidualnych spotkań z przedstawicielami Wydziału. Rezultatem tych spotkań są:

1. zmiany w programie studiów,
2. poszerzenie oferty zajęć do wyboru,

---

²⁸⁸<https://www.zdalny.us.edu.pl/pl/studenci-doktoranci-sluchacze/zajecia-dydaktyczne/tutoriale-platform-ksztalcenia-0>

²⁸⁹<https://us.edu.pl/student/wp-content/uploads/sites/3/Zdalny-US/Przewodnik-po-kszt%C5%82ceniu-zdalnym-w-Uniwersytecie-%C5%9A%C4%85skim-I.pdf>

3. włączenie członków Rady Programowo-Biznesowej w proces realizacji zajęć dydaktycznych (np. zapraszanie ich na zajęcia ze studentami, wizyty w instytucjach, które reprezentują, powierzenie im prowadzenia wybranych zajęć dydaktycznych),
4. doskonalenie sposobów realizacji studenckich praktyk obowiązkowych.

Biorąc pod uwagę powyższe podkreślić należy, że program studiów jest dostosowywany do oczekiwań interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Podmiotami konsultacyjnymi zewnętrznymi w stosunku do Wydziału są: **Biuro Karier UŚ**, które podejmuje działania **organizując szkolenia, staże, spotkania z pracodawcami, a także** prowadzi i aktualizuje **bazę dostępności praktyk**. Podmiotami o takim charakterze są nadto **instytucje i organy administracji publicznej** reprezentowane w Radzie Programowo-Biznesowej.

10.6. Sposoby wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku.

Co najmniej raz w roku akademickim DKS zaprasza wszystkich pracowników realizujących zajęcia dydaktyczne na danym kierunku studiów na spotkanie poświęcone jakości prowadzonego kształcenia. Podczas spotkania dyskutowane są wszystkie sprawy istotne dla kształcenia na danym kierunku studiów, w szczególności określone w załączniku nr 2 [Procedur Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Społecznych](#)²⁹⁰.

Propozycje zmian doskonalących zgłaszane są w trakcie roku akademickiego oraz podczas otwartego **posiedzenia WZJK**, przez Przewodniczącego WZJK w postaci podsumowania wniosków z przeprowadzonych ankiet, badań, ocen, analiz konsultacji oraz zgłaszanych na bieżąco sygnałów o odchyleniach oraz w postaci wolnych wniosków obecnych na posiedzeniu przedstawicieli społeczności Wydziału. W oparciu o wymienione dane WZJK przygotowuje listę postulowanych zmian doskonalących i przekazuje ją Dziekanowi, a w miarę potrzeby również Prodziekan ds. kształcenia i Dyrekcji kierunku, której te postulaty dotyczą oraz Radzie Dydaktycznej.

Za cenne należy nadto uznać **opinie interesariuszy zewnętrznych**, które wskazują na ciągłe potrzeby aktualizowania programu z punktu widzenia przeszłego pracodawcy, który poszukuje określonego profilu wykształconego pracownika.

Podkreślić należy, że wnioski wypływające z systematycznej i wieloaspektowej oceny programu studiów są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia tego programu. Stanowią nadto istotny element w planowaniu strategicznym w zakresie korzystania z kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jak również najnowszych osiągnięć dydaktycznych oraz nowoczesnej technologii edukacyjnej w istotny sposób wzbogacających ofertę programową.

W związku z intensyfikacją działań w zakresie wspomnianej **nowej koncepcji studiów** na szczęblu Uniwersytetu należy przypuszczać, że od przyszłego roku akademickiego zostaną wprowadzone głębokie zmiany w programie kierunku socjologia. Celem tych zmian będzie przede wszystkim zwiększenie interdyscyplinarności i głębsze uprzątnienie studiów.

---

²⁹⁰https://us.edu.pl/wydzial/wns/wp-content/uploads/sites/17/Bez-kategorii/WSZJK_2023-1.pdf

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 10:

Dla właściwego realizowania zadań dydaktycznych, dla ułatwienia wyboru form projektowanych zajęć przez pracowników dydaktycznych oraz wyboru interesującej formuły zajęć przez studentów w Uniwersytecie Śląskim został opracowany [Słowniczek rodzajów zajęć](#)²⁹¹.

Na potrzeby monitorowania jakości kształcenia przygotowane zostały powszechnie dostępne [tutoriale](#)²⁹² (np. Raport z jakości kształcenia: generowanie wyników z sesji i przygotowanie do analizy).

Projektowanie nowego programu studiów na kierunku socjologia w ramach nowej koncepcji studiów w UŚ (procedura w toku) odbywa się z uwzględnieniem standardów projektowania uniwersalnego (udział osób odpowiedzialnych za przygotowanie propozycji programu w cyklu szkoleń i warsztatów w ramach projektu Uniwers-US). Jednocześnie, przez wzgląd na doświadczenia zdobyte przy okazji współpracy w ramach sojuszu Transform4Europe oraz projektów edukacyjnych (m.in. Cross-disciplinary Academic Offer) program ten w wysokim stopniu uwzględnia zastosowanie innowacji dydaktycznych i osiągnięć nowoczesnej dydaktyki akademickiej, współczesnej technologii informacyjno-komunikacyjnej, w tym narzędzi i technik kształcenia na odległość.

---

²⁹¹<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/niezbednik-prawny/slowniczek-rodzajow-zajec/>

²⁹²<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/jakosc-ksztalcenia/tutoriale-i-poradniki/>

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	Mocne strony 1. Fachowa i doświadczona kadra badawczo-dydaktyczna, prowadząca badania naukowe powiązane z zajęciami dydaktycznymi, prowadzonymi na kierunku socjologia. 2. Doskonalenie warsztatu dydaktycznego przez pracowników prowadzących zajęcia na kierunku socjologia (udział w szkoleniach, kursach doskonalących kompetencje dydaktyczne, programach wymiany kadry dydaktyczne) 3. Siedziba Wydziału na terenie kampusu, w pobliżu innych jednostek UŚ, a także w sąsiedztwie popularnych instytucji kultury. Funkcjonalna infrastruktura umożliwiająca prowadzenie na wydziale zajęć dydaktycznych oraz organizowanie wydarzeń wspierających działalność dydaktyczną oraz naukową pracowników i studentów. 4. Uwzględnienie w programach studiów zajęć kształtujących kompetencje miękkie, praktyczne umiejętności przydatne w pracy zawodowej oraz kompetencje językowe 5. Przygotowanie studentów do samodzielnego prowadzenia badań społecznych.	Słabe strony 1. Stosunkowo małe zainteresowanie absolwentów studiów pierwszego stopnia kontynuowaniem kształcenia na studiach drugiego stopnia. 2. Niski poziom mobilności międzynarodowej studentów kierunku w porównaniu z oferowanymi możliwościami. 3. Zwiększające się obciążenie pracowników czynnościami administracyjnymi wynikającymi m.in. z reform szkolnictwa wyższego. 4. Struktura wieku pracowników badawczo-dydaktycznych związanych z Instytutem Socjologii, która może skutkować deficytami kadrowymi (w ciągu najbliższych 5 lat około 10 osób osiągnie wiek emerytalny). 5. Słabe zainteresowanie studentów udziałem w dodatkowych, organizowanych w Instytucie i na uczelni, formach kształcenia i rozwijania kompetencji przydatnych na rynku pracy konferencje
Czynniki zewnętrzne	Szanse 1. Planowana modyfikacja programów studiów związana z wprowadzeniem nowej koncepcji studiów w Uniwersytecie Śląskim. 2. Poszerzające się możliwości nawiązywania i finansowania współpracy międzynarodowej – w szczególności inicjatywa Transform4Europe, programy NAWA itd. 3. Rosnące zapotrzebowanie na rynku pracy na specjalistów w zakresie projektowania i prowadzenia badań społecznych. 4. Stale rosnący prestiż i zwiększająca się widzialność Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w otoczeniu zewnętrznym (m.in. Śląski Festiwal Nauki, Konsorcjum Akademickie „Katowice – Miasto Nauki”). 5. Zapotrzebowanie działających w regionie instytucji i jednostek samorządu terytorialnego na usługi badawcze, opracowania naukowe przygotowywane przez pracowników Instytutu z udziałem studentów.	Zagrożenia 1. Negatywne stereotypy dotyczące kształcenia na studiach socjologicznych i perspektyw zatrudnienia absolwentów tego kierunku. 2. Spadający prestiż społeczny tytułu zawodowego magistra oraz specyfika <i>Generacji Z</i> – pokolenia z którego rekrutują się potencjalni studenci kierunku (nastawienie na indywidualizm, skupienie na własnych potrzebach i dobrostanie, brak barier przed zmianą planów i porzuceniem podjętych zobowiązań). 3. Negatywny wpływ pandemii COVID-19 na poziom nauczania w szkołach średnich, co skutkuje nierównym poziomem kandydatów na studia oraz brakami w ich wykształceniu ogólnym. 4. Niestabilna sytuacja społeczno-gospodarcza skłaniająca absolwentów szkół średnich do podejmowania pracy zarobkowej i zawieszania decyzji o kontynuowaniu kształcenia w trybie stacjonarnym. 5. Dynamicznie rozwijająca się i różnicująca oferta edukacyjna szkół wyższych, stwarzająca wybór innowacyjnych i nowatorskich kierunków studiów, stanowiących znaczącą konkurencję dla kierunku socjologia.

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

Katowice, dnia 10 marca 2023 r.

(miejscowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku¹

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	125	123	X	X
	II	83	68	X	24
	III	53	85	X	29
II stopnia	I	54	69	X	0
	II	36	48	X	24
Razem:		351	393	X	77

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2021/2022	125	61	X	X
	2020/2021	133	66	X	X
	2019/2020	122	49	X	X
II stopnia	2021/2022	54	37	X	X
	2020/2021	68	28	X	X
	2019/2020	90	24	X	X
Razem:		592	265	X	X

Tabela 1. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)²⁹³

Studia pierwszego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów 180 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ²⁹⁴	studia stacjonarne 2 000
	studia niestacjonarne SMiR: 1 174 ECTS SOiZ: 1 176 ECTS SRIKS: 1 174 ECTS WoWS: 1 172 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	SMiR: 155 ECTS SOiZ: 151 ECTS SRIKS: 151 ECTS WoWS: 151 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	SMiR: 129 ECTS SOiZ: 113 ECTS SRIKS: 113 ECTS WoWS: 120 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	8 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	SMiR: 60 ECTS SOiZ: 58 ECTS SRIKS: 54 ECTS WoWS: 61 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	SRIKS: 4 ECTS (praktyka zawodowa), 3 ECTS (praktyka dyplomowa) SMIR, SOiZ, WoWS:

²⁹³ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

²⁹⁴ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

	3 ECTS: (praktyki terenowe)
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)²⁹⁵	SRIKS: 120 godz./1 mies. (praktyka zawodowa); 75/1 mies.godz. (praktyka dyplomowa) SMIR, SOiZ, WoWS: 90/1 mies.godz. (praktyki terenowe)
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godz.
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./

SMIR – spec. socjologia miasta i regionu, SOiZ – spec. Socjologia organizacji i zarządzania, SRIKS – spec. socjologia reklamy i komunikacja społeczne, WoWS – spec. Wiedza o współczesny, społeczeństwie.

Studia drugiego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry 120 ECTS
łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów²⁹⁶	studia stacjonarne 1 001
	studia niestacjonarne 672
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	116 ECTS

²⁹⁵ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

²⁹⁶ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	HR:102 ECTS SBiNM:91 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	HR:55ECTS SBiNM:54ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	4 ECTS (badania terenowe)
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ²⁹⁷	120 godz./1 mies.(badania terenowe)
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./

HR – Human Resources w nowoczesnej organizacji, SBiNM – socjologia biznesu i nowych mediów.

Tabela 2. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów²⁹⁸

Studia pierwszego stopnia; specjalność: socjologia miasta i regionu

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/ formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć		Liczba punktów ECTS
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	
Etyka zawodu socjologa	wykład+ćwiczenia	30	20	3
Metody badań społecznych (A)	wykład+ćwiczenia+laboratorium	60	42	4

²⁹⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

²⁹⁸ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Metody badań społecznych (B)	wykład+ćwiczenia+laboratorium	60	42	5
Metody statystyczne w socjologii	wykład+laboratorium	60	38	5
Moduł fakultatywny KK-5	wykład+ćwiczenia	45	20	3
Moduł fakultatywny ZPS_SMiR-6	wykład+ćwiczenia	40	28	4
Moduł fakultatywny ZT_SMiR-5	wykład+ćwiczenia	45	24	3
Moduł seminaryjny SP_SMiR-6	seminarium	30	16	3
Moduł seminaryjny ZPS_SMiR-6	seminarium	30	16	3
Opracowanie praktyk	laboratorium	15	10	1
Polityka społeczna	wykład+ćwiczenia	60	36	6
Praktyki terenowe	praktyki	90	90	3
Projekt badawczy (A)	laboratorium	30	16	3
Projekt badawczy (B)	laboratorium	30	16	3
Przedmiot fakultatywny SMiR-6	wykład+ćwiczenia	40	28	4
Przygotowanie praktyk	laboratorium	15	10	1
Seminarium dyplomowe (A): Przygotowanie koncepcji pracy dyplomowej	seminarium	15	10	2
Seminarium dyplomowe (B)	seminarium	30	20	5
Seminarium dyplomowe (C)	seminarium	30	20	7
Seminarium fakultatywne SMiR-3	seminarium	20	14	2
Seminarium specjalizacyjne SMiR-3	seminarium	28	14	2
Seminarium specjalizacyjne SMiR-4	seminarium	28	14	2
Seminarium specjalizacyjne SMiR-6	seminarium	30	16	3
Socjologia kultury	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Socjologia makrostruktur społecznych	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Socjologia mikrostruktur społecznych	wykład+ćwiczenia	60	36	6
Socjologia organizacji i zarządzania	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Socjologia polityki	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Socjologia problemów miejskich	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Socjologia regionu	wykład+ćwiczenia	34	20	3
Socjologia zmiany społecznej	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Warsztat fakultatywny SMiR-4	warsztat	20	14	2
Warsztat fakultatywny SMiR-5	warsztat	20	14	2
Wprowadzenie do socjologii miasta i regionu	warsztat	60	36	6
Współczesne teorie socjologii miasta	wykład+ćwiczenia	60	32	5
Razem:		1475	880	129

Studia pierwszego stopnia; specjalność: socjologia organizacji i zarządzania

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/	Łączna liczba godzin zajęć	

	formy zajęć	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Etyka zawodu socjologa	wykład+ćwiczenia	30	20	3
Marketing i komunikacja w organizacji	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Metody badań społecznych (A)	wykład+ćwiczenia+lab oratorium	60	42	4
Metody badań społecznych (B)	wykład+ćwiczenia+lab oratorium	60	42	5
Metody statystyczne w socjologii	wykład+laboratorium	60	38	5
Moduł fakultatywny SP_SOiZ-5	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Moduł fakultatywny SP_SOiZ-6	wykład+ćwiczenia	40	28	4
Moduł fakultatywny SPS_SOiZ-3	wykład+ćwiczenia	40	28	4
Opracowanie praktyk	laboratorium	15	10	1
Polityka społeczna	wykład+ćwiczenia	60	36	6
Praktyki terenowe	praktyki	90	90	3
Problemy socjologii zarządzania	wykład+ćwiczenia	60	36	5
Projekt badawczy (A)	laboratorium	30	16	3
Projekt badawczy (B)	laboratorium	30	16	3
Przedmiot fakultatywny SOiZ-6	wykład+ćwiczenia	40	28	4
Przygotowanie praktyk	laboratorium	15	10	1
Seminarium dyplomowe (A): Przygotowanie koncepcji pracy dyplomowej	seminarium	15	10	2
Seminarium dyplomowe (B)	seminarium	30	20	5
Seminarium dyplomowe (C)	seminarium	30	20	7
Seminarium specjalizacyjne SOiZ-5	seminarium	20	14	2
Seminarium specjalizacyjne SOiZ-6A	seminarium	30	16	3
Seminarium specjalizacyjne SOiZ-6B	seminarium	30	16	3
Socjologia makrostruktur społecznych	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Socjologia mikrostruktur społecznych	wykład+ćwiczenia	60	36	6
Socjologia polityki	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Socjologia zmiany społecznej	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Teoretyczne i praktyczne podstawy przedsiębiorczości	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Warsztat fakultatywny SOiZ-4	warsztat	20	14	2
Warsztat fakultatywny SOiZ-5	warsztat	20	14	2
Warsztat fakultatywny SOiZ-6	warsztat	20	18	3
Razem:		1265	786	113

Studia pierwszego stopnia; specjalność: socjologia reklamy i komunikacja społeczna

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/	Łączna liczba godzin zajęć	

	formy zajęć	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Etyka zawodu socjologa	wykład+ćwiczenia	30	20	3
Komunikacja interpersonalna	wykład+ćwiczenia	30	20	2
Marketing społeczny i polityczny	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Metody badań społecznych (A)	wykład+ćwiczenia+laboratorium	60	42	4
Metody badań społecznych (B)	wykład+ćwiczenia+laboratorium	60	42	5
Metody statystyczne w socjologii	wykład+laboratorium	60	38	5
Podstawy marketingu	wykład+ćwiczenia	30	20	3
Praktyka dyplomowa	praktyka	120	120	3
Praktyka zawodowa	praktyka	75	75	4
Przedmiot fakultatywny SRiKS-4	wykład+ćwiczenia	45	28	4
Przedmiot fakultatywny SRiKS-6	wykład+ćwiczenia	45	24	4
Przedmiot specjalizacyjny SRiKS-5	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Przedmiot specjalizacyjny SRiKS-6	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Seminarium dyplomowe (A): Przygotowanie koncepcji pracy dyplomowej	seminarium	15	10	2
Seminarium dyplomowe (B)	seminarium	30	20	5
Seminarium dyplomowe (C)	seminarium	30	20	7
Seminarium fakultatywne SRiKS-5	seminarium	30	14	2
Seminarium fakultatywne SRiKS-6	seminarium	30	18	3
Seminarium specjalizacyjne SRiKS-3	seminarium	30	18	3
Seminarium specjalizacyjne SRiKS-4	seminarium	30	14	2
Socjologia kultury	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Socjologia makrostruktur społecznych	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Socjologia mikrostruktur społecznych	wykład+ćwiczenia	60	36	6
Socjologia organizacji i zarządzania	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Socjologia polityki	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Społeczne aspekty reklamy	wykład+ćwiczenia	45	20	3
Trening interpersonalny	warsztat	30	14	1
Warsztat badacza mediów	warsztat	30	20	3
Warsztat fakultatywny SRiKS-4	warsztat	15	10	2
Warsztat fakultatywny SRiKS-5	warsztat	15	10	2
Warsztat grafiki komputerowej	warsztat	30	14	2
Warsztat reklamy	warsztat	20	16	3
Razem:		1415	879	113

Studia pierwszego stopnia; specjalność: wiedza o współczesnym społeczeństwie

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/	Łączna liczba godzin zajęć	

	formy zajęć	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Etyka zawodu socjologa	wykład+ćwiczenia	30	20	3
Metody badań społecznych (A)	wykład+ćwiczenia + laboratorium	60	42	4
Metody badań społecznych (B)	wykład+ćwiczenia + laboratorium	60	42	5
Metody statystyczne w socjologii	wykład+laboratorium	60	38	5
Moduł fakultatywny KK-5	wykład+ćwiczenia	45	20	3
Moduł fakultatywny KW_WOWS-6	wykład+ćwiczenia	40	32	5
Moduł fakultatywny RW_WOWS-6	wykład+ćwiczenia	40	32	5
Moduł fakultatywny SPS_WoWS-3	wykład+ćwiczenia	45	20	3
Opracowanie praktyk	laboratorium	15	10	1
Polityka społeczna	wykład+ćwiczenia	60	36	6
Praktyki terenowe	praktyki	90	90	3
Projekt badawczy (A)	laboratorium	30	16	3
Projekt badawczy (B)	laboratorium	30	16	3
Przedmiot fakultatywny WoWS-6	wykład+ćwiczenia	40	28	4
Przygotowanie praktyk	laboratorium	15	10	1
Seminarium dyplomowe (A): Przygotowanie koncepcji pracy dyplomowej	seminarium	15	10	2
Seminarium dyplomowe (B)	seminarium	30	20	5
Seminarium dyplomowe (C)	seminarium	30	20	7
Seminarium fakultatywne WoWS-3	seminarium	20	14	2
Seminarium specjalizacyjne WoWS-4	seminarium	20	14	2
Seminarium specjalizacyjne WoWS-5	seminarium	30	16	3
Seminarium specjalizacyjne WoWS-6	seminarium	30	16	3
Socjologia kultury	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Socjologia makrostruktur społecznych	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Socjologia mezostruktur społecznych	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Socjologia mikrostruktur społecznych	wykład+ćwiczenia	60	36	6
Socjologia organizacji i zarządzania	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Socjologia polityki	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Socjologia problemów społecznych	wykład+ćwiczenia	60	28	4
Socjologia zmiany społecznej	wykład+ćwiczenia	60	28	5
Warsztat fakultatywny WoWS-4	warsztat	20	14	2
Warsztat fakultatywny WoWS-5	warsztat	20	14	2
Razem:		1355	822	120

Studia drugiego stopnia; specjalność: Human Resources w nowoczesnej organizacji

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/ formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć		Liczba punktów ECTS
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	
Administrowanie kadrami – seminarium specjalizacyjne HR-4A	seminarium	30	16	3
Badania ewaluacyjne	wykład+ćwiczenia	30	24	4
Badania terenowe	praktyka	120	120	4
Budowanie zespołu – warsztat specjalizacyjny HR-3A	warsztat	30	16	2
Globalne procesy społeczne	wykład+ćwiczenia	40	28	4
Ilościowa analiza danych	laboratorium	24	20	4
Inspiracja i zmiana – wykład specjalizacyjny HR-4	wykład+ćwiczenia	44	28	5
Kierowanie zespołami pracowniczymi	wykład+ćwiczenia	30	20	3
Konwersatorium językowe	konwersatorium	30	18	3
Kultura organizacji - wykład specjalizacyjny HR-2	wykład+ćwiczenia	45	28	5
Metodologia nauk społecznych	wykład+ćwiczenia	40	32	5
Metody i techniki zarządzania zasobami ludzkimi	ćwiczenia	30	18	3
Seminarium magisterskie (A)	seminarium	15	10	3
Seminarium magisterskie (B)	seminarium	15	10	4
Seminarium magisterskie (C)	seminarium	40	20	5
Seminarium magisterskie (D)	seminarium	30	20	9
Stratyfikacja społeczna	wykład+ćwiczenia	40	28	4
Techniki analizy i interpretacja danych	wykład+ćwiczenia	45	34	5
Techniki rekrutacji i selekcji na współczesnym rynku pracy	wykład+ćwiczenia	45	28	5
Teoria rozwoju społecznego	wykład+ćwiczenia	40	32	5
Współczesne teorie socjologiczne	wykład+ćwiczenia	40	32	5
Współpraca z otoczeniem - seminarium specjalizacyjne HR-3A	seminarium	30	16	2
Wybrane zagadnienia pracy i organizacji - wykład specjalizacyjny HR-4B	wykład	20	14	2
Zarządzanie personelem we współczesnych organizacjach	wykład+ćwiczenia	40	30	5
Zarządzanie zespołem – seminarium specjalizacyjne HR-3B	seminarium	30	16	3
Razem:		923	658	102

Studia drugiego stopnia; specjalność: socjologia biznesu i nowych mediów

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/	Łączna liczba godzin zajęć	

	formy zajęć	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Badania ewaluacyjne	wykład+ćwiczenia	30	24	4
Badania terenowe	praktyka	120	120	4
CSR - społeczna odpowiedzialność biznesu	wykład+warsztat	34	24	3
Globalne procesy społeczne	wykład+ćwiczenia	40	28	4
Ilościowa analiza danych	laboratorium	24	20	4
Komunikacja międzykulturowa	wykład+ćwiczenia	60	40	6
Komunikowanie masowe	wykład+ćwiczenia	44	30	4
Konwersatorium językowe	konwersatorium	30	18	3
Metodologia nauk społecznych	wykład+ćwiczenia	40	32	5
Przywództwo w organizacjach - teoria i praktyka	wykład+ćwiczenia	44	30	4
Seminarium magisterskie (A)	seminarium	15	10	3
Seminarium magisterskie (B)	seminarium	15	10	4
Seminarium magisterskie (C)	seminarium	30	20	5
Seminarium magisterskie (D)	seminarium	30	20	9
Socjologia biznesu	wykład+ćwiczenia	60	40	6
Społeczeństwo informacyjne - seminarium specjalizacyjne S-1	seminarium	30	16	3
Techniki analizy i interpretacja danych	wykład+ ćwiczenia	45	34	5
Teoria rozwoju społecznego	wykład+ ćwiczenia	40	32	5
Warsztat badań online	warsztat	20	16	3
Zachowania i sieci konsumenckie	wykład+ćwiczenia	44	30	4
Zarządzanie w biznesie - seminarium specjalizacyjne S-2	seminarium	30	16	3
Razem:		825	610	91

Tabela 3. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich/
Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela²⁹⁹

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS	Stopień/tytuł, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia ³⁰⁰

²⁹⁹ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

³⁰⁰ Podanie nazwiska osoby prowadzącej nie dotyczy kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku pedagogika specjalna przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego.

Razem:				

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych³⁰¹

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Lektorat z j. obcego	lektorat	1,2,3,4	stacjonarna	do wyboru: j. angielski, j. niemiecki, j. francuski, j. rosyjski	192 (7)
Lektorat z j. obcego	lektorat	1,2,3,4	niestacjonarna	do wyboru: j. angielski, j. niemiecki, j. francuski, j. rosyjski	24 (1)
Konwersatorium językowe	konwersatorium	4	stacjonarna	j. angielski	48
Konwersatorium językowe	konwersatorium	4	niestacjonarna	j. angielski	24
Seminarium specjalizacyjne SRIKS-3 (do wyboru: <i>Communication in business</i> oraz <i>Cross-cultural communication</i>)	seminarium	3	stacjonarna	j. angielski	29 (1)
Warsztat fakultatywny SOiZ-4 (do wyboru: <i>Communication in business</i> oraz <i>Cross-cultural communication</i>)	warsztat	4	stacjonarna	j. angielski	25 (1)
Warsztat fakultatywny WoWS-4 (do wyboru: <i>Internet culture</i> oraz <i>Effective online communication</i>)	warsztat	4	stacjonarna	j. angielski	14
Seminarium specjalizacyjne WoWS-5 (do wyboru: <i>Anatomy of</i>	seminarium	5	stacjonarna	j. angielski	17

³⁰¹ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

corruption oraz Non-public policies)					
Moduł ogólnoakademicki	w zależności od oferty	4	stacjonarny	j. angielski	brak danych
Moduł ogólnoakademicki	w zależności od oferty	4	niestacjonarny	j. angielski	brak danych

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku lekarskiego także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia z zakresu nauk klinicznych, sporządzoną wg następującego wzoru:

Imię i nazwisko:
Tytuł naukowy/dziedzina, stopień naukowy/dziedzina oraz dyscyplina, tytuł zawodowy (w przypadku tytułu zawodowego lekarza – specjalizacja), rok uzyskania tytułu/stopnia naukowego/tytułu zawodowego:
Wykaz zajęć/grup zajęć i godzin zajęć prowadzonych na ocenianym kierunku przez nauczyciela akademickiego lub inną osobę w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
Charakterystyka dorobku naukowego ze wskazaniem dziedzin nauki/sztuki oraz dyscypliny/dyscyplin naukowych/artystycznych, w której/których dorobek się mieści (do 600 znaków) oraz wykaz co najwyżej 10 najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, wraz ze wskazaniem dat uzyskania (publikacji naukowych/osiągnięć artystycznych, patentów i praw ochronnych, zrealizowanych projektów badawczych, nagród krajowych/międzynarodowych za osiągnięcia naukowe/artystyczne), ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięć odnoszących się do ocenianego kierunku i prowadzonych na nim zajęć.
Charakterystyka doświadczenia i dorobku dydaktycznego (do 600 znaków) oraz wykaz co najwyżej 10 najważniejszych osiągnięć dydaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, wraz z wskazaniem dat uzyskania (np. autorstwo podręczników/materiałów dydaktycznych, wdrożone innowacje dydaktyczne, nagrody uzyskane przez studentów, nad którymi nauczyciel akademicki sprawował opiekę naukową/artystyczną, opieka nad beneficjentem Diamentowego Grantu, uruchomienie nowego kierunku studiów/specjalności/zajęć/grupy zajęć, opieka nad kołem naukowym, prowadzenie zajęć w języku obcym, w tym w uczelni zagranicznej, np. w ramach mobilności nauczycieli akademickich).

Opis doświadczenia zawodowego w powiązaniu z celami kształcenia, efektami uczenia się zakładanymi dla ocenianego kierunku oraz treściami programowymi (jeśli dotyczy).

5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru:

Studia stacjonarne pierwszego stopnia (jeśli dotyczy) ³⁰²							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

Studia niestacjonarne pierwszego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

Studia stacjonarne drugiego stopnia (jeśli dotyczy)							

³⁰² Należy uwzględnić prace dyplomowe ze wszystkich poziomów i form studiów na ocenianym kierunku z ostatnich dwóch lat poprzedzających rok, w którym przeprowadzana jest ocena. W przypadku, gdy łączna liczba absolwentów z ostatnich dwóch lat przekracza 100 – należy uwzględnić prace dyplomowe ze wszystkich poziomów i form studiów na ocenianym kierunku z ostatniego roku poprzedzającego rok, w którym przeprowadzana jest ocena.

Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia niestacjonarne drugiego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia stacjonarne jednolite magisterskie (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia niestacjonarne jednolite magisterskie (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

7. Akceptowalnymi formatami są: .doc, .docx, .gif, .png, .jpg (jpeg), .odt, .ods, .pdf, .rtf, .ppt, .pptx, .odp, .txt, .xls, .xlsx, .xml.
8. Nazwy plików nie mogą być dłuższe niż 15 znaków i nie mogą zawierać następujących znaków: ~ "# % & *: <>? / \ { | }&%# (spacje wiodące i końcowe w nazwach plików lub folderów również nie są dozwolone).
9. Pliki lub foldery nie mogą być skompresowane.

Cz. II. Materiały, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowo wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny

1. Wskazane przez zespół oceniający prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, projekty zrealizowane przez studentów, prace artystyczne z zajęć kierunkowych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
2. Struktura ocen z egzaminów/zaliczeń ze wskazanych przez zespół oceniający zajęć i sesji egzaminacyjnych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
3. Dokumentacja dotycząca procesu dyplomowania absolwentów wskazanych przez zespół oceniający. Dokumentacja powinna uwzględniać pracę dyplomową, suplement do dyplomu, recenzje pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego.
4. Dokumenty dotyczące organizacji, przebiegu i zaliczania praktyk zawodowych, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku.
5. Charakterystyka profilu działalności instytucji, z którymi jednostka współpracuje w realizacji programu studiów, a w szczególności tych, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku (w formie elektronicznej).
6. Wykaz najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych (publikacji, patentów, praw ochronnych, realizowanych projektów badawczych), których autorami/twórcami/realizatorami lub współautorami/współtwórcami/współrealizatorami są studenci ocenianego kierunku, a także zestawienie ich osiągnięć w krajowych i międzynarodowych programach stypendialnych, krajowych i międzynarodowych i konkursach/wystawach/festiwalach/zawodach sportowych z ostatnich 5 lat poprzedzających rok, w którym prowadzona jest wizytacja (w formie elektronicznej).
7. Informacja o zasadach rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie i studentów oraz sposobach pomocy jej ofiarom.
8. Informacja o ocenach/akredytacjach kierunku dokonanych przez instytucje zagraniczne lub inne instytucje krajowe oraz opis działań naprawczych i doskonalących podjętych w odpowiedzi na zalecenia tych instytucji (w formie elektronicznej).

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania

poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

UNIWERSYTET ŚLĄSKI W KATOWICACH